<u>અસ્વીકરણ</u>: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

<u>DISCLAIMER:</u> The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========

અદાણી ગેસ લિમિટેડ

વિરુદ્ધ

યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્યો

(૨૦૨૧ ના સિવિલ અપીલ નંબર્સ ૬૦૦૮–૦૯)

સપ્ટેમ્બર ૨૮,૨૦૨૧

[ઉદય ઉમેશ લલિત, એસ. રવિન્દ્ર ભટ્ટ અને હૃષિકેશ રોય, ન્યાયમૂર્તિઓ]

પેટ્રોલિયમ અને નેચરલ ગેસ રેગ્યુલેટરી બોર્ડ એક્ટ, ૨૦૦૬–કલમ ૨ (ડી), ૧૧,૧૬,૧૭ અને ૬૧–પેટ્રોલિયમ અને નેચરલ ગેસ રેગ્યુલેટરી બોર્ડ (શહેર અથવા સ્થાનિક નેચરલ ગેસ ડિસ્ટ્રિબ્યુશન નેટવર્કનું નિર્માણ, સંચાલન અથવા વિસ્તરણ કરવા માટે અધિકૃત સંસ્થાઓ) રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૦૮– રેગ્યુલેશન્સ ૪ અને ૧૮–ગેસ ડિસ્ટ્રિબ્યુશન નેટવર્કનું નિર્માણ અને જાળવણી–

પી. એન. જી. આર. બી. એક્ટનું નિયમન તા.૦૧.૧૦.૨૦૦૭ પર અમલમાં આવ્યું અને પેટ્રોલિયમ અને નેચરલ ગેસ રેગ્યુલેટરી બોર્ડ દ્વારા કોઈપણ શહેર અથવા સ્થાનિક નેચરલ ગેસ ડિસ્ટ્રિબ્યુશન નેટવર્ક ("સી. જી. ડી. પ્રવૃત્તિઓ" અને "સી. જી. ડી. નેટવર્ક") ના નિર્માણ, સંચાલન અથવા વિસ્તરણ માટે ફરજિયાત અધિકૃતતા આપવામાં આવી. ")–૩૦.૧૦.૨૦૦૭ પર, બોર્ડે કેન્દ્ર સરકારની અધિકૃતતા સાથે અથવા વગર CGD પ્રવૃત્તિઓમાં સંકળાયેલી સંસ્થાઓને સંબંધિત વિગતો રજૂ કરવા માટે અખબારી નોંધ બહાર પાડી–અપીલકર્તા દ્વારા વિગતો રજૂ કર્યા પછી–AGL, બોર્ડે તેની પ્રવૃત્તિઓ પર પ્રતિબંધ મૂક્યો અને કલમ ૧૭ની જરૂરિયાત મુજબ કેન્દ્ર સરકાર પાસેથી અધિકૃતતા મેળવવા માટે નિર્દેશ જારી કર્યો–બોર્ડે પછીથી અપીલકર્તાને વિવાદિત વિસ્તારો સહિત અમદાવાદ વિસ્તારમાં મૂડી કાર્યો હાથ ધરવા માટે કામચલાઉ મંજૂરી આપી–અધિકૃતતા સંબંધિત કલમ ૧૬,૧૨.૦૭.૨૦૧૦ પર અમલમાં આવી–૦૪.૦૨.૨૦૧૩–બોર્ડે અપીલકર્તાને કામચલાઉ અધિકૃતતા આપી અમદાવાદ શહેરમાં CGD નેટવર્ક, વિવાદિત વિસ્તારોને બાદ કરતાં કારણ કે અપીલકર્તા પાસે કેન્દ્ર સરકાર તરફથી અધિકૃતતાનો અભાવ હતો–અપીલકર્તાએ ૦૯.૧૨.૨૦૧૩ પર અધિકૃતતાનો સ્વીકાર કર્યો–૧.૧૦.૨૦૧૫ પર બોર્ડે અમદાવાદમાં તે વિવાદિત વિસ્તારોમાં CGD નેટવર્કના વિકાસ માટે બિડ મંગાવી–અપીલકર્તાએ આ વિસ્તારોના સંદર્ભમાં તેના અરજી–કમ–બિડ દસ્તાવેજો રજૂ કર્યા–બોલી અસફળ રહી–આ વિસ્તારોને તેને આપવામાં આવેલી

અધિકૃતતામાંથી બાકાત રાખવાથી વ્યથિત થઈને–અપીલકર્તાએ હાઈકોર્ટનો સંપર્ક કર્યો–હાઈકોર્ટ સમક્ષ અરજી અસફળ થયા પછી અપીલકર્તાએ સર્વોચ્ચ અદાલતનો સંપર્ક કર્યો અને રજૂઆત કરી કે – (i) તેને કેન્દ્ર સરકાર પાસેથી અધિકૃતતાની જરૂર નથી, કારણ કે પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૬ના આધારે, તેને એ. જી. એલ. વિરુદ્ધ ભારત સંઘ (૨૦૧૯) ૩ એસ. સી. સી. ૬૪૧ના કેસમાં "માન્ય અધિકૃતતા" સાથે અસ્તિત્વ તરીકે ગણવામાં આવે છે.– (ii) નિયમન ૧૮ (જે પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની અસરમાં આવતા પહેલા સી. જી. ડી. પ્રવૃત્તિઓ કરતી સંસ્થાઓને બોર્ડની નવી અધિકૃતતાની જરૂરિયાત પૂરી પાડે છે, જેઓ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃત ન હતા) બોર્ડને અધિકૃતતા આપવા માટે મનસ્વી સત્તા આપી હતી અને તે પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની વિરુદ્ધ છે–(iii) વિવાદિત વિસ્તારોને અધિકૃતતામાંથી બાકાત રાખવાનું અન્યાયી હતું–ધાર્યું:(i) કલમ ૧૬ના પરંતુક હેઠળ ડીમ્ડ ઓથોરાઇઝેશન કલમ અન્ય જોગવાઈઓને આધિન છે–કલમ ૧૭ એ એક એવી જોગવાઈ છે, જેમાં એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અગાઉ અધિકૃત કરવામાં આવેલી સંસ્થાઓ જ ડીમ્ડ ઓથોરાઇઝેશનનો દાવો કરી શકે છે–અપીલકર્તાની પાસે આવી અધિકૃતતાનો અભાવ હતો, તેથી તેને ડીમ્ડ ઓથોરાઇઝેશન સાથે એન્ટિટી તરીકે ગણી શકાય નહીં–અદાણી ગેસ કેસને નકારી કાઢવામાં આવ્યો હતો કારણ કે તેણે કાયદાનું યોગ્ય અર્થઘટન કર્યું ન હતું–(ii) નિયમન ૧૮ હેઠળ પૂરા પાડવામાં આવેલા તમામ માપદંડોને તેમના

આંતર–જોડાણોને ધ્યાનમાં રાખીને ધ્યાનમાં લેવા પડશે–તેથી, એક માપદંડ પસંદ કરવાનો અને અન્યને અવગણવાનો પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી અને વધુમાં તે વ્યક્તિ કેસની હકીકતો પર નિર્ભર છે. –મનસ્વીપણાના કિસ્સામાં ન્યાયિક સમીક્ષાનો ઉપાય હંમેશા ઉપલબ્ધ હોય છે–વધુમાં અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે, નિયમન ૧૮ ઘડવાનો ઉદ્દેશ, પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમના એકંદર ઉદ્દેશો સાથે સુસંગત છે–નિયમન ૧૮ કાયદાની કોઈ ઓક્સ્સ જોગવાઈ દ્વારા વિરોધાભાસી નથી–તેમાં ઉલ્લેખિત વિવિધ પરિબળો, બોર્ડને અધિકૃતતા આપવાની યોગ્ય પદ્ધતિ પર વિચાર કરવા માટે એક ઉદ્દેશ્યપૂર્ણ આધાર પૂરો પાડે છે–વધુમાં, ક્ષેત્રીય નિયમનકાર તરીકે, પી. એન. જી. આર. બી. ને કાયદાના ઉદ્દેશોને સુનિશ્ચિત કરવા માટે યોગ્ય નિયમો ઘડવાની સત્તા સોંપવામાં આવી છે, તેથી, તે કાયદાનું ઉલ્લંઘન કરતું નથી. (iii) અપીલકર્તાનો દાવો અપ્રૂબેટ–રિપ્રોબેટના સિદ્ધાંત દ્વારા બાકાત છે, કારણ કે તેણે પી. એન. જી. આર. બી. (વિવાદિત વિસ્તારોને બાકાત રાખવા સહિત) દ્વારા આપવામાં આવેલી અધિકૃતતાને સ્વીકારી હતી, પ્રદર્શન બોન્ડ રજૂ કર્યું હતું અને બાકાત વિસ્તારો માટે હરાજીમાં પણ ભાગ લીધો હતો, અને ત્યારબાદ જ જ્યારે તેની બોલી અસફળ રહી ત્યારે અધિકૃતતાને પડકારવામાં આવી હતી.

અપીલને ફગાવી દેતા કોર્ટે ચુકાદો આપ્યોઃ

૧. આ કોર્ટ માટે નીચેના મુદ્દાઓ વિચારણા માટે ઊભા થયા છે:

(૧) પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૬ની જોગવાઈ હેઠળ "માન્ય અધિકૃતતા" કલમનો અવકાશ;

(૨) નિયમન ૧૮ની માન્યતા; અને

(૩) અદાણીને આપવામાં આવેલી અધિકૃતતામાંથી વિવાદિત વિસ્તારોને બાકાત રાખવાનું વાજબી હતું કે કેમ.[પેરા ૫૪] [૧૧૮૭–**G**–**H**; ૧૧૮૮–**A**]

પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૬ની જોગવાઈ હેઠળ "માન્ય અધિકૃતતા" કલમનો અવકાશ;

૨. સંસદે ખાલી સ્લેટ પર પી. એન. જી. આર. બી. કાયદો ઘડ્યો ન હતો.અનુચ્છેદ ૧૪૩ હેઠળ રાષ્ટ્રપતિના સંદર્ભ (વિશેષ સંદર્ભ કેસ) માં કેટલાક રાજ્યો દ્વારા કરવામાં આવેલા દાવાઓની પૃષ્ઠભૂમિમાં કોર્ટનો અભિપ્રાય બહાર આવ્યો હતો કે તેઓ કુદરતી ગેસ સાથે વ્યવહાર કરવા માટે કાયદાકીય ક્ષમતા ધરાવે છે.આ અદાલતનો સર્વસંમત ચુકાદો સ્પષ્ટ હતો, જેમાં તેણે ભારતના બંધારણની સાતમી અનુસૂચિની એન્ટ્રી ૫૩ લિસ્ટ I હેઠળ સંસદની પ્રાધાન્યતા જાળવી રાખી હતી.મહત્ત્વની વાત એ છે કે, આ અદાલતે પેટ્રોલિયમ, કુદરતી ગેસ, ખનિજ તેલ વગેરે સાથે સંકળાયેલા કાયદાઓ (૧૯૩૪ ના પૂર્વ–બંધારણ પેટ્રોલિયમ અધિનિયમ સહિત) ને પણ યાદ કર્યા હતા અને તેના વિવિધ પાસાઓ અને પાસાઓ અને સંબંધિત ઉત્પાદનો અને તેમના નિયમોનું નિયમન

કરવાની માંગ કરી હતી.આ પૃષ્ઠભૂમિને ધ્યાનમાં રાખીને, સંસદે એક વ્યાપક કાયદો ઘડવાની અનિવાર્ય જરૂરિયાત અનુભવી જે પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનો અને ખનિજ તેલ સંબંધિત તમામ પ્રવૃત્તિઓના મુખ્ય પાસાઓને નિયંત્રિત કરશે.આમ પી. એન. જી. આર. બી. કાયદો ઘડવામાં આવ્યો હતો.અગાઉ નોંધ્યું છે તેમ, તે પેટ્રોલિયમ, કુદરતી ગેસ અને અન્ય પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનોના નિષ્કર્ષણ પછીની તમામ પ્રવૃત્તિઓનું નિયમન કરે છે, જે શુદ્ધિકરણથી શરૂ થાય છે અને અંતિમ ગ્રાહક સુધી વિતરણ સુધી જાય છે.જ્યારે સંસદે આ કાયદો ઘડ્યો ત્યારે તે એક વાસ્તવિક પરિસ્થિતિનો સામનો કરી રહી હતી જ્યાં ઘણી સંસ્થાઓએ કુદરતી ગેસના સંબંધમાં પાઇપલાઇન નાખવા અને નેટવર્ક સ્થાપિત કરવા માટે વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ શરૂ કરી હતી.જો કોઈ કલમ ૧૬ની જોગવાઇને અલગથી વાંચે, તો નિઃશંકપણે નિષ્કર્ષ એ હશે કે દરેક સંસ્થા કે જેણે પાઇપલાઇન અને નેટવર્ક નાખવાનું અને નિર્માણ કરવાનું શરૂ કર્યું હતું તે માન્ય અધિકૃતતા કલમનો પ્રાપ્તકર્તા હતો–અથવા અપીલકર્તાના શબ્દોમાં, તે જોગવાઈ તમામ સંસ્થાઓ દ્વારા પ્રવૃત્તિઓને પાછલી અસરથી નિયમિત કરવા માંગતી હતી.જો કે, આવી સાદી અને ચહેરાની રચના અસ્વીકાર્ય છે કારણ કે તે જ જોગવાઇમાં (એટલે કે, કલમ ૧૬ ની જોગવાઈ) માનવામાં આવેલ અને અન્ય અધિકૃતતાને તરત જ "આ પ્રકરણની જોગવાઇઓને આધિન" શબ્દસમૂહ દ્વારા અનુસરવામાં આવે છે.પ્રોવિસો સામાન્ય રીતે કામગીરીનું ક્ષેત્ર બનાવે છે, પરંતુ મુખ્ય અધિનિયમિત જોગવાઇની બહાર મુસાફરી કરતું નથી.તેથી, અર્થઘટનનો સુવર્ણ નિયમ એ છે કે

પરંતુક સહિત સમગ્ર વિભાગને એવી રીતે વાંચવો કે તેઓ પરસ્પર એકબીજા પર પ્રકાશ પાડે અને એક સુમેળપૂર્ણ રચનામાં પરિણમે.[પારસ ૬૬,૬૭] [૧૧૯૮–બી–જી]

૩. આમ, કલમ ૧૬નો અધિનિયમિત ભાગ કોઈપણ વ્યક્તિ અથવા કોઈપણ સંસ્થાને પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમ હેઠળ આવતી કોઈપણ પ્રવૃત્તિ શરૂ કરવા અથવા તેને આગળ વધારવા પર પ્રતિબંધ મૂકે છે અને તેની પાસેથી અધિકૃતતાની જરૂર પડે છે.આ પરંતુક પછી અત્યંત પ્રતિબંધિત રીતે કામ કરવા માટે છે, એટલે કે, અન્ય બાબતોની સાથે–સાથે "જ્યારે કાયદો અમલમાં આવ્યો ત્યારે" ગેસ પાઈપલાઈન નાખવા, નિર્માણ, સંચાલન વગેરેમાં રોકાયેલી સંસ્થાઓ સાથે વ્યવહાર કરવા માટે છે.કલમ ૧૬ના મુખ્ય ભાગથી વિપરીત, આ પરંતુકનો હેતુ એવી સંસ્થાઓને અધિકૃતતા આપવાનો નહોતો કે જેમણે અત્યાર સુધી કોઈ પ્રવૃત્તિ શરૂ કરી ન હતી.આવી સંસ્થાઓએ હવે અધિકૃતતા માટે અરજી કરવી પડી હતી.કોઈ પણ સંજોગોમાં, કલમ ૧૬ અને ૧૭ની સંયુક્ત કામગીરી દ્વારા, કલમ ૧૬ની જોગવાઈ અયોગ્ય નથી–"માન્ય અધિકૃતતા" કલમ પ્રકરણ IV ની અન્ય જોગવાઈઓને આધિન છે. કલમ ૧૭ એ પ્રકરણ IV હેઠળ આવી જ એક જોગવાઈ છે. આ જોગવાઈ સ્પષ્ટપણે જણાવે છે કે માત્ર કેન્દ્ર સરકારની અધિકૃત સંસ્થાઓ જ અધિકૃત હોવાનું માનવામાં આવતું હતું.કલમ ૧૬ માં અધિકૃતતાના કોઈપણ સંદર્ભને બાકાત રાખવો નોંધપાત્ર છે

કારણ કે પરંતુક લાગુ કરવા માટેની લાયકાત એ છે કે તે પ્રકરણની અન્ય જોગવાઈઓને આધિન હતી.કલમ ૧૭ ની યોજના આંતરિક રીતે બે, એટલે કે કેન્દ્ર સરકારની અધિકૃત સંસ્થાઓ અને અન્યને વર્ગીકૃત કરે છે.આ વૈધાનિક વર્ગીકરણ માટેનો અંતર્ગત આધાર એ છે કે આ કાયદો અમલમાં આવે તે પહેલાં કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા મંજૂરી આપવામાં આવી હોય અથવા અધિકૃત કરવામાં આવી હોય તેવી સંસ્થાઓ જ આ કાયદા હેઠળ અધિકૃત હોવાનું માનવામાં આવતું હતું, અને તેથી, કેટલીક વિગતો રજૂ કરવી પડતી હતી.અન્યના સંદર્ભમાં, એટલે કે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃત ન હોય તેવી સંસ્થાઓ માટે, નવી અરજીઓ જરૂરી હતી [કલમ ૧૭ (૧) અને કલમ ૧૭ (૨)] જેનું મૂલ્યાંકન બોર્ડ દ્વારા કેસ–બાય–કેસ આધારે અને સમાન ધોરણો અનુસાર કરવામાં આવતું હતું.તેથી, જો કોઈ કલમ ૧૭ (૧) અને કલમ ૧૭ (૨) ની જોગવાઈ સાથે કલમ ૧૬ની જોગવાઇ વાંચે છે, તો પહેલું (એટલે કે કલમ ૧૬ની જોગવાઇ) માત્ર એટલું જ જણાવે છે કે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અગાઉ અધિકૃત કરવામાં આવેલી સંસ્થાઓ માન્ય અધિકૃતતાનો દાવો કરી શકે છે.આ માટેનો તર્ક એ છે કે કલમ ૧૭ (૧) અને ૧૭ (૨) ની જોગવાઈઓમાં માત્ર એવી સંસ્થાઓની જરૂર છે (જે પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમના અમલમાં આવતા પહેલા કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃત કરવામાં આવી હતી) જે પી. એન. જી. આર. બી. ને ચોક્કસ વિગતોની જાણ કરે પરંતુ તેને કોઈ નવી અધિકૃતતાની જરૂર નથી.અધિકૃતતા અને સૂચના વચ્ચેનો આ તફાવત નિર્ણાયક છે કારણ કે તે જણાવે છે કે જે સંસ્થાઓએ

કાયદાની શરૂઆત પહેલાં કેન્દ્ર સરકારની અધિકૃતતા પ્રાપ્ત કરી હતી અને જેમણે **CGD** નેટવર્ક નાખવાનું, નિર્માણ કરવાનું અથવા સંચાલિત કરવાનું શરૂ કર્યું હતું તેમને **PNGRB** અધિનિયમ હેઠળ અધિકૃત માનવામાં આવતા હતા. [પેરા ૭૫,૭૮] [૧૨૦૪–ઈ–એચ]

૪. આ અદાલતનો અભિપ્રાય હતો કે અદાણી ગેસ કેસમાં અગાઉના ચુકાદાએ કાયદાનું યોગ્ય અર્થઘટન કર્યું નથી.તેમાં ચર્ચા કરવામાં આવી ન હતી કે "માન્ય અધિકૃતતા" (કલમ ૧૬ની જોગવાઈમાં) લાયક હતી કે અયોગ્ય.અદાણી ગેસ કેસમાં અગાઉના ચુકાદામાં એ મહત્વની શરતની પણ નોંધ લેવામાં આવી ન હતી કે ડીમ્ડ ઓથોરાઇઝેશન કલમ કલમ ૧૭ સહિત પ્રકરણ IV ની અન્ય જોગવાઈઓને આધિન લાગુ પડે છે; અને અંતે તેણે વિશેષ સંદર્ભ કેસમાં પાંચ ન્યાયાધીશોની બેન્ચના નિર્ણાયક ચુકાદાની અવગણના કરી હતી.તદનુસાર, અદાણી ગેસમાં કલમ ૧૬નું અર્થઘટન અને તેના પરંતુકમાં માન્ય અધિકૃતતા કલમ ખોટી હોવાનું માનવામાં આવે છે.તેથી અદાણી ગેસનો ચુકાદો રદ કરવામાં આવ્યો છે.[પેરા ૮૫] [૧૨૧૦–**F**–**H**]

નિયમન ૧૮ની માન્યતા

૫. નિયમન ૧૮ એ સંસ્થાઓ સાથે સંબંધિત છે. જે પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની અસરમાં આવતા પહેલા સી. જી. ડી. પ્રવૃત્તિઓ કરી રહી હતી, પરંતુ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃત નહોતી.આવી સંસ્થાઓ અધિનિયમ હેઠળ "માન્ય અધિકૃતતા" નો આનંદ માણી શકતી નથી; તેઓએ નિયમન ૧૮ ની જોગવાઈઓ હેઠળ નવી અધિકૃતતા માટે અરજી કરવી જરૂરી છે.પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમ અને નિયમો, આમ વિવિધ રીતો માટે સંસ્થાઓની ત્રણ શ્રેણીઓ બનાવે છે જેમાં અધિકૃતતા મેળવી શકાય છેઃ(૧) નિયુક્ત દિવસ પહેલા કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃત સંસ્થાઓ અધિકૃત હોવાનું માનવામાં આવે છે, અને માત્ર સંબંધિત સ્વરૂપોમાં ચોક્કસ માહિતી રજૂ કરવાની જરૂર છે; (૨) જે સંસ્થાઓ **CGD** પ્રવૃત્તિઓ કરતી હતી, પરંતુ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃત નહોતી, તેમણે નિયમન ૧૮ હેઠળ નવી અધિકૃતતા માટે અરજી કરવી જરૂરી છે; (૩) જે સંસ્થાઓ નિયત દિવસ પછી **CGD** પ્રવૃત્તિઓ સ્થાપિત કરવા માંગે છે, એટલે કે, **PNGRB** અધિનિયમ અમલમાં આવ્યા પછી, નવી કામગીરી શરૂ કરવા માંગતી તમામ સંસ્થાઓએ, કાં તો રસની અભિવ્યક્તિ રજૂ કરવી પડશે, ત્યારબાદ તેમાં ભાગ લેવો પડશે. બોલી પ્રક્રિયા, અથવા પી. એન. જી. આર. બી. દ્વારા બોલીઓના સુઓ–મોટુ આમંત્રણમાં ભાગ લો. નિયમન ૧૮ એ પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૬૧ હેઠળ ઘડવામાં આવેલા સી. જી. ડી. નિયમનોનો એક ભાગ છે. આ નિયમન, સાદા વાંચન પર, નિર્ધારિત તારીખ પછી પાઈપલાઈન નાખવા, નિર્માણ, સંચાલન અથવા વિસ્તરણ માટે કેન્દ્ર

સરકાર દ્વારા અધિકૃત ન હોય તેવી સંસ્થાઓને લાગુ પડે છે.નિયમન ૧૮ (૧) માં એવી સંસ્થાઓને (જેમની પાસે નિયત તારીખે કેન્દ્ર સરકારની અધિકૃતતા ન હતી) સી. જી. ડી. નિયમનની અનુસૂચિ–૧માં નિર્ધારિત સ્વરૂપમાં અધિકૃતતા મેળવવા માટે તાત્કાલિક અરજી કરવાની જરૂર છે.નિયમન ૧૮ (૨) પછી સૂચવે છે કે પી. એન. જી. આર. બી. કલમ (એ) થી (જે) માં વર્ણવેલ માપદંડ અથવા શરતોને ધ્યાનમાં લઈ શકે છે.વર્તમાન કિસ્સામાં, નિયમન ૧૮ ના સંદર્ભિત સેટિંગને ધ્યાનમાં રાખીને, "ધ્યાનમાં લઈ શકાય છે" અભિવ્યક્તિને આદેશ અથવા ડિરેક્ટરી નિયમના સીધા જેકેટમાં મૂકી શકાતી નથી.એવા ઘણા નિર્ણયો છે જે માને છે કે "હોઈ શકે છે" નો અર્થ "થશે" અને તેનાથી ઊલટું; જોગવાઈના સંદર્ભ અને ઉદ્દેશ તેમજ તેના વૈધાનિક સેટિંગ પર ઘણું નિર્ભર કરે છે.[પારાસ ૮૯,૯૦,૯૧,૯૮] [૧૨૧૧–એચ; ૧૨૧૨–એ; ૧૨૧૨–બી–એફ; ૧૨૧૮–એફ]

૬. વર્તમાન કેસમાં, નિયમન ૧૮ (૩) ખાસ જણાવે છે કે "કલમ (એ) થી (જે) ની દ્રષ્ટિએ અરજીનું મૂલ્યાંકન સંયુક્ત પ્રકૃતિ અને માપદંડના આંતર–જોડાણોને ધ્યાનમાં રાખીને સંપૂર્ણતામાં કરવામાં આવશે." આ, "અરજીની તપાસના આધારે બોર્ડ દ્વારા સુસંગત માનવામાં આવતા અન્ય કોઈપણ માપદંડ" ની સૂચિ સાથે જોડાયેલું છે." (નિયમન ૧૮ (૨) (જે), આ અદાલતના અભિપ્રાયમાં, પી. એન. જી. આર. બી. દ્વારા અરજીઓના મૂલ્યાંકનના કાર્યમાં

વધુ ચોકસાઈ લાવે છે (જે સંસ્થાઓ અધિનિયમ અમલમાં આવ્યો ત્યારે કેન્દ્રીય અધિકૃતતા ધરાવતી ન હતી). આ બધાનો અર્થ એ છે કે પી. એન. જી. આર. બી. ને અધિકૃતતા માટેની અરજીઓનું મૂલ્યાંકન કરતી વખતે નિયમન ૧૮ (૨) માં ગણાયેલા પરિબળોના સંયોજન દ્વારા માર્ગદર્શન આપવું જોઈએ; એક પરિબળ કેટલું મહત્વનું છે અને તેને યોગ્ય મહત્વ આપવું જોઈએ, તે નિયમન ૧૮ (૩) દ્વારા જરૂરી તમામ તથ્યોની "સંપૂર્ણતા" પર આધાર રાખે છે, જે સંયુક્ત પ્રકૃતિ અને માપદંડના આંતર–જોડાણોને ધ્યાનમાં લે છે." તેથી ઠેરવેલ કે આવે છે કે નિયમન ૧૮ (૨) ની તમામ કલમોને ધ્યાનમાં લેવી પડશે, અને જ્યાં જરૂરી હોય ત્યાં, "અન્ય કોઈપણ સંબંધિત માપદંડ" (રેગ. ૧૮ (૨) (જે) જેનો અર્થ થાય છે કાયદાના હેતુઓ અને હેતુઓને ધ્યાનમાં રાખીને કાયદાના હેતુઓ માટે સુસંગત પરિબળો.પી. એન. જી. આર. બી. એ માપદંડની સંયુક્ત પ્રકૃતિ અને આંતર–જોડાણોને પણ ધ્યાનમાં લેવું પડશે.[પેરા ૯૯] [૧૨૧૯–એ–જી]

૭. નિયમન ૧૮ (૨) ની માન્યતાના સંદર્ભમાં, અપીલકર્તાની દલીલ એ છે કે નિયમન સત્તાની બહાર છે, કારણ કે માર્ગદર્શન આપતી કોઈ મૂળ જોગવાઈ નથી, જે પી. એન. જી. આર. બી. ની મરજી મુજબ અરજીઓને નકારી કાઢવાની સત્તા છોડી દે છે, જે કોઈપણ અથવા અમુક માપદંડ પસંદ કરી શકે છે અને પસંદ કરી શકે છે અને બાકીનાને અવગણી શકે છે.જ્યાં સુધી પછીનું પાસું જાય છે,

ત્યાં સુધી આ અદાલતે ઉપર ચુકાદો આપ્યો છે કે, તેમના આંતર–જોડાણોને ધ્યાનમાં રાખીને તમામ માપદંડોને ધ્યાનમાં લેવા પડશે.તેથી, એક માપદંડ પસંદ કરવાનો અને અન્યને અવગણવાનો પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી.મોટાભાગનો આધાર કેસની વ્યક્તિગત હકીકતો, એકને આપવામાં આવેલ વજન અથવા માપદંડના સમૂહ પર રહેશે.આ પોતે સત્તાને (નિયમન ૧૮ (૨) હેઠળ) મનસ્વી નથી બનાવતી.કોઈપણ કેસની ચોક્કસ હકીકતોમાં, પીડિત અરજદાર માટે સત્તાનો ઉપયોગ મનસ્વી છે તે બતાવવા અને ન્યાયિક સમીક્ષાની માંગ કરવા માટે તે ખુલ્લું છે.[પેરા ૧૦૦] [૧૨૧૯–**G**–**H**; ૧૨૨૦–**A**–**B**]

૮. પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૧ અને ૬૧માં નિયમન કરવાની સત્તાઓ છે.કલમ ૧૧ (સી) (**ii**) હેઠળ બોર્ડ પાસે "શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્ક મૂકવા, નિર્માણ, સંચાલન અથવા વિસ્તરણ" માટે સંસ્થાઓને અધિકૃત કરવાની સત્તા છે.કલમ ૧૧ (ઈ) (**iii**) દ્વારા પી. એન. જી. આર. બી. ને "શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્કની પહોંચ માટે નિયમો ઘડવાની સત્તા આપવામાં આવી છે જેથી પાઇપલાઇન એક્સેસ કોડ મુજબ સંસ્થાઓ વચ્ચે વાજબી વેપાર અને સ્પર્ધા સુનિશ્ચિત કરી શકાય".કલમ ૧૧ (એફ) (**iv**) દ્વારા "પેટ્રોલિયમ અને પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનોની સમાન વહેંચણી" સુનિશ્ચિત કરવાનો આદેશ આપવામાં આવ્યો છે.આ તમામ નિયમનકારી સત્તાઓ, કલમ ૬૧ (૧) હેઠળ નિયમો ઘડવાની

સામાન્ય સત્તા સાથે જોડાયેલી છે, આ અદાલતના મતે, નિયમન ૧૮ ઘડવાની સત્તા સાથે પી. એન. જી. આર. બી. ને પહેરવા માટે પૂરતી વ્યાપક છે. વધુમાં, નિયમન ૧૮ને ચોક્કસ વર્ગની સંસ્થાઓ માટે લાગુ ગણવામાં આવે છે–તેમના સ્વભાવથી, સંખ્યામાં ઘટાડો, એટલે કે, સંસ્થાઓ કે જેમણે પી. એન. જી. આર. બી. કાયદો અમલમાં આવ્યો તે પહેલાં કેન્દ્ર સરકારની અધિકૃતતા અથવા મંજૂરી મેળવી ન હતી.આ નિયમન બોર્ડને સંસ્થાઓની આવી શ્રેણીઓની અરજીઓ સાથે વ્યવહાર કરવા માટે માર્ગદર્શન આપવા માટે છે, જે કલમ ૧૭ (૨) સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૧૬ની જોગવાઈ હેઠળ આવે છે અને સમાન ધોરણો લાગુ કરે છે.આ વિચારણાઓ સમગ્ર પી. એન. જી. આર. બી. કાયદાના ઉદ્દેશોને આગળ ધપાવે છે તેમજ પી. એન. જી. આર. બી. ને કલમ ૧૭ (૪) હેઠળ તેની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને અરજીઓ નક્કી કરતી વખતે તેના કાર્યને નિરપેક્ષપણે કરવા માટે સક્ષમ બનાવે છે.[પેરા ૧૦૫] [૧૨૨૪–**F**–**H**; ૧૨૨૫–**B**–**D**]

૯. આ અદાલતનો અભિપ્રાય હતો કે ક્ષેત્રીય નિયમનકાર તરીકે, પી. એન. જી. આર. બી. ને કાયદાના ઉદ્દેશો સુનિશ્ચિત કરવા અને બજારમાં નિષ્પક્ષતા લાવવા માટે યોગ્ય નિયમો ઘડવાની સત્તા સોંપવામાં આવી છે.તેણે નિયમન ૧૮ દ્વારા તે હાંસલ કરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે.એવું માનવામાં આવે છે કે નિયમન ૧૮ સામેનો પડકાર સફળ ન થઈ શકે; આ પાસા પર અદાણીની

દલીલો તે મુજબ નકારી કાઢવામાં આવી ઠેરવેલ કે.[પેરા ૧૧૨] [૧૨૨૯–**G**–**H**]

અદાણીને આપવામાં આવેલી અધિકૃતતામાંથી વિવાદિત વિસ્તારોને બાકાત રાખવાનું વાજબી હતું કે કેમ.

૧૦. અદાણીને અધિકૃતતાની મંજૂરી, અને તે અધિકૃતતાની સ્વીકૃતિ, પ્રદર્શન બોન્ડની રજૂઆત, અને તેના પર કાર્યવાહી કરવા માટે આગળ વધવું, બાકાત વિસ્તારો માટે હરાજીમાં ભાગ લેવો, તેમાં કોઈ શંકા હોઈ શકે નહીં કે તેણે પી. એન. જી. આર. બી. ની કાર્યવાહીને સ્વીકારી લીધી, અને તેની નિષ્ફળ બોલી દાખલ કર્યા પછી, અધિકૃતતાને પડકારવાનો પ્રયાસ કર્યો.સ્પષ્ટપણે, આ વર્તન સમર્થન અને ખંડન કરવા સમાન છે.આ અદાલતના મતે, તેના સાચા અધિકારો વિશે તેના જ્ઞાનના અભાવ વિશે અદાણીની દલીલોને સમર્થન આપી શકાતું નથી, કારણ કે તે પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમ હેઠળની પ્રક્રિયાને જાણતી હતી અને તેનું પાલન કરતી હતી, ખાસ કરીને, નિયમોની જરૂરિયાતો અને નિયમન ૧૮, જ્યારે તેણે દેશના અન્ય ક્ષેત્રોમાં અરજી કરી હતી અને અધિકૃતતા મેળવી હતી.[પેરા ૧૧૮] [૧૨૩૪–**D**–**F**]

૧૧. ટૂંકમાં, અપીલકર્તા દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા વિચારણા મુદ્દાઓનો જવાબ નીચે મુજબ આપવામાં આવ્યો હતોઃ

એ. પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૬ની જોગવાઈ હેઠળ "ડીમ્ડ ઓથોરાઇઝેશન" કલમના અવકાશ પર, અદાણી ગેસ કેસમાં નિર્ણયને ખોટી રીતે કાયદો ઘડવામાં આવ્યો હોવાનું માનવામાં આવ્યું હતું અને આથી તેને નકારી કાઢવામાં આવ્યો છે.

બી. એવું માનવામાં આવ્યું ઠેરવેલ કે કલમ ૧૬ની પરંતુક હેઠળ "માન્ય અધિકૃતતા" કલમ કલમ ૧૭ સહિત પ્રકરણ IV ની અન્ય જોગવાઈઓને આધિન છે અને વધુમાં, કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃતતા આપવામાં આવેલી સંસ્થાઓ જ તે શ્રેણીમાં આવે છે.અનુગામી તરીકે, એવું માનવામાં આવે છે કે જે સંસ્થાઓએ રાજ્યો પાસેથી અધિકૃતતા પ્રાપ્ત કરી ઠેરવેલ કે, તેમણે કલમ ૧૭ (૨) ની દ્રષ્ટિએ અને CGD નિયમો હેઠળ દર્શાવેલ શરતોનું પાલન કરીને PNGRB અધિનિયમ હેઠળ અધિકૃતતા મેળવવી પડશે.

સી. એન. ઓ. સી. આપવામાં રાજ્યની ભૂમિકા કેન્દ્ર સરકારની ૨૦૦૬ની નીતિની દ્રષ્ટિએ માત્ર સહાયક અથવા સહયોગી છે, અને કોઈ પણ સંસ્થાને કોઈ લાભ આપી શકતી નથી, જેને તેની અરજીના ગુણદોષ પર પી. એન. જી. આર.

બી. અધિનિયમની દ્રષ્ટિએ ચોક્કસ અધિકૃતતા મેળવવી પડે છે અને આપવામાં આવે છે.

ડી. એવું માનવામાં આવ્યું ઠેરવેલ કે નિયમન ૧૮ ન તો મનસ્વી છે, ન તો સત્તાની બહાર છે.નિયમન ૧૮ અંતર્ગતનો ઉદ્દેશ, પી. એન. જી. આર. બી. કાયદાના એકંદર ઉદ્દેશો સાથે સુસંગત છે. નિયમન ૧૮ કાયદાની કોઈ ચોક્કસ જોગવાઈ દ્વારા બિનસલાહભર્યું નથી. વધુમાં, એક ક્ષેત્રીય નિયમનકાર તરીકે, પી. એન. જી. આર. બી. ને કાયદાના ઉદ્દેશો સુનિશ્ચિત કરવા માટે યોગ્ય નિયમો ઘડવાની સત્તા સોંપવામાં આવી છે, અને આમ નિયમન ૧૮ સામેનો પડકાર સફળ થઈ શકતો નથી.

ઈ. એવું પણ માનવામાં આવ્યું ઠેરવેલ કે અદાણીનો દાવો મંજૂરી–પુનઃસ્થાપનના સિદ્ધાંત દ્વારા બાકાત છે, કારણ કે તેણે પી. એન. જી. આર. બી. (વિવાદિત વિસ્તારોને બાકાત રાખવા સહિત) દ્વારા આપવામાં આવેલી અધિકૃતતાને સ્વીકારી હતી, પ્રદર્શન બોન્ડ રજૂ કર્યું હતું અને બાકાત વિસ્તારો માટે હરાજીમાં પણ ભાગ લીધો હતો, અને ત્યારબાદ જ જ્યારે તેની બોલી અસફળ રહી ત્યારે અધિકૃતતાને પડકારવામાં આવી હતી.એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે, વિવાદિત વિસ્તારોને બાકાત રાખવા એ એકંદર હકીકતો અને સંજોગોમાં વાજબી છે.[પેરા ૧૨૭] [૧૨૩૯–એ–એચ]

અદાણી ગેસ લિમિટેડ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા (૨૦૧૯) ૩ એસસીસી ૬૪૧:૨૦૧૯ (૨) સ્કેલ ૨૧૨–૨૬બાતલ.

વોઇસ ઓફ ઈન્ડિયા વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા W. P. (C) ૮૪૧૫/૨૦૦૯,૨૦.૦૧.૨૦૧૦ પર નિર્ણય લીધો, પલ્લવી રિસોર્સિસ લિમિટેડ v.પ્રોટોસ એન્જિનિયરિંગ કંપની પ્રા. લિ. (૨૦૧૦) ૫ એસસીસી ૧૯૬:[૨૦૧૦] ૩ એસસીઆર ૮૪૭, એસોસિએશન ઓફ નેચરલ ગેસ એન્ડ ઓઆરએસ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા (૨૦૦૪) ૪ એસસીસી ૪૮૯; ગ્લોબલ એનર્જી લિમિટેડ વિરુદ્ધ સેન્ટ્રલ ઇલેક્ટ્રિસિટી રેગ્યુલેટરી કમિશન (૨૦૦૯) ૧૫ એસસીસી ૫૭૦: [૨૦૦૯] ૯ એસસીઆર ૨૨; પેટ્રોલિયમ અને અન્ય નેચરલ ગેસ રેગ્યુલેટરી બોર્ડ વિરુદ્ધ ઇન્દ્રપ્રસ્થ ગેસ લિમિટેડ અને અન્ય અન્ય. (૨૦૧૫) ૯ એસસીસી ૨૦૯:[૨૦૧૫] ૭ એસસીઆર ૨૧૫; કુંજ બિહારી લાલ બુટેલ વિરુદ્ધ હિમાચલ પ્રદેશ રાજ્ય (૨૦૦૦) ૩ એસસીસી ૪૦:[૨૦૦૦] ૧ એસસીઆર ૧૦૫૪; મોહિન્દર સિંહ ગિલ અને અન્ય વિરુદ્ધ મુખ્ય ચૂંટણી કમિશનર, દિલ્હી અને અન્યો (૧૯૭૮) ૧ એસ. સી. સી. ૪૦૫:[૧૯૭૮] ૨ એસ. સી. આર. ૨૭૨; મોતી લાલ પદમપત સુગર મિલ્સ વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ યુ. પી. (૧૯૭૯) ૨ એસ. સી. સી.

૪૦૯:[૧૯૭૯] ૨ એસસીઆર ૬૪૧; પેટ્રોલિયમ અને નેચરલ ગેસ રેગ્યુલેટરી બોર્ડ વિરુદ્ધ ઇન્દ્રપ્રસ્થ ગેસ (૨૦૧૫) ૯ એસસીસી ૨૦૯: [૨૦૧૫] ૭ એસસીઆર ૨૧૫; શ્યામ ટેલીલિંક લિમિટેડ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા (૨૦૧૦) ૧૦ એસસીસી ૧૩૮; મેસર્સ ટાફકોન પ્રોજેક્ટ્સ [આઈ] (પી) લિમિટેડ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્યો (૨૦૦૪) ૧૩ એસસીસી ૭૮૮; કે. વિભાગ ધર્માદતમ વિરુદ્ધ કેન્દ્ર સરકાર અને અન્યો; (૧૯૭૯) ૪ એસસીસી ૨૯૫; એનકે. શર્મા વિરુદ્ધ અભિમન્યુ (૨૦૦૫) ૧૩ એસ. સી. સી. ૨૧૨:[૨૦૦૫] ૪ પૂરક.એસસીઆર ૨૦૭; મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય વિરુદ્ધ લાલજી રાજશી શાહ અને અન્યો (૨૦૦૦) ૨ એસસીસી ૬૯૯:[૨૦૦૦] ૧ એસસીઆર ૧૨૩૯; પેટ્રોલિયમ અને નેચરલ ગેસ રેગ્યુલેટરી બોર્ડ વિરુદ્ધ ઇન્દ્રપ્રસ્થ ગેસ લિમિટેડ (૨૦૧૫) ૯ એસસીસી ૨૦૯:[૨૦૧૫] ૭ એસસીઆર ૨૧૫; કેશવલાલ ખેમચંદ એન્ડ સન્સ (પી) લિમિટેડ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા (૨૦૧૫) ૪ એસસીસી ૭૭૦:[૨૦૧૫] ૨ એસસીઆર ૫૧; ભારત સંચાર નિગમ લિમિટેડ વિરુદ્ધ ટેલિકોમ રેગ્યુલેટરી ઓથોરિટી ઓફ ઇન્ડિયા (૨૦૧૪) ૩ એસસીસી ૨૨૨:[૨૦૧૩] ૧૨ એસ. સી. આર. ૯૯૯; પ્રકાશ ગુપ્તા વિરુદ્ધ સિક્યોરિટીઝ એન્ડ એક્સચેન્જ બોર્ડ ઓફ ઇન્ડિયા (૨૦૨૧) એસ. સી. સી. ઓનલાઇન એસ. સી. ૪૮૫; એમ. સી. મહેતા વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા ડબલ્યુપી (સી) <આઇડી૧>,

વોઇસ ઓફ ઇન્ડિયા વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા ડબલ્યુપી. (C) ૮૪૧૫/૨૦૦૯,૨૦.૦૧.૨૦૧૦ પર નક્કી કરેલ–સંદર્ભિત.

૨૦૦૧ (૨૦૦૪) ના વિશેષ સંદર્ભ નંબર ૧ માં ૪ એસ. સી. સી. ૪૮૯: [૨૦૦૪] ૩ એસસીઆર ૫૩૪; દ્વારકા પ્રસાદ વિરુદ્ધ દ્વારકા દાસ સારા (૧૯૭૬) ૧ એસસીસી ૧૨૮:[૧૯૭૬] ૧ એસ. સી. આર. ૨૭૭; એસ. સુંદરમ પિલ્લઈ અને અન્યો વિરુદ્ધ વી. પટ્ટાભિરામન અને અન્યો (૧૯૮૫) ૧ એસ. સી. સી. ૫૯૧:[૧૯૮૫] ૨ એસસીઆર ૬૪૩: [૧૯૭૯] ૩ એસ. સી. આર. ૪૭૨; એમ. પેન્ટિયા વિરુદ્ધ મુદ્દલા વીરમલ્લપ્પા અને અન્યો (૧૯૬૧) ૨ એસ. સી. આર. ૨૯૫; સરકારને કાનૂની બાબતોના અધીક્ષક અને કાનૂની રીમેમ્બ્રાન્સર. પશ્ચિમ બંગાળ વિરુદ્ધ અબની મૈતી (૧૯૭૯) ૪ એસસીસી ૮૫:[૧૯૭૯] ૩ SCR ૪૭૨; K.R.C.S. બાલકૃષ્ણ ચેટ્ટી વિરુદ્ધ મદ્રાસ રાજ્ય [૧૯૬૧] ૨ એસસીઆર ૭૩૬; અશોક લેઇલેન્ડ લિમિટેડ વિરુદ્ધ તમિલનાડુ રાજ્ય (૨૦૦૪) ૩ એસસીસી ૧:[૨૦૦૪] ૧ શ્રી સીતારામ સુગર કંપની લિમિટેડ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા (૧૯૯૦) ૩ એસ. સી. સી. ૨૨૩:[૧૯૯૦] ૧ એસ. સી. આર. ૯૦૯; કસ્ટમ્સના કલેક્ટર વિરુદ્ધ નથેલા સંપથુ ચેટ્ટ [૧૯૬૨] ૩ એસ. સી. આર. ૭૮૬; તમિલનાડુ રાજ્ય અને અન્ય વિરુદ્ધ પી. કૃષ્ણમૂર્તિ અને અન્યો (૨૦૦૬) ૪ એસસીસી

પ૧૭:[૨૦૦૬] ૩ એસસીઆર ૩૯૬; પીટીસી ઇન્ડિયા લિમિટેડ વિરુદ્ધ સેન્ટ્રલ ઇલેક્ટ્રિસિટી રેગ્યુલેટરી કમિશન (૨૦૧૦) ૪ એસસીસી ૬૦૩: [૨૦૧૦] ૩ એસસીઆર ૬૦૯; સ્ટેટ ઓફ યુ. પી. વિરુદ્ધ રેનુસાગર પાવર કંપની (૧૯૮૮) ૪ એસસીસી પ૯:[૧૯૮૮] ૧ પૂરક.એસસીઆર ૬૨૭; ગ્લોબલ એનર્જી લિમિટેડ વિરુદ્ધ સેન્ટ્રલ ઇલેક્ટ્રિસિટી રેગ્યુલેટરી કમિશન (૨૦૦૯) ૧૫ એસસીસી પ૭૦:[૨૦૦૯] ૯ એસસીઆર ૨૨; કર્ણાટક રાજ્ય વિરુદ્ધ એચ. ગણેશ કામથ (૧૯૮૩) ૨ એસસીસી ૪૦૨: [૧૯૮૩] ૨ એસ. સી. આર. ૬૬૫; સેન્ટ જોન્સ શિક્ષક તાલીમ સંસ્થા વિરુદ્ધ એન. સી. ટી. ઈ. (૨૦૦૩) ૩ એસ. સી. સી. ૩૨૧:[૨૦૦૩] ૧ એસસીઆર ૯૭૫; ટાટા પાવર કંપની લિમિટેડ વિરુદ્ધ રિલાયન્સ એનર્જી લિમિટેડ (૨૦૦૯) ૧૬ એસસીસી ૬૫૯:[૨૦૦૯] ૯ એસ. સી. આર. ૬૨૫; ઇન્દ્રમણિ પ્યારેલાલ ગુપ્તા વિરુદ્ધ ડબલ્યુ. આર. નાટુ [૧૯૬૩] ૧ એસ. સી. આર. ૭૨૧; સુઝુકી પરસરામપુરિયા સ્યુટિંગ્સ (પી) લિમિટેડ વિરુદ્ધ ઓફિશિયલ લિક્વિડેટર (૨૦૧૮) ૧૦ એસ. સી. સી. ૭૦૭:[૨૦૧૮] ૧૨ એસસીઆર ૯૦૬; અમર સિંહ વિરુદ્ધ ભારત સંઘ (૨૦૧૧) ૭ એસસીસી ૬૯:[૨૦૧૧] ૬ એસસીઆર ૪૦૩; યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા વિ. શકુંતલા ગુપ્તા (૨૦૦૨) ૧૦ એસસીસી ૬૯૪; યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા વિ. ઇ. જી. નંબૂદિરી (૧૯૯૧) ૩ એસસીસી ૩૮: [૧૯૯૧] ૨ એસ. સી. આર. ૪૫૧; યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા વિરુદ્ધ

એસ. ભારતના યુનિફાઇડ ટેલિકોમ સર્વિસ પ્રોવાઇડર્સ; (૨૦૨૦) ૩ એસસીસી પ૨૫:[૨૦૧૯] ૧૬ એસસીઆર ૬૭૨; એર લાઇન પાયલોટ્સ એસોસિએશન ઓફ ઇન્ડિયા વિરુદ્ધ ડીજી ઓફ સિવિલ એવિએશન (૨૦૧૧) ૫ એસસીસી ૪૩૫:[૨૦૧૧] ૫ એસસીઆર ૧૦૧૯; જલ મહેલ રિસોર્ટ્સ (પી) લિમિટેડ વિરુદ્ધ કે. પી. શર્મા (૨૦૧૪) ૮ એસસીસી ૮૬૬–પર આધાર રાખ્યો હતો.

કેસ કાયદો સંદર્ભ

[૨૦૦૪] ૩ એસ. સી. આર. ૫૩૪ પેરા ૮ પર આધાર રાખે છે

[૨૦૧૦] ૩ એસ. સી. આર. ૮૪૭ નો સંદર્ભ પેરા ૧૮ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૨૦૦૯] ૯ એસ. સી. આર. ૨૨ નો સંદર્ભ પેરા ૨૩ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૨૦૧૫] ૭ એસ. સી. આર. ૨૧૫ નો સંદર્ભ પેરા ૨૩ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૨૦૦૦] ૧ એસ. સી. આર. ૧૦૫૪ નો સંદર્ભ પેરા ૨૩ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૧૯૭૮] ૨ એસ. સી. આર. ૨૭૨ નો સંદર્ભ પેરા ૨૫ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૧૯૭૯] ૨ એસ. સી. આર. ૬૪૧ નો સંદર્ભ પેરા ૩૧ માં આપવામાં આવ્યો છે

[૨૦૧૫] ૭ એસ. સી. આર. ૨૧૫ નો સંદર્ભ પેરા ૩૩ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૨૦૦૫] ૪ પૂરક.એસ. સી. આર. ૨૦૭ નો સંદર્ભ પેરા ૪૯ માં આપવામાં આવ્યો છે

[૨૦૦૦] ૧ એસ. સી. આર. ૧૨૩૯ નો સંદર્ભ પેરા ૪૯ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૧૯૭૬] ૧ એસ. સી. આર. ૨૭૭ પેરા ૬૭ પર આધારિત હતું.

[૧૯૮૫] ૨ એસ. સી. આર. ૬૪૩ નો સંદર્ભ પેરા ૬૮ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૧૯૭૯] ૩ એસ. સી. આર. ૪૭૨ પેરા ૭૪ પર આધારિત હતું.

[૨૦૦૪] ૧ એસ. સી. આર. ૩૦૬ એ પેરા ૭૭ પર આધાર રાખ્યો હતો

[૧૯૯૦] ૧ એસ. સી. આર. ૯૦૯ પેરા ૯૭ પર આધાર રાખે છે

[૨૦૦૬] ૩ એસ. સી. આર. ૩૯૬ પેરા ૧૦૨ પર આધારિત હતું.

[૨૦૧૦] ૩ એસ. સી. આર. ૬૦૯ પેરા ૧૦૩ પર આધાર રાખે છે

[૧૯૮૮] ૧ પૂરક.એસ. સી. આર. ૬૨૭ પેરા ૧૦૪ પર આધાર રાખે છે.

[૨૦૦૯] ૯ એસ. સી. આર. ૨૨ પેરા ૧૦૪ પર આધાર રાખે છે

[૨૦૧૫] ૭ એસ. સી. આર. ૨૧૫ નો સંદર્ભ પેરા ૧૦૬ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૧૯૮૩] ૨ એસ. સી. આર. ૬૬૫ પેરા ૧૦૯ પર આધારિત હતું.

[૨૦૦૩] ૧ એસ. સી. આર. ૯૭૫ પેરા ૧૦૯ પર આધારિત હતું.

[૨૦૦૯] ૯ એસ. સી. આર. ૬૨૫ પેરા ૧૦૯ પર આધાર રાખે છે.

[૨૦૧૫] ૨ એસ. સી. આર. ૫૧ નો સંદર્ભ પેરા ૧૧૧ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૨૦૧૩] ૧૨ એસ. સી. આર. ૯૯૯ નો સંદર્ભ પેરા ૧૧૧ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૨૦૧૮] ૧૨ એસ. સી. આર. ૯૦૬ પેરા ૧૧૪ પર આધારિત હતું.

[૨૦૧૧] ૬ **SCR** ૪૦૩ એ પેરા ૧૧૪ પર આધાર રાખ્યો હતો.

[૨૦૧૧] ૫ **SCR** ૧૦૧૯ એ પેરા ૧૧૪ પર આધાર રાખ્યો હતો.

[૨૦૧૯] ૧૬ એસ. સી. આર. ૬૭૨ પેરા ૧૧૫ પર આધારિત હતું.

[૧૯૯૧] ૨ એસ. સી. આર. ૪૫૧ પેરા ૧૨૦ પર આધારિત હતું.

સિવિલ અપીલેટ જ્યુરિસડીક્શનઃ સિવિલ અપીલ નંબર ૬૦૦૮–૬૦૦૯/૨૦૨૧.

વિશેષ દીવાની અરજી નંબર ૯૭૪૧/૨૦૧૬માં ૨૦૧૭ના નાગરિક અરજી નંબર ૧ સાથે અમદાવાદ ગુજરાત હાઈકોર્ટ ૨૮.૦૯.૨૦૧૮ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

સાથે

સિવિલ અપીલ નંબર ૬૦૧૦ અને ૬૦૧૧/૨૦૨૧.

હરીશ એન. સાલ્વે, ધ્રુવ મહેતા, વરિષ્ઠ વકીલો, સુશ્રી રૂબી સિંહ આહુજા, સંદીપ સિંઘી, સુશ્રી દીપ્તિ સરીન, સુશ્રી સ્વિકૃતિ સિંઘાનિયા, નવીનદીપ મટ્ટા, શમિક ભટ્ટ, મેસર્સ કરંજાવાલા એન્ડ કંપની, પિયુષ જોશી, સેન્થિલ જગદીશન, સુશ્રી સુમિતી યાદવ, સુશ્રી સોનાક્ષી મલ્હન, ઉત્કર્ષ શર્મા, મોહિત બુધિરાજા, સુશ્રી પિંકી મહેરા, સુશ્રી શિપ્રા મલ્હોત્રા, સુશ્રી કાવેરી વત્સ, સૌરભ અગ્રવાલ, દીપાયન મંડલ, અને અન્ય અંશુમન ચૌધરી, ઇ. સી. અગ્રવાલા, રાજ બહાદુર યાદવ, આશિષ કુમાર તિવારી, સુશ્રી દિવ્યા રોય, સુશ્રી મધુમિતા ભટ્ટાચાર્જી, મેસર્સ ખેતાન એન્ડ કંપની, હાજર પક્ષોના વકીલો.

કોર્ટનો ચુકાદો **જસ્ટિસ એસ. રવિન્દ્ર ભટ્ટે** આપ્યો હતો.

૧. સ્પેશીયલ લીવ મંજુર રાખવામાં આવેલ છે..આ અપીલ પક્ષકારો વતી હાજર રહેલા વકીલની સંમતિ સાથે સાંભળવામાં આવી હતી.કેટલીક રિટ અરજીઓને નકારી કાઢતાં ગુજરાત હાઇકોર્ટ [તારીખ ૨૮/૦૯/૨૦૧૮] ચુકાદા સામે અપીલ કરવામાં આવે છે.

૨. તે કાર્યવાહીમાં, મુખ્ય અપીલકર્તા (ત્યારબાદ "અદાણી" તરીકે ઓળખાતા) એ પેટ્રોલિયમ અને નેચરલ ગેસ રેગ્યુલેટરી બોર્ડ (શહેર અથવા સ્થાનિક નેચરલ ગેસ ડિસ્ટ્રિબ્યુશન નેટવર્ક્સ નાખવા, બાંધવા, સંચાલિત કરવા અથવા વિસ્તૃત કરવા માટે અધિકૃત સંસ્થાઓ) રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૦૮ (ત્યારબાદ "CGD રેગ્યુલેશન્સ" તરીકે ઓળખાતા) ની રેગ્યુલેશન ૧૮ની માન્યતાને ભારતના બંધારણની કલમ ૧૪ અને ૧૯ (૧) (g) નું ઉલ્લંઘન ગણાવીને અને પેટ્રોલિયમ અને નેચરલ ગેસ રેગ્યુલેટરી બોર્ડ એક્ટ, ૨૦૦૬ (ત્યારબાદ "PNGRB એક્ટ" અથવા "ધ એક્ટ" તરીકે ઓળખાતી) ની કલમ ૧૬ની વિરુદ્ધમાં પડકાર્યો હતો.અદાણીએ ગેસ વિતરણ નેટવર્ક નાખવા અને તેની જાળવણી માટે ત્રીજા સામાવાળા (હવે પછી "ગુજરાત ગેસ" તરીકે ઓળખાતા) ને અધિકૃતતા આપવાને પણ પડકાર્યો હતો.ગુજરાત ગેસ પેટ્રોલિયમ અને નેચરલ ગેસ રેગ્યુલેટરી બોર્ડ (હવે પછી "પી. એન. જી. આર. બી". અથવા "બોર્ડ" તરીકે ઓળખાય છે) દ્વારા યોજાયેલી હરાજીમાં અધિકૃતતા મેળવવામાં સફળ રહી હતી.

પૃષ્ઠભૂમિ

૩. પી. એન. જી. આર. બી. કાયદો ૦૧/૧૦/૨૦૦૭ પર અમલમાં આવ્યો હતો અને બોર્ડ દ્વારા કોઈપણ શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્ક

(સામૂહિક રીતે, "સી. જી. ડી. પ્રવૃત્તિઓ" અને આવા નેટવર્ક, "સી. જી. ડી. નેટવર્ક") ના બિછાવા, નિર્માણ, સંચાલન અથવા વિસ્તરણ માટે અધિકૃતતા ફરજિયાત કરવામાં આવી હતી.૩૦.૧૦.૨૦૦૭ પર, બોર્ડે એક અખબારી નોંધ બહાર પાડીને કેન્દ્ર સરકારની અધિકૃતતા સાથે અથવા વગર CGD પ્રવૃત્તિઓમાં સંકળાયેલી સંસ્થાઓને સંબંધિત વિગતો રજૂ કરવા નિર્દેશ આપ્યો હતો.અરજદારની વિગતો પ્રાપ્ત કર્યા પછી, બોર્ડે તેને જાણ કરી હતી કે કાયદાની કલમ ૧૭ અનુસાર, માન્યતા અને સ્વીકૃતિ માત્ર કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા ચોક્કસ અને ઔપચારિક અધિકૃતતાની હોઈ શકે છે. તદનુસાર, અદાણીની પ્રવૃત્તિઓ પર અંકુશ મૂકવામાં આવ્યો હતો અને કેન્દ્ર સરકાર પાસેથી અધિકૃતતા મેળવવા માટે નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો.બોર્ડે આખરે અદાણીને સાણંદ, બાવલા અને ઢોલકા (હવે પછી "વિવાદિત વિસ્તારો" તરીકે ઓળખાતા) ના વિવાદિત વિસ્તારો સહિત અમદાવાદ વિસ્તારમાં ચોક્કસ મૂડી કાર્યો હાથ ધરવા માટે કામચલાઉ મંજૂરી આપી હતી.અદાણીએ બોર્ડની તરફેણમાં વળતર પણ રજૂ કર્યું હતું.

૪. અધિકૃતતાને લગતી કલમ ૧૬,૧૨.૦૭.૨૦૧૦ પર અમલમાં આવી.૦૪.૦૨.૨૦૧૩ પર, બોર્ડે અમુક શરતોને આધિન, હિન્દુસ્તાન પેટ્રોલિયમ કોર્પોરેશન લિમિટેડ (હવે પછી "HPCL" તરીકે ઓળખાતા) ના ૧૮ CNG સ્ટેશનોને બાદ કરતાં, અમદાવાદ શહેર અને દસક્રોઈ વિસ્તારમાં

અદાણીના CGD નેટવર્કને કામચલાઉ અધિકૃતતા આપી હતી.વિવાદિત વિસ્તારોને આ કામચલાઉ અધિકૃતતામાંથી બાકાત રાખવામાં આવ્યા હતા.વિરોધ હેઠળ, અદાણીએ કેટલાક વિસ્તારોને બાકાત રાખવામાં આવ્યા હોવા છતાં ૦૯.૧૨.૨૦૧૩ પર અધિકૃતતાની મંજૂરી સ્વીકારી હતી.૧.૧૦.૨૦૧૫ પર બોર્ડે અમદાવાદમાં તે વિવાદિત વિસ્તારોમાં CGD નેટવર્કના વિકાસ માટે બિડ મંગાવી હતી.અદાણીએ આ ક્ષેત્રોના સંદર્ભમાં તેના અરજી–કમ–બિડ દસ્તાવેજો રજૂ કર્યા હતા.

૫. આ વિસ્તારોને તેને આપવામાં આવેલી અધિકૃતતામાંથી બાકાત રાખવાથી વ્યથિત થઈને અદાણીએ હાઈકોર્ટનો સંપર્ક કર્યો હતો અને બંધારણની અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ અરજીને પ્રાધાન્ય આપીને અનેક રાહતની માંગ કરી હતી.દાવો કરવામાં આવેલી મુખ્ય રાહત એ હતી કે ગુજરાત ગેસને અધિકૃતતાની મંજૂરીને રદ કરવી, અગાઉની અધિકૃત તારીખ ૨૮.૧૧.૨૦૧૩ દ્વારા વિવાદિત વિસ્તારોને બાકાત રાખવા પર સવાલ ઉઠાવવો અને PNGRB અધિનિયમ હેઠળ બોર્ડ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા નિયમન ૧૮ના અધિકારોને પડકારવા. અદાણીએ એવી પણ દલીલ કરી હતી કે પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૬ના આધારે તેને "માન્ય અધિકૃતતા" ધરાવતી સંસ્થા તરીકે ગણવામાં આવે છે.

૬. પી. એન. જી. આર. બી. અને ગુજરાત ગેસ, જેમને હાઈકોર્ટ સમક્ષ સામાવાળાઓ તરીકે રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા, તેમણે દલીલ કરી હતી કે અદાણીની અરજી વિલંબ અને વિલંબ અને વૈકલ્પિક ઉપાયોની ઉપલબ્ધતાના આધારે ફગાવી દેવા યોગ્ય છે.તેમણે એવી પણ દલીલ કરી હતી કે અદાણી તેના આચરણને કારણે માંગેલી રાહતનો દાવો કરવા માટે હકદાર નથી.ગુણદોષ પર, પી. એન. જી. આર. બી. એ દલીલ કરી હતી કે અદાણીને લખેલા તેના ૩૧.૦૩.૨૦૦૮ ના પત્રમાં જરૂરી વિગતો માંગવામાં આવી હતી.તે તબક્કે, અદાણીએ નિયમન ૧૮ની માન્યતાને પડકાર્યો ન હતો અને તેનાથી વિપરીત, વિરોધ વિના ૦૯.૦૭.૨૦૦૮ ના પત્ર દ્વારા તે જોગવાઈ હેઠળ અધિકૃતતાની માંગ કરી હતી.એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૬ ૨૦૧૦માં લાગુ કરવામાં આવી હતી, પરંતુ તે સમયે પણ અદાણીએ વિવાદિત નિયમનની માન્યતાને પડકાર્યો ન હતો.વધુમાં, અદાણીએ પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૭ (૨) અને નિયમન ૧૮ હેઠળ કોઈપણ વિરોધ વિના અધિકૃતતા માટે અરજી કરી હતી અને પી. એન. જી. આર. બી. દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી સુનાવણીમાં ભાગ લીધો હતો. તે તબક્કે પણ, "માન્ય અધિકૃત" સંસ્થા તરીકે તેના હક અંગે કોઈ વાંધો ઉઠાવવામાં આવ્યો ન હતો અને અદાણીએ પી. એન. જી. આર. બી. ને જરૂરી વિગતો આપી હતી. સામાવાળાઓએ ધ્યાન દોર્યું હતું કે ૦૪.૦૨.૨૦૧૩ પર, PNGRB એ અમુક નિયમો અને શરતો પર કામચલાઉ અધિકૃતતા પત્ર જારી

કર્યો હતો જેમાં વિવાદિત વિસ્તારોને બાકાત રાખવામાં આવ્યા હતા.તે તબક્કે પણ, નિયમન ૧૮ ને પડકારવામાં આવ્યું ન હતું; બીજી તરફ અદાણીએ ૨૮.૧૦.૨૦૧૩ પરના નિયમો અને શરતોને સ્વીકારી હતી.તેથી આ અરજીનો વિરોધ અટકાવ, મંજૂરી–પુનરાવર્તનના સિદ્ધાંતની લાગુતા, તેમજ વિલંબ અને ગુણદોષના આધારે કરવામાં આવ્યો હતો.

૭. હાઈકોર્ટ પક્ષકારોને સાંભળ્યા પછી તેના ચુકાદા દ્વારા જણાવ્યું હેરવેલ કે, અદાણીએ ૨૦૧૨માં ઉત્તર પ્રદેશમાં ખુર્જા વિસ્તાર માટે અરજી કરી હતી અને તેને અધિકૃતતા આપવામાં આવી હતી.તે અધિકૃતતા નિયમન ૧૮ હેઠળ જારી કરવામાં આવી હતી.અદાણીએ તે અધિકૃતતાનો સ્વીકાર કર્યો અને તેનો ક્યારેય વિરોધ કર્યો નહીં; તેણે પી. એન. જી. આર. બી. દ્વારા અમદાવાદ માટે બહાર પાડવામાં આવેલા પત્રના નિયમો અને શરતોને પણ સ્વીકારી હતી, જેમાં વિવાદિત વિસ્તારોને બાકાત રાખવામાં આવ્યા હતા.ત્યારબાદ અદાણી દ્વારા પ્રદર્શન બેંક ગેરંટી પણ રજૂ કરવામાં આવી હતી અને આખરે પી. એન. જી. આર. બી. એ વિવાદિત વિસ્તારોને બાદ કરતાં અમદાવાદ શહેર અને ડાસ્ક્રોઈ વિસ્તાર માટે અંતિમ અધિકૃતતા જારી કરી હતી.કોર્ટે નોંધ્યું કે વિવાદિત વિસ્તાર માટેની બોલી ૦૧.૧૦.૨૦૧૫ પર જારી કરવામાં આવી હતી અને અદાણીએ તેને પડકારવાને બદલે બોલી પ્રક્રિયામાં ભાગ લીધો હતો.બોલીમાં નિષ્ફળ રહ્યા બાદ જ અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી.હાઈકોર્ટને જાણવા મળ્યું કે CGD

રેગ્યુલેશન્સના રેગ્યુલેશન ૧૮ને પડકાર ત્યારે જ હતો જ્યારે તે અદાણીની સુવિધાને અનુરૂપ હોય.

૮. વિવાદિત ચુકાદાએ પછી નોંધ્યું હતું કે આ અદાલતે તેના ચુકાદામાં ૨૦૦૧ના વિશેષ સંદર્ભ નંબર ૧ [(૨૦૦૪) ૪ એસ. સી. સી. ૪૮૯] (ત્યારબાદ "વિશેષ સંદર્ભ" તરીકે ઓળખાય છે) તરીકે અહેવાલ આપ્યો હતો, જેમાં ચુકાદો આપ્યો હતો કે સાતમી અનુસૂચિની એન્ટ્રી ૫૩, સૂચિ ૧ ને ધ્યાનમાં રાખીને, સંસદને વિશિષ્ટ કાયદાકીય ક્ષમતા છે, અને કેન્દ્ર સરકારને કુદરતી ગેસના વિષય પર વિશિષ્ટ કાર્યકારી ક્ષમતા છે, અને રાજ્ય સરકારોને આવા કાયદો ઘડવા અથવા કુદરતી ગેસના વિષયના સંદર્ભમાં કોઈ અધિકૃતતા આપવાનો કોઈ અધિકાર નથી.હાઇકોર્ટ જણાવ્યું હતું કેઃ

“તેથી, સંસદે પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૬ હેઠળ 'માન્ય અધિકૃતતા' સંબંધિત જોગવાઈ કરી છે, જે પ્રકરણ IV ની જોગવાઈઓને આધિન છે, જેમાં પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૭નો સમાવેશ થાય છે. જો પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૭માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈ જોવામાં આવે, તો તે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃત સંસ્થાઓ અને તે રીતે અધિકૃત ન હોય તેવી સંસ્થાઓ વચ્ચે તફાવતની જોગવાઈ કરે છે.વધુમાં, કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃત સંસ્થાઓએ નિયુક્ત દિવસ પહેલાં તેમની પ્રવૃત્તિઓની વિગતો

સામાવાળા મંડળને આપવી પડશે, જ્યારે અન્ય સંસ્થાઓએ પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૭ (૨) અને ૨૦૦૮ના નિયમનના નિયમન ૧૮ હેઠળ અધિકૃતતા માટે અરજી કરવી પડશે.આમ, સંસદે પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૭ (૨) લાગુ કરતી વખતે, આવી સંસ્થાઓને નિયત દિવસ પહેલા તેઓ જે ક્ષેત્રોમાં સક્રિય હતા તેના સંદર્ભમાં સામાવાળા બોર્ડને અધિકૃતતા માટે અરજી કરવાની તક આપી હતી.આ તબક્કે એ પણ નોંધવું જરૂરી છે કે અરજદાર નંબર ૧ એ ગુજરાત સરકારની વચગાળાની નીતિના આધારે અમદાવાદ જિલ્લામાં CGD નેટવર્કનું કામ શરૂ કર્યું હતું.આ નીતિ પોતે જ એવી જોગવાઈ કરે છે કે જ્યારે અને જ્યારે ગેસ અધિનિયમ અથવા અન્ય કોઈ સંબંધિત નિયમન અમલમાં મૂકવામાં આવશે, ત્યારે અરજદાર નંબર ૧ એ નિયમનની જરૂરિયાતોને પૂર્ણ કરવી પડશે.વધુમાં, ગુજરાત સરકાર દ્વારા આપવામાં આવેલ એન. ઓ. સી. પણ આવી જ શરતોને આધીન છે.હકીકતમાં, રાષ્ટ્રપતિનો સંદર્ભ ગુજરાત ગેસ અધિનિયમના સંદર્ભમાં હતો અને અન્ય આખરે એસોસિએશન ઑફ નેચરલ ગેસ એન્ડ ઓઆરએસ (ઉપરોક્ત) ના કિસ્સામાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ગુજરાત ગેસ અધિનિયમની બંધારણીય માન્યતાને રદ કરી હતી અને અન્ય ઠેરવેલ કે હતું કે કુદરતી ગેસના સંદર્ભમાં, માત્ર કેન્દ્ર સરકાર પાસે કાયદાકીય ક્ષમતા છે.આમ, પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમ અમલમાં આવવાની તારીખથી એટલે કે, ૦૧/૧૦/૨૦૦૭, માત્ર કેન્દ્ર સરકાર પાસે કાયદાકીય અને કાર્યકારી ક્ષમતા છે અને તેથી સંસદે પી. એન. જી. આર. બી.

અધિનિયમની કલમ ૧૬માં 'માન્ય અધિકૃતતા' રજૂ કરી છે. તેથી, જ્યારે સંસદે પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૬માં 'માન્ય અધિકૃતતા' નો ખ્યાલ રજૂ કર્યો, ત્યારે તે માત્ર કેન્દ્ર સરકારના કાર્યકારી આદેશ/અધિકૃતતા હેઠળ કાર્યરત સંસ્થાઓના સંદર્ભમાં જ હોઈ શકે છે.જો પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૬નો અર્થ એ થાય કે આવા કાર્યકારી આદેશ/અધિકૃતતા વિના કાર્યરત સંસ્થાઓ માટે પણ "માન્ય અધિકૃતતા", તો આવા અર્થઘટન માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા રાષ્ટ્રપતિના સંદર્ભની વિરુદ્ધ ચાલશે.અહીં ઉપર અવલોકન કર્યા મુજબ, પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૬ પ્રકરણ IV ની જોગવાઈઓને આધિન છે જેમાં કલમ ૧૭નો સમાવેશ થાય છે.

૧૨.૧.જો આપણે પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૧,૧૮,૧૯ અને ૬૧માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં લઈએ, તો તે સ્પષ્ટ છે કે સામાવાળા મંડળને આ અધિનિયમ હેઠળ અરજીઓ આમંત્રિત કરવા અથવા રસ ધરાવતા પક્ષો પાસેથી આવી પાઈપલાઈન અથવા શહેર અથવા સ્થાનિક ગેસ વિતરણ નેટવર્ક મૂકવા, બનાવવા, સંચાલિત કરવા અથવા વિસ્તૃત કરવા માટે તેને મોકલવામાં આવેલી અરજીઓ નક્કી કરવા માટે સત્તા આપવામાં આવી છે અને ઉપરોક્ત અરજીઓ પર નિયમોમાં જોગવાઈ મુજબ પારદર્શક અને ઉદ્દેશ્યપૂર્ણ રીતે નિર્ણય લેવો પડશે.સામાવાળા બોર્ડનું કાર્ય પી. એન. જી. આર.

બી. અધિનિયમની કલમ ૧૧ (i) હેઠળ વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવ્યું છે. વધુમાં, પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૬૧ સામાવાળા બોર્ડને પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમ અને તે હેઠળ બનાવેલા નિયમો સાથે સુસંગત હોય તેવા નિયમો ઘડવાની સત્તા આપે છે જેથી પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની જોગવાઈઓનું પાલન કરી શકાય. તેથી ૨૦૦૮ના નિયમો ઘડવામાં આવ્યા હતા.નિયમન ૧૮ (૨) સામાવાળા બોર્ડને આવી સંસ્થાઓને અધિકૃતતા આપવા માટેની અરજી પર વિચારણા કરતી વખતે વિવિધ માપદંડોને ધ્યાનમાં લેવાની સત્તા આપે છે અને તેમાંથી એક વાસ્તવિક ભૌતિક પ્રગતિ અને ઓછામાં ઓછી પચીસ ટકા ભૌતિક પ્રગતિ નિર્દિષ્ટ કરતી નાણાકીય પ્રતિબદ્ધતાના સંદર્ભમાં છે અને નિયત દિવસની તરત પહેલાં રજૂ કરાયેલ DFR મુજબ CGD પ્રોજેક્ટ માટે ઓળખાયેલ મૂડી ખર્ચના ઓછામાં ઓછા પચીસ ટકાની નાણાકીય પ્રતિબદ્ધતાને પર્યાપ્ત ગણી શકાય.જો કોઈ સંસ્થા કે જે કેન્દ્ર સરકારની અધિકૃતતા વિના નિયત દિવસ પહેલાં પહેલેથી જ કામ કરી રહી હોય, તો તે સામાવાળા બોર્ડ પર ફરજ બને છે કે તે જુએ કે કામનું પ્રમાણ અને નાણાકીય પ્રતિબદ્ધતા પૂરતી છે અને તેથી નિયમન ૧૮ (૨) (ડી) માં નિર્દિષ્ટ કરેલી શરતને પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની જોગવાઈઓથી વિપરીત ન કહી શકાય. હકીકતમાં વિવાદિત નિયમન પી. એન. જી. આર. બી. કાયદાના ઉદ્દેશોને આગળ વધારવામાં છે.

૧૨.૨.આમ, પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૬ અને ૧૭ અને ૨૦૦૮ના નિયમનના નિયમન ૧૮ના સંયુક્ત વાંચન પરથી એ સ્પષ્ટ થશે કે, અન્ય સંસ્થાઓ પણ સામાવાળા બોર્ડ પાસેથી અધિકૃતતાનો દાવો કરી શકે છે, જો તેઓ ૨૦૦૮ના નિયમનના નિયમન ૧૮ની કસોટીને પૂર્ણ કરે તો હકીકતમાં, ઉપરોક્ત જોગવાઈઓ અનધિકૃત/અન્ય સંસ્થાઓને પણ નિયત દિવસ પહેલા પહેલેથી જ હાથ ધરવામાં આવેલા કાર્યના સંદર્ભમાં અધિકૃતતાનો દાવો કરવાની યોગ્ય તક પૂરી પાડે છે, જો કે કામ વાજબી હદ સુધી પૂર્ણ થયું હોય."

આ તર્કને ધ્યાનમાં રાખીને હાઇકોર્ટ અદાણીની રિટ અરજીને ફગાવી દીધી હતી.

પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમ અને નિયમોની સંબંધિત જોગવાઈઓ

૯. પી. એન. જી. આર. બી. કાયદો, કલમ ૧૬ના અપવાદ સાથે, ૧.૧૦.૨૦૦૭ ("નિયત દિવસ") ના રોજ અમલમાં આવ્યો હતો.જોકે, ત્યારબાદ ૧૨.૦૭.૨૦૧૦ પર કલમ ૧૬ લાગુ કરવામાં આવી હતી.આ કાયદો દેશના તમામ ભાગોમાં પેટ્રોલિયમ, પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનો અને કુદરતી ગેસના શુદ્ધિકરણ, પ્રક્રિયા, સંગ્રહ, પરિવહન, માર્કેટિંગ, વિતરણ અને વેચાણનું નિયમન કરવા અને સ્પર્ધાત્મક બજારોને પ્રોત્સાહન આપવા માટે પી. એન. જી. આર. બી. ની સ્થાપના કરે છે.કાયદાની કલમ ૧ (૪) જાહેર કરે છે કે તે "કાચા તેલ અને કુદરતી ગેસના ઉત્પાદનને બાદ કરતાં પેટ્રોલિયમ, પેટ્રોલિયમ

ઉત્પાદનો અને કુદરતી ગેસના શુદ્ધિકરણ, પ્રક્રિયા, સંગ્રહ, પરિવહન, વિતરણ, માર્કેટિંગ અને વેચાણ" ને લાગુ પડે છે." કલમ ૨ (ડી) "અધિકૃત સંસ્થા" ને નીચે પ્રમાણે વ્યાખ્યાયિત કરે છે:

"(ડી) "અધિકૃત સંસ્થા" એટલે એક સંસ્થા –

(એ) કલમ ૧૫ હેઠળ બોર્ડ દ્વારા નોંધાયેલ –

(i) કોઈપણ સૂચિત પેટ્રોલિયમ, પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનો અથવા કુદરતી ગેસનું વેચાણ કરવું; અથવા

(ii) દ્રવીકૃત કુદરતી ગેસ ટર્મિનલની સ્થાપના અને સંચાલન કરવું; અથવા

(બી) કલમ ૧૬ હેઠળ બોર્ડ દ્વારા અધિકૃત –

(i) સામાન્ય વાહક અથવા કરાર વાહકની સ્થાપના, નિર્માણ, સંચાલન અથવા વિસ્તરણ કરવું; અથવા

(ii) શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્કનું નિર્માણ, સંચાલન અથવા વિસ્તરણ કરવું;

કાયદાની કલમ ૨ (i) 'શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્ક' ને આ રીતે વ્યાખ્યાયિત કરે છે:

“(i) જથ્થાબંધ પુરવઠો ઉચ્ચ દબાણ ટ્રાન્સમિશન મુખ્યથી મધ્યમ દબાણ વિતરણ ગ્રીડ સુધી અને ત્યારબાદ સ્થાનિક, ઔદ્યોગિક અથવા વ્યાપારી પરિસરો અને ચોક્કસ ભૌગોલિક વિસ્તારમાં સ્થિત CNG સ્ટેશનોને કુદરતી ગેસનો પુરવઠો કરતી સર્વિસ પાઇપ સુધી કુદરતી ગેસના પરિવહન માટે ઉપયોગમાં લેવાતા ગેસ પાઇપલાઇન અને સંકળાયેલ સાધનોનું એકબીજા સાથે જોડાયેલ નેટવર્ક.” કલમ ૨ (૧) સંકુચિત કુદરતી ગેસને નીચે પ્રમાણે વ્યાખ્યાયિત કરે છેઃ

“(I) "કોમ્પ્રેસ્ડ નેચરલ ગેસ અથવા CNG" એટલે વાહનો માટે બળતણ તરીકે ઉપયોગમાં લેવાતો કુદરતી ગેસ, જે સામાન્ય રીતે વાયુયુક્ત સ્થિતિમાં ૨૦૦ થી ૨૫૦ બાર સુધીના દબાણમાં કોમ્પ્રેસ્ડ થાય છે.” કલમ ૨ (ઝેડએ) "કુદરતી ગેસ" ને નીચે પ્રમાણે વ્યાખ્યાયિત કરે છેઃ

“(ઝેડએ) "કુદરતી ગેસ" એટલે બોર–છિદ્રોમાંથી મેળવેલ અને મુખ્યત્વે હાઇડ્રોકાર્બન ધરાવતો ગેસ અને તેમાં નીચેનાનો સમાવેશ થાય છેઃ

(i) પ્રવાહી સ્થિતિમાં રહેલો વાયુ, એટલે કે, દ્રવીકૃત કુદરતી વાયુ અને પુનઃ ગેસીકૃત દ્રવીકૃત કુદરતી વાયુ,

(ii) સંકુચિત કુદરતી ગેસ,

(iii) સીએનજી અથવા લિક્વિફાઇડ નેચરલ ગેસ સહિત આંતરરાષ્ટ્રીય પાઇપલાઇન દ્વારા આયાત કરાયેલ ગેસ,

(iv) ગેસ હાઇડ્રેટ્સમાંથી કુદરતી ગેસ તરીકે પુનઃપ્રાપ્ત થયેલ ગેસ

(v) કોલસાની સીમમાંથી મેળવેલ મિથેન, એટલે કે કોલસા બેડ મિથેન, પરંતુ તેમાં આવા હાઇડ્રોકાર્બન સાથે સંકળાયેલ હિલીયમનો સમાવેશ થતો નથી;

૧૦. પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૬માં કોઈ પણ શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્ક મૂકવા, નિર્માણ કરવા, સંચાલિત કરવા અથવા વિસ્તરણ કરવા ઈચ્છતી કોઈપણ સંસ્થા માટે બોર્ડ દ્વારા અધિકૃતતાની જરૂર છે.કલમ ૧૭ અધિકૃતતા સાથે સંબંધિત છે, અને કલમ ૧૮ અરજીઓના પ્રચાર સાથે સંબંધિત છે.આ જોગવાઈઓ નીચે મુજબ છેઃ

"૧૬. અધિકૃતતા.– કોઈ સંસ્થા નહીં –

(ક) સામાન્ય વાહક અથવા કરાર વાહક તરીકે કોઈ પણ પાઇપલાઇન બિછાવવી, નિર્માણ કરવું, સંચાલન કરવું અથવા વિસ્તરણ કરવું;

(બી) આ અધિનિયમ હેઠળ અધિકૃતતા મેળવ્યા વિના, કોઈપણ શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્કનું નિર્માણ, સંચાલન અથવા વિસ્તરણ કરવું:

પૂરી પાડવામાં આવેલ કે એક એન્ટિટી –

(i) સામાન્ય વાહક અથવા કરાર વાહક તરીકે કોઈ પણ પાઇપલાઇન નાખવી, નિર્માણ કરવું, સંચાલન કરવું અથવા વિસ્તરણ કરવું; અથવા

(ii) કોઈપણ શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્કનું નિર્માણ, સંચાલન અથવા વિસ્તરણ;

નિયત દિવસની તરત પહેલાં આ પ્રકરણની જોગવાઈઓને આધિન આવી અધિકૃતતા હોવાનું માનવામાં આવશે, પરંતુ હેતુ અથવા ઉપયોગમાં કોઈપણ ફેરફાર માટે બોર્ડ દ્વારા અલગ અધિકૃતતાની જરૂર પડશે.

૧૭. મંજૂરી માટે અરજી.

(૧) એક એકમ કે જે બિછાવે છે, નિર્માણ કરે છે, સંચાલન કરે છે અથવા વિસ્તરણ કરે છે, અથવા જે સામાન્ય વાહક અથવા કરાર વાહક તરીકે પાઇપલાઇન નાખવા, નિર્માણ, સંચાલન અથવા વિસ્તરણ કરવાની દરખાસ્ત કરે છે, તે આ અધિનિયમ હેઠળ અધિકૃતતા મેળવવા માટે બોર્ડને લેખિતમાં અરજી કરશે:

પરંતુ નિયત તારીખ પહેલાં કોઈપણ સમયે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃત સામાન્ય વાહક અથવા કરાર વાહક તરીકે કોઈપણ પાઇપલાઇન નાખતી, નિર્માણ કરતી, સંચાલન કરતી અથવા વિસ્તરણ કરતી સંસ્થા, નિયત તારીખથી છ મહિનાની અંદર બોર્ડને આવી પ્રવૃત્તિઓની વિગતો રજૂ કરશે.

(૨) એક સંસ્થા કે જે શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્ક બિછાવે છે, નિર્માણ કરે છે, સંચાલન કરે છે અથવા વિસ્તરણ કરે છે, અથવા જે બિછાવે છે, નિર્માણ કરે છે, સંચાલન કરે છે અથવા વિસ્તરણ કરવાની દરખાસ્ત કરે છે, તે આ અધિનિયમ હેઠળ અધિકૃતતા મેળવવા માટે લેખિતમાં અરજી કરશે:

પરંતુ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નિયુક્ત દિવસ પહેલા કોઈપણ સમયે અધિકૃત કોઈપણ શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્કનું નિર્માણ, નિર્માણ, સંચાલન અથવા વિસ્તરણ કરતી સંસ્થા નિયત તારીખથી છ મહિનાની અંદર બોર્ડને આવી પ્રવૃત્તિઓની વિગતો રજૂ કરશે.

(૩) પેટા–કલમ (૧) અથવા પેટા–કલમ (૨) હેઠળની દરેક અરજી એવા સ્વરૂપમાં અને એવી રીતે કરવામાં આવશે અને તેની સાથે બોર્ડ નિયમો દ્વારા નિર્દિષ્ટ કરે તેવી ફી પણ હશે.

(૪) આ કાયદાની જોગવાઈઓને આધિન અને કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નિર્ધારિત ધોરણો અને નીતિ માર્ગદર્શિકાઓને અનુરૂપ, બોર્ડ તેના માટે કરવામાં આવેલી અરજીને નકારી શકે છે અથવા સ્વીકારી શકે છે, આવા સુધારા અથવા શરતોને આધિન, જો કોઈ હોય તો, તે યોગ્ય લાગે.

(૫) અરજીનો ઇનકાર અથવા શરતી સ્વીકૃતિની સ્થિતિમાં, બોર્ડ આવા અસ્વીકાર અથવા શરતી સ્વીકૃતિ માટેના આધારો લેખિતમાં રેકોર્ડ કરશે.

૧૮. અરજીઓનો પ્રચાર.— જ્યારે સૂચિત પેટ્રોલિયમ, પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનો અને કુદરતી ગેસના માર્કેટિંગ માટે અથવા લિક્વિફાઇડ નેચરલ ગેસ ટર્મિનલની

સ્થાપના અને સંચાલન માટે અથવા પેટ્રોલિયમ, પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનો અથવા કુદરતી ગેસ માટે નિયમો દ્વારા નિર્દિષ્ટ કરી શકાય તેવી ક્ષમતા કરતાં વધુ સંગ્રહ સુવિધાઓ સ્થાપિત કરવા માટે નોંધણી માટેની અરજી સ્વીકારવામાં આવે છે, પછી ભલે તે સંપૂર્ણપણે અથવા શરતો અથવા મર્યાદાઓને આધિન હોય, તો બોર્ડ, બને તેટલી વહેલી તકે, નિયમો દ્વારા પૂરા પાડવામાં આવે તે સ્વરૂપ અને રીતે જાહેર જનતાને આવી સ્વીકૃતિની જાણ કરાવશે."

૧૧. કલમ ૧૭ (૨) સંસ્થાઓને અધિકૃતતા માટે પી. એન. જી. આર. બી. ને અરજી કરવાની ફરજ પાડે છે, અને તેના પરંતુકમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે જે સંસ્થાઓ નિયુક્ત દિવસ પહેલા કોઈપણ સમયે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃત કરવામાં આવી હતી, તેઓ નિયુક્ત દિવસથી છ મહિનાની અંદર બોર્ડને આવી પ્રવૃત્તિઓની વિગતો રજૂ કરશે.કલમ ૧૯ અધિકૃતતાની મંજૂરી માટે જોગવાઈ કરે છે, અને નીચે પ્રમાણે વાંચે છેઃ

"૧૯. અધિકૃતતાની મંજૂરી.

(૧) જ્યારે કોઈ સામાન્ય વાહક અથવા કરાર વાહકના બિછાવા, નિર્માણ, સંચાલન અથવા વિસ્તરણ માટે અથવા શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્કના બિછાવા, નિર્માણ, સંચાલન અથવા વિસ્તરણ માટે

અધિકૃતતા માટેની અરજીના આધારે અથવા સ્વપ્રેરણાના આધારે બોર્ડ અભિપ્રાય બનાવે છે કે બે ચોક્કસ બિંદુઓ વચ્ચે સામાન્ય વાહક અથવા કરાર વાહક મૂકવો, નિર્માણ, સંચાલન અથવા વિસ્તરણ કરવું અથવા ચોક્કસ ભૌગોલિક વિસ્તારમાં શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્ક મૂકવું, નિર્માણ, સંચાલન અથવા વિસ્તરણ કરવું જરૂરી અથવા અનુકૂળ છે, ત્યારે બોર્ડ આમ કરવાના તેના ઈરાદાનો વ્યાપક પ્રચાર કરી શકે છે અને રસ ધરાવતા પક્ષો પાસેથી અરજીઓ આમંત્રિત કરી શકે છે. આવી પાઈપલાઈન અથવા શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્કનું નિર્માણ, સંચાલન અથવા વિસ્તરણ કરવું.

(૨) બોર્ડ આવી પ્રવૃત્તિઓ માટે નિયમો દ્વારા નિર્દિષ્ટ ઉદ્દેશ્યપૂર્ણ અને પારદર્શક રીતે એક સંસ્થાની પસંદગી કરી શકે છે."

૧૨. સી. જી. ડી. નિયમો એવી કોઈપણ સંસ્થાને લાગુ પડે છે જે સી. જી. ડી. નેટવર્ક બિછાવે છે, નિર્માણ કરે છે, સંચાલન કરે છે અથવા વિસ્તરણ કરે છે, અથવા જે સી. જી. ડી. નેટવર્ક મૂકવા, નિર્માણ, સંચાલન અથવા વિસ્તરણ કરવાની દરખાસ્ત કરે છે.નિયમન ૨ (સી) 'અધિકૃત વિસ્તાર' ને આ રીતે વ્યાખ્યાયિત કરે છેઃ

“(સી) "અધિકૃત વિસ્તાર" નો અર્થ એ છે કે શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્ક (ત્યારબાદ સી. જી. ડી. નેટવર્ક તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) માટે નિર્દિષ્ટ ભૌગોલિક વિસ્તાર જે આ નિયમો હેઠળ સી. જી. ડી. નેટવર્ક નાખવા, નિર્માણ, સંચાલન અથવા વિસ્તરણ માટે અધિકૃત છે, જેમાં અનુસૂચિ A માં જણાવ્યા મુજબ આર્થિક સદ્ધરતા અને નિકટતાના માપદંડોના આધારે વ્યક્તિગત રીતે અથવા તેના કોઈપણ સંયોજનમાં નીચેની શ્રેણીઓનો સમાવેશ થઈ શકે છે, એટલે કેઃ–

(i) કેન્દ્ર અથવા રાજ્ય સરકાર, ગામ, બ્લોક, તાલુકા, પેટા વિભાગ અથવા જિલ્લા અથવા તેના કોઈપણ સંયોજન દ્વારા સૂચિત કોઈપણ અન્ય શહેરી વિસ્તાર, તેની સંપૂર્ણતામાં અથવા તેના ભાગમાં, મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન અથવા નગરપાલિકાની અંદરનો ભૌગોલિક વિસ્તાર; અને

ii) પેટા–કલમ (i) માં ઉલ્લેખિત ભૌગોલિક વિસ્તારને અડીને આવેલો અન્ય કોઈ વિસ્તાર;

નિયમન ૨ (જી) 'CGD નેટવર્કના વિકાસ' ને વ્યાખ્યાયિત કરે છેઃ

“(જી) "સી. જી. ડી. નેટવર્કનો વિકાસ" એટલે શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્ક નાખવું, નિર્માણ કરવું, સંચાલન કરવું અથવા વિસ્તરણ કરવું;

નિયમન ૨ (૨) જણાવે છે કેઃ

“(૨) આ નિયમોમાં ઉપયોગમાં લેવાતા અને વ્યાખ્યાયિત ન હોય તેવા શબ્દો અને અભિવ્યક્તિઓ, પરંતુ અધિનિયમમાં અથવા તે હેઠળ બનાવેલા નિયમો અથવા નિયમોમાં વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવે છે, જેનો અર્થ અધિનિયમમાં તેમને અનુક્રમે સોંપવામાં આવ્યો છે.

૧૩. સી. જી. ડી. નિયમનોનું નિયમન ૧૮ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃત ન હોય તેવી સંસ્થાઓ સાથે સંબંધિત છે અને નીચે મુજબ જોગવાઈ કરે છેઃ

"૧૮.નિયત તારીખ પહેલાં CGD નેટવર્ક નાખવા, નિર્માણ કરવા, સંચાલન કરવા અથવા વિસ્તરણ કરવા માટે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃત ન હોય તેવી સંસ્થા.

(૧) નિયત તારીખ પહેલાં કોઈપણ સમયે CGD નેટવર્ક નાખતી, નિર્માણ કરતી, સંચાલન કરતી અથવા વિસ્તરણ કરતી પરંતુ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા આવું કરવા માટે યોગ્ય રીતે અધિકૃત ન હોય તેવી સંસ્થા અનુસૂચિ I મુજબ ફોર્મમાં અધિકૃતતા મેળવવા માટે તાત્કાલિક અરજી કરશે.

(૨) અધિકૃતતાની મંજૂરી માટેની અરજી પર વિચારણા કરતી વખતે બોર્ડ નીચેના માપદંડોને ધ્યાનમાં લઈ શકે છે, એટલે કે:–

(એ) સંસ્થા નિયત તારીખ પહેલાં નિયમન ૫ ના પેટા નિયમન (૬) ની કલમ (એ) થી (ઇ) અને (આઇ) માં નિર્દિષ્ટ લઘુતમ પાત્રતા માપદંડને પૂર્ણ કરે છે અને તમામ જરૂરી વૈધાનિક મંજૂરીઓ, પરવાનગીઓ, કેન્દ્ર અને રાજ્ય સરકારો અને અન્ય વૈધાનિક સત્તામંડળો પાસેથી કોઈ વાંધા પ્રમાણપત્રો ધરાવે છે;

(બી) અધિકૃતતાની મંજૂરી માટે અરજી સબમિટ કરતી વખતે કંપની અધિનિયમ, ૧૯૫૬ હેઠળ નોંધાયેલ ન હોય તેવી સંસ્થા કંપની અધિનિયમ, ૧૯૫૬ હેઠળ નોંધાયેલ કંપની બનવાનું કામ હાથ ધરશે:

પરંતુ બોર્ડ કંપની અધિનિયમ, ૧૯૫૬ હેઠળ નોંધણી કરાવવા માટે સંસ્થાને તેને યોગ્ય લાગે તેવી શરતો પર મુક્તિ આપી શકે છે.

(સી) પ્રોજેક્ટને ભંડોળ પૂરું પાડતી નાણાકીય સંસ્થા દ્વારા મૂલ્યાંકન કરાયેલ સંસ્થાના ડી. એફ. આર. ની સરખામણીમાં નિયત દિવસ પહેલા તરત જ વાસ્તવિક ભૌતિક પ્રગતિ અને તેની નાણાકીય પ્રતિબદ્ધતાનું સંતોષકારક મૂલ્યાંકન.જો પ્રોજેક્ટને કોઈ નાણાકીય સંસ્થા દ્વારા ભંડોળ પૂરું પાડવામાં આવ્યું ન હોય, તો બોર્ડ ડી. એફ. આર. નું મૂલ્યાંકન કરી શકે છે. સંસ્થાના ડી. એફ. આર. એ પ્રોજેક્ટના ઓક્સસ ભૌગોલિક વિસ્તારને સ્પષ્ટપણે દર્શાવવો જોઈએ અને સીએનજી અને પી. એન. જી. માટે પ્રસ્તાવિત કવરેજને પણ સ્પષ્ટ કરવો જોઈએ. સંસ્થા દ્વારા પ્રસ્તાવિત ભૌગોલિક વિસ્તાર, ગ્રાહક વિભાગો, માળખાગત જરૂરિયાતો વગેરેને ધ્યાનમાં રાખીને બોર્ડ દ્વારા ડી. એફ. આર. ની ચકાસણી કરવામાં આવે તો, ડી. એફ. આર. ઉપ–શ્રેષ્ઠ અને અસ્વીકાર્ય હોવાનું જણાય છે, બોર્ડ અધિકૃતતા જારી કરવા માટે સંસ્થાના કેસને ધ્યાનમાં લઈ શકશે નહીં;

(ડી) કરવામાં આવેલી વાસ્તવિક ભૌતિક પ્રગતિ અને ખંડ (સી) માં ઉલ્લેખિત નાણાકીય પ્રતિબદ્ધતાના સંદર્ભમાં, ઓછામાં ઓછી પચીસ ટકાની ભૌતિક પ્રગતિ અને નિર્ધારિત દિવસની તરત પહેલાં ડી. એફ. આર. મુજબ સી. જી. ડી. પ્રોજેક્ટ માટે ઓળખાયેલ મૂડી ખર્ચના ઓછામાં ઓછા પચીસ ટકાની નાણાકીય પ્રતિબદ્ધતાને પર્યાપ્ત ગણી શકાય;

(ઈ) સંસ્થાએ સંપાદન અથવા લીઝ દ્વારા સી. જી. એસ. માટે જમીનની વ્યવસ્થા કરી હોવી જોઈએ અને નિયત તારીખ પહેલાં સી. જી. એસ. ઉભા કરવા માટે જરૂરી સાધનોની ખરીદી કરી હોવી જોઈએ;

(એફ) બોર્ડ વાસ્તવિક ભૌતિક પ્રગતિ અને નાણાકીય પ્રતિબદ્ધતાને પ્રમાણિત કરવાનો અધિકાર અનામત રાખે છે અને પ્રાપ્ત થયેલી પ્રગતિના આધારે, બોર્ડ અધિકૃત ક્ષેત્ર માટે એન્ટિટીને અધિકૃત કરવાનું વિચારી શકે છે –

(i) તેના ડી. એફ. આર. માં ભૌગોલિક વિસ્તાર અનુસાર;

(૨) નિયત દિવસ સુધી અમલીકરણ હેઠળ આવરી લેવામાં આવેલા ભૌગોલિક વિસ્તાર અનુસાર; અથવા

(૨) બોર્ડ દ્વારા નિર્દિષ્ટ કરેલ ભૌગોલિક વિસ્તાર;

(જી) સી. જી. ડી. નેટવર્ક નાખવા, નિર્માણ, સંચાલન અથવા વિસ્તરણના સંબંધમાં, નિયમન ૧૫ માં નિર્દિષ્ટ સલામતી ધોરણો અને સેવાની ગુણવત્તાના ધોરણો સહિત તકનીકી ધોરણો અને સ્પષ્ટીકરણો માટે સંબંધિત નિયમોમાં

નિર્દિષ્ટ લાગુ તકનીકી ધોરણો, વિશિષ્ટતાઓ અને સલામતી ધોરણોને પૂર્ણ કરવાની તેની ક્ષમતાની પર્યાપ્તતા પર બોર્ડને સંતોષવા માટે સંસ્થા છે;

(એચ) નાણાકીય સંસ્થા દ્વારા મૂલ્યાંકન કરાયેલ સી. જી. ડી. નેટવર્ક પ્રોજેક્ટ વિકસાવવામાં નાણાકીય પ્રતિબદ્ધતાઓને સમયસર અને પર્યાપ્ત રીતે પૂર્ણ કરવા માટે સંસ્થાની નાણાકીય સ્થિતિનું મૂલ્યાંકન અને સંસ્થાના ઓડિટ કરેલા ખાતા પુસ્તકોની તપાસ;

(i) CGD નેટવર્ક દ્વારા આવરી લેવા માટે અધિકૃત વિસ્તારમાં માંગને પહોંચી વળવા માટે કુદરતી ગેસના પુરવઠાની મજબૂત વ્યવસ્થા;

(જે) અરજીની તપાસના આધારે બોર્ડ દ્વારા સુસંગત માનવામાં આવતા અન્ય કોઈપણ માપદંડ.

(૩) કલમ (એ) થી (જે) ના સંદર્ભમાં અરજીનું મૂલ્યાંકન સંયુક્ત પ્રકૃતિ અને માપદંડના આંતર–જોડાણોને ધ્યાનમાં રાખીને સંપૂર્ણ રીતે કરવામાં આવશે.

(૪) બોર્ડ, પેટા–નિયમન (૨) હેઠળના માપદંડની દ્રષ્ટિએ અરજીની તપાસ કર્યા પછી અને અન્ય નિયમોની જરૂરિયાતોને પણ ધ્યાનમાં લીધા પછી, આ

કેસને અધિકૃતતા માટે ધ્યાનમાં લેવો જોઈએ કે કેમ તે અંગે પ્રથમ દૃષ્ટિએ અભિપ્રાય બનાવી શકે છે.

(૫) પ્રથમ દૃષ્ટિએ વિચારણા કરવાના કિસ્સામાં, બોર્ડ એક રાષ્ટ્રીય અને એક સ્થાનિક દૈનિક અખબાર (વેબ–હોસ્ટિંગ સહિત) માં જાહેર સૂચના બહાર પાડશે જેમાં પ્રોજેક્ટની સંક્ષિપ્ત વિગતો આપવામાં આવશે અને પ્રસ્તાવ પર કોઈ પણ વ્યક્તિ પાસેથી ત્રીસ દિવસની અંદર ટિપ્પણીઓ અને વાંધાઓ, જો કોઈ હોય તો, માંગશે.

(૬) બોર્ડ, પેટા–નિયમન (૫) હેઠળ ટિપ્પણીઓ અને વાંધાઓ, જો કોઈ હોય તો તેની તપાસ કર્યા પછી, CGD નેટવર્ક માટે અધિકૃતતા આપવા માટેના કેસને ધ્યાનમાં લઈ શકે છે અથવા નકારી શકે છે.

(૭) જો અધિકૃતતા આપવાનો નિર્ણય લેવામાં આવે, તો તે અનુસૂચિ ડીના સ્વરૂપમાં હશે.

(૮) અરજી નામંજૂર થવાના કિસ્સામાં, બોર્ડ સંબંધિત પક્ષને તેના કેસને સમજાવવા માટે વાજબી તક આપ્યા પછી બોલવાનો આદેશ પસાર કરશે અને

નિયમન ૬ ની શરતોમાં પ્રોજેક્ટ માટે યોગ્ય સંસ્થાની પસંદગી કરવા માટે આગળ વધશે.

(૯) જો CGD નેટવર્ક માટે અધિકૃતતા આપવા માટે સંસ્થાની પસંદગી કરવામાં આવે તો –

(એ) નેટવર્ક ટેરિફ અને સીએનજી માટે કમ્પ્રેશન ચાર્જ પેટ્રોલિયમ અને નેચરલ ગેસ રેગ્યુલેટરી બોર્ડ (શહેર અથવા સ્થાનિક નેચરલ ગેસ ડિસ્ટ્રિબ્યુશન નેટવર્ક માટે નેટવર્ક ટેરિફ અને સીએનજી માટે કમ્પ્રેશન ચાર્જનું નિર્ધારણ) નિયમો ૨૦૦૮ હેઠળ નક્કી કરવામાં આવશે;

(બી) બોર્ડ પેટ્રોલિયમ અને નેચરલ ગેસ રેગ્યુલેટરી બોર્ડ (શહેર અથવા સ્થાનિક નેચરલ ગેસ ડિસ્ટ્રિબ્યુશન નેટવર્ક્સ માટે વિશિષ્ટતા) રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૦૮ માં નિર્દિષ્ટ કરેલા નિયમો અને શરતો પર વિશિષ્ટતા મંજૂર કરવા પર વિચાર કરી શકે છે;

(સી) સંસ્થા સલામતી ધોરણો સહિત તકનીકી ધોરણો અને વિશિષ્ટતાઓ માટે સંબંધિત નિયમો હેઠળ નિર્દિષ્ટ સલામતી ધોરણો સહિત તકનીકી ધોરણો, વિશિષ્ટતાઓનું પાલન કરશે;

(ડી) નિયમો ૯,૧૩,૧૪,૧૫ અને ૧૬ હેઠળની જોગવાઈઓ સંસ્થાને લાગુ પડશે.

અરજદારોની દલીલો

૧૪. વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી હરીશ સાલ્વેએ દલીલ કરી હતી કે વિવાદિત ચુકાદાએ પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૬ અને તેની જોગવાઈનું ભૂલથી અર્થઘટન કર્યું છે.ઘટનાઓના ક્રમનો ઉલ્લેખ કરતા એ બાબત પર પ્રકાશ પાડવામાં આવ્યો હતો કે ગેસ પાઈપલાઈન સ્થાપિત કરવાની પ્રારંભિક દરખાસ્ત ગુજરાત સરકારના આમંત્રણ પર કરવામાં આવી હતી.અદાણીએ ૨૦.૦૮.૨૦૦૧ પર દરખાસ્ત કરી હતી.રાજ્ય સરકારે તેની નીતિ ૧૮.૦૭.૨૦૦૨ થી અમલમાં મૂકી અને અદાણીએ તે નીતિ હેઠળ અરજી કરી.વ્યાપારી અને ટેકનિકલ શક્યતાઓને ધ્યાનમાં લીધા પછી જ ગુજરાત સરકારે ૨૭.૦૪.૨૦૦૩ તારીખ ધરાવતું નો ઓબ્જેક્શન સર્ટિફિકેટ (ત્યારબાદ "NOC" તરીકે ઓળખાતું) બહાર પાડ્યું હતું.ત્યારબાદ તરત જ અદાણીએ આ ત્રણ ક્ષેત્રોને વિકસાવવા માટે પગલાં લીધાં હતાં.

૧૫. શ્રી સાલ્વેએ રજૂઆત કરી હતી કે, કુદરતી ગેસના સંદર્ભમાં રાજ્યો પાસે કાયદાકીય ક્ષમતા અને કાર્યકારી સત્તા છે કે કેમ તે મુદ્દો અનુચ્છેદ ૧૪૩ હેઠળ સંદર્ભનો વિષય બની ગયો છે.વિશેષ સંદર્ભ (ઉપરોક્ત) માં તેના અભિપ્રાય દ્વારા, આ અદાલતે સંદર્ભનો જવાબ આપ્યો અને ઠેરવેલ કે તે માત્ર સંસદ જ છે જે બંધારણની સાતમી અનુસૂચિની સૂચિ I ની એન્ટ્રી ૫૩ ને ધ્યાનમાં રાખીને, કુદરતી ગેસ અને પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનોના સંદર્ભમાં કાયદો બનાવી શકે છે અને માત્ર કેન્દ્ર સરકાર જ યોગ્ય નીતિઓ બનાવી શકે છે.આ અભિપ્રાયને અમલમાં મૂકવા માટે પી. એન. જી. આર. બી. કાયદો ઘડવામાં આવ્યો હતો.આ કાયદો ૦૧.૧૦.૨૦૦૭ પર અમલમાં મૂકવામાં આવ્યો હતો.શ્રી સાલ્વેએ રસ ધરાવતા પક્ષો પાસેથી અરજીઓ માંગતી ૩૧.૧૦.૨૦૦૭ ની અખબારી નોંધ તરફ કોર્ટનું ધ્યાન દોર્યું હતું.ત્યારબાદ તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે ૩૧.૦૩.૨૦૦૮ પર, અદાણીને ભૂતકાળમાં રાજ્યની અધિકૃતતા મળી હતી તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને, PNGRB એ તેને કલમ ૧૭ (૨) હેઠળ અરજી કરવા કહ્યું હતું, જે તેણે ૨૬.૦૨.૨૦૦૮ પર કરી હતી.

૧૬. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે પી. એન. જી. આર. બી. કાયદાની જોગવાઈઓ અમલમાં મૂકવામાં આવી હોવા છતાં, કેન્દ્ર સરકારે સલાહ આપી હતી કે કાયદાની કલમ ૧૬ અમલમાં ન આવી. આ દિલ્હી હાઈકોર્ટ સમક્ષ કાર્યવાહી તરફ દોરી ગયું [વોઈસ ઓફ ઈન્ડિયા વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા

W. P. (C) ૮૪૧૫/૨૦૦૯,૨૦.૦૧.૨૦૧૦ પર નિર્ણય લીધો.], જેણે જોગવાઈને અમલમાં મૂકવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો.આ કાર્યવાહીના પરિણામે કેન્દ્ર સરકારે આખરે કલમ ૧૬ને સૂચિત કરી હતી. શ્રી સાલ્વેએ વિનંતી કરી હતી કે, પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૬ની જોગવાઈ અધિકૃતતા ગણવાના ઉદ્દેશ સાથે ઘડવામાં આવી હતી, અને તેના દ્વારા, કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃત સંસ્થાઓ જ નહીં, પરંતુ આ ક્ષેત્રમાં કાર્યરત તમામ સંસ્થાઓના નેટવર્ક અને સુવિધાઓની કામગીરીને સાચવવામાં આવે અને મંજૂરી આપવામાં આવે.તેમણે વિનંતી કરી હતી કે, જે સંસ્થાઓને પી. એન. જી. આર. બી. ના કાયદા પહેલાં કામ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી અને જેમને કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃતતા આપવામાં આવી હતી, તેમને "માન્ય અધિકૃતતા" ના લાભ સુધી મર્યાદિત રાખીને આ પરંતુકનું સંકુચિત અર્થઘટન એ કાયદામાં કંઈક નવું વાંચવું હશે જે અસ્તિત્વમાં નથી.એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૬ની જોગવાઈ સ્પષ્ટ અને સ્પષ્ટ હતી અને તેમાં નિયુક્ત દિવસ પહેલા તેમાં સૂચિબદ્ધ વિવિધ પ્રવૃત્તિઓમાં સામેલ સંસ્થાઓનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો, માત્ર કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃત સંસ્થાઓનો નહીં.

૧૭. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૭ કેન્દ્ર સરકાર અને અન્ય દ્વારા અધિકૃત સંસ્થાઓ વચ્ચે

તફાવત કરતી નથી, અને માત્ર એવી સંસ્થાઓ કે જેમની પાસે પી. એન. જી. આર. બી. દ્વારા ઘડવામાં આવેલા નિયમો દ્વારા સ્પષ્ટ કરવામાં આવેલી શરતોમાં અધિકૃતતા માટે લેખિતમાં અરજી કરવા માટે કેન્દ્રીય અધિકૃતતા નથી. કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃત સંસ્થાઓ માટે પ્રક્રિયાગત જરૂરિયાત (પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૭ (૨) મુજબ) હતી, જેથી સંબંધિત વિગતોની જાણ કરી શકાય.તેથી પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૬ કેન્દ્ર સરકાર અને અન્ય સંસ્થાઓ દ્વારા અધિકૃત સંસ્થાઓ વચ્ચે કૃત્રિમ તફાવત પેદા કરતી નથી.એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે સંસદ પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમના અમલમાં આવતા પહેલા થયેલી ચર્ચાથી સારી રીતે વાકેફ છે, ખાસ કરીને એ હકીકત કે ઘણા રાજ્યોએ પાઇપલાઇનો અને નેટવર્કનું નિર્માણ અને બિછાવવા માટે અધિકૃત સંસ્થાઓ હતી, જે તે દરમિયાન આવી હતી.આ સંદર્ભમાં વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની પ્રસ્તાવના અને કલમ ૧૬ની જોગવાઈ "સંસ્થાઓ" નો ઉલ્લેખ કરે છે, "કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃત સંસ્થાઓ" નો નહીં.કલમ ૧૬ની જોગવાઈમાં કોઈ પણ શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્ક નાખવા, બાંધવા, સંચાલન અથવા વિસ્તરણની ભૌતિક પ્રવૃત્તિ પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો અને આ બાબત પર નહીં કે આવી પ્રવૃત્તિ માટે અધિકૃતતા અગાઉ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા આપવામાં આવી હતી કે નહીં.એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે કલમ ૧૬ની જોગવાઈમાં એકમાત્ર અપવાદ એ હતો કે હેતુ અથવા ઉપયોગમાં ફેરફાર

માટે અલગ અધિકૃતતાની જરૂર હતી.જ્યાં સુધી હેતુ અથવા ઉપયોગમાં કોઈ ફેરફાર ન થયો હોય ત્યાં સુધી, નિયત દિવસ (એટલે કે, કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા પૂર્વ અધિકૃતતાને ધ્યાનમાં લીધા વિના) પહેલાં કોઈપણ શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્ક નાખવા, નિર્માણ, સંચાલન અથવા વિસ્તરણ કરતી સંસ્થા કલમ ૧૬ હેઠળ અધિકૃત હોવાનું માનવામાં આવશે.

૧૮. વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે, પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૭ (૨) ની શરતો અનુસાર, તમામ સંસ્થાઓએ કલમ ૧૭ (૩) હેઠળ કરવામાં આવેલા નિયમનમાં નિર્દિષ્ટ કરેલા સ્વરૂપ અને રીતે અધિકૃતતા માટે લેખિતમાં અરજી કરવી પડશે.કલમ ૧૭ (૪) ની દ્રષ્ટિએ, અરજીઓ (કલમ ૧૭ (૨) હેઠળ કરવામાં આવેલી) ની વિચારણા પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની જોગવાઈઓને આધિન હતી, જેમાં કલમ ૧૬ સામેલ હશે.આમ, કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા ભૂતકાળની અધિકૃતતાને ધ્યાનમાં લીધા વિના, તમામ સંસ્થાઓ, જેઓ નિયત દિવસની તરત પહેલાં CGD પ્રવૃત્તિઓ કરી રહી હતી, તેમને સમગ્ર વિસ્તારની અધિકૃતતા હોવાનું માનવામાં આવતું હતું.એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે, કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા કોઈ ધોરણો અને નીતિ માર્ગદર્શિકાની ગેરહાજરીમાં, કલમ ૧૭ (૪) માં "કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નિર્ધારિત ધોરણો અને નીતિ માર્ગદર્શિકા" નો સંદર્ભ મહત્ત્વહીન ગણાવવામાં આવ્યો હતો.અદાણીએ એ દલીલનો પણ વિરોધ કર્યો હતો કે કલમ ૧૬ માત્ર કેન્દ્ર

સરકાર દ્વારા અધિકૃત સંસ્થાઓને જ અધિકૃત માન્યતા આપે છે.એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે તે દલીલને સ્વીકારવામાં કાયદાકીય જોગવાઈમાં કંઈક નવું વાંચવું સામેલ હશે. જે અન્યથા સ્પષ્ટ અને અસંદિગ્ધ હતું.વિદ્વાન વકીલે પલ્લવી રિસોર્સિસ લિમિટેડ વિરુદ્ધ પ્રોટોસ એન્જિનિયરિંગ કંપની પ્રાઈવેટ લિમિટેડનો હવાલો આપ્યો હતો. [(૨૦૧૦) ૫ એસસીસી ૧૯૬].

૧૯. અપીલકર્તાઓએ દલીલ કરી હતી કે, પેટ્રોલિયમ અધિનિયમ, ૧૯૩૪ની જોગવાઈઓ અને તેના હેઠળ ઘડવામાં આવેલા પેટ્રોલિયમ નિયમો લાગુ પડે છે અને પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમ લાગુ કરવામાં આવે તે પહેલાં કેટલીક અધિકૃતતાઓ અને મંજૂરીઓ જરૂરી હતી. એવું ભારપૂર્વક જણાવવામાં આવ્યું હતું કે, તે જોગવાઈઓને માત્ર મુખ્ય વિસ્ફોટક નિયંત્રક પાસેથી પાઇપલાઇનની રચના અને માર્ગ પર મંજૂરીની જરૂર છે.એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે, જ્યાં સુધી યોગ્ય ડિઝાઇન/માર્ગ અપનાવવામાં આવે ત્યાં સુધી પેટ્રોલિયમ નિયમો હેઠળ સત્તાવાળાઓ પાસે કોઈ ચોક્કસ સંસ્થાને પાઇપલાઇન દ્વારા પેટ્રોલિયમના પરિવહન માટે અધિકૃત અથવા પ્રતિબંધિત કરવાની કોઈ સત્તા નથી.

૨૦. વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે વધુમાં દલીલ કરી હતી કે, નિયમન ૧૮ માટે પી. એન. જી. આર. બી. નું સમર્થન પાયા વિનાનું હતું.શ્રી સાલ્વેએ એસોસિએશન ઓફ નેચરલ ગેસ એન્ડ ઓઆરએસ વિ યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા [(૨૦૦૪) ૪

એસસીસી ૪૮૯] માં આ અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા અભિપ્રાય પર આધાર રાખ્યો હતો, જેમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે રાજ્યોમાં કુદરતી ગેસના વિષય પર કાયદા ઘડવાની કાયદાકીય ક્ષમતાનો અભાવ છે અને તેથી, પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમ હેઠળ, કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃત સંસ્થાઓ તેમની સંસ્થાઓની તુલનામાં અલગ પાયા પર ઊભી છે.એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે, પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૬ને કલમ ૧૭ સાથે વાંચીને કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અલગ પ્રકારની મંજૂરી મેળવવા માટે અધિકૃત સંસ્થાઓને જ આવરી લેવામાં આવે.આ અદાલતે વિશેષ સંદર્ભ (ઉપરોક્ત) માં આપેલા નિર્ણયના બે વર્ષ પછી પી. એન. જી. આર. બી. કાયદો ઘડવામાં આવ્યો હતો.જ્યારે તેણે પી. એન. જી. આર. બી. કાયદો ઘડ્યો, ત્યારે સંસદ કેન્દ્ર સરકાર અને અન્ય સંસ્થાઓ દ્વારા અધિકૃત સંસ્થાઓ વચ્ચે તફાવત કરતી ન હતી, પરંતુ હકીકતમાં પી. એન. જી. આર. બી. કાયદાની કલમ ૧૬ હેઠળ નિયત દિવસ પહેલા કાયદાની વિષયવસ્તુ ધરાવતી પ્રવૃત્તિઓ કરતી તમામ સંસ્થાઓને આવરી લેતી હતી, જે કાયદાના પ્રકરણ IV ની જોગવાઈઓને આધિન હતી.

૨૧. વિદ્વાન વકીલે અદાણી ગેસ લિમિટેડ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા [(૨૦૧૯) ૩ એસ. સી. સી. ૬૪૧] નો હવાલો આપ્યો હતો અને ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે, આ પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૬ હેઠળ

"માન્ય અધિકૃતતા" ની જોગવાઈની લાગુ પડવાને માન્યતા આપે છે, કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અગાઉ અધિકૃત ન હોય તેવી સંસ્થાના સંદર્ભમાં પણ.એ તરફ ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું કે, અદાણીએ વર્તમાન કેસમાં રાજ્ય સરકાર દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલ એન. ઓ. સી. ના સંદર્ભમાં અમદાવાદ જિલ્લામાં ૨૧.૪.૨૦૦૩ થી કામ શરૂ કર્યું હતું.તેથી અપીલકર્તાને કલમ ૧૬ ની શરતોમાં અધિકૃતતા હોવાનું માનવામાં આવશે.

૨૨. ત્યારબાદ એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે, કલમ ૧૭ (૪) એ બોર્ડને કાયદાની જોગવાઈઓને આધિન અને કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નિર્ધારિત ધોરણો અને નીતિ માર્ગદર્શિકાઓને અનુરૂપ અરજી સ્વીકારવા અથવા નકારી કાઢવાની સત્તા આપી હતી.પી. એન. જી. આર. બી. એ પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૬ હેઠળ માન્ય અધિકૃત સંસ્થાઓ વતી નિયમન ૧૮ (૨) ની દ્રષ્ટિએ અરજીઓનું મૂલ્યાંકન કર્યું હતું. નિયમન ૧૮ (૨) હેઠળ અધિકૃત માનવામાં આવતી સંસ્થાઓ માટે નિર્ધારિત પાત્રતા માપદંડ અને/અથવા વૈધાનિક જવાબદારીઓકાયદાની કલમ ૧૬. નિયમન ૧૮ (૨) (૧) એ પી. એન. જી. આર. બી. ને તેના દ્વારા સુસંગત માનવામાં આવતા અન્ય કોઈપણ માપદંડ વિકસાવવા માટે સર્વવ્યાપી સત્તા પ્રદાન કરી હતી.આનાથી બોર્ડને કલમ ૧૬માં સંસદીય ઉદ્દેશને હરાવીને માપદંડ નક્કી કરવાની સત્તા મળી.

૨૩. એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે કલમ ૬૧ (૧) હેઠળ નિયમન ઘડવાની સત્તા એ કાયદાની જોગવાઈઓનું પાલન કરવાની સામાન્ય સત્તા છે. આ અદાલતના ત્રણ નિર્ણયો પર રિલાયન્સ મૂકવામાં આવ્યું હતું, એટલે કે. ગ્લોબલ એનર્જી લિમિટેડ વિરુદ્ધ સેન્ટ્રલ ઇલેક્ટ્રિસિટી રેગ્યુલેટરી કમિશન [(૨૦૦૯) ૧૫ એસસીસી ૫૭૦], પેટ્રોલિયમ અને નેચરલ ગેસ રેગ્યુલેટરી બોર્ડ વિરુદ્ધ ઇન્દ્રપ્રસ્થ ગેસ લિમિટેડ અને અન્ય [(૨૦૧૫) ૯ એસસીસી ૨૦૯] અને કુંજ બિહારી લાલ બુટેલ વિરુદ્ધ હિમાચલ પ્રદેશ રાજ્ય [(૨૦૦૦) ૩ એસસીસી ૪૦], જ્યાં એવું માનવામાં આવ્યું ઠેરવેલ કે, કાયદાની જોગવાઈઓનું પાલન કરવા માટે નિયમ બનાવવાની સત્તા એક સામાન્ય પ્રતિનિધિમંડળ હતું.એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે, કાયદાની જોગવાઈઓ દ્વારા ધ્યાનમાં ન લેવાયેલા મૂળ અધિકારો, જવાબદારીઓ અથવા અપંગતાને અસ્તિત્વમાં લાવવા માટે સત્તાનો ઉપયોગ કરી શકાતો નથી. તેથી, એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે, કલમ ૬૧ (૨) (એચ) અને (એન) બોર્ડને રાજ્ય સરકાર દ્વારા અધિકૃત સંસ્થાઓ માટે પાત્રતા માપદંડ દર્શાવવા માટે સશક્ત નથી કરતી.

૨૪. વકીલે દલીલ કરી હતી કે, પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૭ (૩) એ બોર્ડને કાયદાની કલમ ૧૭ (૧) અને કલમ ૧૭ (૨) હેઠળ સંસ્થાઓ દ્વારા અરજી કરી શકાય તે ફોર્મ અને રીતને સ્પષ્ટ કરવાની સત્તા આપી

છે. આમ, પી. એન. જી. આર. બી. કાયદાની કલમ ૧૬ની જોગવાઈઓથી વિપરીત ઉપરોક્ત કૃત્રિમ તફાવત બનાવીને સંસ્થાઓ પર નોંધપાત્ર જવાબદારીઓ નિર્ધારિત કરી શક્યું ન હોત. વિદ્વાન વકીલે વિનંતી કરી હતી કે, આ અદાલતે અદાણી ગેસ (ઉપરોક્ત) માં તેના ચુકાદામાં ઠેરવેલ કે હતું કે, કલમ ૧૬ હેઠળ અધિકૃત માનવામાં આવતી સંસ્થાઓના કિસ્સામાં, બોર્ડને માત્ર એ જોવાની સત્તા આપવામાં આવી હતી કે, કેટલાક સલામતી પૂરતા હશે કે નહીં.વધુમાં એવું માનવામાં આવ્યું ઠેરવેલ કે, નિયમન ૧૮ ફરજિયાત નથી.એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે, નિયમન ૧૮ એ વિસ્તાર (કોઈપણ હાલની સંસ્થાના સંચાલન) માં ઘટાડો કરવાની જોગવાઈ કરે છે તે હદ સુધી તે કલમ ૧૬ ની વિરુદ્ધ છે, કારણ કે, જે વિસ્તાર માટે એક સંસ્થાને અધિકૃત માનવામાં આવી હતી તેને વિભાજિત કરી શકાતી નથી.નિયમન ૧૮ કલમ ૧૬ માં મુખ્ય જોગવાઈની મર્યાદાને ઘટાડી શક્યું ન હતું.

૨૫. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે, વિવાદિત વિસ્તારોને બાકાત રાખતો ૨૮.૧૧.૨૦૧૩ તારીખનો અધિકૃત આદેશ બિન–ભાષી આદેશ હતો અને કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું ઉલ્લંઘન કરતો હતો; તે પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૭ (૫) ની જોગવાઈઓથી પણ વિપરીત હતો જેમાં આવા આદેશમાં કારણો નક્કી કરવાની જરૂર હતી.આ પ્રકારનો બિન–ભાષી આદેશ પણ નિયમન ૧૮ (૮) નું ઉલ્લંઘન હતો.વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે બાકાત

રાખવાના કારણો પ્રથમ વખત પી. એન. જી. આર. બી. ના એફિડેવિટ તારીખ ૧૭/૧૧/૨૦૦૬ માં આપવામાં આવ્યા હતા જે અસ્વીકાર્ય હતું કારણ કે, અનુગામી એફિડેવિટ દ્વારા કોઈ આદેશને સમર્થન આપી શકાતું નથી.જાણીતા વરિષ્ઠ વકીલે આ સંબંધમાં મોહિન્દર સિંહ ગિલ અને અન્ય વિરુદ્ધ મુખ્ય ચૂંટણી કમિશનર, દિલ્હી અને અન્ય [(૧૯૭૮) ૧ એસ. સી. સી. ૪૦૫] પર આધાર રાખ્યો હતો.વધુમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે, પી. એન. જી. આર. બી. એ તેના સોગંદનામામાં ૧૮.૨.૨૦૧૧ ના અહેવાલ પર ભરોસો મૂક્યો હતો. જેમાં કહેવામાં આવ્યું હતું કે, નિરીક્ષણની તારીખે અદાણીની ઉપરોક્ત વિસ્તારોમાં હાજરી નહોતી.તે અહેવાલ ઓર્ડરના સમયે પ્રદાન કરવામાં આવ્યો ન હતો, એટલે કે, ૨૮.૧૧.૨૦૧૩ અને પ્રથમ વખત ૬.૬.૨૦૧૭ પર પ્રદાન કરવામાં આવ્યો હતો.આમ, એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે આ આદેશ કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું ઉલ્લંઘન કરે છે.

૨૬. અદાણીને રાજ્ય સરકાર દ્વારા રાજ્ય સરકારની નીતિ હેઠળ વિવાદિત વિસ્તારો સહિત સમગ્ર અમદાવાદ જિલ્લા માટે એન. ઓ. સી. આપવામાં આવી હતી.CGD નિયમો હેઠળ સત્તા પર આધાર રાખીને આવા વિસ્તારને ઘટાડી શકાયો ન હોત.વધુમાં, ઉપરોક્ત વિસ્તારોને ઘણા મોટા વિસ્તાર સાથે ૧.૧૦.૨૦૧૫ પર હરાજી માટે મૂકવામાં આવ્યા હતા, જે સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે વિવાદિત વિસ્તારો સ્વતંત્ર ધોરણે આર્થિક રીતે વ્યવહારુ ન હતા અને તે

વિસ્તારોને અદાણીના અધિકૃત વિસ્તારમાંથી બાકાત રાખવાનો આધાર પાયાવિહોણો હતો.

૨૭. જાણીતા વરિષ્ઠ વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે ૧૮.૨.૨૦૧૧ તારીખનો અહેવાલ તથ્યાત્મક રીતે ખોટો હતો, કારણ કે તેમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે, નિરીક્ષણની તારીખે અદાણીએ ઉપરોક્ત વિસ્તારોમાં કોઈ પ્રવૃત્તિ હાથ ધરી ન હતી, જ્યારે હકીકતમાં વિવિધ ગ્રાહકોને સેવા પૂરી પાડતી નિરીક્ષણની તારીખે તેનું કાર્યરત નેટવર્ક હતું.અદાણીએ પી. એન. જી. આર. બી. ની તારીખ ૧૮/૦૨/૨૦૧૧ ની પરવાનગી અનુસાર તાત્કાલિક મૂડી કાર્યો હાથ ધરીને અમદાવાદના ઉપરોક્ત વિસ્તારોમાં તેના નેટવર્કમાં વધારો કર્યો હતો.તે અહેવાલની તારીખ પહેલાં અમદાવાદના વિવાદિત વિસ્તારોમાં અદાણીના રોકાણની વિગતો પણ દર્શાવે છે કે તે વિસ્તારોમાં તેની હાજરી હતી.હાઇકોર્ટ તેમાંથી કોઈ પણ વિગતો પર વિચાર કર્યો ન હતો.

૨૮. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે, વિવાદિત અધિકૃતતા નિયમન ૧૮ સાથે અસંગત હતી.તે નિયમન હેઠળ, વાસ્તવિક ભૌતિક પ્રગતિ અને નાણાકીય પ્રતિબદ્ધતાનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે, નિયત દિવસે હાજરી સમગ્ર અમદાવાદ જિલ્લામાં જોવા મળે છે, અને કલમ ૧૬ ની મર્યાદાને ઘટાડીને તેનાથી અલગ નહીં.એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે ૨૮.૧૧.૨૦૧૩ તારીખના અધિકૃત

આદેશમાં એ કહેવાનું અવગણવામાં આવ્યું હતું કે, અદાણીએ નિયમન ૧૮ હેઠળના માપદંડોનું પાલન કેવી રીતે કર્યું નથી.તેનાથી વિપરીત, ૨૭.૮.૨૦૧૦ ની બેઠકની વિગતો દર્શાવે છે કે, અદાણીની અરજીએ ભૌગોલિક વિસ્તારના સંદર્ભમાં નિયમન ૧૮ હેઠળ અધિકૃતતાની મંજૂરી પૂરી કરી હતી, જેમાં અમદાવાદ શહેર અને સંલગ્ન વિસ્તારો અને દસક્રોઈને આવરી લેવામાં આવ્યા હતા.એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે, અદાણીએ સમગ્ર અમદાવાદ જિલ્લા માટે નિયમન ૧૮ની દ્રષ્ટિએ ૨૫ ટકા ભૌતિક પ્રગતિના માપદંડને પણ પૂર્ણ કર્યા છે.પી. એન. જી. આર. બી. એ તેની સાથે સાથે એ હકીકતની પણ અવગણના કરી કે, અમદાવાદ જિલ્લા સહિત કોઈપણ સી. જી. ડી. નેટવર્ક માટે વિકાસ કાર્યની શરૂઆત હંમેશા એક તબક્કે એટલે કે, રેખીય પ્રગતિમાં, સામાન્ય રીતે, જ્યાં ઇનલેટ ગેસ માટે સૌપ્રથમ સિટી ગેસ સ્ટેશનની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી, જે પછી સમગ્ર વિસ્તાર સુધી વિસ્તર્યું હતું.વર્તમાન પી. એન. જી. આર. બી. ના ધોરણો હેઠળ પણ, અધિકૃત સંસ્થાને ચાર્જ વિસ્તારો વિકસાવવા માટે ઓછામાં ઓછા ૮ વર્ષનો સમય આપવામાં આવ્યો હતો.તેથી, પી. એન. જી. આર. બી. એ અમદાવાદ જિલ્લા બહારના વિસ્તારોને ખોટી રીતે કોતર્યા અને નિયમન ૧૮ ની દ્રષ્ટિએ આવા દરેક વિસ્તારનું પરીક્ષણ કર્યું, જે સ્વીકાર્ય ન હતું.

૨૯. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે, અદાણીએ પ્રતિબંધિત અધિકૃતતા સ્વીકારીને અથવા પછીથી ૨૦૧૫માં ટેન્ડર પ્રક્રિયામાં ભાગ લઈને તેના

અધિકારોને સ્વીકાર્યા નથી અથવા માફ કર્યા નથી.તેણે વિવાદિત વિસ્તારોને બાકાત રાખવાનો તાત્કાલિક વિરોધ કર્યો હતો.પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની જોગવાઈઓ કલમ ૧૬ (જે ૧૨.૭.૨૦૧૦ પર અમલમાં આવી હતી) ને બાદ કરતાં ૧.૧૦.૨૦૦૭ પર અમલમાં આવી હતી.વચગાળામાં અદાણી જેવી સંસ્થાઓને નિયમન ૧૮ હેઠળ અરજી કરવા માટે મજબૂર કરવામાં આવી હતી.ઉત્તર પ્રદેશમાં ખુર્જાના સંદર્ભમાં, પી. એન. જી. આર. બી. એ નિયમન ૧૮ હેઠળ અદાણીની અરજી સ્વીકારી હતી.ખુર્જામાં આપવામાં આવેલી અધિકૃતતાના સંદર્ભમાં રેગ્યુલેશન ૧૮ ને પડકારવા માટે કાર્યવાહીનું કોઈ કારણ નહોતું.

૩૦. એ તરફ ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું કે, અમદાવાદના કિસ્સામાં અદાણીનો પ્રારંભિક વિગતવાર શક્યતા અહેવાલ (જેને હવે પછી "DFR" કહેવામાં આવે છે) અજાણતાં ઉપરોક્ત વિસ્તારો અને ડાસ્કોઈનો ઉલ્લેખ કરવામાં નિષ્ફળ ગયો હતો, પરંતુ ભૂલને ટૂંક સમયમાં સુધારવામાં આવી હતી અને તે વિસ્તારોને સુધારેલા DFR નો ભાગ બનાવવામાં આવ્યા હતા. પી. એન. જી. આર. બી. એ ૧૨.૮.૨૦૧૦ પર યોજાયેલી તેની બેઠકમાં પણ ઉપરોક્ત વિસ્તારોને ડી. એફ. આર. માં સામેલ કરવાની માન્યતા આપી હતી. આખરે, પી. એન. જી. આર. બી. એ અધિકૃતતાના અવકાશમાં ડાસ્કોઈનો સમાવેશ કર્યો હતો, પરંતુ વિવાદિત વિસ્તારોને બાકાત રાખ્યા હતા.અદાણીએ તરત જ આવા બાકાતનો વિરોધ કર્યો

હતો અને ક્યારેય પોતાનો વિરોધ છોડ્યો ન હતો.જો કે, તે માત્ર વિવાદિત વિસ્તારોમાં પહેલેથી જ કરવામાં આવેલા તેના રોકાણોને સુરક્ષિત રાખવા માટે જ નહીં, પણ તે અમદાવાદના અન્ય વિસ્તારોમાં CGD નેટવર્ક વિકસાવવા ઈચ્છુક હોવાથી પણ હરાજીમાં ભાગ લેવા માટે મજબૂર હતી.

૩૧. વિદ્વાન વકીલે વિનંતી કરી હતી કે, અમુક હકીકતોની સ્વીકૃતિ અથવા માફી એ જાણીતા અધિકારનો ઈરાદાપૂર્વક ત્યાગ છે.પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૬ અને કલમ ૧૭ના સાચા અર્થઘટન પર ચર્ચા કરવામાં આવી હતી અને તેમાં કોઈ સમાધાન કરવામાં આવ્યું ન હતું.પરિણામે, અદાણીને રાહત ન આપવા માટે સંમતિ અથવા માફીના સિદ્ધાંત પર આધાર રાખવો ખોટો છે.વિદ્વાન વકીલે મોતી લાલ પદમપત સુગર મિલ્સ વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ યુ. પી. [(૧૯૭૯) ૨ એસ. સી. સી. ૪૦૯, પેરા ૬–૭] પર આધાર રાખ્યો હતો.વિદ્વાન વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે, માત્ર વિલંબ એ માફી સમાન નથી અને કાયદાની જોગવાઈઓ સામે કોઈ અવરોધ નથી.અદાણી તરફથી કહેવાતા વિલંબ, માફી અથવા સંમતિ માંગવામાં આવેલી રાહતના સંબંધમાં રિટ અરજીની જાળવણીક્ષમતા પર કોઈ અસર કરશે નહીં.

૩૨. શ્રી સાલ્વે ઉપરાંત વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ધ્રુવ મહેતાએ દલીલ કરી હતી કે કાયદાની જોગવાઈઓનું એકંદર વાંચન–ખાસ કરીને કલમ ૧૬ અને ૧૭–

દર્શાવે છે કે જ્યાં સુધી સંસ્થાઓની વાત છે ત્યાં સુધી સંસદે કોઈ વર્ગીકરણ કર્યું નથી.આ વર્ગીકરણ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા આપવામાં આવેલી અધિકૃતતાના સંદર્ભમાં હતું.એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે, કલમ ૧૭ હેઠળની તમામ અરજીઓ સમાન માપદંડ લાગુ કરતી વખતે સમાન રીતે નક્કી કરવાની હતી.વિદ્વાન વકીલે કલમ ૧૭ (૪) પર આધાર રાખ્યો હતો, જેણે બોર્ડને કાયદાની જોગવાઈઓ સાથે સુસંગત અને કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા સૂચવવામાં આવેલા ધોરણો અને નીતિ માર્ગદર્શિકાઓ સાથે સુસંગત અરજી સ્વીકારવા અથવા નકારી કાઢવાની સત્તા આપી હતી.આમ એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે, કેન્દ્ર સરકારની અધિકૃતતાને ધ્યાનમાં લીધા વિના, પી. એન. જી. આર. બી. દ્વારા પ્રાપ્ત દરેક અરજી અથવા સૂચનાને સમાન રીતે વર્તવું જોઈએ.પરિણામે, કલમ ૧૬ માં ડીમિંગ અધિકૃતતા કલમને પ્રાધાન્ય આપવું પડ્યું હતું.

૩૩. વિદ્વાન વકીલે કલમ ૬૧ (૨) (ઇ), (એચ) અને (એન) પર આધાર રાખ્યો હતો.એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે, કલમ ૬૧ હેઠળ નિયમો ઘડવાની પી. એન. જી. આર. બી. ની સત્તા સામાન્ય હતી.આનાથી વિપરીત, તે પી. એન. જી. આર. બી. ના કાર્યની પ્રકૃતિમાં સહજ હતું કે તેને નિયમો દ્વારા કાર્ય કરવું પડ્યું, કલમ ૧૧ ની દ્રષ્ટિએ ઘણા પાસાઓ.જાણીતા વરિષ્ઠ વકીલે અદાણી ગેસ (સુપ્રા) પર આધાર રાખીને વિનંતી કરી હતી કે, નિયમન ૧૮ ફરજિયાત નથી અને પી. એન. જી. આર. બી. તે જોગવાઈમાં ઉલ્લેખિત કોઈપણ

એક અથવા માપદંડના સમૂહને લાગુ કરવાનો નિર્ણય લઈ શકે છે.એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે, કાયદામાં ચોક્કસ જોગવાઈઓના રૂપમાં કોઈ ધોરણ અથવા પ્રવર્તમાન વૈધાનિક માર્ગદર્શનની ગેરહાજરીમાં, પી. એન. જી. આર. બી. પોતાની મરજી મુજબ કોઈ પણ ધોરણ પસંદ કરવા અને પસંદ કરવા માટે ભારે સત્તા સાથે પોતાને સજ્જ કરવા માટે નિયમન ૧૮ની રચના કરી શક્યું ન હોત.વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે, જો બોર્ડ ઈચ્છે તો, તે કલમ ૧૭ હેઠળની અરજીઓની તપાસ કરતી વખતે, એક સંસ્થાના કિસ્સામાં નિયમન ૧૮ માં દર્શાવેલ કેટલાક ધોરણો લાગુ કરી શકે છે અને અન્ય સંસ્થાના કિસ્સામાં માત્ર એક અથવા એક પણ નહીં.તેથી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે, નિયમન ૧૮ ભેદભાવપૂર્ણ ક્ષમતા ધરાવે છે અને તેને ટકાવી શકાતું નથી.વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે પેટ્રોલિયમ અને નેચરલ ગેસ રેગ્યુલેટરી બોર્ડ વિરુદ્ધ ઇન્દ્રપ્રસ્થ ગેસ [૨૦૧૫ (૯) એસસીસી ૨૦૯] માં આ અદાલતના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો હતો અને વિનંતી કરી હતી કે, કલમ ૧૭ હેઠળ અરજીઓના મૂલ્યાંકનના સંદર્ભમાં નિયમન ઘડતરના સંદર્ભમાં પી. એન. જી. આર. બી. ને કોઈ વૈધાનિક માર્ગદર્શન નથી.

૩૪. હરિયાણા ગેસના મધ્યસ્થી વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ ડૉ. એ. એમ. સિંઘવીએ પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની જોગવાઈઓના અર્થઘટનના સંદર્ભમાં અદાણી વતી કરવામાં આવેલી દલીલો સ્વીકારી હતી.

એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે, પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમ અમલમાં આવે તે પહેલાં કોઈ કાનૂની અવરોધો નહોતા, જે કોઈ પણ સંસ્થાને ગેસ પાઇપલાઇન અથવા નેટવર્ક નાખવા, જાળવણી અને સંચાલનનો વ્યવસાય શરૂ કરવાથી અટકાવે છે.આ કાયદાકીય સ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને, કલમ ૧૬ની જોગવાઈ હેઠળ "માન્ય અધિકૃતતા" ની જોગવાઈ લાગુ કરતી વખતે સંસદનો ઈરાદો એવા નેટવર્કને બચાવવાનો હતો જે સ્થાપિત કરવામાં આવ્યા હતા અથવા નિર્માણાધીન હતા.અન્યથા કરવું, અને કેન્દ્ર સરકારની અધિકૃતતા ન મેળવનાર તમામ સંસ્થાઓ પી. એન. જી. આર. બી. ના કાયદા પછી કામ કરી શકશે નહીં તેવું ધારવું, તેનો અર્થ એ થયો કે આવા નેટવર્ક, જે મોટા ખર્ચે મૂકવામાં આવે છે, જે રાષ્ટ્રીય સંપત્તિઓનું નિર્માણ કરે છે, તે નકામું થઈ ગયું હોત.વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે કલમ ૧૭ (૨) ની જરૂરિયાતને કલમ ૧૭ (૪) હેઠળ પી. એન. જી. આર. બી. ની સત્તાના પ્રકાશમાં ધ્યાનમાં લેવી પડશે, જેનો ઉપયોગ કલમ ૧૬ દ્વારા ઘડવામાં આવેલી "માન્ય અધિકૃતતા" જોગવાઈના પ્રકાશમાં કરવો જરૂરી હતો.

સામાવાળાઓની દલીલો

૩૫. ભારત માટે વિદ્વાન એટર્ની જનરલે દલીલ કરી હતી કે વિશેષ સંદર્ભ (ઉપરોક્ત) માં ભારતની સર્વોચ્ચ અદાલતના અભિપ્રાય પહેલાં, રાજ્ય સરકારો

આ આધાર પર આગળ વધી હતી કે શહેરોમાં વપરાશ માટે કુદરતી ગેસનું વિતરણ સૂચિ II ની એન્ટ્રી ૨૫ હેઠળ આવશે, અને તેમની કાર્યકારી સત્તાએ શહેરોમાં પાઇપલાઇન નાખવા અને કુદરતી ગેસનું વિતરણ હાથ ધરવા માટે અધિકૃતતા અથવા લાઇસન્સ આપવા સક્ષમ બનાવ્યું હતું.જો કે, એકવાર આ અદાલતે ૨૫.૦૩.૨૦૦૪ પર પોતાનો અભિપ્રાય રજૂ કર્યા પછી, અદાલત દ્વારા કાયદાકીય સ્થિતિને સ્પષ્ટ કરવામાં આવી હતી કે માત્ર સંસદ જ કુદરતી ગેસ અંગે કાયદો ઘડવા માટે સક્ષમ છે, કારણ કે સૂચિ I ની એન્ટ્રી ૫૩ ને કારણે રાજ્યો કાયદાકીય ક્ષમતા તેમજ કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્ક સ્થાપિત કરવા માટે અધિકૃતતા અથવા લાઇસન્સ જારી કરવાની કાર્યકારી સત્તાથી વંચિત હતા.

૩૬. એકવાર આ અદાલત દ્વારા કાયદાકીય સત્તાઓનું બંધારણીય સીમાંકન સ્પષ્ટપણે કરવામાં આવ્યું, તેનું પરિણામ એ આવ્યું કે, કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્કના સંચાલન માટે રાજ્યો દ્વારા આપવામાં આવેલા તમામ લાઇસન્સ અથવા અધિકૃતતાઓને રદબાતલ કરવામાં આવ્યા હતા, અને તેની કોઈ કાનૂની અસર નહોતી.એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે, આ જ પૃષ્ઠભૂમિમાં પી. એન. જી. આર. બી. કાયદો ઘડવામાં આવ્યો હતો. કલમ ૧૧ બોર્ડના કાર્યોને નિર્ધારિત કરે છે, જેમાં શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્કને મૂકવા, બનાવવા, સંચાલિત કરવા અથવા વિસ્તૃત કરવા માટે સંસ્થાઓને અધિકૃત કરવાની શક્તિનો સમાવેશ થાય છે.જોકે કલમ ૧૬ ૦૧.૧૦.૨૦૦૭ પર

અમલમાં મૂકવામાં આવી ન હતી, કલમ ૧૭ જે તે તારીખે અમલમાં હતી, તેણે PNGRB ને CGD પ્રવૃત્તિઓને અધિકૃત કરવાની સત્તા આપી હતી.કલમ ૧૭ એ પણ ફરજિયાત કરે છે કે, અધિકૃતતા માટેની અરજી બોર્ડને લેખિતમાં કરવામાં આવશે અને બોર્ડ કોઈપણ અરજીને મંજૂરી અથવા નકારી શકે છે.

૩૭. એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે, કલમ ૧૭ (૨) દ્વારા ઘડવામાં આવેલી યોજના એ હતી કે, આ કાયદા હેઠળ અધિકૃતતા માટે લેખિત અરજી કરવાની હતી. કલમ ૧૧એ બોર્ડને અધિકૃતતા આપવાની સત્તા આપી હોવાથી, પી. એન. જી. આર. બી. ને અરજીઓ કરવાની હતી. પી. એન. જી. આર. બી. કાયદો અમલમાં આવ્યો તે પહેલાં કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃત કરવામાં આવેલા શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્કના બિછાવા અને સંચાલન સાથે આ જોગવાઈ સ્પષ્ટપણે સંકળાયેલી હતી.એકલા કેન્દ્ર સરકાર બંધારણની અનુચ્છેદ ૭૩ હેઠળ આવા લાઇસન્સ અથવા અધિકૃતતાઓ જારી કરવા માટે સક્ષમ હતી.વિશેષ સંદર્ભ (ઉપરોક્ત) માં આ અદાલતના અભિપ્રાયને ધ્યાનમાં રાખીને તેઓ કાયદાની નજરમાં માન્ય હતા.કેન્દ્ર સરકારની અધિકૃતતા ધરાવતી સંસ્થાઓએ આ કાયદો લાગુ થયાની તારીખથી છ મહિનાની અંદર જ પી. એન. જી. આર. બી. ને તેમની પ્રવૃત્તિઓની વિગતો આપવાની હતી અને તે અધિકૃતતાના સંદર્ભમાં કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્ક ચલાવવા માટે હકદાર હતા.જો કે, કલમ ૧૭ (૩), (૪) અને (૫) એવા કિસ્સાઓ સાથે વ્યવહાર કરે

છે કે જ્યાં કલમ ૧૭ (૧) અથવા (૨) હેઠળ, પાઈપલાઈન અથવા નેટવર્ક નાખવા, બનાવવા, સંચાલિત કરવા અથવા વિસ્તૃત કરવા માટે અધિકૃતતા આપવા માટે સીધા પી. એન. જી. આર. બી. ને અરજીઓ કરવામાં આવી હતી.આ અરજદારો બે શ્રેણીમાં આવી શકે છે.પ્રથમ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા કોઈ પણ અધિકૃતતા વિના, પરંતુ રાજ્ય સરકારો દ્વારા આપવામાં આવેલી અધિકૃતતાના આધારે, જેની કોઈ પણ માન્યતા ન હતી, નિયત તારીખની તરત પહેલાં કુદરતી ગેસ નેટવર્ક નાખતી અથવા તેનું સંચાલન કરતી સંસ્થાઓ હતી.બીજી શ્રેણી એવા નવા પ્રવેશકર્તાઓ માટે હતી જેમણે ગેસ પાઈપલાઈન અથવા નેટવર્ક નાખવા, નિર્માણ, સંચાલન અથવા વિસ્તરણ માટે અધિકૃતતા માંગી હતી.પી. એન. જી. આર. બી. ને આ બંને શ્રેણીના અરજદારોની અરજીઓ પર વિચાર કરવાનો અને કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નિર્ધારિત ધોરણો અને નીતિ માર્ગદર્શિકાઓને લાગુ કરીને તેમને સ્વીકારવાનો અથવા નકારી કાઢવાનો અધિકાર હતો.

૩૮. એ બાબત પર પ્રકાશ પાડવામાં આવ્યો હતો કે, કલમ ૧૬, જે ૧૫.૦૭.૨૦૧૦ પર અમલમાં આવી હતી, તે બે વર્ગો સાથે વ્યવહાર કરતી હતી.એક, એક નવો પ્રવેશ કરનાર જેણે સી. જી. ડી. પ્રવૃત્તિઓ હાથ ધરવાની દરખાસ્ત કરી હતી, જેને પી. એન. જી. આર. બી. પાસેથી અધિકૃતતા મેળવવાની હતી. જો એક જ શહેર અથવા સ્થાનિક વિસ્તાર માટે એકથી વધુ અરજદારો હોય, તો કાયદા અને નિયમો હેઠળ પારદર્શક પ્રક્રિયા (એટલે કે

સ્પર્ધાત્મક બોલી) નો આશરો લેવાનો હતો.બીજી શ્રેણી હતી, એટલે કે સંસ્થાઓ, જે નિયત તારીખ પહેલાં કાયદેસર રીતે માન્ય રીતે CGD પ્રવૃત્તિઓ કરી રહી હતી, એટલે કે, કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃતતા હેઠળ અને રાજ્ય સરકાર દ્વારા નહીં.એટર્ની જનરલે એ પણ ધ્યાન દોર્યું હતું કે કલમ ૧૬ની જોગવાઈમાં સ્પષ્ટપણે જણાવવામાં આવ્યું છે કે જે સંસ્થાઓ નિયત દિવસની તરત પહેલાં કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્ક બિછાવી રહી હતી અથવા તેનું સંચાલન કરી રહી હતી તેમને "આ પ્રકરણની જોગવાઈઓને આધિન" આવી અધિકૃતતા હોવાનું માનવામાં આવશે.આનો અર્થ કલમ ૧૭ની જોગવાઈઓને પણ આધિન હતો.તેથી, કલમ ૧૬ની જોગવાઈ હેઠળ "માન્ય અધિકૃતતા" માત્ર તે જ સંસ્થાઓને લાગુ પડશે કે જેમની પાસે નિયત તારીખ પહેલાં કેન્દ્ર સરકારની અધિકૃતતા હતી.

૩૯. એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે, અદાણી ગેસ (સુપ્રા) માં આ અદાલત દ્વારા અપનાવવામાં આવેલું અર્થઘટન, એટલે કે, રાજ્ય સરકાર દ્વારા અધિકૃત સંસ્થાઓને અધિકૃત માન્યતાઓ આવરી લે છે, અને નિયમન ૧૮ ની જરૂરિયાતો ડિરેક્ટરી હતી, તે ખોટું હતું.એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે, અદાણી ગેસ (ઉપરોક્ત) ની ખંડપીઠે વિશેષ સંદર્ભ (ઉપરોક્ત) માં પાંચ ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠે આપેલા અભિપ્રાયને ધ્યાનમાં લીધો ન હતો, જેના કારણે તે સ્પષ્ટ હતું કે પેટ્રોલિયમ અને પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનો (કુદરતી ગેસ સહિત) સંબંધિત તમામ

પાસાઓનું નિયમન કરવાની કાયદાકીય ક્ષમતા સંસદની હતી અને નીતિઓ ઘડવાની કાર્યકારી સત્તા કેન્દ્ર સરકારની હતી.

૪૦. બીજા સામાવાળા પી. એન. જી. આર. બી. વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી પારસ કુહાદે દલીલ કરી હતી કે, ૧૯૭૪થી દરેક સમયે પેટ્રોલિયમ અધિનિયમ, ૧૯૩૪ (ત્યારબાદ તેને "૧૯૩૪નો અધિનિયમ" કહેવામાં આવે છે), પેટ્રોલિયમ અને ખનીજ પાઇપલાઇન (ત્યારબાદ તેને "૧૯૬૨નો અધિનિયમ" કહેવામાં આવે છે), પેટ્રોલિયમ નિયમો, ૧૯૭૬ (ત્યારબાદ તેને "૧૯૭૬ના નિયમો" કહેવામાં આવે છે), અને પેટ્રોલિયમ નિયમો, ૨૦૦૨ (ત્યારબાદ તેને "૨૦૦૨ના નિયમો" કહેવામાં આવે છે) ની સંયુક્ત અસરને આધારે સંસદ દ્વારા ઘડવામાં આવ્યા હતા અને તે કાયદાઓ હેઠળ ઘડવામાં આવ્યા હતા (કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા) એન્ટ્રી ૫૩ લિસ્ટ I અનુસાર, પેટ્રોલિયમના પરિવહન માટે પાઇપલાઇન નાખવાના સંબંધમાં (કુદરતી ગેસ પેટ્રોલિયમનો એક ભાગ હોવા સાથે–વિશેષ સંદર્ભના પેરા ૪૦માં જણાવ્યા મુજબ), નિયમનકાર તરીકે કેન્દ્ર સરકાર સાથે એક નિયમનકારી વ્યવસ્થા અસ્તિત્વમાં હતી.આમ, પેટ્રોલિયમ અને કુદરતી ગેસના પરિવહન માટે પાઇપલાઇન કેન્દ્ર સરકારના મુખ્ય નિયંત્રક દ્વારા માર્ગની મંજૂરી, ડિઝાઇન, બાંધકામ અને પાઇપલાઇનની કામગીરી જેવા વિવિધ પરિબળોને ધ્યાનમાં લીધા પછી, બે ચોક્કસ બિંદુઓ (અધિનિયમ/૧૯૬૨ની કલમ ૩ અને ૬ના આધારે)

વચ્ચે આવી પાઈપલાઈન નાખવી જરૂરી હતી તેવી અસરથી કેન્દ્ર સરકારને સંતોષ થાય ત્યારે જ પાઈપલાઈન નાખવામાં આવી શકે છે.સંતોષ એક વ્યાપક પ્રોજેક્ટ રિપોર્ટ (નિયમો/૧૯૭૬ ના નિયમ ૮૯ અને ૨૦૦૨ ના નિયમોને કારણે) પર આધારિત હતો, જે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃતતા જારી કર્યા પછી, અને રાજ્ય સરકાર દ્વારા સમર્થન, રાજ્ય સરકાર અથવા કોર્પોરેશનની તરફેણમાં કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા આદેશ જારી કરવા અનુસાર, પાઈપલાઈન નાખવા માટે જમીનમાં વપરાશકર્તાના અધિકાર (અધિનિયમ/૧૯૬૨ ની કલમ ૬ (૪) સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૭ (૧)) માં નિહિત કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો.

૪૧. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે, આ તથ્યોની નોંધ લેતા, પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૭ (૧) અને (૨) એ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા પહેલેથી જ અધિકૃત પાઈપલાઈન અથવા નેટવર્ક સિવાય તમામ "નિર્માણાધીન" પાઈપલાઈન અથવા નેટવર્ક માટે અધિનિયમ હેઠળ અધિકૃતતા મેળવવાનું ફરજિયાત બનાવ્યું હતું.પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૪૮ અધિકૃતતા મેળવ્યા વિના પાઈપલાઈનના નિર્માણ અથવા સંચાલનને ગુનાહિત ઠેરવે છે.

૪૨. પી. એન. જી. આર. બી. વતી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે, પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૬નું અર્થઘટન કલમ ૧૭ અને ૪૮ના

પ્રકાશમાં કરવામાં આવે અને આમ, કલમ ૧૬ દરેક "નિર્માણાધીન" પાઇપલાઇનને, કાયદેસર અથવા ગેરકાયદેસર, "માનવામાં આવેલ અધિકૃતતા" ની છાપ સાથે પહેરતી નથી. કલમ ૧૭ ની નિયમનકારી નિયમનની ફરજિયાત લાગુ પાડવાની કલમ ૧૬ દ્વારા પુનરાવર્તન કરવામાં આવ્યું હતું, જેમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે, માનવામાં આવેલ અધિકૃતતાઓ "આ પ્રકરણની જોગવાઈઓને" આધિન રહેશે. કલમ ૧૬ કાર્યરત થયા પછી, બાંધકામ હેઠળની પાઈપલાઈન ધરાવતી સંસ્થાઓ કે, જેમણે કલમ ૧૭ હેઠળ અધિકૃતતા માટે અરજી કરી હતી, પરંતુ જેનું કામ કલમ ૪૮ ને કારણે સ્થગિત હતું, તેઓ તેમના પોતાના જોખમે અને ખર્ચે બાંધકામ પ્રવૃત્તિઓ ફરી શરૂ કરવા માટે હકદાર બની ગયા, અધિકૃતતા માટેની તેમની અરજી પર અંતિમ નિર્ણય બાકી છે.કલમ ૧૬ દ્વારા બનાવવામાં આવેલી કાલ્પનિક કથા આ મર્યાદિત હેતુ માટે હતી.એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે, ૧૯૩૪ના કાયદાના ઉલ્લંઘનમાં નાખવામાં આવેલી ગેરકાયદેસર પાઇપલાઇનને અધિકૃત માન્યતા આપવાનો ઈરાદો નથી.બીજું, કોઈ પણ સંજોગોમાં, આવી માન્ય અધિકૃતતાની 'આ અધિનિયમ હેઠળ અધિકૃતતા મેળવવાની' જરૂરિયાત પર કોઈ અસર થઈ શકશે નહીં.કલમ ૧૬ની જોગવાઈમાં સ્પષ્ટ શબ્દોમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે તેની કામગીરી "આ પ્રકરણની જોગવાઈઓને આધિન" હતી.સમાનરૂપે લાગુ પડતી અંતિમ વ્યવસ્થા "કાયદાની જોગવાઈઓ" એટલે કે પી. એન. જી. આર. બી. કાયદા દ્વારા બનાવવામાં આવી હતી. આમ, કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃત સંસ્થા સિવાય

પાઇપલાઇન નાખતી દરેક સંસ્થાએ કલમ ૧૭ (૪) ની દ્રષ્ટિએ ૨૦૦૬ના કાયદા હેઠળ અધિકૃતતા મેળવવી પડતી હતી, જેમાં પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમ અને નિયમો હેઠળ પૂરા પાડવામાં આવેલ આવા નિયમોની વિશેષતાઓ હતી જે નીચે મુજબ હતીઃ

(એ) નિયમો (કલમ ૧૯) અનુસાર એક સંસ્થાની સ્પર્ધાત્મક પસંદગી;

(બી) પરિવહન ટેરિફની શોધ અને સ્પર્ધાત્મક બોલી પ્રક્રિયા દ્વારા પાઇપલાઇન/નેટવર્ક માળખાના નિર્માણ માટે પ્રતિબદ્ધતા (૨૦૦૮ ના અધિકૃત નિયમનોનું નિયમન ૭);

(સી) તેમને આપવામાં આવેલી વિશિષ્ટતા/એકાધિકારના સમયગાળાની સમાપ્તિ પછી તમામ પાઇપલાઇન/નેટવર્ક પર ઓપન એક્સેસ રેજિમેન્ટની લાગુતા (કલમ ૨૦ (૧) અને (૪) સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૨૧);

(ડી) તમામ પાઇપલાઇન/નેટવર્કને સલામતી અને કમિશનિંગ પૂર્વે અને પછીની શરતો/ધોરણો/જવાબદારીઓ સહિત કડક લાયકાત ધોરણોને આધીન કરવું.(૨૦૦૮ ના CGD અધિકૃતતા નિયમો).

૪૩. એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે, અમદાવાદ શહેર માટે અધિકૃતતાની મંજૂરી અને વિવાદિત વિસ્તારો એટલે કે સાણંદ, બાવળા અને ધોળકા માટે અધિકૃતતાનો ઇનકાર એ જ ક્રમમાં હતો જેની તારીખ ૨૮.૧૧.૨૦૧૩ હતી.અદાણી પાસે તેને સ્વીકારવા કે નકારી કાઢવાનો વિકલ્પ હતો.અમદાવાદ શહેર અને દસક્રોઈ માટે અધિકૃતતા અને વિશિષ્ટતાની મંજૂરી અને સાણંદ, બાવળા અને ધોળકા માટે અધિકૃતતાના અસ્વીકાર પર સ્પષ્ટ રીતે સ્વીકાર અને કાર્યવાહી કર્યા પછી, તે અમદાવાદ શહેર માટેના આદેશના ફળોનો આનંદ માણતી વખતે, તે જ હુકમના બીજા ભાગ પર સવાલ ઉઠાવી શકી નહીં, જ્યાં સુધી તેણે અધિકૃતતાને ઉપરોક્ત વિસ્તાર સુધી મર્યાદિત કરી દીધી હતી.આ અદાલતે વારંવાર ચુકાદો ઠેરવેલ કે, જે વ્યક્તિ કોઈ સાધન હેઠળ લાભ લે છે, જે લાભ આપે છે અને બોજ લાદે છે, તે પહેલાનું પાલન કર્યા વિના લઈ શકતી નથી.રિલાયન્સને શ્યામ ટેલીલિંક લિમિટેડ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા [(૨૦૧૦) ૧૦ એસસીસી ૧૩૮ પર મૂકવામાં આવ્યું હતું.].એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે અદાણીએ બોલી પ્રક્રિયાના નિયમો અને શરતોને કોઈપણ વાંધા વિના તેમાં ભાગ લઈને સ્વીકારી હતી અને હવે તેને પડકારવાથી રોકવામાં આવી હતી.રિલાયન્સને મેસર્સ ટાઇકોન પ્રોજેક્ટ્સ [I] (P) લિમિટેડ વિ. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને ઓઆરએસ [૨૦૦૪ (૧૩) SCC ૭૮૮] પર પણ મૂકવામાં આવ્યું હતું.

૪૪. વધુમાં એ બાબત પર પ્રકાશ પાડવામાં આવ્યો હતો કે, અદાણીએ પ્રક્રિયાને અનુસરીને તેને આપવામાં આવેલી અધિકૃતતા સ્વીકારી હતી, જેને તેણે હવે કોઈ પણ તબક્કે તેની "માન્ય અધિકૃતતા" ની સ્થિતિ પર ભાર મૂક્યા વિના પડકાર્યો હતો, જેમાં ખુર્જા ભૌગોલિક વિસ્તાર [૪.૧૨.૨૦૧૨ પર આપવામાં આવેલ અધિકૃતતા] એક ઉદાહરણ છે.જો કે હવે અદાણીએ નિયમન ૧૮ની માન્યતાને પડકાર્યો છે જ્યારે લખનૌ જીએ, ઉદયપુર જીએ, જયપુર જીએ અને વર્તમાન કેસમાં અધિકૃતતા માટેની તેની અરજી નામંજૂર કરવામાં આવી હતી.એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે અદાણી તેના વર્તનને કારણે રેગ્યુલેશન ૧૮ને પડકાર ફેંકવાથી વંચિત રહી ગયા હતા.

૪૫. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે, માત્ર રાજ્યો દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલ એન. ઓ. સી. ના આધારે પાઇપલાઇન નિર્માણને સંસદ દ્વારા બચાવવાને લાયક તરીકે માન્યતા આપવામાં આવી ન હતી.સી. જી. ડી. નિયમોએ તપાસ કર્યા પછી, આ પાઇપલાઇન્સને બચાવવા માંગ કરી હતી, જે વ્યવહારુ, શ્રેષ્ઠ, સલામત, અમલીકરણ માટે સક્ષમ અને વાસ્તવમાં નિર્માણાધીન હતી.એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે, ૨૦૦૮ના નિયમોનું નિયમન ૧૮, દરેક "નિર્માણાધીન" પાઇપલાઇન (કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃત પાઇપલાઇન સિવાય) ને તેની સ્પર્ધાત્મક ટેરિફ બિડ અને માળખાગત બાંધકામ માટેની સ્પર્ધાત્મક બિડના આધારે પસંદગી પ્રક્રિયામાં સ્પર્ધા કરવા અને તેમાં

સફળ થવા માટે બંધાયેલો છે.એ બાબત પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો કે, અધિકૃતતા માટેની અરજી સ્વીકારવાની અથવા નકારી કાઢવાની સત્તા (કલમ ૧૭ (૪), પસંદગીની પ્રક્રિયા સૂચવવાની સત્તા (કલમ ૧૯ (૨) અને પાઇપલાઇન/નેટવર્ક નાખવા માટે અધિકૃતતા આપવાની સત્તા (કલમ ૨૦ (૩)) બોર્ડની વિવેકાધીન સત્તા છે.તેની કવાયત "નિરર્થક રોકાણ" ટાળવા અને "દેશભરમાં કુદરતી ગેસના વિતરણને સુરક્ષિત કરવા" ની કલમ ૨૦ (૫) માં જણાવેલા કાયદાકીય ઉદ્દેશોને આધિન છે.પી. એન. જી. આર. બી. એ રજૂઆત કરી હતી કે ૨૦૦૮ના નિયમનના નિયમન ૧૮માં મુખ્યત્વે નીચેનાનું મૂલ્યાંકન કરવાની માંગ કરવામાં આવી હતીઃ

(એ) પ્રોજેક્ટના અમલીકરણ માટે અરજદાર સંસ્થાની વ્યવસ્થાપકીય, તકનીકી અને નાણાકીય ક્ષમતા (નિયમન ૧૮ (૨) (એ));

(બી) પ્રોજેક્ટની વ્યવહાર્યતા, તેના માર્ગ/ભૌગોલિક વિસ્તાર, ગ્રાહક વિભાગો (ઔદ્યોગિક, વ્યાપારી, ઘરેલું, પરિવહન વગેરે) અને માળખાગત જરૂરિયાતો (સ્ટીલ ઇંચ–કિમી પાઇપલાઇન, સીએનજી સ્ટેશન, પીએનજી જોડાણો વગેરે) ના સંદર્ભમાં.અને લાગુ પડતા ટેકનિકલ અને સલામતી ધોરણો (નિયમન ૧૮ (૨) (ઇ) અને (જી)) સાથે અસંગતતા ધરાવતી પાઇપલાઇન/નેટવર્ક ડિઝાઇન અને બાંધકામ;

(સી) પાઇપલાઇન/નેટવર્ક, જે વાસ્તવમાં નિર્માણાધીન છે, જે નાખવાની અને બનાવવાની પ્રક્રિયામાં છે, બાંધકામની શરૂઆત–જમીનની ઉપલબ્ધતા, મંજૂરીઓ અને મંજૂરીઓ, બાંધકામ ઉપકરણો, નાણાકીય ક્ષમતા (ચોખ્ખી કિંમત), ન્યૂનતમ નાણાકીય પ્રતિબદ્ધતા (૨૫ ટકા) વગેરે દ્વારા દર્શાવવામાં આવે છે. (નિયમન ૧૮ (૨) (ડી) અને (ઇ)).

૪૬. લાગુ પડતી અનુસૂચિ અને નિયમનકારી ધોરણોની કલમ ૧૯ (૧) ની દ્રષ્ટિએ બોર્ડે અધિકૃત કરવા માટે ભૌગોલિક વિસ્તાર નક્કી કર્યો હતો.૨૦૦૮ના નિયમનના નિયમન ૧૮માં આ પરિબળોના અસ્તિત્વના મૂલ્યાંકન માટે જોગવાઈ કરવામાં આવી છે, જે એકલા જ દર્શાવી શકે છે કે તે સૂચિત પાઇપલાઇન/નેટવર્ક ન હતું, પરંતુ એક પાઇપલાઇન/નેટવર્ક હતું જે વાસ્તવમાં નાખવામાં આવી રહ્યું હતું અથવા બાંધવામાં આવી રહ્યું હતું અને પી. એન. જી. આર. બી. કાયદાના ઉદ્દેશોની દ્રષ્ટિએ વ્યવહારુ, શ્રેષ્ઠ અને સલામત હતું.

૪૭. ગુજરાત ગેસ વતી હાજર રહેલા શ્રી પી. એસ. નરસિમ્હાએ એટર્ની જનરલ દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતોનો પુનરોચ્ચાર કર્યો હતો.એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે અદાણીને મનસ્વીપણાની ફરિયાદ કરતા અટકાવવા માટે મંજૂરી અને સમર્થનનો સિદ્ધાંત લાગુ કરવામાં આવ્યો હતો.

૪૮. એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે, પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૬ની જોગવાઈ રાજ્ય સરકાર દ્વારા જારી કરાયેલ એન. ઓ. સી. અથવા અધિકૃતતાને માન્ય કરતી નથી; તેણે માત્ર એક માળખું પૂરું પાડ્યું હતું જેમાં નિયત તારીખની તરત પહેલાં સી. જી. ડી. પ્રવૃત્તિઓ કરતી સંસ્થાઓને પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમ હેઠળ અધિકૃતતા મેળવવાની તક આપવામાં આવી હતી. તે કલમ ૧૭ હતી જેણે કેન્દ્ર સરકારની અધિકૃતતા ધરાવતી અને તેના વગરની સંસ્થાઓને વર્ગીકૃત કરવા માટે આગળ વધ્યા.વિદ્વાન વકીલે વિનંતી કરી હતી કે CGD રેગ્યુલેશન્સના રેગ્યુલેશન ૧૮ સાથે વાંચેલા PNGRB અધિનિયમની કલમ ૧૬,૧૭ અને ૧૯ એ માળખું પૂરું પાડે છે જેના દ્વારા કેન્દ્ર સરકારની અધિકૃતતા વિના CGD નેટવર્ક નાખતી સંસ્થા દ્વારા આ અધિનિયમ હેઠળ અધિકૃતતા મેળવી શકાય છે.પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૬ અધિકૃતતા આપતી નથી અથવા નિહિત કરતી નથી, પરંતુ તે "આ પ્રકરણની જોગવાઈઓને આધિન" હતી અને તેથી પ્રકરણ હેઠળ અધિકૃતતા મેળવવાની જરૂર હોય તેવી જોગવાઈઓને આધિન હતી.અધિકૃતતા મેળવવાની પ્રક્રિયા નિયમન ૧૮ સાથે વાંચીને કલમ ૧૭ અને ૧૯ દ્વારા સંચાલિત કરવામાં આવી હતી.અદાણીની એવી દલીલ કે પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૬ એ સમગ્ર "પ્રોજેક્ટ" ને જાળવી રાખ્યો હતો, જેનો અમલ કરવા માટે સંસ્થાએ ઇરાદો રાખ્યો હતો (અને તેથી તેણે દાવો

કર્યો હતો કે સમગ્ર અમદાવાદ જિલ્લા માટે "માનવામાં આવેલ" અધિકૃતતા) કલમ ૧૬ ની જોગવાઈની ચોક્કસ ભાષાના અવકાશની બહાર હતી, જે ફક્ત નિયત દિવસની તરત પહેલાં "સી. જી. ડી. નેટવર્ક" નાખવા, નિર્માણ કરવા, સંચાલન કરવા અથવા વિસ્તરણ કરવા માટે જ લાગુ પડે છે, આ પ્રકરણની જોગવાઈઓને આધિન આવી અધિકૃતતા હોવાનું માનવામાં આવશે.તેમાં સંસ્થાના કોઈ પણ "હેતુ" નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો ન હતો.તેથી, ડીમિંગ જોગવાઈનો અવકાશ નિયત દિવસની તરત પહેલાં સી. જી. ડી. નેટવર્ક નાખવા, નિર્માણ કરવા, સંચાલન કરવા અથવા વિસ્તરણ કરવાના ચોક્કસ કાર્ય સુધી મર્યાદિત હતો; તે "ઇચ્છિત" કાર્યોને આવરી લેવા જેટલું વિસ્તૃત નહોતું.એ તરફ ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું કે પી. એન. જી. આર. બી. ના સ્થળ નિરીક્ષણ અહેવાલની તારીખ ૧૮.૦૨.૨૦૧૧ માં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે વિવાદિત વિસ્તારોમાં સ્થળ પર કામ હાથ ધરવામાં આવ્યું ન હતું.

૪૯. શ્રી નરસિમ્હાએ કલમ ૧૬ની જોગવાઈ અંગે અદાણીના અર્થઘટનને નકારી કાઢ્યું હતું અને રજૂઆત કરી હતી કે, તેણે ઘડેલી કાલ્પનિક કલ્પના માત્ર કેન્દ્ર સરકારની અધિકૃત સંસ્થાઓને બચાવવા માટે હતી.તેમણે વિનંતી કરી હતી કે, કલમ ૧૬ની સ્પષ્ટ શરતોને ધ્યાનમાં રાખીને, જે અન્ય જોગવાઈઓ (કલમ ૧૭ સહિત) ને આધિન હતી, એકમાત્ર શક્ય અર્થઘટન એ હશે કે, તેમાં તે સંસ્થાઓને આવરી લેવામાં આવી છે જેને કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃતતા

આપવામાં આવી હતી, જેને આવું કરવા માટે વિશિષ્ટ અધિકારક્ષેત્ર હતું.એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે કાલ્પનિક સાહિત્ય મર્યાદિત હોવું જોઈએ, અને તે જે હેતુ માટે ઘડવામાં આવ્યું હતું તેનાથી આગળ વિસ્તૃત કરી શકાતું નથી; તેમણે કે. એસ. ધર્માદતમ વિરુદ્ધ કેન્દ્ર સરકાર અને અન્ય [૧૯૭૯ (૪) એસ. સી. સી. ૨૯૫]; એન. કે. શર્મા વિરુદ્ધ અભિમન્યુ [૨૦૦૫ (૧૩) SCC ૨૧૩] અને મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય વિરુદ્ધ લાલજી રાજશી શાહ અને અન્ય [૨૦૦૦ (૨) SCC ૬૯૯].

૫૦. મેસર્સ ગ્રીન ગેસ લિમિટેડના મધ્યસ્થી વતી હાજર રહેલા વકીલ શ્રી ગૌરવ અગ્રવાલે દલીલ કરી હતી કે, ઐતિહાસિક રીતે ૨૨ ક્ષેત્રો માટે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા સંસ્થાઓને અધિકૃત કરવામાં આવી હતી.આવી તમામ સંસ્થાઓ કેન્દ્રીય જાહેર સાહસોને પ્રોત્સાહન આપતી સંસ્થાઓ હતી, જેમાં ગેસ ઓથોરિટી ઓફ ઇન્ડિયા લિમિટેડ (હવેથી "ગેઇલ" તરીકે ઓળખાતી) એક હિસ્સેદાર હતી કારણ કે ગેઇલ સંબંધિત કેન્દ્રીય પેટ્રોલિયમ અને કુદરતી ગેસ મંત્રાલયના નિર્દેશો હેઠળ સંચાલિત કિંમત નિર્ધારણ પદ્ધતિ (હવેથી "એપીએમ" તરીકે ઓળખાતી) કુદરતી ગેસને સંભાળી રહી હતી.તેવી જ રીતે, કેન્દ્ર સરકારની માલિકીની અન્ય ઓઇલ માર્કેટિંગ કંપનીઓ (ઇન્ડિયન ઓઇલ કોર્પોરેશન લિમિટેડ, ભારત પેટ્રોલિયમ કોર્પોરેશન લિમિટેડ અને એચ. પી. સી. એલ.) પણ હિસ્સેદારો હતા અને સ્થાપિત વિતરણ નેટવર્ક (દા. ત., રિટેલ સ્ટેશનો, પાઈપલાઈન વગેરે)

પ્રદાન કરતી હતી.તકનીકી જ્ઞાન અને આવા ઉત્પાદનોને સંભાળવાનો અનુભવ સાથે.ઉપરોક્ત તમામ સંસ્થાઓ પાસે કેન્દ્ર સરકાર તરફથી એપીએમ ગેસની ફાળવણી હતી.આવી તમામ સંસ્થાઓને જરૂરી સ્થાનિક મંજૂરીઓ આપવાની હતી તેમજ પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમ હેઠળ અધિકૃત સંસ્થાઓ માનવામાં આવતી હતી.

૫૧. ગુજરાતના કેટલાક વિસ્તારોમાં, રાજ્ય પીએસયુ (મેસર્સ ગુજરાત ગેસ લિમિટેડ) ઐતિહાસિક રીતે (એટલે કે, વિશેષ સંદર્ભ પહેલા) રાજ્ય સરકાર અને કેન્દ્ર સરકારની પરવાનગી હેઠળ કાર્યરત હતું.આ એકમ પાસે તે વિસ્તારો માટે કેન્દ્ર સરકારની બહાલી હતી.તેણે કલમ ૧૭ (૨) હેઠળ પી. એન. જી. આર. બી. ને અધિકૃતતા આપવા માટે અરજી કરી હતી અને તેને આવી અધિકૃતતા આપવામાં આવી હતી.એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે ૨૫.૦૩.૨૦૦૪ પર વિશેષ સંદર્ભ (સુપ્રા) માં નિર્ણય પછી અને ઉપરોક્ત નિર્ણયના આધારે, અન્ય રાજ્ય સરકારોએ કુદરતી ગેસના વિતરણ અંગે નીતિઓ ઘડી કાઢી હતી અને તેમની પસંદગીની ખાનગી સંસ્થાઓને સ્થાનિક મંજૂરીઓ જારી કરી હતી, કારણ કે કેન્દ્ર સરકારે પહેલેથી જ જાહેર ક્ષેત્રના સાહસોને પ્રોત્સાહન આપતી સંસ્થાઓને કુદરતી ગેસનું વિતરણ હાથ ધરવા માટે અધિકૃત કરી દીધી છે.તેથી, એક તરફ, સ્થાનિક મંજૂરીઓની રાહ જોઈ રહેલી ગેસ ફાળવણી સાથે PSU–પ્રમોટેડ કેન્દ્ર સરકારની અધિકૃત સંસ્થાઓ હતી.રાજ્ય સરકાર તરફથી CGD

પ્રોજેક્ટનો અમલ કરવા માટે.બીજી તરફ, રાજ્ય સરકારે આવી સંસ્થાઓને સ્થાનિક મંજૂરીઓ આપી ન હતી અને તેના બદલે તેમની પસંદગીની ખાનગી સંસ્થાઓને કોઈ પણ ગેસ ફાળવણી વિના CGD માળખાગત સુવિધાઓ સ્થાપિત કરવાની મંજૂરી આપી હતી.

૫૨. વિદ્વાન વકીલે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા આઈ. એ. નં.૨૭૦/૨૦૦૮ માં એમ. સી. મહેતા વિરુદ્ધ ભારત સંઘ માં મોટી બેચની બાબતમાં દાખલ કરવામાં આવેલા સોગંદનામાનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો.], વિશેષ સંદર્ભ (ઉપરોક્ત) ને ધ્યાનમાં રાખીને આવી તમામ રાજ્ય સરકારોની એન. ઓ. સી./પરવાનગીઓ ગેરબંધારણીય હોવાનું સ્પષ્ટ કરવા અને જાહેર કરવાની માંગ.તે અરજી (I. A. No.૨૭૦/૨૦૦૮) નો નિકાલ કોર્ટના ૦૭.૦૪.૨૦૧૭ ના આદેશ દ્વારા નીચેની શરતોમાં કરવામાં આવ્યો હતોઃ

"આ અરજીમાં કરવામાં આવેલી પ્રાથમિક પ્રાર્થના એ ઘોષણા માટે છે કે કેન્દ્ર સરકાર કુદરતી ગેસના પ્રસારણ અને પુરવઠા, શહેરી ગેસના વિતરણ વગેરે સહિત કુદરતી ગેસને લગતી તમામ બાબતો અંગે નીતિ ઘડવા અને અમલમાં મૂકવા માટે સંપૂર્ણપણે સશક્ત છે.

વિદ્વાન સોલિસિટર જનરલ કહે છે કે (૨૦૦૪) ૪ એસ. સી. સી. ૪૮૯ માં અહેવાલિત ૨૦૦૧ ના વિશેષ સંદર્ભ નંબર ૧ માં રાષ્ટ્રપતિના સંદર્ભમાં આ અદાલતના નિર્ણયને ધ્યાનમાં રાખીને તેમજ પેટ્રોલિયમ અને નેચરલ ગેસ રેગ્યુલેટરી બોર્ડ એક્ટ, ૨૦૦૬ ની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને, આ અરજીમાં આગળ કોઈ આદેશો પસાર કરવાની જરૂર નથી અને તે મુજબ અરજીનો નિકાલ આ અદાલતના નિર્ણય તેમજ કાયદાના સંદર્ભમાં કરવામાં આવે છે.

૫૩. શ્રી અગ્રવાલે અદાણીની રજૂઆતને ખોટી ગણાવી હતી કે, કલમ ૧૬માં "માન્ય અધિકૃતતા" ની જોગવાઈની કલ્પના વ્યાપક જાહેર હિતમાં કરવામાં આવી હતી, જેથી કાર્યરત તમામ હાલની સંસ્થાઓને બચાવી શકાય.એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે રાજ્ય સરકાર દ્વારા પસંદ કરાયેલી સંસ્થા, કોઈ પણ યોગ્ય પ્રક્રિયાનું પાલન કર્યા વિના અને કાયદા હેઠળ કોઈ સત્તા વિના, માત્ર કરવામાં આવેલા રોકાણો અથવા સમય વીતી જવાને કારણે બચાવી શકાતી નથી કારણ કે તે સ્પષ્ટ રીતે જાહેર નીતિની વિરુદ્ધ છે.રાજ્ય સરકારો દ્વારા પસંદ કરવામાં આવેલી તમામ ખાનગી સંસ્થાઓની પસંદગી કોઈ પણ યોગ્ય પ્રક્રિયાનું પાલન કર્યા વિના કરવામાં આવી હતી અને મોટાભાગની, જો નહીં તો બધાને કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા એન. ઓ. સી. અથવા ગેસ ફાળવણી આપવામાં આવી હતી.જો આવી સંસ્થાઓને "માન્ય અધિકૃતતા" નો દરજ્જો આપવામાં આવ્યો હોય, તો તે ગેરકાયદેસર કાર્યવાહીને કાયદેસર બનાવવા સમાન હશે.

વિચારણા માટેના મુદ્દાઓ

૫૪. આ અદાલત દ્વારા વિચારણા માટે નીચેના મુદ્દાઓ ઉભા થાય છેઃ

(i) પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૬ની જોગવાઈ હેઠળ "માન્ય અધિકૃતતા" કલમનો અવકાશ;

(ii) નિયમન ૧૮ની માન્યતા; અને

(iii) અદાણીને આપવામાં આવેલી અધિકૃતતામાંથી વિવાદિત વિસ્તારોને બાકાત રાખવાનું વાજબી હતું કે કેમ.

વિશ્લેષણ અને તારણો

રીઃપોઇન્ટ નંબર ૧:પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૬ની જોગવાઈ હેઠળ "માન્ય અધિકૃતતા" કલમનો અવકાશ

૫૫. ભારતના બંધારણની અનુચ્છેદ ૧૪૩ હેઠળ આ અદાલતના અભિપ્રાય [વિશેષ સંદર્ભ No.૧/૨૦૦૧] દ્વારા કાયદાની ઘોષણાના પગલે PNGRB કાયદો આવ્યો હતો.આ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો ઠેરવેલ કે, સાતમી અનુસૂચિની એન્ટ્રી ૫૩, લિસ્ટ I તેલ ક્ષેત્રો અને ખનિજ તેલ સંસાધનો, પેટ્રોલિયમ અને પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનો, અન્ય પ્રવાહી પદાર્થો અને સંસદ દ્વારા કાયદા દ્વારા "ખતરનાક રીતે જ્વલનશીલ" જાહેર કરાયેલા પદાર્થોના વિકાસનું નિયમન કરશે અને આ એન્ટ્રી માત્ર સંસદને જ સક્ષમ બનાવશે, જેથી કુદરતી ગેસના સંબંધમાં કાયદા ઘડવા માટે રાજ્ય વિધાનસભાઓને બાકાત રાખવામાં આવે.આ વિશેષ સંદર્ભ જરૂરી બન્યો કારણ કે રાજ્યોએ ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે સૂચિ II ની એન્ટ્રી ૨૫ ['ગેસ અને ગેસ કાર્યો' સંબંધિત] દ્વારા, રાજ્ય વિધાનસભાઓ કુદરતી ગેસના વિષય પર વિશિષ્ટ અધિકારક્ષેત્ર ધરાવે છે.રાષ્ટ્રપતિએ ગેસ (ગુજરાત ગેસ (નિયમન, પ્રસારણ, પુરવઠા અને વિતરણ અધિનિયમ, ૨૦૦૧) ના પ્રસારણ, પુરવઠા અને વિતરણને નિયંત્રિત કરતો કાયદો ઘડવા માટે ગુજરાત રાજ્ય વિધાનસભાની ક્ષમતાના સંદર્ભમાં પણ ઉલ્લેખ કર્યો હતો.આ અદાલતે તેના અભિપ્રાયમાં નોંધ્યું હતું કે બંધારણ અમલમાં આવ્યું તે પહેલાં અને પછી પેટ્રોલિયમ અને પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનોને લગતા ઘણા કાયદાઓ ઘડવામાં આવ્યા હતા [નોંધપાત્ર રીતે પેટ્રોલિયમ અધિનિયમ, ૧૯૩૪; ખાણ અધિનિયમ, ૧૯૫૨; ખાણ અને ખનીજ (વિકાસ) અધિનિયમ, ૧૯૫૭; તેલ ક્ષેત્રો (નિયમન અને વિકાસ) અધિનિયમ, ૧૯૪૮; પેટ્રોલિયમ અને ખનીજ

પાઇપલાઇન (જમીનમાં વપરાશકર્તાના અધિકારનું સંપાદન) અધિનિયમ, ૧૯૬૨; તેલ અને કુદરતી ગેસ વિકાસ અધિનિયમ, ૧૯૭૪; પેટ્રોલિયમ અને કુદરતી ગેસ નિયમો, ૧૯૫૯.].આ અદાલતે, વિશિષ્ટ સત્તા પરના હરીફ દાવાઓના સંદર્ભમાં કાયદાકીય એન્ટ્રીઓના અર્થઘટનના સંદર્ભમાં અગાઉના નિર્ણયોની તપાસ કર્યા પછી, સૂચિ I ની એન્ટ્રી ૫૩ માં "પેટ્રોલિયમ અને પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનો" અને "ખનિજ તેલ સંસાધનો" અભિવ્યક્તિનો અર્થ શું છે તે ધ્યાનમાં લેવા માટે આગળ વધ્યું. વિવિધ તકનીકી જ્ઞાનકોશ અને સંદર્ભ પુસ્તકોની તપાસ કર્યા પછી આ અદાલતે ચુકાદો આપ્યોઃ

"૩૮. આપણી સમક્ષ ઉત્પાદિત તમામ સામગ્રી માત્ર એ જ બતાવશે કે કુદરતી ગેસ એક પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદન છે.એ નોંધવું પણ અગત્યનું છે કે, પેટ્રોલિયમ અને પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનોના ક્ષેત્રને આવરી લેતા વિવિધ કાયદાઓમાં, 'પેટ્રોલિયમ' અથવા 'પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનો' શબ્દને સમાવિષ્ટ રીતે વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવ્યો છે, જેથી કુદરતી ગેસનો સમાવેશ થાય.એનસાયક્લોપીડિયા બ્રિટાનિકામાં, ૧૫મી આવૃત્તિ. વોલ્યુમ. ૧૯, પાનું ૫૮૯ (૧૯૯૦), એવું કહેવામાં આવ્યું છે કે "પ્રવાહી અને વાયુયુક્ત હાઇડ્રોકાર્બન પ્રકૃતિમાં એટલા ગાઢ રીતે સંકળાયેલા છે કે બંનેનો ઉલ્લેખ કરતી વખતે 'પેટ્રોલિયમ અને કુદરતી ગેસ' અભિવ્યક્તિને 'પેટ્રોલિયમ' માં ટૂંકી કરવાની પ્રથા બની ગઈ છે".પેટ્રોલિયમ શબ્દનો શાબ્દિક અર્થ 'ખડકનું તેલ' થાય છે.તે લેટિન શબ્દ પેટ્રા–ઓલિયમ

પરથી ઉદ્ભવ્યું છે.(પેટ્રા–અર્થ ખડક અથવા પથ્થર અને ઓલિયમ–અર્થ તેલ).આમ, નેચરલ ગેસને 'પેટ્રોલિયમ' અથવા 'પેટ્રોલિયમ પ્રોડક્ટ' શબ્દસમૂહમાં સારી રીતે સમજી શકાય છે."

****

"૪૪. સૂચિ ૧ ની એન્ટ્રી ૫૩ હેઠળ, સંસદને તેલ ક્ષેત્રો, ખનિજ તેલ સંસાધનો, પેટ્રોલિયમ, પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનો, અન્ય પ્રવાહી અને સંસદ દ્વારા કાયદા દ્વારા ખતરનાક રીતે જ્વલનશીલ જાહેર કરાયેલા પદાર્થોના નિયમન અને વિકાસ માટે કાયદો બનાવવાની સત્તા મળી છે.તેલના કુવાઓમાંથી કાઢવામાં આવતા કુદરતી વાયુ ઉત્પાદનમાં મુખ્યત્વે મિથેનનો સમાવેશ થાય છે.કુદરતી ગેસનું ઉત્પાદન અન્ય પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનોના ઉત્પાદનથી સ્વતંત્ર નથી; જોકે કેટલાક કુવાઓમાંથી માત્ર કુદરતી ગેસ જ નીકળે છે, અન્ય ઉત્પાદનો પૃથ્વીના ભૂમિગત ચેમ્બરમાંથી નીકળી શકે છે.પરંતુ તમામ તેલ ક્ષેત્રો તેમના સંભવિત હાઇડ્રોકાર્બન માટે શોધવામાં આવે છે.તેથી, તેલ ક્ષેત્રો અને ખનિજ તેલ સંસાધનોના નિયમનમાં કુદરતી ગેસના નિયમન તેમજ વિકાસનો સમાવેશ થાય છે.સમગ્ર દેશમાં વેપાર, વાણિજ્ય અને ઉદ્યોગના મુક્ત અને સરળ પ્રવાહ માટે, કુદરતી ગેસ અને અન્ય પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનો મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવે છે.

૪૫. રી માં:કાવેરી જળ વિવાદ ટ્રિબ્યુનલ MANU/SC/૦૦૯૭/૧૯૯૨: AIR ૧૯૯૨ SC ૫૨૨, નદીઓના વહેતા પાણીના અધિકારને 'જાહેર ન્યાયશાસ્ત્ર' એટલે કે જાહેર અધિકાર તરીકે વર્ણવવામાં આવ્યો હતો.તેવી જ રીતે કુદરતી ગેસમાં પણ આખા દેશના લોકોનો હિસ્સો છે અને તેનો લાભ આખા દેશે વહેંચવો પડશે.રાષ્ટ્રીય વિકાસ માટે કુદરતી ગેસનો ન્યાયી અને વાજબી ઉપયોગ થવો જોઈએ.જો એકલા એક રાજ્યને કુદરતી ગેસ કાઢવા અને તેનો ઉપયોગ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવે, તો અન્ય રાજ્યો તેના સમાન હિસ્સાથી વંચિત રહેશે.આ સ્થિતિ યુનિયન દ્વારા અપનાવવામાં આવેલા વલણને મજબૂત કરવા માટે આગળ વધે છે અને તે નિષ્કર્ષ તરફ સંકેત કરશે કે "કુદરતી ગેસ" નો સમાવેશ સૂચિ I ની એન્ટ્રી ૫૩ માં કરવામાં આવ્યો છે. આમ, કાયદાકીય ઇતિહાસ અને વિવિધ કાયદાઓ અને પુસ્તકોમાં સમાવિષ્ટ 'પેટ્રોલિયમ', 'પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનો' અને 'ખનિજ તેલ સંસાધનો' ની વ્યાખ્યા અને રાજ્યો વચ્ચે કુદરતી ગેસના સમાન વિતરણમાં સામેલ રાષ્ટ્રીય હિત–આ તમામ પરિબળો અનિવાર્ય નિષ્કર્ષ તરફ દોરી જાય છે કે કાચા અને પ્રવાહી સ્વરૂપમાં "કુદરતી ગેસ" એ પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદન છે અને ખનિજ તેલ સંસાધનનો એક ભાગ છે, જેનું નિયમન યુનિયન દ્વારા કરવાની જરૂર છે.

૪૬. કુદરતી ગેસ એક પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદન હોવાથી, અમારું માનવું છે કે એન્ટ્રી ૫૩ લિસ્ટ I હેઠળ, એકલા કેન્દ્ર સરકારને કાયદાકીય ક્ષમતા મળી છે.ગુજરાત

અધિનિયમની કલમ ૨ (જી) માં આપવામાં આવેલી ગેસની વ્યાખ્યા અનુસાર, જેમાં "ગેસ" ને "વાયુયુક્ત રાજ્યની બાબત તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવી છે, જેમાં મુખ્યત્વે મિથેનનો સમાવેશ થાય છે", તેમાં ચોક્કસપણે કુદરતી ગેસનો પણ સમાવેશ થશે.અમારો મત છે કે, સાતમી અનુસૂચિની એન્ટ્રી ૨૫ સૂચિ II હેઠળ, રાજ્ય માત્ર ગેસ અને ગેસ–કાર્યોના સંદર્ભમાં કાયદો પસાર કરવા માટે સક્ષમ હશે અને 'ગેસ અને ગેસ કાર્ય' શબ્દોના જોડાણને ધ્યાનમાં રાખીને, આ એન્ટ્રીનો અર્થ ઉત્પાદિત ગેસ સંબંધિત કોઈપણ કાર્ય અથવા ઉદ્યોગ હશે જેનો ઉપયોગ ઘણીવાર ઔદ્યોગિક, તબીબી અથવા અન્ય સમાન હેતુઓ માટે થાય છે.રાજ્યો માટે સૂચવ્યા મુજબ સૂચિ II ની એન્ટ્રી ૨૫ ને સંપૂર્ણ રીતે વાંચવી પડશે.તેમાંની અભિવ્યક્તિઓનું વિભાગીય અર્થઘટન કરી શકાતું નથી.એન્ટ્રીમાં 'ગેસ' શબ્દ અન્ય શબ્દો 'ગેસવર્ક્સ' થી રંગ લેશે.બૅલેન્ટાઇન લૉ ડિક્શનરીમાં, ત્રીજી આવૃત્તિ, ૧૯૬૯ 'ગેસ વર્ક્સ' ને "કૃત્રિમ ગેસના ઉત્પાદન માટેના પ્લાન્ટ" તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવી છે.તેવી જ રીતે વેબસ્ટરના નવા ૨૦મી સદીના શબ્દકોશમાં, તેને "એક એવી સંસ્થા કે જેમાં ગરમી અને પ્રકાશ માટે ગેસનું ઉત્પાદન થાય છે" તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવ્યું છે.વેબ સાઈટમાં.મુક્ત શબ્દકોશ.કોમ 'ગેસ વર્ક્સ' ને "ગેસના એક કારખાનું, જેમાં તમામ મશીનરી અને આનુષંગિકો હોય; એક એવી જગ્યા જ્યાં ગેસ ઉત્પન્ન થાય છે" તરીકે સમજાવવામાં આવે છે.'ગેસનું કામ' શબ્દનો અર્થ એ અર્થમાં સારી રીતે સમજી શકાય છે કે જ્યાં ગેસનું ઉત્પાદન થાય છે.તેથી આ દરખાસ્તને સ્વીકારવી

મુશ્કેલ છે કે સૂચિ II ની એન્ટ્રી ૨૫ માં 'ગેસ' માં કુદરતી ગેસનો સમાવેશ થાય છે, જે મૂળભૂત રીતે ગેસના કાર્યોમાં ઉત્પાદિત ગેસથી અલગ છે.તેથી, સૂચિ II ની એન્ટ્રી ૨૫ માત્ર ઉત્પાદિત ગેસને આવરી શકે છે અને તેના દાયરામાં કુદરતી ગેસને આવરી લેતું નથી.આ રાજ્યોની એ દલીલને નકારી કાઢશે કે માત્ર તેમની પાસે જ કુદરતી ગેસ અને લિક્વિફાઇડ નેચરલ ગેસ સાથે સંબંધિત કાયદા બનાવવાની વિશેષ સત્તા છે. સૂચિ II ની એન્ટ્રી ૨૫ માત્ર ઉત્પાદિત ગેસને આવરી લે છે.બંધારણના ઘડવૈયાઓનો આ સ્પષ્ટ ઇરાદો છે.આ વાંચન કોઈ પણ રીતે તે પ્રવેશને રાજ્યોની આશંકા મુજબ 'નકામું લાકડું' બનાવશે નહીં, કારણ કે નેચરલ ગેસનો હેતુ ક્યારેય તે પ્રવેશ દ્વારા આવરી લેવાનો નહોતો.રાજ્યોની એ દલીલને સ્વીકારવી પણ મુશ્કેલ છે કે તમામ 'ગેસ' ને ખતરનાક રીતે જ્વલનશીલ તરીકે વર્ગીકૃત કરી શકાય છે અને આ રીતે તે નિષ્કર્ષ પર પહોંચી શકાય છે કે કુદરતી ગેસ પણ રાજ્યની યાદીમાં સામેલ છે કારણ કે આ તફાવત ગેસની લાક્ષણિકતાઓ પર નહીં, પરંતુ તેના મૂળની રીત પર આધારિત છે.સૂચિ II ની એન્ટ્રી ૨૫ માં ઉત્પાદિત અને ગેસ કાર્યોમાં ઉપયોગમાં લેવાતા ગેસને આવરી લેવામાં આવે છે.આ ચોક્કસ એન્ટ્રી ૫૩ ને ધ્યાનમાં રાખીને, કોઈપણ પેટ્રોલિયમ અને પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનો માટે, રાજ્ય વિધાનસભા પાસે કુદરતી ગેસના સંદર્ભમાં કોઈ કાયદો પસાર કરવાની કોઈ કાયદાકીય ક્ષમતા નથી.તે હદ સુધી, ગુજરાત અધિનિયમમાં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓમાં કાયદાકીય ક્ષમતાનો અભાવ છે."

૫૬. અદાલતે સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું ઠેરવેલ કે, કુદરતી ગેસ અને લિક્વિફાઇડ નેચરલ ગેસના વિષય પર કાયદા ઘડવા માટે રાજ્યો પાસે કોઈ કાયદાકીય ક્ષમતા નથી.તેણે એવું પણ માન્યું ઠેરવેલ કે ૨૦૦૧નો ગુજરાત કાયદો, જ્યાં સુધી તે કુદરતી ગેસ અથવા લિક્વિફાઇડ નેચરલ ગેસ સાથે સંબંધિત છે, તે કાયદાકીય ક્ષમતા વિનાનો છે અને તે કાયદો બંધારણની બહાર છે.કોર્ટનો અભિપ્રાય ૨૫.૦૩.૨૦૦૪ પર રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો.પરિણામે, કુદરતી ગેસ સંબંધિત તમામ પ્રવૃત્તિઓ કે જે રાજ્યો દ્વારા અધિકૃતતા પર આધાર રાખે છે તે ગેરકાયદેસરતાના દૂષણો સામે ખુલ્લી પડી હતી.આ અદાલતના અભિપ્રાય અને કેન્દ્ર સરકારની અગાઉની નીતિઓને ધ્યાનમાં રાખીને, સંસદે પી. એન. જી. આર. બી. કાયદો ઘડવાનું યોગ્ય માન્યું. નોંધપાત્ર બાબત એ છે કે, આ કાયદો પેટ્રોલિયમ અથવા લિક્વિફાઇડ નેચરલ ગેસના નિષ્કર્ષણને લગતા કોઈપણ પાસા સાથે વ્યવહાર કરતો નથી.તે પેટ્રોલિયમ અને પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનો અને કુદરતી ગેસના શુદ્ધિકરણ, પ્રક્રિયા, સંગ્રહ, પરિવહન, વિતરણ, માર્કેટિંગ અને વેચાણ જેવી "ડાઉનસ્ટ્રીમ પ્રવૃત્તિઓ" તરીકે ઓળખાતી પ્રવૃત્તિઓ સાથે કામ કરે છે.આ કાયદાનો મુખ્ય ઉદ્દેશ આ તમામ પ્રવૃત્તિઓનું વ્યાપક અને વ્યાપક રીતે નિયમન કરવાનો છે.જ્યારે સંસદે પી. એન. જી. આર. બી. કાયદો ઘડ્યો, ત્યારે તે જાણતો હતો કે, ઘણી સંસ્થાઓ વિવિધ પ્રકારના નેટવર્ક સ્થાપિત કરવાની પ્રક્રિયામાં છે જે કાયદો સંચાલિત કરે છે (એટલે કે, પ્રસારણ, સંગ્રહ, વિતરણ,

માર્કેટિંગ વગેરે).).તેથી, સંસદે એક સમાન ધોરણ તૈયાર કર્યું હતું, જેના દ્વારા જે સંસ્થાઓ નેટવર્ક બિછાવી રહી હતી અથવા આવી પ્રવૃત્તિઓ સ્થાપવાની પ્રક્રિયામાં હતી તેને ધ્યાનમાં લેવી પડી હતી.અપનાવવામાં આવેલ વૈધાનિક સાધન કલમ ૧૬ અને ૧૭ દ્વારા હતું.કેન્દ્ર સરકારને કલમ ૧ (૩) દ્વારા આપવામાં આવેલી સત્તાના આધારે, કલમ ૧૬ સિવાય PNGRB અધિનિયમની તમામ જોગવાઈઓ ૦૧.૧૦.૨૦૦૭ પર અમલમાં મૂકવામાં આવી હતી.કલમ ૧૬ અમલમાં ન લાવવાનો ઈરાદો કોઈ પણ પાઈપલાઈન નાખવા, નિર્માણ અને સંચાલનની પ્રક્રિયામાં રહેલી સંસ્થાઓને પહેલા પી. એન. જી. આર. બી. ને લાગુ કરવા માટે થોડો શ્વાસ લેવાની મંજૂરી આપવાનો હોવાનું જણાય છે. જો કલમ ૧૬ને એક જ સમયે અમલમાં મુકવામાં આવી હોત, તો પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમ લાગુ થયા પહેલા શરૂ થયેલી તમામ પ્રવૃત્તિઓને ગેરકાયદેસર ઠેરવવામાં આવી હોત અને તેને બંધ કરવી પડી હોત.આ જોગવાઈના વિલંબિત અમલીકરણનો અર્થ એ હતો કે હાલની સંસ્થાઓ કાયદાની અન્ય જોગવાઈઓના સંદર્ભમાં તેમની પાસેથી જે જરૂરી હતું તે કરી શકે છે અને જરૂરી અધિકૃતતા મેળવી શકે છે.

૫૭. કલમ ૧૬ના અમલીકરણની બિન–અમલીકરણ અથવા ગેરહાજરી દિલ્હી હાઇકોર્ટ સમક્ષ જાહેર હિતની અરજી તરફ દોરી ગઈ [વોઇસ ઓફ ઇન્ડિયા વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા W. P. (C) ૮૪૧૫/૨૦૦૯,૨૦.૦૧.૨૦૧૦ પર

નિર્ણય લીધો.].હાઇકોર્ટ જાહેર કર્યું કે કલમ ૧૬ની અધિસૂચના ન હોવાને કારણે, પી. એન. જી. આર. બી. પાસે શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ નેટવર્ક નાખવા, નિર્માણ, સંચાલન અથવા વિસ્તરણ માટે અરજી કરનારી સંસ્થાઓને અધિકૃતતા આપવાની સત્તા નથી.આ ચુકાદો સ્પેશીયલ લીવ [SLP ૫૪૦૮/૨૦૧૦] દ્વારા અપીલમાં લેવામાં આવ્યો હતો. જેમાં નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી.આ દરમિયાન, સ્પેશીયલ લીવ અરજી પર નિર્ણય બાકી હોવાથી, કેન્દ્ર સરકારે ૧૨.૦૭.૨૦૧૦ ના જાહેરનામા દ્વારા ૧૫.૦૭.૨૦૧૦ થી કાયદાની કલમ ૧૬ લાગુ કરી હતી.

૫૮. જો કોઈ કાયદાની પૃષ્ઠભૂમિને ધ્યાનમાં લે, તો તે સ્પષ્ટ છે કે સંસદ નિર્ણાયક રીતે જાહેર કરવા માંગતી હતી કે, ફક્ત પી. એન. જી. આર. બી. દ્વારા કાયદાની જોગવાઈઓ અનુસાર અધિકૃત સંસ્થાઓ જ કામ કરી શકે છે.કલમ ૧૬ પોતે કેન્દ્ર સરકાર અથવા અન્ય કોઈ સત્તા દ્વારા મંજૂરી અથવા અધિકૃત સંસ્થાઓ વચ્ચે કોઈ વર્ગીકરણ અથવા કોઈ તફાવત કરતી નથી.જો કે, પરંતુક દ્વારા, તે સંસ્થાઓની બે શ્રેણીઓને અલગ પાડે છે, એટલે કે, (i) સામાન્ય વાહક અથવા કરાર વાહક તરીકે કોઈપણ પાઈપલાઈન નાખવી, નિર્માણ કરવું, સંચાલન કરવું અથવા વિસ્તરણ કરવું અને (ii) કોઈપણ શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્ક.સત્તાના આવા બે વર્ગોના સંદર્ભમાં, જેમ કે તે કાલ્પનિક માનવામાં આવે છે, જેના દ્વારા અદાણી અને તેના સમર્થનમાં અન્ય

દરમિયાનગીરી કરનારાઓ અયોગ્ય બનવાની વિનંતી કરે છે, તે અભિવ્યક્તિ દ્વારા બનાવવામાં આવે છે કે આવી સંસ્થાઓ "નિયુક્ત તારીખની તરત પહેલાં આવી અધિકૃતતા ધરાવતી હોવાનું માનવામાં આવશે".જો કે, આ માનવામાં આવતી જોગવાઈ સ્પષ્ટપણે આ પ્રકરણની જોગવાઈઓને આધિન કરવામાં આવી છે.પ્રશ્નમાં પ્રકરણ પ્રકરણ IV છે.

૫૯. સંસદે કાચા તેલ અને કુદરતી ગેસના ઉત્પાદનને બાદ કરતાં પેટ્રોલિયમ, પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનો અને કુદરતી ગેસના શુદ્ધિકરણ, પ્રક્રિયા, સંગ્રહ, પરિવહન, વિતરણ, માર્કેટિંગ અને વેચાણનું નિયમન કરવા માટે પી. એન. જી. આર. બી. કાયદો ઘડ્યો હતો.આ કાયદાના ઉદ્દેશો અન્ય બાબતોની સાથે સાથે, બોર્ડની સ્થાપના, રિફાઈનિંગ, સંગ્રહ, પ્રક્રિયા, પરિવહન, વિતરણ, માર્કેટિંગ અને પેટ્રોલિયમ, પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનો અને કુદરતી ગેસના વેચાણનું નિયમન, કાચા તેલ અને કુદરતી ગેસના ઉત્પાદન સિવાયના છે.એક મહત્વપૂર્ણ ઉદ્દેશ પેટ્રોલિયમ, તેના ઉત્પાદનો અને કુદરતી ગેસ સંબંધિત કેટલીક પ્રવૃત્તિઓમાં ગ્રાહકોના હિતોનું રક્ષણ અને દેશભરમાં પેટ્રોલિયમ, તેના ઉત્પાદનો અને કુદરતી ગેસનો પૂરતો અને સતત પુરવઠો સુનિશ્ચિત કરવાનો છે.અન્ય મહત્વપૂર્ણ ઉદ્દેશ સ્પર્ધાત્મક વ્યવસાયને પ્રોત્સાહન આપવાનો છે.

૬૦. પી. એન. જી. આર. બી. ના કાર્યો (કલમ ૧૧ હેઠળ) છેઃ

(એ) કેન્દ્ર સરકાર અને કુદરતી ગેસના કરારને આધીન હોય તેવા સૂચિત પેટ્રોલિયમ અને તેના ઉત્પાદનોના બજારમાં એકમોની નોંધણી;

(બી) એલપીજી ટર્મિનલની સ્થાપના અને સંચાલન કરતી સંસ્થાઓની નોંધણી;

(સી) પેટ્રોલિયમ, તેના ઉત્પાદનો અને કુદરતી ગેસની સંગ્રહ સુવિધાઓ સ્થાપિત કરવા માટે સંસ્થાઓની નોંધણી, જો તે નિયમો દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવેલી ક્ષમતા કરતાં વધી જાય;

(ડી) સ્થાપવા, નિર્માણ કરવા, સંચાલન કરવા અથવા વિસ્તરણ કરવા માટે એકમોની અધિકૃતતાઃ

૧. સામાન્ય અથવા કરાર વાહક.

૨. શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્ક.

(ઇ) પાઇપલાઇનને સામાન્ય અથવા કરાર વાહક જાહેર કરવી.

અન્ય કાર્યો પણ છે, જેમાં સંસ્થાઓ વચ્ચે વાજબી વેપાર અને સ્પર્ધાને સુનિશ્ચિત કરવા માટે સામાન્ય અથવા કરાર વાહકોની પહોંચને નિયંત્રિત કરવી, સામાન્ય અથવા કરાર વાહકો માટે પરિવહન દરને નિયંત્રિત કરતી પાઇપ–લાઇન એક્સેસ કોડનો ઉલ્લેખ કરવો અને પાઇપલાઇન એક્સેસ કોડ અનુસાર સ્પર્ધકો વચ્ચે વાજબી વેપાર અને સ્પર્ધાને સુનિશ્ચિત કરવા માટે શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્કની પહોંચને નિયંત્રિત કરવી.

૬૧. કાયદાનું પ્રકરણ V વિવાદોના સમાધાન સાથે સંબંધિત છે.પી. એન. જી. આર. બી. ના અધ્યક્ષ દ્વારા નામાંકિત સભ્ય (કાનૂની) અને એક અથવા વધુ સભ્યોની બનેલી બેન્ચને પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમ હેઠળ વિવાદોનું સમાધાન કરવાની સત્તા આપવામાં આવી છે. કલમ ૨૪ બેન્ચને રિફાઇનિંગ, પ્રોસેસિંગ, સંગ્રહ, પરિવહન, વિતરણ, પેટ્રોલિયમ, પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનો અને કુદરતી ગેસનું માર્કેટિંગ અને વેચાણ, સેવાની ગુણવત્તા અને સંસ્થાઓ દ્વારા ગ્રાહકોને પુરવઠાની સુરક્ષા અને કલમ ૧૫ અને ૧૯ હેઠળ ઉદ્ભવતા વિવાદો જેવી બાબતો પર સિવિલ કોર્ટ તરીકે તેની સત્તાનો ઉપયોગ કરવાની સત્તા આપે છે.કલમ ૨૫ હેઠળ, સંસ્થાઓ વચ્ચેના વિવાદ અથવા સંસ્થાઓની કોઈપણ બાબત અથવા કાયદાની જોગવાઈઓને લગતી અન્ય કોઈ બાબતનો સંદર્ભ આપવા માટે કોઈપણ વ્યક્તિ દ્વારા બોર્ડ સમક્ષ ફરિયાદો દાખલ કરી શકાય છે. કોઈપણ ઉલ્લંઘન, કૃત્ય અથવા વર્તનની તારીખથી સાઠ દિવસની અંદર ફરિયાદ

દાખલ કરવી આવશ્યક છે.ફરિયાદની સાથે નિયમન હેઠળ આપવામાં આવેલી ફી પણ રહેશે.કલમ ૨૬ પી. એન. જી. આર. બી. ને નિયમો દ્વારા નિર્દિષ્ટ બાબતોમાં તપાસ કરવા માટે તપાસ અધિકારી તરીકે લાયકાત અને અનુભવ ધરાવતા અધિકારીની નિમણૂક કરવાની સત્તા આપે છે.જો કોઈ વ્યક્તિ પી. એન. જી. આર. બી. ના કોઈપણ નિર્દેશોનું ઉલ્લંઘન કરે છે, તો તે વ્યક્તિ પર નાગરિક દંડ લાદવાની સત્તા છે અને બોર્ડ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશને હુકમનામું ગણી શકાય.પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૨૭ અમુક પરિબળો સાથે સંબંધિત છે. જે બોર્ડ કોઈપણ વિવાદનો નિર્ણય લેતી વખતે ધ્યાનમાં લે છે.આ પરિબળો છે (એ) ડિફોલ્ટને કારણે મેળવેલા અયોગ્ય લાભ અને અયોગ્ય લાભની રકમ; (બી) ડિફોલ્ટને કારણે એન્ટિટીને થયેલી ખોટની રકમ, અને (સી) ડિફોલ્ટની પુનરાવર્તિત પ્રકૃતિ.

૬૨. અદાણી અને તેને ટેકો આપતા દરમિયાનગીરી કરનારાઓ દલીલ કરે છે કે, કાલ્પનિક (કલમ ૧૬માં) કલ્પનાને સંપૂર્ણ અસર આપવી જોઈએ.આવું કહેવા માટે, તેઓ નિર્દેશ કરે છે કે આ કાલ્પનિક કલ્પનાને એવી તમામ સંસ્થાઓ સુધી વિસ્તારવા માટે લેવી જોઈએ કે, જેઓ કોઈ પણ પાઇપલાઇન બિછાવી રહ્યા હતા, નિર્માણ કરી રહ્યા હતા અથવા વિસ્તરણ કરી રહ્યા હતા, પછી ભલેને આવી સંસ્થાઓને કેન્દ્ર સરકારની અધિકૃતતા મળી હોય કે નહીં.કોઈ ભેદભાવની ગેરહાજરીમાં, સંસદના ઉદ્દેશને સંપૂર્ણ અસર આપવી જોઈએ, જેથી પાઇપલાઇન

નાખવા અથવા બાંધવા વગેરે પર જે કામ શરૂ થયું હતું તે સાચવી શકાય, કારણ કે તે રાષ્ટ્રીય અર્થતંત્ર માટે ફાયદાકારક હતું.એવી પણ વિનંતી કરવામાં આવે છે કે "આ પ્રકરણની જોગવાઈઓને આધિન" અભિવ્યક્તિનો સુમેળપૂર્વક અર્થઘટન થવો જોઈએ, જેનો અર્થ એ છે કે જે સંસ્થાઓ અધિકૃતતા માટે કલમ ૧૭ (૧) અથવા ૧૭ (૨) હેઠળ અરજી કરે છે તેને વાજબી કારણ વગર નકારી ન શકાય, કારણ કે પી. એન. જી. આર. બી. માન્ય અધિકૃતતા કલમના આદેશને માન આપવા અને અમલમાં મૂકવા માટે બંધાયેલો છે, જે બધાને લાગુ પડે છે.

૬૩. અપીલકર્તાઓએ અદાણી ગેસ (ઉપરોક્ત) ના ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો હતો.તે કેસમાં વિવાદ એ હતો કે, અદાણીએ ઉદયપુર અને જયપુર માટે ગેસ વિતરણ નેટવર્કના સંબંધમાં અરજી કરી હતી અને એન. ઓ. સી. મેળવી હતી.અદાણીએ, પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમ લાગુ થયા પછી, ૨૮.૦૮.૨૦૦૮ પર કલમ ૧૭ હેઠળ અધિકૃતતા માટે અરજી કરી હતી.અરજીઓ જમા કરવામાં આવેલી પી. એન. જી. આર. બી. એ અદાણીને ૦૪.૦૮.૨૦૧૦ (૧૨.૦૭.૨૦૧૦ પર કલમ ૧૬ લાગુ થયા પછી) પર તેની સમક્ષ હાજર થવા કહ્યું હતું.બોર્ડે અદાણીને તેની અરજીઓ કેમ નકારી ન શકાય તેનું કારણ બતાવવાની જરૂર હતી.નોટિસ જારી કર્યા પછી, રાજ્ય સરકારે ૧૮.૦૫.૨૦૧૧ પર અદાણી દ્વારા આપવામાં આવેલી એન. ઓ. સી. પાછી ખેંચી લીધી અને પ્રતિબદ્ધતા ફી જમા કરી લીધી.બાદમાં પી. એન. જી. આર. બી. એ ઉદયપુર અને

જયપુર માટે અધિકૃતતાની અરજીને નકારી કાઢી હતી.આ બંને ક્રિયાઓ એટલે કે એન. ઓ. સી. પાછી ખેંચવી અને કલમ ૧૭ હેઠળ અરજીની અસ્વીકારને નિયમન ૧૮ના અધિકારોને પડકારવાની સાથે પડકારવામાં આવી હતી.અદાણી ગેસ લિમિટેડ (ઉપરોક્ત) માં આ અદાલતે પી. એન. જી. આર. બી. કાયદાના અવકાશને ધ્યાનમાં લીધો અને નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું:

"૧૫. ૨૦૦૬ના કાયદાની કલમ ૧૬, જે ૧૨–૭–૨૦૧૦ પર અમલમાં આવી હતી, તે "અધિકૃતતા" સાથે સંબંધિત છે.તે કાયદા હેઠળ અધિકૃતતા મેળવ્યા વિના શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્કમાં બિછાવવા, નિર્માણ, સંચાલન અથવા વિસ્તરણ પર પ્રતિબંધ મૂકે છે. ઉપરોક્ત કલમ ૧૬ની જોગવાઈ (ii) એ "માન્ય અધિકૃતતા" ની જોગવાઈ કરે છે, જો કોઈ સંસ્થા નિયત તારીખની તરત પહેલાં કોઈ શહેર અથવા સ્થાનિક ગેસ વિતરણ નેટવર્કનું નિર્માણ, સંચાલન અથવા વિસ્તરણ કરી રહી હોય, જેને આવી અધિકૃતતા હોવાનું માનવામાં આવશે.વર્તમાન કિસ્સામાં, ૨૦૦૬ અધિનિયમ અમલમાં મૂકવામાં આવ્યો ત્યારે નિયુક્ત તારીખ ૧–૧૦–૨૦૦૭ છે, સિવાય કે ૨૦૦૬ અધિનિયમની કલમ ૧૬માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈ, જે ૧૨–૭–૨૦૧૦ પર અમલમાં આવી હતી.

૧૬. ૨૦૦૬ના કાયદાની કલમ ૧૬ અમલમાં આવી તે પહેલાં ૨૦૦૮ના નિયમો ઘડવામાં આવ્યા હતા.૨૦૦૮ના નિયમનના નિયમન ૧૮માં એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા સ્થાપિત કરવા માટે અધિકૃત ન હોય તેવી સંસ્થા.નિયત તારીખ પહેલાં CGD નેટવર્કનું નિર્માણ, સંચાલન અથવા વિસ્તરણ, અનુસૂચિ I મુજબ ફોર્મમાં અધિકૃતતા લાગુ કરશે અથવા મેળવશે અને બોર્ડ નિયમન ૧૮ (૨) ની કલમ (એ) થી (જે) માં નિર્દિષ્ટ શરતોમાં અધિકૃતતા આપવા માટેની અરજી પર વિચાર કરવા માટેના માપદંડને ધ્યાનમાં લઈ શકે છે."

૬૪. પછી, નિયમન ૧૮ અને તેના દ્વારા વર્ણવેલ વિવિધ જરૂરિયાતોને ધ્યાનમાં રાખીને, જેને પી. એન. જી. આર. બી. કાયદાએ ધ્યાનમાં લીધી હતી, ચુકાદામાં આગળ નીચે મુજબ ચુકાદો આપવામાં આવ્યો હતોઃ

"૧૮. તે નોંધપાત્ર છે કે નિયમન ૧૮ (૨) માં વપરાયેલી ભાષા એ છે કે "બોર્ડ ધ્યાનમાં લઈ શકે છે".જેમ કે, જે ભાષામાં નિયમન કરવામાં આવ્યું છે તે કલમ (ડી) સહિત ઉપરોક્ત કલમોમાં વિચારણા ફરજિયાત બનાવતી નથી, પરંતુ તેમાં કોઈ શંકા નથી કે તે જ સુસંગત વિચારણાઓ હશે.બોર્ડ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશના કાળજીપૂર્વક અવલોકન પર, અમે શોધી કાઢીએ છીએ કે અપીલકર્તાની

અરજી તારીખ ૧૯–૫–૨૦૧૧ ના વિવાદિત આદેશના પેરા ૫ માં ઉલ્લેખિત કારણોસર નકારી કાઢવામાં આવી છે, જે અહીં નીચે કાઢવામાં આવ્યા છેઃ

"૫.સમિતિને જાણવા મળ્યું કે તમે પેટ્રોલિયમ અને નેચરલ ગેસ રેગ્યુલેટરી બોર્ડ (શહેર અથવા સ્થાનિક નેચરલ ગેસ ડિસ્ટ્રિબ્યુશન નેટવર્ક મૂકવા, બનાવવા, સંચાલિત કરવા અથવા વિસ્તૃત કરવા માટે અધિકૃત સંસ્થાઓ) રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૦૮ના રેગ્યુલેશન ૧૮ (૧) હેઠળ નિર્ધારિત શરતોને સંતોષતા નથી.

(એ) જયપુરના જી. એ. માં નિયત દિવસ પહેલા મેસર્સ અદાણી ગેસ લિમિટેડ દ્વારા પ્રાપ્ત ભૌતિક અને નાણાકીય પ્રગતિ પેટ્રોલિયમ અને નેચરલ ગેસ રેગ્યુલેટરી બોર્ડ (શહેર અથવા સ્થાનિક નેચરલ ગેસ ડિસ્ટ્રિબ્યુશન નેટવર્ક મૂકવા, બાંધવા, સંચાલિત કરવા અથવા વિસ્તૃત કરવા માટે અધિકૃત સંસ્થાઓ) રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૦૮ ના રેગ્યુલેશન ૧૮ (૧) ની જોગવાઈ ૧૮ (૨) (ડી) ને સંતોષતી નથી;

(બી) તમામ વૃદ્ધિશીલ પ્રવૃત્તિઓ બંધ કરવા માટે પી. એન. જી. આર. બી. ની પ્રેસ નોટ દ્વારા સ્પષ્ટ સૂચનાઓ પછી પણ મેસર્સ અદાણી એનર્જી લિમિટેડે એમ. ડી. પી. ઈ. પાઇપલાઇન નાખવાનું ચાલુ રાખ્યું હતું અને આમ બોર્ડના નિર્દેશોનું ઉલ્લંઘન કર્યું હતું.

૧૯. ઉપરોક્તમાંથી એ સ્પષ્ટ છે કે, અપીલકર્તાની અરજી મુખ્યત્વે ૨૦૦૮ના નિયમનના નિયમન ૧૮ (૨) ની કલમ (ડી) નું પાલન ન કરવાના આધારે નકારી કાઢવામાં આવી છે.બોર્ડ પર ૨૦૦૮ના નિયમનના નિયમન ૧૮ (૨) ની કલમ (એ) થી (જે) માં નિર્દિષ્ટ વિવિધ પરિબળોને ધ્યાનમાં લેવાની ફરજ હતી, અને તે હકીકતની પૃષ્ઠભૂમિમાં ધ્યાનમાં લેવાની જરૂર છે કે તમામ વૃદ્ધિશીલ પ્રવૃત્તિઓને રોકવા માટે ૩૦–૧૦–૨૦૦૭ પર અખબારી નોંધ બહાર પાડવામાં આવી હતી અને તેથી તે ધ્યાનમાં લેવું જરૂરી હતું કે શું અપીલકર્તાને નિયમન ૧૮ (૨) ની કલમ (ડી) નું પાલન ન કરવા બદલ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હોત, અને શું તે ફરજિયાત જરૂરિયાત હતી અથવા અન્ય તમામ પરિબળો સાથે ધ્યાનમાં લેવાના પરિબળોમાંથી માત્ર એક પરિબળ હતું.અપીલકર્તાની અરજી નક્કી કરતી વખતે બોર્ડ દ્વારા અન્ય કલમોમાં સમાવિષ્ટ અન્ય સંબંધિત પાસાઓ પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો નથી, જે પણ સમાન રીતે મહત્વપૂર્ણ હતા.અપીલકર્તા ૨૦૦૮ના નિયમનના નિયમન ૧૮ (૨) ની કલમ (એ) થી (જે) માં પૂરા પાડવામાં આવેલ અન્ય વિવિધ પરિબળોનું પાલન કરે છે કે કેમ તે ધ્યાનમાં લેવું જરૂરી હતું.કલમ (ડી) સાથે બિન–પાલન, જો કોઈ હોય તો, ૩૦–૧૦–૨૦૦૭ ની અખબારી નોંધના પ્રકાશમાં ધ્યાનમાં લેવું જોઈએ, જેમાં તમામ વૃદ્ધિશીલ પ્રવૃત્તિઓ બંધ કરવાની જરૂર હતી.

૨૦.વિચિત્ર વાસ્તવિક સ્થિતિ એ છે કે, ૨૦૦૬નો કાયદો ૩-૪-૨૦૦૬ પર સૂચિત કરવામાં આવ્યો હતો પરંતુ ૧-૧૦-૨૦૦૭ પર અમલમાં આવ્યો હતો અને રાજસ્થાન સરકારે ઉદયપુર અને જયપુર શહેરોમાં શહેર ગેસ વિતરણ નેટવર્ક નાખવા માટે ૧૯-૧૧-૨૦૦૫ પર ખુલ્લી બિડ આમંત્રિત કર્યા પછી ૨૭-૩-૨૦૦૬ પર NOC જારી કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં અપીલકર્તાની પસંદગી કરવામાં આવી હતી.પ્રતિબદ્ધતા ફી માટે તાત્કાલિક રૂ. ૨ કરોડની રકમ જમા કરવા ઉપરાંત, અપીલકર્તાએ ત્યારબાદ પ્રચંડ ખર્ચ ઉઠાવ્યો હતો, જે બોલીમાં સફળ રહ્યો હતો, જે પાસાને અપીલકર્તાની અરજી નક્કી કરતી વખતે બોર્ડ દ્વારા ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યો નથી.અમારા વિચારમાં, સામાન્ય રીતે તેની અવગણના થવી જોઈએ નહીં.આ ઉપરાંત, વર્તમાન કેસના વાસ્તવિક સંજોગોમાં, કલમ ૧૬ના પરંતુક (ii) માં સમાવિષ્ટ ડીમ્ડ ઓથોરાઇઝેશનની જોગવાઈ પણ ૧૨-૭-૨૦૧૦ પર લાગુ કરવામાં આવી હતી અને બોર્ડ માટે તે વિચારવું જરૂરી હતું કે શું તે એક એવો કેસ હતો કે જ્યાં "ડીમ્ડ ઓથોરાઇઝેશન" ને ધ્યાનમાં રાખીને માત્ર અમુક સલામતીનું પાલન કરવાની જરૂર હતી.

૬૫. ચુકાદાનું એકંદર વાંચન (અદાણી ગેસ લિમિટેડ) દર્શાવે છે કે, આ અદાલત એ પૃષ્ઠભૂમિથી વાકેફ નહોતી કે જેમાં સંસદે પી. એન. જી. આર. બી. કાયદો ઘડ્યો હતો. આ અદાલતે સંસદ પાસે રહેલી વિશિષ્ટ કાયદાકીય ક્ષમતાને ધ્યાનમાં લીધી ન હતી, અને એક આનુષંગિક, કાર્યકારી સત્તા તરીકે જેનો

ઉપયોગ કેન્દ્ર સરકારે બંધારણની સાતમી અનુસૂચિની એન્ટ્રી ૫૩ લિસ્ટ I ના આધારે કર્યો હતો.વધુ મહત્ત્વની વાત એ છે કે, વિશેષ સંદર્ભ (ઉપરોક્ત) માં પ્રસ્તુત આ અદાલતના નિર્ણાયક અને સર્વસંમત અભિપ્રાયને ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યો ન હતો અથવા તેની તરફેણ પણ કરવામાં આવી ન હતી.ઉપરોક્ત સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને આ અદાલતે હવે અગાઉની સમીક્ષા એટલે કે અદાણી ગેસ લિમિટેડ (ઉપરોક્ત) માં નોંધાયેલા અભિગમ અને દૃષ્ટિકોણની ચોકસાઈ પર વિચાર કરવો જોઈએ.

૬૬. સંસદે ખાલી સ્લેટ પર પી. એન. જી. આર. બી. કાયદો ઘડ્યો ન હતો.અનુચ્છેદ ૧૪૩ હેઠળ રાષ્ટ્રપતિના સંદર્ભમાં [વિશેષ સંદર્ભ (ઉપરોક્ત)] કેટલાક રાજ્યો દ્વારા કરવામાં આવેલા દાવાઓની પૃષ્ઠભૂમિમાં અદાલતનો અભિપ્રાય બહાર આવ્યો હતો કે, તેઓ કુદરતી ગેસ સાથે વ્યવહાર કરવા માટે કાયદાકીય ક્ષમતા ધરાવે છે.આ અદાલતનો સર્વસંમત ચુકાદો સ્પષ્ટ હતો, જેમાં તેણે ભારતના બંધારણની સાતમી અનુસૂચિની એન્ટ્રી ૫૩ લિસ્ટ I હેઠળ સંસદની પ્રાધાન્યતા જાળવી રાખી હતી.મહત્ત્વની વાત એ છે કે, આ અદાલતે પેટ્રોલિયમ, કુદરતી ગેસ, ખનિજ તેલ વગેરે સાથે સંકળાયેલા કાયદાઓ (પૂર્વ–બંધારણ પેટ્રોલિયમ અધિનિયમ/૧૯૩૪ સહિત) ને પણ યાદ કર્યા હતા અને તેના વિવિધ પાસાઓ અને પાસાઓ અને સંબંધિત ઉત્પાદનો અને તેમના નિયમોનું નિયમન કરવાની માંગ કરી હતી.આ પૃષ્ઠભૂમિને ધ્યાનમાં રાખીને,

સંસદે એક વ્યાપક કાયદો ઘડવાની અનિવાર્ય જરૂરિયાત અનુભવી જે પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનો અને ખનિજ તેલ સંબંધિત તમામ પ્રવૃત્તિઓના મુખ્ય પાસાઓને નિયંત્રિત કરશે.આમ પી. એન. જી. આર. બી. કાયદો ઘડવામાં આવ્યો હતો.અગાઉ નોંધ્યું છે તેમ, તે પેટ્રોલિયમ, કુદરતી ગેસ અને અન્ય પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનોના નિષ્કર્ષણ પછીની તમામ પ્રવૃત્તિઓનું નિયમન કરે છે, જે શુદ્ધિકરણથી શરૂ થાય છે અને અંતિમ ગ્રાહક સુધી વિતરણ સુધી જાય છે.જ્યારે સંસદે આ કાયદો ઘડ્યો ત્યારે તેને એક વાસ્તવિક પરિસ્થિતિનો સામનો કરવો પડ્યો હતો. જ્યાં ઘણી સંસ્થાઓએ કુદરતી ગેસના સંબંધમાં પાઈપલાઈન નાખવા અને નેટવર્ક સ્થાપિત કરવા માટે વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ શરૂ કરી હતી.જો કોઈ કલમ ૧૬ની જોગવાઈને અલગથી વાંચે, તો નિઃશંકપણે નિષ્કર્ષ એ હશે કે, દરેક સંસ્થા કે જેણે પાઈપલાઈન અને નેટવર્ક નાખવાનું અને નિર્માણ કરવાનું શરૂ કર્યું હતું તે ડીમ્ડ ઓથોરાઇઝેશન કલમનો પ્રાપ્તકર્તા હતો અથવા અદાણીના શબ્દોમાં કહીએ તો, તે જોગવાઈ તમામ સંસ્થાઓ દ્વારા પ્રવૃત્તિઓને પાછલી અસરથી નિયમિત કરવાનો પ્રયાસ કરતી હતી.જો કે, આવી સાદી અને ચહેરાની રચના અસ્વીકાર્ય છે કારણ કે તે જ જોગવાઈમાં (એટલે કે, કલમ ૧૬ ની જોગવાઈ) માનવામાં આવતી અધિકૃતતાને તરત જ "આ પ્રકરણની જોગવાઈઓને આધિન" શબ્દસમૂહ દ્વારા અનુસરવામાં આવે છે.

૬૭. આ તબક્કે, પરંતુકના અવકાશની નોંધ લેવી જરૂરી રહેશે.પ્રોવિસો સામાન્ય રીતે કામગીરીનું ક્ષેત્ર બનાવે છે, પરંતુ મુખ્ય અધિનિયમિત જોગવાઈની બહાર મુસાફરી કરતું નથી.તેથી, અર્થઘટનનો સુવર્ણ નિયમ એ છે કે, પરંતુક સહિત સમગ્ર વિભાગને એવી રીતે વાંચવો કે તેઓ પરસ્પર એકબીજા પર પ્રકાશ પાડે અને એક સુમેળપૂર્ણ રચનામાં પરિણમે.આ દ્વારકા પ્રસાદ વિરુદ્ધ દ્વારકા દાસ સરાફ [(૧૯૭૬) ૧ એસસીસી ૧૨૮] માં યોજાયો હતોઃ

"૧૮. અમે ન્યાયથી સલાહ આપી શકીએ છીએ કે, અન્ય નિર્ણયોમાં, કાયદામાં જોગવાઈઓના ઉપયોગને ધ્યાનમાં રાખીને બારમાં નીચેનાનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતોઃકમિશનર આવકવેરો વિરુદ્ધ ઇન્ડો–મર્કન્ટાઇલ બેંક લિમિટેડ [૧૯૫૯ સપ્લિમેન્ટ (૨) એસસીઆર ૨૫૬]; રામ નારાયણ સન્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ કમિશનર સેલ્સ ટેક્સ (૧૯૫૫) ૨ એસસીઆર ૪૮૩]; થોમ્પસન વિરુદ્ધ ડિબ્ડિન [૧૯૧૨ એસી ૫૩૩]; આર વિરુદ્ધ ડિબ્ડિન [૧૯૧૦ પી ૫૭ (સીએ)] અને તહસીલદાર સિંહ વિરુદ્ધ યુ. પી. [૧૯૫૯ સપ (૨) એસસીઆર ૮૭૫.કાયદો સાચો છે.એક પરંતુક અધિનિયમિત કલમના વિષય સુધી મર્યાદિત હોવી જોઈએ.તે બાંધકામનો એક સ્થાયી નિયમ છે કે, જે મુખ્ય બાબત માટે તે પરંતુક છે તેના સંબંધમાં પરંતુકને પ્રથમ દૃષ્ટિએ વાંચવું અને તેના પર વિચાર કરવો આવશ્યક છે.તે એક અલગ અથવા સ્વતંત્ર કાયદો નથી.'શબ્દો મુખ્ય અધિનિયમિત શબ્દો પર આધારિત છે જેના પર તેમને પરંતુક તરીકે લેવામાં આવે

છે.તેમને તેમના સંદર્ભમાં છૂટાછેડા તરીકે વાંચી શકાતા નથી '(થોમ્પસન વિરુદ્ધ ડિબ્ડિન [૧૯૧૨ એસી ૫૩૩].જો બાંધકામનો નિયમ એ છે કે, પ્રથમ દૃષ્ટિએ પરંતુક તેની કામગીરીમાં અધિનિયમિત કલમના વિષય સુધી મર્યાદિત હોવી જોઈએ, તો આપણે જે વલણ અપનાવ્યું છે તે યોગ્ય છે.અધિનિયમની કલમને વિસ્તૃત કરવા માટે, પરંતુક દ્વારા વધારવામાં આવે છે, તે બાંધકામના મૂળભૂત નિયમની વિરુદ્ધમાં પાપ કરે છે કે જે મુખ્ય બાબતમાં તે પરંતુક તરીકે રહે છે તેના સંબંધમાં પરંતુકને ધ્યાનમાં લેવી આવશ્યક છે.એક પરંતુક સામાન્ય રીતે માત્ર એક પરંતુક છે, જો કે સુવર્ણ નિયમ એ છે કે પરંતુક સહિત સમગ્ર વિભાગને એવી રીતે વાંચવો કે તેઓ પરસ્પર એકબીજા પર પ્રકાશ પાડે અને એક સુમેળપૂર્ણ રચનામાં પરિણમે."

૬૮. બાદમાં, સુંદરમ પિલ્લઈ અને અન્યો વિરુદ્ધ વી. પટ્ટાભિરામન અને અન્યોની કલમમાં, [(૧૯૮૫ ૧ એસસીસી ૫૯૧)] આ અદાલતે નીચે મુજબ ચુકાદો આપ્યો હતોઃ

"૨૭. (...) પરંતુકના અર્થઘટનનો સુસ્થાપિત નિયમ એ છે કે પરંતુકમાં ત્રણ અલગ–અલગ કાર્યો હોઈ શકે છે.સામાન્ય રીતે, પરંતુકનો અર્થ મુખ્ય કાયદાની અંદરની કોઈ વસ્તુ માટે અપવાદ અથવા તેમાં ઘડવામાં આવેલી કોઈ વસ્તુને લાયક ઠેરવવા માટે થાય છે, જે પરંતુક માટે કાયદાની મર્યાદામાં હશે.બીજા

શબ્દોમાં કહીએ તો, જોગવાઈને મુખ્ય અધિનિયમથી અલગ કરી શકાતી નથી અથવા તેનો ઉપયોગ મુખ્ય અધિનિયમના વાસ્તવિક ઉદ્દેશને રદ કરવા અથવા શૂન્ય કરવા માટે કરી શકાતો નથી.

૨૮. ક્રેઇઝ તેમના પુસ્તક 'સ્ટેચ્યુટ લો' (૭મી આવૃત્તિ) માં પાન ૨૧૮ પર પરંતુક સ્થિતિનો હેતુ અને મહત્વ સમજાવતી વખતે આ રીતે જણાવે છેઃ

"બાંધકામના સામાન્ય નિયમો અનુસાર, અપવાદરૂપ અથવા લાયકાત ધરાવતી પરંતુકની અસર એ છે કે, કાયદાના અગાઉના ભાગ સિવાય, અથવા તેમાં ઘડવામાં આવેલી કોઈ વસ્તુને લાયક ઠેરવવી, જે પરંતુક માટે તેની અંદર હશે. સ્વાભાવિક ધારણા એ છે કે, પરંતુ પરંતુક માટે, કલમના અધિનિયમિત ભાગમાં પરંતુકના વિષયનો સમાવેશ થતો હોત.

***

૩૦. પૃષ્ઠો ૨૯૪–૨૯૫ પર 'કાયદાનું અર્થઘટન' માં સારથીએ પરંતુકના સંદર્ભમાં નીચેના સિદ્ધાંતો એકત્રિત કર્યા છેઃ–

"(એ) જ્યારે કોઈને કોઈ કલમની પરંતુક મળે છે ત્યારે સ્વાભાવિક ધારણા એ છે કે, પરંતુ પરંતુક માટે, કલમના અધિનિયમિત ભાગમાં પરંતુકના વિષયનો સમાવેશ થતો હોત.

(બી) પરંતુકનો અર્થ તે ખંડના અગાઉના ભાગોના સંદર્ભમાં થવો જોઈએ જેમાં તે જોડવામાં આવે છે.

(સી) જ્યાં પરંતુક કોઈ કલમ માટે સીધો પ્રતિકૂળ હોય, ત્યાં પરંતુક ઊભી રહેશે અને કલમને રદ કરવામાં આવશે કારણ કે પરંતુક નિર્માતાઓના પછીના હેતુને દર્શાવે છે.

(ડી) જ્યાં વિભાગ શંકાસ્પદ હોય, ત્યાં પરંતુકનો ઉપયોગ તેના અર્થઘટન માટે માર્ગદર્શક તરીકે થઈ શકે છે; પરંતુ જ્યારે તે સ્પષ્ટ હોય, ત્યારે પરંતુક એવા શબ્દોના અસ્તિત્વને સૂચવી શકતું નથી કે જેનો વિભાગમાં કોઈ પત્તો નથી.

(ઈ) પરંતુક મુખ્ય વિભાગને આધીન છે.

(એફ) એક પરંતુક અનિવાર્ય કારણો સિવાય કાયદાને વિસ્તૃત કરતી નથી.

(જી) કેટલીકવાર બિનજરૂરી જોગવાઇ પુષ્કળ સાવધાની દ્વારા દાખલ કરવામાં આવે છે.

(એચ) કલમની શરતો સાથે સામાન્ય સુમેળમાં લાવે તેવી જોગવાઈ પર બાંધવામાં આવેલું બાંધકામ પ્રચલિત હોવું જોઈએ.

(i) જ્યારે કોઈ પરંતુક અધિનિયમિત ભાગની વિરુદ્ધ હોય, ત્યારે પરંતુક પછીના અધિનિયમની સંપૂર્ણ શરતો પર પ્રભાવી રહેશે નહીં, જેને અગાઉના અધિનિયમની પૂરક તરીકે વાંચવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો છે.

(જે) પરંતુકમાં કેટલીકવાર મૂળ જોગવાઈ હોઈ શકે છે.

***

૩૩. ઉપરોક્ત કેસને આ અદાલત દ્વારા CIT વિરુદ્ધ ઇન્ડો મર્કેન્ટાઇલ બેંક લિમિટેડ [[૧૯૫૯] ૨ સપ્લિમેંટમાં મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.એસ. સી. આર. ૨૫૬], જ્યાં કપૂર, ન્યાયમૂર્તિએ ઠેરવેલ હતું કે, પરંતુકનું યોગ્ય કાર્ય માત્ર એક અપવાદ પ્રદાન કરીને મુખ્ય અધિનિયમની સામાન્યતાને લાયક ઠેરવવાનું હતું અને મુખ્ય અધિનિયમમાંથી એક ભાગ બહાર કાઢવાનો હતો, જે પરંતુક

માટે, મુખ્ય અધિનિયમમાં આવશે.શાહ ભોજરાજ કુવેરજી ઓઈલ મિલ્સ એન્ડ ગિનિંગ ફેક્ટરી વિરુદ્ધ સુભાષ ચંદ્ર યોગરાજ સિંહા [[૧૯૬૨] ૨ એસસીઆર ૧૫૯] હિદાયતુલ્લામાં, ન્યાયાધીશે આ રીતે પરંતુકના પરિમાણો દર્શાવ્યા હતાઃ

"સામાન્ય નિયમ તરીકે, કાયદામાં જે છે તેને લાયક ઠેરવવા અથવા અપવાદ બનાવવા માટે કાયદામાં પરંતુક ઉમેરવામાં આવે છે, અને સામાન્ય રીતે, પરંતુકને સામાન્ય નિયમ દર્શાવવા તરીકે અર્થઘટન કરવામાં આવતું નથી.

***

“૩૭. ટૂંકમાં કહીએ તો, સામાન્ય રીતે કહીએ તો, પરંતુકનો હેતુ અધિનિયમિત જોગવાઈને મર્યાદિત કરવાનો છે. જેથી એવી કોઈ વસ્તુ સિવાય કે જે અન્યથા તેની અંદર હોત અથવા કાયદાકીય કલમમાં ફેરફાર કરવા માટે કોઈ માપમાં હોત.કેટલીકવાર પરંતુક મુખ્ય જોગવાઈમાં સમાયેલી હોઈ શકે છે અને તે તેનો અભિન્ન ભાગ બની જાય છે જેથી તે મૂળ જોગવાઈ જેટલી જ હોય.”

૬૯. કેન્દ્ર સરકારે પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૬ને તાત્કાલિક અમલમાં મૂકી ન હતી, કારણ કે તેની અનિવાર્ય અને નકારાત્મક શરતો ("કોઈ સંસ્થા શહેર અથવા સ્થાનિક ગેસ નેટવર્કનું નિર્માણ, સંચાલન

નહીં કરે") તમામ નેટવર્ક બિછાવવા અથવા બાંધકામ પ્રવૃત્તિને વર્ચ્યુઅલ રીતે સ્થગિત કરવા તરફ દોરી ગઈ હોત.તેના બદલે, તેણે કલમ ૧૬ સિવાયની તમામ જોગવાઈઓને સૂચિત કરી હતી, જેમાં નવા સ્થાપિત બોર્ડને અધિકૃતતા માટેની અરજીઓની શક્યતાઓ પર વિચાર કરવા અને તેની તપાસ કરવા માટે સમય આપવામાં આવ્યો હતો, જેના આધારે કઈ સંસ્થાઓ પછી નેટવર્ક બિછાવી રહી હતી અને તેનું નિર્માણ કરી રહી હતી, તકનીકી અને આર્થિક દ્રષ્ટિએ તેમની યોજનાની મજબૂતી વગેરે. અદાણી અને તેને ટેકો આપતા દરમિયાનગીરી કરનારાઓએ વિનંતી કરી છે કે, આ અદાલતે પરંતુકને સંપૂર્ણ અવકાશ આપવો જોઈએ, અને માન્ય અધિકૃતતાની કલ્પના કરવી જોઈએ, કારણ કે સંસદનો ઈરાદો ચોક્કસ પદ્ધતિઓને આધિન તમામ સંસ્થાઓને સ્પષ્ટ રીતે અધિકૃત કરવાનો હતો, કારણ કે આમ ન કરવાથી મૂલ્યવાન રાષ્ટ્રીય સંસાધનોનો બગાડ થશે.

૭૦. આ અદાલત યાદ કરે છે કે પરંતુકનો અર્થઘટન કરતી વખતે, માત્ર મુખ્ય જોગવાઈને ધ્યાનમાં રાખવી જોઈએ નહીં, પરંતુ પરંતુકને લાગુ કરવાના હેતુને પણ ધ્યાનમાં રાખવો જોઈએ નહીં.એન. કે. શર્મા (ઉપરોક્ત) કેસમાં આ અદાલતે એવી દલીલને નકારી કાઢી હતી કે, હરિયાણા સહકારી મંડળી અધિનિયમ, ૧૯૮૪ હેઠળ, મેનેજિંગ ડિરેક્ટર સામે મંજૂરી વિના કાર્યવાહી કરી શકાતી નથી, કારણ કે તે એક જાહેર સેવક હોવાનું માનવામાં આવે છે.કોર્ટે

ઠેરવેલ કે હતું કે, કલમ ૧૨૩, જેણે કેટલાક કર્મચારીઓને જાહેર સેવકો તરીકે ગણવાની કાનૂની કલ્પના ઊભી કરી હતી, તે લોનની વસૂલાતમાં રોકાયેલા લોકો અથવા લિક્વિડેટર અથવા આર્બિટ્રેટર તરીકે નિમણૂક પામેલા લોકો માટે તેની અરજીમાં પ્રતિબંધિત હતી.એવું માનવામાં આવ્યું હતું કેઃ

"ઉપરોક્ત કાયદાની કલમ ૧૧૭ ગુનાઓની ગણતરી કરે છે.કલમ ૧૧૮ ઉપરોક્ત અધિનિયમના કાર્યક્ષેત્રમાં આવતા ગુનાઓની નોંધ લેવાની મર્યાદા નક્કી કરે છે, જે તેની પેટા–કલમ (૧) પરથી સ્પષ્ટ થશે, અને દંડ સંહિતા અથવા અન્ય કોઈ કાયદાની જોગવાઈઓ હેઠળ નહીં.તેથી આ જોગવાઈ લાગુ પડતી નથી.કલમ ૧૨૩ ની દ્રષ્ટિએ, માત્ર એક કર્મચારી કે જે લોનની વસૂલાતમાં રોકાયેલો છે અથવા જે વ્યક્તિની લિક્વિડેટર અથવા આર્બિટ્રેટર તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી છે તેને જ જાહેર સેવક તરીકે ગણવામાં આવશે.ઉપરોક્ત જોગવાઈને કારણે, એક કાનૂની કલ્પના બનાવવામાં આવી છે.કાનૂની સાહિત્ય, જેમ કે જાણીતું છે, ચોક્કસ હેતુ માટે બનાવવામાં આવે છે અને આમ, તેની લાગુ પડતી તે હેતુ સિવાય અન્ય હેતુ માટે વિસ્તૃત કરી શકાતી નથી કે જેના માટે તે બનાવવામાં આવી છે.હરિયાણા રાજ્ય સહકારી જમીન વિકાસ બેંક લિમિટેડના મેનેજિંગ ડિરેક્ટર તરીકે, અપીલકર્તા લોનની વસૂલાતમાં રોકાયેલા ન હતા અથવા લિક્વિડેટર અથવા આર્બિટ્રેટર તરીકે નિમણૂક પામ્યા ન

હતા અને આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, જે મર્યાદિત હેતુ માટે કાનૂની કલ્પના બનાવવામાં આવી છે તે તાત્કાલિક કેસમાં લાગુ થશે નહીં.

૭૧. કાયદાકીય અર્થઘટનના સિદ્ધાંતોમાં, ૧૪મી આવૃત્તિ. લેખક જી. પી. સિંઘ પરંતુકના અવકાશનું વર્ણન કરે છેઃ

"કાનૂની કાલ્પનિક કથા બનાવવાની જોગવાઈનું અર્થઘટન કરતી વખતે, અદાલત એ નક્કી કરવા માટે છે કે કાલ્પનિક કથા કયા હેતુ માટે બનાવવામાં આવી છે [સ્ટેટ ઓફ ત્રાવણકોર–કોચીન વિરુદ્ધ ષણ્મુઘા વિલાસ કેશવનટ ફેક્ટરી, એ. આઈ. આર. ૧૯૫૩ એસ. સી. ૩૩૩; સ્ટેટ ઓફ બોમ્બે વિરુદ્ધ પાંડુરંગ વિનાયક, એ. આઈ. આર. ૧૯૫૩ એસ. સી. ૨૪૪], અને આની ખાતરી કર્યા પછી, કોર્ટે તે તમામ તથ્યો અને પરિણામોને ધારણ કરવાના છે જે કાલ્પનિક કથાને આપેલી અસર માટે આકસ્મિક અથવા અનિવાર્ય પરિણામ છે. [ઈસ્ટ એન્ડ ડ્વેલિંગ્સ કંપની લિમિટેડ વિરુદ્ધ ફિન્સબરી બરો કાઉન્સિલ, (૧૯૫૧) ૨ ઓલ ઈ. આર. ૫૮૭ (એચ. એલ.); સી. આઈ. ટી. વિરુદ્ધ વિભાગ તેજા સિંહ, એ. આઈ. આર. ૧૯૫૯ એસ. સી. ૩૫૨] પરંતુ કાલ્પનિક કથાને આ રીતે સમજીએ તો તેને તે હેતુથી આગળ વધારવામાં નહીં આવે જેના માટે તે બનાવવામાં આવી છે [બંગાળ ઇમ્યુનિટી કંપની લિમિટેડ વિરુદ્ધ બિહાર રાજ્ય, એ. આઈ. આર. ૧૯૫૫ એસ. સી. ૬૬૧; સી. આઈ. ટી. વિરુદ્ધ

અમરચંદ એન. શ્રોફ, એ. આઈ. આર. ૧૯૬૩ એસ. સી. ૧૪૪૮], અથવા તે વિભાગની ભાષાથી આગળ કે જેના દ્વારા તે બનાવવામાં આવી છે.[સી. આઈ. ટી. વિરુદ્ધ શકુંતલા, એ. આઈ. આર. ૧૯૬૬ એસ. સી. ૭૧૯; મંચેરી પુથુસેરી અહેમદ વિરુદ્ધ કુથિરાવટ્ટમ એસ્ટેટ રીસીવર, (૧૯૯૬) ૬ એસ. સી. સી. ૧૮૫] તેને અન્ય સાહિત્ય આયાત કરીને પણ વિસ્તૃત કરી શકાતી નથી.[CIT વિરુદ્ધ મૂન મિલ્સ લિમિટેડ, AIR ૧૯૬૬ SC ૮૭૦] ઉપર જણાવેલા સિદ્ધાંતો 'સારી રીતે સ્થાપિત' છે.[સ્ટેટ ઓફ ડબલ્યુ. બી. વિરુદ્ધ સદન કે. બોર્મલ, (૨૦૦૪) ૬ એસ. સી. સી. ૫૯] કાયદાને વ્યવહારુ બનાવવા માટે કાનૂની કલ્પનાનું સંક્ષિપ્ત અર્થઘટન પણ કરી શકાય છે.[નંદકિશોર ગણેશ જોશી વિરુદ્ધ કોમ., મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન.કલ્યાણ અને ડોમ્બિવલી, (૨૦૦૪) ૧૧ એસ. સી. સી. ૪૧૭]

૭૨. કેન્દ્ર સરકારની અધિકૃત સંસ્થાઓ અને અન્ય વચ્ચેનો તફાવત કલમ ૧૬ માં દેખાતો નથી; જો કે, તે કલમ ૧૭ માં સ્પષ્ટપણે કરે છે, જ્યાં અરજીઓને ધ્યાનમાં લેવા માટે પી. એન. જી. આર. બી. માટે વિવિધ પ્રથાઓ અને તપાસના ધોરણો સૂચવવામાં આવ્યા છે.આ વૈધાનિક વર્ગીકરણ મહત્વપૂર્ણ છે કારણ કે તે પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની ઉત્પત્તિ તરફ ધ્યાન દોરે છે, એટલે કે, અર્થતંત્રના પેટ્રોલિયમ અને કુદરતી ગેસ ક્ષેત્રના મહત્વપૂર્ણ પાસાઓને નિયંત્રિત કરવા માટે એક વ્યાપક કાયદો ઘડવાનો સંસદનો ઈરાદો, આ અદાલતના

નિર્ણાયક અભિપ્રાયને પગલે કે આ ક્ષેત્રમાં કાયદો ઘડવાની ક્ષમતા હંમેશા સંસદમાં જ હતી અને નીતિઓ ઘડવાની ક્ષમતા કેન્દ્ર સરકાર પાસે જ હતી.તેથી, કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા મંજૂર કરાયેલી સંસ્થાઓ અને અન્ય વચ્ચેનો વૈધાનિક તફાવત, જે વર્ગીકરણથી ઓછો નથી, તે કલમ ૧૭ માં સ્પષ્ટ છે, જે કલમ ૧૬ પછી આવે છે.

૭૩. કલમ ૧૬ ના પ્રારંભિક શબ્દો નકારાત્મક શબ્દોમાં નાખવામાં આવ્યા છે ("કોઈ અસ્તિત્વ નહીં").શ્રેણીબદ્ધ ચુકાદાઓમાં, આ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો છે કે નકારાત્મક શબ્દો પ્રતિબંધાત્મક છે.એમ. પેન્ટિયા વિરુદ્ધ મુદ્દલા વીરમલ્લપ્પા અને ઓઆરએસ [(૧૯૬૧) ૨ એસસીઆર ૨૯૫] માં જણાવ્યા મુજબ,

"નકારાત્મક અનિવાર્ય શબ્દો સ્પષ્ટપણે નિષેધાત્મક છે અને સામાન્ય રીતે કાયદાને અનિવાર્ય બનાવવા માટે કાયદાકીય સાધન તરીકે ઉપયોગમાં લેવાય છે."

૭૪. પશ્ચિમ બંગાળ સરકાર વિરુદ્ધ અબની મૈતી [(૧૯૭૯) ૪ એસ. સી. સી. ૮૫] ના કાયદાકીય બાબતોના અધીક્ષક અને કાનૂની રીમેમ્બ્રાન્સર કેસમાં, આ અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું:

“એક્સપોઝિશન એક્સ વિસરિબસ એક્ટસ એ બાંધકામનો લાંબા સમયથી માન્ય નિયમ છે.કાયદામાં શબ્દો ઘણીવાર સંપૂર્ણ કાયદાના સંદર્ભમાંથી તેમનો અર્થ લે છે.તેથી, તેમને અલગ રીતે ન સમજવા જોઈએ.દાખલા તરીકે, 'મે' શબ્દનો ઉપયોગ સામાન્ય રીતે સૂચવે છે કે જોગવાઈ ફરજિયાત નહોતી.પરંતુ કોઈ ચોક્કસ કાયદાના સંદર્ભમાં, આ શબ્દ કાયદાકીય અનિવાર્યતા સૂચવી શકે છે, ખાસ કરીને જ્યારે પરવાનગીના અર્થમાં તેનું નિર્માણ તેને અયોગ્ય સ્થિતિ તરફ ધકેલી દેશે, જેમ કે, 'એક બિનઅસરકારક દૂત તેની પાંખોને તેજસ્વી શૂન્યાવકાશમાં મારતો હતો'.‘જો પસંદગી બે અર્થઘટનો વચ્ચે હોય તો, વિસ્કાઉન્ટ સિમોન, એલ. સી. ઈન નોક્સ વિરુદ્ધ ડોનકાસ્ટર અમલગેમેટેડ કોલિયરીઝ લિમિટેડ (પાનું ૧૦૨૨ પર એસી) એ કહ્યું:

‘જે કાયદાના સ્પષ્ટ હેતુને હાંસલ કરવામાં નિષ્ફળ જશે, આપણે એવા બાંધકામને ટાળવું જોઈએ જે કાયદાને નિરર્થક બનાવશે અને તેના બદલે સંસદ માત્ર અસરકારક પરિણામ લાવવાના હેતુથી કાયદો બનાવશે તે દ્રષ્ટિકોણના આધારે સાહસિક બાંધકામને સ્વીકારવું જોઈએ.’”

૭૫. આમ, કલમ ૧૬નો અધિનિયમિત ભાગ કોઈપણ વ્યક્તિ અથવા કોઈપણ સંસ્થાને પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમ હેઠળ આવતી કોઈપણ પ્રવૃત્તિ

શરૂ કરવા અથવા તેને આગળ વધારવા પર પ્રતિબંધ મૂકે છે અને તેની પાસેથી અધિકૃતતાની જરૂર પડે છે.આ પરંતુક પછી અત્યંત પ્રતિબંધિત રીતે કામ કરવા માટે છે, એટલે કે, અન્ય બાબતોની સાથે–સાથે "જ્યારે કાયદો અમલમાં આવ્યો ત્યારે" ગેસ પાઈપલાઈન નાખવા, નિર્માણ, સંચાલન વગેરેમાં રોકાયેલી સંસ્થાઓ સાથે વ્યવહાર કરવા માટે છે.કલમ ૧૬ના મુખ્ય ભાગથી વિપરીત, આ પરંતુકનો હેતુ એવી સંસ્થાઓને અધિકૃતતા આપવાનો નહોતો કે, જેમણે અત્યાર સુધી કોઈ પ્રવૃત્તિ શરૂ કરી ન હતી.આવી સંસ્થાઓએ હવે અધિકૃતતા માટે અરજી કરવી પડી હતી.કોઈ પણ સંજોગોમાં, કલમ ૧૬ અને ૧૭ની સંયુક્ત કામગીરી દ્વારા, કલમ ૧૬ની જોગવાઈ અયોગ્ય નથી–"માન્ય અધિકૃતતા" કલમ પ્રકરણ IV ની અન્ય જોગવાઈઓને આધિન છે. કલમ ૧૭ એ પ્રકરણ IV હેઠળ આવી જ એક જોગવાઈ છે. અગાઉ નોંધ્યું છે તેમ, આ જોગવાઈ સ્પષ્ટપણે રજૂ કરે છે કે, માત્ર કેન્દ્ર સરકારની અધિકૃત સંસ્થાઓને જ અધિકૃત માનવામાં આવતી હતી.કલમ ૧૬ માં અધિકૃતતાના કોઈપણ સંદર્ભને બાકાત રાખવો નોંધપાત્ર છે કારણ કે, પરંતુક લાગુ કરવા માટેની લાયકાત એ છે કે તે પ્રકરણની અન્ય જોગવાઈઓને આધિન હતી.કલમ ૧૭ ની યોજના આંતરિક રીતે બે, એટલે કે કેન્દ્ર સરકારની અધિકૃત સંસ્થાઓ અને અન્યને વર્ગીકૃત કરે છે.આ વૈધાનિક વર્ગીકરણ માટેનો અંતર્ગત આધાર એ છે કે, આ કાયદો અમલમાં આવે તે પહેલાં કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા મંજૂરી અથવા અધિકૃત કરવામાં આવેલી સંસ્થાઓ જ આ કાયદા હેઠળ અધિકૃત હોવાનું માનવામાં આવતું હતું, અને તેથી, કેટલીક વિગતો

રજૂ કરવી પડતી હતી.અન્યના સંદર્ભમાં, એટલે કે, કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃત ન હોય તેવી સંસ્થાઓ, નવી અરજીઓ જરૂરી હતી [કલમ ૧૭ (૧) અને કલમ ૧૭ (૨)] જેનું મૂલ્યાંકન બોર્ડ દ્વારા કેસ–બાય–કેસ આધારે અને સમાન ધોરણો અનુસાર કરવામાં આવતું હતું.

૭૬. કલમ ૧૬ ના પરંતુકમાં અધિકૃતતાની કાલ્પનિક કલ્પના તમામ સંસ્થાઓને લાગુ પડતી નથી તેવું માનવાનું બીજું કારણ એ છે કે, કલમ "આ પ્રકરણની અન્ય જોગવાઈઓને આધિન છે".આનો અર્થ એ છે કે, તમામ સંસ્થાઓને "માન્ય અધિકૃત" સંસ્થાઓ તરીકે ઓળખાવી શકાતી નથી.બાલકૃષ્ણ ચેટ્ટી વિરુદ્ધ મદ્રાસ રાજ્ય [૧૯૬૧ (૨) એસસીઆર ૭૩૬] માં આ અદાલતે "વિષય" શબ્દનો ઉપયોગ નીચેની રીતે સમજાવ્યો હતો:

“"વિષય" શબ્દોનો ઉપયોગ કાયદાના હેતુને અસરકારક બનાવવાનો સંદર્ભ ધરાવે છે અને અમારા મતે સાચો અર્થ "શરતી" છે.

૭૭. અશોક લેઇલેન્ડ લિમિટેડ વિરુદ્ધ તમિલનાડુ રાજ્ય [(૨૦૦૪) ૩ એસ. સી. સી. ૧] માં આ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો ઠેરવેલ કે "આધીન" એ તાબેદારીની અભિવ્યક્તિ છે:

“૯૩. વધુમાં, 'વિષય' અભિવ્યક્તિને અસર આપવી આવશ્યક છે.

૯૪. બ્લેક લૉ ડિક્શનરીમાં, પાન ૧૨૭૮ પરની પાંચમી આવૃત્તિમાં "વિષય" અભિવ્યક્તિને નીચે પ્રમાણે વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવી છેઃ

"જવાબદાર, ગૌણ, આજ્ઞાકારી, હલકી કક્ષાના, આજ્ઞાકારી; દ્વારા સંચાલિત અથવા પ્રભાવિત; પૂરી પાડવામાં આવેલ, માટે જવાબદાર.હોમાન વિરુદ્ધ એમ્પ્લોયર્સ રિઇન્શ્યોરન્સ કોર્પોરેશન, ૩૪૫ મો. ૬૫૦, ૧૩૬ એસ. ડબલ્યુ. ૨ ડી. ૨૮૯,૩૦૨ "

૭૮. તેથી, જો કોઈ કલમ ૧૭ (૧) અને કલમ ૧૭ (૨) ની જોગવાઈ સાથે કલમ ૧૬ની જોગવાઇ વાંચે છે, તો પહેલું (એટલે કે કલમ ૧૬ની જોગવાઇ) માત્ર એટલું જ જણાવે છે કે, કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અગાઉ અધિકૃત કરવામાં આવેલી સંસ્થાઓ માન્ય અધિકૃતતાનો દાવો કરી શકે છે.આ માટેનો તર્ક એ છે કે કલમ ૧૭ (૧) અને ૧૭ (૨) ની જોગવાઈઓમાં માત્ર એવી સંસ્થાઓની જરૂર છે (જે પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમના અમલમાં આવતા પહેલા કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃત કરવામાં આવી હતી) કે જે પી. એન. જી. આર. બી. ને ચોક્કસ વિગતોની જાણ કરે–પરંતુ તેમાં કોઈ નવી અધિકૃતતાની જરૂર નથી.અધિકૃતતા અને સૂચના વચ્ચેનો આ તફાવત નિર્ણાયક છે કારણ કે તે જણાવે છે કે, જે

સંસ્થાઓએ કાયદાની શરૂઆત પહેલાં કેન્દ્ર સરકારની અધિકૃતતા પ્રાપ્ત કરી હતી અને જેમણે CGD નેટવર્ક નાખવાનું, નિર્માણ કરવાનું અથવા સંચાલિત કરવાનું શરૂ કર્યું હતું તેમને PNGRB અધિનિયમ હેઠળ અધિકૃત માનવામાં આવતા હતા. વિશેષ સંદર્ભ (ઉપરોક્ત) માં આ અદાલતની ઘોષણાને ધ્યાનમાં રાખીને આ એકમાત્ર તાર્કિક અને વાજબી રચના છે, કે રાજ્યો પાસે કુદરતી ગેસના સંદર્ભમાં કોઈ કાયદો ઘડવાની અથવા નીતિઓ ઘડવાની ક્ષમતા નથી.આવું માત્ર સંસદ જ કરી શકી હતી.આ તર્કના પ્રકાશમાં કોર્ટે ગુજરાત કાયદાને પણ સત્તાથી બહાર જાહેર કર્યો હતો.સંસદ એ વાતથી વાકેફ હતી કે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા CGD નેટવર્ક માટે અધિકૃતતાઓ આપવામાં આવી રહી છે, અને તેણે બંધારણનું સમર્થન ધરાવતી આ અધિકૃતતાઓને જ બચાવવા માંગ કરી હતી.રાજ્ય સરકારો દ્વારા આપવામાં આવેલી સત્તાઓ કાયદેસર નહોતી અને તેને બંધારણનું સમર્થન નહોતું, અને આવી સત્તાઓ પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમ દ્વારા સ્થાપિત શાસન હેઠળ નવેસરથી મેળવવાની હતી.

૭૯. કલમ ૧૭ (૪) પર અપીલકર્તાની નિર્ભરતા, એવી વિનંતી કરવા માટે કે પી. એન. જી. આર. બી. પાસે મર્યાદિત વિકલ્પો છે અને તે અધિકૃતતાની માંગ કરતી અરજીને નકારી શકે છે અથવા તેને મંજૂરી આપી શકે છે, અને કલમ ૧૬ ની જોગવાઈ હેઠળ માન્ય અધિકૃતતા સિવાય કોઈ વૈધાનિક સંકેત નથી, તે

આધાર વિનાનું છે.પી. એન. જી. આર. બી. કાયદાની એકંદર યોજનામાં જે સ્પષ્ટ દેખાય છે તે છેઃ

(૧) પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમ અમલમાં આવ્યા પછી, તેના દ્વારા આવરી લેવામાં આવતી તમામ પ્રવૃત્તિઓ (પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનો અને કુદરતી ગેસનું શુદ્ધિકરણ, પ્રક્રિયા, સંગ્રહ, પરિવહન, વિતરણ, માર્કેટિંગ અને વેચાણ) કાયદાની જોગવાઈઓ અનુસાર પી. એન. જી. આર. બી. ની અધિકૃતતા સાથે જ હાથ ધરી શકાય છે.

(૨) પી. એન. જી. આર. બી. ના કાર્યો કલમ ૧૧ માં વર્ણવવામાં આવ્યા છે જેમાં સામાન્ય વાહક, કરાર વાહક અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્કને મૂકવા, બનાવવા, સંચાલિત કરવા અથવા વિસ્તૃત કરવા માટે સંસ્થાઓને અધિકૃતતા આપવાનો સમાવેશ થાય છે.

(૩) પી. એન. જી. આર. બી. ના કાર્યોમાં નિયમન દ્વારા નિયંત્રણ, શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્ક સુધી પહોંચનો સમાવેશ થાય છે જેથી સંસ્થાઓ વચ્ચે વાજબી વેપાર અને સ્પર્ધા સુનિશ્ચિત થાય.

(૪) પી. એન. જી. આર. બી. પાસે કલમ ૧૨ અને ૨૪ હેઠળ ન્યાયિક સત્તાઓ છે;

(૫) પી. એન. જી. આર. બી. પાસે કલમ ૧૧ અને ૬૧ હેઠળ નિયમન કરવાની સત્તા છે;

(૬) તેની નિયમનકારી સત્તાઓ અને નિયમન કરવાની સત્તાઓને અનુસરીને, પી. એન. જી. આર. બી. એ હકીકતમાં ઘણા નિયમો બનાવ્યા છે, જેમાં ૨૦૦૮ના સી. જી. ડી. નિયમો; [પેટ્રોલિયમ અને કુદરતી ગેસ નિયમનકારી બોર્ડ (કુદરતી ગેસ પાઈપલાઈન નાખવા, બાંધવા, સંચાલન અથવા વિસ્તરણ કરવા માટે સંસ્થાઓને અધિકૃત કરવા) નિયમો, ૨૦૦૮; પેટ્રોલિયમ અને કુદરતી ગેસ નિયમનકારી બોર્ડ (સલામતી ધોરણો સહિત તકનીકી ધોરણો અને વિશિષ્ટતાઓના વિકાસ માટેની પ્રક્રિયા) નિયમો, ૨૦૦૯; પેટ્રોલિયમ અને કુદરતી ગેસ નિયમનકારી બોર્ડ (પેટ્રોલિયમ અને પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનોની પાઈપલાઈન નાખવા, નિર્માણ, સંચાલન અથવા વિસ્તરણ કરવા માટે સંસ્થાઓને અધિકૃત કરવા) નિયમો, ૨૦૧૦; પેટ્રોલિયમ અને કુદરતી ગેસ નિયમનકારી બોર્ડ (કુદરતી ગેસ માટે પ્રક્રિયા) નો સમાવેશ થાય છે. સલામતી ધોરણો સહિત ટેકનિકલ ધોરણો અને વિશિષ્ટતાઓનો વિકાસ) નિયમો,

૨૦૦૯; પેટ્રોલિયમ અને નેચરલ ગેસ રેગ્યુલેટરી બોર્ડ (ગેસ એક્સચેન્જ) નિયમો, ૨૦૨૦]

(૭) કલમ ૧૬ અને ૧૭ નિર્ણાયક મહત્વ ધરાવે છે કારણ કે, તે કોઈપણ શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્ક અથવા સામાન્ય વાહક અથવા કરાર વાહક તરીકે કોઈપણ પાઈપલાઈન નાખવાની, નિર્માણ કરવાની, સંચાલન કરવાની અથવા વિસ્તરણ કરવાની પ્રક્રિયામાં રહેલી સંસ્થાઓના સંબંધમાં સમાન વ્યવહાર કરવાના સંસદના ઈરાદાને દર્શાવે છે; અને

(૮) કલમ ૧૭ (૪) પોતે કેન્દ્ર સરકારની નીતિઓનો ઉલ્લેખ કરે છે, જે કલમ ૧૭ (૨) હેઠળની અરજીઓ પર વિચાર કરતી વખતે પી. એન. જી. આર. બી. ને લાગુ કરવા અને માર્ગદર્શન આપવા માટે છે.

૮૦. અગાઉ ચર્ચા કરવામાં આવી હતી તેમ, પેટ્રોલિયમ હંમેશા સંસદ અને કેન્દ્ર સરકારના વિશિષ્ટ કાર્યક્ષેત્રમાં હતું.પેટ્રોલિયમ કાયદો, ૧૯૩૪ (પૂર્વ–બંધારણીય કાયદો) અને વધુ અગત્યનું, પેટ્રોલિયમ અને કુદરતી ગેસ નિયમો, ૧૯૫૯ (ત્યારબાદ "૧૯૫૯ નિયમો" તરીકે ઓળખાય છે) નો અમલ દર્શાવે છે કે આ ક્ષેત્રમાં સંઘની પ્રાધાન્યતા હંમેશા અસ્તિત્વમાં હતી.૧૯૫૯ના નિયમો, નિયમ ૩ (i) દ્વારા "કુદરતી ગેસ" ને બોર–છિદ્રોમાંથી મેળવેલા ગેસ તરીકે

વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવ્યો છે અને તેમાં મુખ્યત્વે હાઇડ્રોકાર્બનનો સમાવેશ થાય છે.મહત્ત્વની વાત એ છે કે, નિયમ ૩ (કે) માં "પેટ્રોલિયમ" ને "મુક્ત સ્થિતિમાં કુદરતી રીતે બનતા હાઇડ્રોકાર્બન તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવે છે, પછી ભલે તે કુદરતી ગેસના સ્વરૂપમાં હોય અથવા પ્રવાહી ચીકણું અથવા ઘન સ્વરૂપમાં હોય." નિયમ ૪ મુજબ, લાઇસન્સ અથવા લીઝ સિવાયના તમામ પ્રોસ્પેક્ટિંગ અથવા ખાણકામ પર પ્રતિબંધ મૂકવામાં આવ્યો હતો.પેટ્રોલિયમ નિયમો, ૨૦૦૨ ભાગ V માં પેટ્રોલિયમના નિયમન અને પરિવહન માટે એક શાસન (નિયમો ૮૭–૧૦૧) લાવવામાં આવ્યા હતા, જે ફરીથી કુદરતી ગેસને સમાવવા માટે વ્યાપક રીતે વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવ્યા હતા.નિયમ ૮૯ નકારાત્મક શબ્દોમાં મૂકવામાં આવ્યો છે અને પૂર્વ મંજૂરી વિના સ્પષ્ટ રીતે પાઇપલાઇન પર પ્રતિબંધ મૂકે છેઃ

"૮૯. પાઇપલાઇનની ડિઝાઇન અને માર્ગની મંજૂરી–કોઈ પાઇપલાઇન પાઇપલાઇનના માર્ગના મુખ્ય નિયંત્રકની પૂર્વ લેખિત મંજૂરી વિના અને ડિઝાઇન, બાંધકામ અને તેની કામગીરી વિના નાખવામાં આવશે."

૮૧. નિયમ ૯૦ પાઇપલાઇનની રચના તેમજ સ્થાનના સંદર્ભમાં ચોક્કસ તકનીકી વિશિષ્ટતાઓ પ્રદાન કરે છે; નિયમ ૯૧ જણાવે છે કે પાઇપલાઇન સૌથી અનુકૂળ માર્ગમાં નાખવામાં આવે છે, જેમાં અવરોધો અને એવા વિસ્તારો

ટાળવામાં આવે છે જેમાં કોઈ અસામાન્ય બાહ્ય પરિસ્થિતિઓ નથી.હાઇડ્રોસ્ટેટિક પરીક્ષણ, કાટ સામે રક્ષણ, ભૂગર્ભમાં પાઇપલાઇન નાખવી, પાઇપલાઇન બંધ કરવી, માપની તપાસ કરવી, ફેરફાર, ઉમેરા, સમારકામ અને જાળવણી માટેની જોગવાઇઓ અને નિરીક્ષણ અને તપાસની સત્તા તેમજ અકસ્માતોની જાણ કરવાની જવાબદારી જેવા અન્ય માપદંડ પૂરા પાડવામાં આવે છે.

૮૨. નેચરલ ગેસ પાઇપલાઇન અને શહેર અથવા સ્થાનિક નેચરલ ગેસ ડિસ્ટ્રિબ્યુશન નેટવર્કના વિકાસ માટેની નીતિ, ૨૦૦૬ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા ઘડવામાં આવી હતી.પેરા ૧ માં, નીતિનો ઉદ્દેશ કુદરતી ગેસ પાઇપલાઇન અને શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્કમાં જાહેર અને ખાનગી ક્ષેત્રના રોકાણને પ્રોત્સાહન આપવાનો છે, જેથી બિન–ભેદભાવપૂર્ણ નેટવર્ક પર પાઇપલાઇન નેટવર્કમાં તમામ સંસ્થાઓને ખુલ્લી પહોંચ મળે, પ્રભાવશાળી સ્થિતિનો દુરુપયોગ અટકાવવા માટે સંસ્થાઓ વચ્ચે સ્પર્ધાને પ્રોત્સાહન મળે અને કુદરતી ગેસ પાઇપલાઇન અને શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્ક માટે ગેસની ઉપલબ્ધતા અને વાજબી ટેરિફની દ્રષ્ટિએ ગ્રાહકોના હિતને સુરક્ષિત કરી શકાય.પેરા ૬.૧ જણાવે છે કે સામાન્ય અથવા કરાર વાહક ગેસ પાઇપલાઇનનું નિર્માણ, સંચાલન અથવા વિસ્તરણ કરવા ઇચ્છતી કોઈપણ સંસ્થાએ એવું કામ હાથ ધરવું પડશે કે જો તે ગેસ માર્કેટિંગ અથવા શહેર અથવા સ્થાનિક ગેસ વિતરણ નેટવર્કના સંબંધિત ક્ષેત્રોમાં વ્યવસાયિક હિત ધરાવે છે

અથવા સંબંધિત સંસ્થા (મૂળ કંપની, જૂથ કંપની, સંયુક્ત સાહસ, પેટાકંપની વગેરે) ધરાવે છે, તો તે પાઇપલાઇન પ્રવૃત્તિ અને તે પ્રવૃત્તિઓ વચ્ચે લાંબા સમય સુધી સંબંધ સુનિશ્ચિત કરશે.આવી સંસ્થાઓ સંલગ્ન આચાર સંહિતાનું પાલન કરવા માટે બંધાયેલી હતી, અને પી. એન. જી. આર. બી. ને અધિકૃત સંસ્થા અને તેની સંબંધિત સંસ્થાઓના સંચાલકીય માળખા/માલિકીની પેટર્ન અને ખાતાઓ વિશે પૂછપરછ કરવાનો અધિકાર હતો જેથી ખાતરી કરી શકાય કે આવા સંબંધો હાથની લંબાઈ પર છે.પેરા ૬.૨ envisions કે અધિકૃત સંસ્થાઓ તેમની એકમાત્ર વ્યવસાયિક પ્રવૃત્તિ તરીકે કુદરતી ગેસનું પરિવહન કરશે અને ગેસ માર્કેટિંગ અથવા શહેર અથવા સ્થાનિક ગેસ વિતરણ નેટવર્કમાં કોઈ વ્યવસાયિક હિતો ધરાવશે નહીં.પેરા ૬ નો ઉદ્દેશ એ સુનિશ્ચિત કરવાનો છે કે પાઇપલાઇનની માલિકી કોઈ પણ ગેસ વિક્રેતાને કોઈ સ્પર્ધાત્મક લાભ પ્રદાન ન કરે અને બિન-ભેદભાવપૂર્ણ ધોરણે ખુલ્લી પહોંચ સાથે કાર્યક્ષમ ગેસ ગ્રીડની સ્થાપનામાં બજાર શક્તિનો દુરુપયોગ ન કરે.પેરા ૭.૧ ના કારણે, ગેસ ગ્રીડ જોડાણ

"[હું કામગીરીમાં સુમેળ લાવવા અને વિવિધ ગેસ પાઈપલાઈનને આંતર જોડાણ પ્રદાન કરવાના દૃષ્ટિકોણ સાથે છું.ભારતમાં ગેસ ક્ષેત્રના વિકાસ માટે, જેમાં બિન-ભેદભાવપૂર્ણ ધોરણે તમામ ખેલાડીઓ માટે ખુલ્લા બજારની પહોંચ સાથે ગેસ ગ્રીડની સ્થાપના, તકનીકી જરૂરિયાતો અને સલામતી ધોરણો તેમજ ગેસ ગ્રીડ કનેક્ટિવિટી માટે એક કોડનો વ્યાપક સમૂહ બોર્ડ દ્વારા વિકસાવવામાં

આવશે, જે ઓપરેશનલ સુસંગતતા સુનિશ્ચિત કરવા માટે જરૂરી છે.આવા ધોરણો અને સંહિતાનું પાલન કરવું એ ગેસ પાઈપલાઈન તેમજ શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્ક માટે અધિકૃતતાની અભિન્ન શરત હશે.બોર્ડ ટેકનિકલ વિચારણાઓ પર ગેસ ગ્રીડની પહોંચનો ઇનકાર કરી શકે છે."

પેરા ૯માં, કેન્દ્ર સરકાર અથવા પી. એન. જી. આર. બી. એ ઓઇલ ઇન્ડસ્ટ્રી સેફ્ટી ડિરેક્ટોરેટ (હવે પછી "ઓ. આઈ. એસ. ડી". તરીકે ઓળખાય છે) સાથે પરામર્શ કરીને,

"[R] પ્રવર્તમાન નિયમો અને ધોરણો, તેમની લાગુ પડવાની ક્ષમતાનું અવલોકન કરો અને કુદરતી ગેસ ટ્રાન્સમિશન અને વિતરણ પાઈપલાઈન અને શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્કના સંદર્ભમાં તકનીકી અને HSE ધોરણોનો વ્યાપક સમૂહ વિકસાવો.આ ધોરણો કુદરતી ગેસ પાઈપલાઈન અને શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્કની ડિઝાઇન, બિછાવવું, સંચાલન અને જાળવણીમાં તકનીકી અને એચ. એસ. ઈ. પરિમાણોને આવરી લેશે, જેમાં સંબંધિત સુવિધાઓ અને ઉપકરણો સામેલ છે, જેમાં અન્ય બાબતોની સાથે–સાથે ગેસ ગ્રીડ જોડાણના મુદ્દાઓને ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે.દેશમાં કુદરતી ગેસ પાઇપલાઇન અને વિતરણ માળખાગત સુવિધાનો

અવિરત વિકાસ સુનિશ્ચિત કરવા માટે બોર્ડ કાયદાની કલમ ૧૧ (i) અનુસાર ધોરણો નક્કી કરશે."

૮૩. આ તમામ–પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમ અને ૨૦૦૬ની નીતિના ઉદ્દેશો અને જોગવાઈઓ–બોર્ડને તેના દ્વારા ઘડવામાં આવેલા નિયમો સાથે, કઈ અરજદાર સંસ્થાઓને અધિકૃતતા આપી શકાય તે નક્કી કરવા માટે, અને જો એમ હોય તો, તેમના સંબંધિત પ્રોજેક્ટની કેટલી હદ સુધી, પૂરતું માર્ગદર્શન આપે છે.તેથી કલમ ૧૭ (૪) હેઠળ પી. એન. જી. આર. બી. દ્વારા કોઈપણ અધિકૃતતાની અરજી પર નિર્ણય લેવાનો નિર્ણય દરેક અરજીને લગતા વ્યક્તિલક્ષી પરિબળોની વિચારણા પર આધારિત નથી, પરંતુ ઉપરોક્ત તમામ સંબંધિત પરિબળોના એકંદર વિશ્લેષણ પર આધારિત છે.

૮૪. આ અદાલતના આદેશો (ખાસ કરીને એમ. સી. મહેતામાં જાહેર હિતની અરજીમાં કરવામાં આવેલા) અથવા રાજ્ય દ્વારા આપવામાં આવેલી અધિકૃતતાના સંદર્ભમાં ખરેખર દરમિયાનગીરી કરનારાઓની અદાણીની દલીલને આ અદાલતના અભિપ્રાયની દ્રષ્ટિએ પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની જોગવાઈઓને ઓવરરાઈડિંગ અથવા કોઈપણ રીતે નબળી પાડવા તરીકે વાંચી શકાતી નથી.વિશેષ સંદર્ભ ૨૦૦૧ તેમજ એસોસિએશન ઑફ નેચરલ ગેસ એન્ડ ઓઆરએસ (સુપ્રા) માં નિર્ણયસંસદને કાયદા ઘડવાની વિશેષ ક્ષમતા હતી અને

સંઘ પાસે પેટ્રોલિયમ અને પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનોના સંબંધમાં નીતિઓ ઘડવાની સંબંધિત એકમાત્ર કાર્યકારી સત્તાઓ હતી.ચુકાદાના અગાઉના ભાગમાં નોંધ્યું છે તેમ, પેટ્રોલિયમ અધિનિયમ, ૧૯૩૪ "અમલમાં કાયદો" તરીકે ચાલુ રહ્યો હોવા છતાં, વિવિધ પાસાઓના સંબંધમાં ચોક્કસ નિયમો ઘડવા માટે ઘણી વખત ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં ગેસ પાઈપલાઈન નાખવાના નિયમન માટે કાનૂની વ્યવસ્થા વગેરેનો સમાવેશ થાય છે, જેના માટે કેન્દ્રીય સત્તાવાળાઓ હંમેશા પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમ લાગુ કરતા પહેલા વિશિષ્ટ નિયંત્રણનો ઉપયોગ કરતા હતા. આ કાયદો એક આધુનિક નિયમન બનાવે છે જેનો હેતુ યોગ્ય અમલીકરણ માટે અખિલ ભારતીય માર્ગદર્શિકા અને નીતિઓ બનાવવાનો છે, જે સુનિશ્ચિત કરે છે કે ક્ષેત્રમાં બજારના પ્રભુત્વનો દુરુપયોગ ન થાય અને વિવિધ સંસ્થાઓના વ્યવહારમાં નિષ્પક્ષતા રહે.પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમનો હેતુ તે વિષય પર અધિકૃતતા આપવાના સંદર્ભમાં પ્રાધાન્યતા મેળવવાનો હતો જેના પર તે અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરે છે.તેના અધિકારક્ષેત્રના યોગ્ય ઉપયોગને સરળ બનાવવા માટે, રાજ્યોને સમાન ભૂમિકા અથવા જગ્યા આપવામાં આવી છે–જે કેન્દ્ર સરકારની ૨૦૦૬ની નીતિ હેઠળ સ્પષ્ટ શબ્દોમાં ફરીથી સૂચવવામાં આવી છે.કોઈ વાંધા ન આપવામાં રાજ્યોની ભૂમિકા સ્થાનિક પરિબળોને ધ્યાનમાં રાખીને મર્યાદિત છે–હવે ઓછું નહીં.આ સંજોગોમાં, અદાણી અથવા દરમિયાનગીરી કરનારાઓ વતી કોઈ પણ દલીલ કે, રાજ્ય સત્તામંડળ દ્વારા તેમને કોઈ વાંધો આપવામાં આવ્યો ન હતો અથવા

અદાલતના આદેશોએ કોઈ પણ સંસ્થાને કામ કરવાની અથવા કામ ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપી હતી, તે પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની દ્રષ્ટિએ અધિકૃતતા સમાન નથી. એવું પણ નથી કે કેન્દ્ર સરકારની અધિકૃતતાની ધારણા કરી શકાય.આવી સંસ્થાઓએ આ કાયદો અમલમાં આવ્યા પછી કોઈપણ ક્ષેત્રના સંદર્ભમાં પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમ હેઠળ અધિકૃતતા મેળવવી પડતી હતી.

૮૫. આ બધાને ધ્યાનમાં રાખીને, આ અદાલતનો અભિપ્રાય છે કે, અદાણી ગેસ (ઉપરોક્ત) માં અગાઉના ચુકાદાએ કાયદાનું યોગ્ય અર્થઘટન કર્યું નથી.તેમાં ચર્ચા કરવામાં આવી ન હતી કે "માન્ય અધિકૃતતા" (કલમ ૧૬ની જોગવાઈમાં) લાયક હતી કે અયોગ્ય.અદાણી ગેસ (ઉપરોક્ત) માં અગાઉના ચુકાદામાં એ મહત્વની શરતની પણ નોંધ લેવામાં આવી ન હતી કે, ડીમ્ડ ઓથોરાઇઝેશન કલમ કલમ ૧૭ સહિત પ્રકરણ IV ની અન્ય જોગવાઈઓને આધિન લાગુ પડે છે; અને અંતે તેણે વિશેષ સંદર્ભ (ઉપરોક્ત) માં પાંચ ન્યાયાધીશોની બેન્ચના નિર્ણાયક ચુકાદાની અવગણના કરી હતી.તદનુસાર, અદાણી ગેસમાં કલમ ૧૬નું અર્થઘટન અને તેના પરંતુકમાં માન્ય અધિકૃતતા કલમ ખોટી હોવાનું માનવામાં આવે છે.તેથી અદાણી ગેસનો ચુકાદો રદ કરવામાં આવ્યો છે.આ જ કારણોસર, અપીલકર્તાઓ તેમજ સહાયક હસ્તક્ષેપકર્તાઓની રજૂઆતો નકારી કાઢવામાં આવે છે.

ફરીથી બિંદુ નંબર ૨:નિયમન ૧૮ની માન્યતા.

૮૬. આ ચુકાદાના અગાઉના વિભાગમાં ચર્ચા કરવામાં આવી છે તેમ, કલમ ૧૬ અને ૧૭ના આધારે, માત્ર તે જ સંસ્થાઓ કે જે નિયત દિવસ પહેલા અધિકૃત કરવામાં આવેલી CGD પ્રવૃત્તિઓ કરી રહી હતી, તે PNGRB અધિનિયમ હેઠળ અધિકૃત માનવામાં આવે છે. કલમ ૧૯ એ જોગવાઈ કરે છે કે, બોર્ડ અધિકૃતતા માટેની અરજીના આધારે અથવા સુઓ મોટો ધોરણે અધિકૃતતા આપી શકે છે, જ્યાં બોર્ડને ચોક્કસ ભૌગોલિક વિસ્તારમાં શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્ક મૂકવું, નિર્માણ કરવું, સંચાલન કરવું અથવા વિસ્તરણ કરવું જરૂરી અથવા અનુકૂળ લાગે છે.

૮૭. આ કાયદો અમલમાં આવ્યા પછી આવી કામગીરી શરૂ કરવા માંગતી સંસ્થાઓના સંદર્ભમાં, નિયમન ૪ નીચે મુજબ જોગવાઈ કરે છે:

"૪. બોર્ડ દ્વારા વ્યાજના માર્ગની અભિવ્યક્તિ અથવા સુઓ–મોટુ દ્વારા દરખાસ્તની શરૂઆત.

(૧) સી. જી. ડી. નેટવર્ક નાખવા, નિર્માણ કરવા, સંચાલન કરવા અથવા વિસ્તરણ કરવા ઇચ્છતી સંસ્થાએ પેટ્રોલિયમ અને નેચરલ ગેસ રેગ્યુલેટરી બોર્ડ

(ફી અને અન્ય શુલ્ક) રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૦૭ હેઠળ નિર્દિષ્ટ અરજી ફી સાથે અનુસૂચિ બી પર અરજીના રૂપમાં બોર્ડને રસની અભિવ્યક્તિ રજૂ કરવી પડશે.

(૨) બોર્ડ કોઈ પણ ચોક્કસ ભૌગોલિક વિસ્તાર માટે CGD નેટવર્ક નાખવા, નિર્માણ કરવા, સંચાલન કરવા અથવા વિસ્તરણ કરવામાં રસ ધરાવતી સંસ્થાઓ પાસેથી બોલીઓ આમંત્રિત કરી શકે છે.

૮૮. તેથી, આવી સંસ્થાઓએ કાં તો રસની અભિવ્યક્તિ રજૂ કરવી જરૂરી છે, ત્યારબાદ બોર્ડ દ્વારા દરખાસ્તની સ્વીકૃતિ અને બિડ્સના આમંત્રણ (નિયમન ૫ (૫) હેઠળ), અથવા જ્યારે બોર્ડ દ્વારા આવી બિડ્સ સુઓ–મોટુ આમંત્રિત કરવામાં આવે ત્યારે અધિકૃતતા માટે બિડ કરવી જરૂરી છે.તમામ જરૂરી શરતોને સંતોષતી સંસ્થાઓને નિયમન ૧૦ હેઠળ અધિકૃતતા આપવામાં આવશે.

૮૯. નિયમન ૧૭ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા પૂર્વ અધિકૃતતા ધરાવતી સંસ્થાઓની વધુ દેખરેખ અને નિયમનની જોગવાઈ કરે છે, જેને પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમ હેઠળ અધિકૃત માનવામાં આવે છે. આ નિયમન અધિકૃતતાના તમામ નિયમો અને શરતો અને સંબંધિત તકનીકી ધોરણો અને વિશિષ્ટતાઓ વગેરેનું પાલન કરવાની જરૂરિયાતો લાદે છે. બોર્ડ આવી સંસ્થાઓને વિશિષ્ટતા આપી શકે છે; બોર્ડ પરિવહન ટેરિફ પણ નક્કી કરે છે.નિયમન ૧૮ એ સંસ્થાઓ

સાથે સંબંધિત છે જે પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની અસરમાં આવતા પહેલા સી. જી. ડી. પ્રવૃત્તિઓ કરી રહી હતી, પરંતુ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃત નહોતી.આવી સંસ્થાઓ અધિનિયમ હેઠળ "માન્ય અધિકૃતતા" નો આનંદ માણી શકતી નથી; તેઓએ નિયમન ૧૮ ની જોગવાઈઓ હેઠળ નવી અધિકૃતતા માટે અરજી કરવી જરૂરી છે.

૯૦. પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમ અને નિયમો, આમ વિવિધ રીતો માટે સંસ્થાઓની ત્રણ શ્રેણીઓ બનાવે છે. જેમાં અધિકૃતતા મેળવી શકાય છેઃ(૧) નિયુક્ત દિવસ પહેલા કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃત સંસ્થાઓ અધિકૃત હોવાનું માનવામાં આવે છે, અને માત્ર સંબંધિત સ્વરૂપોમાં ચોક્કસ માહિતી રજૂ કરવાની જરૂર છે; (૨) જે સંસ્થાઓ CGD પ્રવૃત્તિઓ કરતી હતી, પરંતુ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃત નહોતી, તેમણે નિયમન ૧૮ હેઠળ નવી અધિકૃતતા માટે અરજી કરવી જરૂરી છે; (૩) જે સંસ્થાઓ નિયત દિવસ પછી CGD પ્રવૃત્તિઓ સ્થાપિત કરવા માંગે છે, એટલે કે, PNGRB અધિનિયમ અમલમાં આવ્યા પછી, નવી કામગીરી શરૂ કરવા માંગતી તમામ સંસ્થાઓએ, કાં તો રસની અભિવ્યક્તિ રજૂ કરવી પડશે, ત્યારબાદ બોલી પ્રક્રિયામાં ભાગીદારી કરવી પડશે. અથવા પી. એન. જી. આર. બી. દ્વારા બોલીઓના સુઓ–મોટુ આમંત્રણમાં ભાગ લો.

૯૧. નિયમન ૧૮ એ પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૬૧ હેઠળ ઘડવામાં આવેલા સી. જી. ડી. નિયમનોનો એક ભાગ છે. આ નિયમન, સાદા વાંચન પર, નિર્ધારિત તારીખ પછી પાઈપલાઈન નાખવા, નિર્માણ, સંચાલન અથવા વિસ્તરણ માટે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃત ન હોય તેવી સંસ્થાઓને લાગુ પડે છે.નિયમન ૧૮ (૧) માં એવી સંસ્થાઓને (જેમની પાસે નિયત તારીખે કેન્દ્ર સરકારની અધિકૃતતા ન હતી) સી. જી. ડી. નિયમનની અનુસૂચિ–૧માં નિર્ધારિત સ્વરૂપમાં અધિકૃતતા મેળવવા માટે તાત્કાલિક અરજી કરવાની જરૂર છે.નિયમન ૧૮ (૨) પછી સૂચવે છે કે પી. એન. જી. આર. બી. કલમ (એ) થી (જે) માં વર્ણવેલ માપદંડ અથવા શરતોને ધ્યાનમાં લઈ શકે છે.રેગ્યુલેશન ૧૮ (૨) (એ) રેગ્યુલેશન ૫ (૬) (એ) થી (ઈ) અને (આઇ) માં નિર્દિષ્ટ લઘુતમ પાત્રતા માપદંડની વાત કરે છે; રેગ્યુલેશન ૧૮ (૨) (બી) જણાવે છે કે જે સંસ્થાઓ રેગ્યુલેશન્સના અમલમાં આવતા સમયે કંપનીઓ તરીકે નોંધાયેલી ન હતી તેઓ કંપનીઓ બનવાનું કામ હાથ ધરશે; રેગ્યુલેશન ૧૮ (૨) (સી) જણાવે છે કે પ્રોજેક્ટને ભંડોળ પૂરું પાડતી નાણાકીય સંસ્થાઓ દ્વારા મૂલ્યાંકન કરાયેલ સંસ્થાઓ DFR ની સરખામણીમાં નિયત તારીખ પહેલાં કરવામાં આવેલી વાસ્તવિક ભૌતિક પ્રગતિનું સંતોષકારક મૂલ્યાંકન અને તેના સંબંધમાં નાણાકીય પ્રતિબદ્ધતા PNGRB દ્વારા ધ્યાનમાં લઈ શકાય છે. અધિકૃતતા.જો પ્રોજેક્ટને ભંડોળ પૂરું પાડવામાં ન આવે, તો બોર્ડ ડી. એફ. આર. નું મૂલ્યાંકન કરી શકે છે, જે પ્રોજેક્ટના ચોક્કસ ભૌગોલિક વિસ્તારને સ્પષ્ટપણે સૂચવે છે અને

સીએનજી અને પી. એન. જી. માટે કવરેજ પણ સ્પષ્ટ કરે છે. નિયમન ૧૮ (૨) (ડી) સૂચવે છે કે વાસ્તવિક ભૌતિક પ્રગતિ અને કલમ (સી) માં ઉલ્લેખિત નાણાકીય માંગનો અર્થ નિર્ધારિત તારીખ પહેલાં ડી. એફ. આર. ની દ્રષ્ટિએ સી. જી. ડી. પ્રોજેક્ટ માટે ઓળખવામાં આવેલા મૂડી ખર્ચના ઓછામાં ઓછા ૨૫ ટકા હશે.આ ઉપરાંત, સંસ્થાએ આગામી પ્રોજેક્ટ (કલમ (ઈ)) માટે જમીન સંપાદન અથવા લીઝ દ્વારા ગોઠવવી જોઈએ.પી. એન. જી. આર. બી. વાસ્તવિક ભૌતિક પ્રગતિને પ્રમાણિત કરવાનો અધિકાર અનામત રાખે છે અને હાંસલ કરેલી પ્રગતિને ધ્યાનમાં રાખીને, (i) તેના ડી. એફ. આર. માં ભૌગોલિક વિસ્તાર; અથવા (ii) નિયત દિવસ સુધી ખરેખર અમલીકરણ હેઠળ આવરી લેવામાં આવેલા ભૌગોલિક વિસ્તાર; અથવા (iii) બોર્ડ દ્વારા નિર્દિષ્ટ કોઈપણ વિસ્તાર (કલમ (એફ)) અનુસાર માત્ર અધિકૃત વિસ્તાર માટે જ સંસ્થાને અધિકૃત કરે છે.સલામતી ધોરણોની ગુણવત્તા સહિત નિયમો અથવા તકનીકી ધોરણોમાં નિર્દિષ્ટ લાગુ તકનીકી ધોરણો અને સલામતી ધોરણોને પહોંચી વળવા માટે સંસ્થાઓની ક્ષમતાઓની પર્યાપ્તતાથી બોર્ડને સંતોષ થવો જોઈએ.કલમ (જી) કલમ ૧૫ નો પણ ઉલ્લેખ કરે છે.નિયમન ૧૮ (૩) મહત્વપૂર્ણ છે કારણ કે તે એકંદર મૂલ્યાંકનની ફરજ પાડે છે અને નીચેની શરતોમાં છેઃ

"નિયમન ૧૮ (૩)–કલમ (એ) થી (જે) ની દ્રષ્ટિએ અરજીનું મૂલ્યાંકન માપદંડની સંયુક્ત પ્રકૃતિ અને આંતર–જોડાણોને ધ્યાનમાં રાખીને સંપૂર્ણતામાં કરવામાં આવશે."

૯૨. પેટા–નિયમન (૩) ઉપરાંત, તે પણ નોંધપાત્ર છે કે નિયમન ૧૮ માત્ર એક જ શ્રેણીને લાગુ પડે છે, એટલે કે, એવી સંસ્થાઓ કે જે પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમ લાગુ થયા પહેલા કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃત ન હતી. આ મર્યાદિત સંખ્યામાં અસ્તિત્વ ધરાવતી એક લુપ્ત થતી પ્રજાતિ હતી, એટલે કે, તેઓ અધિકૃતતા વિના ચાલુ રહેવાની અપેક્ષા રાખતા ન હતા.કલમ ૧૬ની જોગવાઈ અને કલમ ૧૭ના મુખ્ય ભાગોના પ્રકાશમાં નિયમન ૧૮નું અર્થઘટન કરવામાં કેટલાક તર્ક છે.પી. એન. જી. આર. બી. કાયદો અમલમાં આવ્યો તે પહેલાં, કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા વિકસાવવામાં આવેલા મંજૂરી અથવા અધિકૃતતા માટેના વર્તમાન ધોરણો પેટ્રોલિયમ અધિનિયમ, પેટ્રોલિયમ નિયમો તેમજ હાલની નીતિઓ, એટલે કે ૨૦૦૨ની નીતિ અને ૨૦૦૬ની પછીની નીતિમાં જોવા મળ્યા હતા.આને ધ્યાનમાં રાખીને, નિયમન ૧૮ અરજદારોના અત્યંત મર્યાદિત વર્ગની જરૂરિયાતોને પહોંચી વળવા માટે હતું અને આ નિયમન ઘડવાનો હેતુ તેને તે સંસ્થાઓ પર લાગુ કરવાનો હતો જેમના પ્રોજેક્ટ અસ્તિત્વમાં હતા અને જેમના પ્રોજેક્ટ કેન્દ્ર સરકાર માટે અજાણ હતા.વિશેષ સંદર્ભ (ઉપરોક્ત) માં ચુકાદો એ માત્ર એક ઘોષણા હતી કે જે હંમેશા યોગ્ય

કાનૂની સ્થિતિ હતી, એટલે કે, સંસદને પેટ્રોલિયમ, ખનિજ તેલ અને તેલ અને કુદરતી ગેસના સંબંધમાં કાયદા ઘડવા માટે વિશિષ્ટ કાયદાકીય ક્ષમતા હતી અને કેન્દ્ર સરકારનું આ વિષય પર વિશિષ્ટ નિયંત્રણ હતું.રાજ્યો દ્વારા આ બંધારણીય સ્થિતિનું ઉલ્લંઘન, જેમાંથી કેટલાકને અધિકૃતતા આપવામાં આવી હતી, તેનો અર્થ એ થશે કે જે સંસ્થાઓ રાજ્ય દ્વારા અધિકૃત કરવામાં આવી હતી પરંતુ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નહીં, તે અન્ય બાબતોની સાથે સાથે કુદરતી ગેસ પાઈપલાઈન અને શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્કના બિછાવવા, સંચાલન અને નિર્માણના સંદર્ભમાં કેન્દ્ર સરકારની એકંદર નીતિને અનુરૂપ ન હોત.

૯૩. નિયમન ૧૮ એક સમાન ધોરણ પૂરું પાડવા માટે હતું, જેમાં આવી રાજ્ય અધિકૃત સંસ્થાઓના પ્રોજેક્ટ્સનું મૂલ્યાંકન કરી શકાય અને જો જરૂર પડે તો અધિકૃતતા આપી શકાય.નિયમન માટે જરૂરી ટેકનિકલ અને સલામતી ધોરણો ઉપરાંત, અંતિમ ધોરણો સૂચવવામાં આવ્યા હતા; તેથી, અનુરૂપ નાણાકીય પ્રતિબદ્ધતા સાથે વાસ્તવિક ભૌતિક પ્રગતિના ૨૫ ટકાના સામાન્ય માપદંડ પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો.

૯૪. પી. એન. જી. આર. બી. ને સમગ્ર પ્રોજેક્ટને મંજૂરી આપવાની અથવા તેને ઘટાડવાની અથવા પ્રોજેક્ટના તે ભાગને મંજૂરી આપવાની છૂટ આપવામાં આવી છે જે વાસ્તવમાં કરવામાં આવે છે.આ અદાલતના અભિપ્રાયમાં, આ વિવેકબુદ્ધિ

આવશ્યક છે કારણ કે પી. એન. જી. આર. બી. એ માત્ર સંબંધિત વિસ્તાર અથવા વિસ્તારોની જ નહીં, પરંતુ સંબંધિત નેટવર્કની શક્યતા અને રાજ્ય અને રાષ્ટ્રીય નેટવર્ક સાથે તેના એકીકરણની એકંદર સ્થિતિને ધ્યાનમાં લેવી પડી હતી.તેથી, કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃત ન હોય તેવી સંસ્થાઓ દ્વારા કરવામાં આવેલી અરજીઓ સાથે વ્યવહાર કરવા માટે નિયમન ૧૮ ને એક વિશેષ સુવિધા તરીકે જોવું જોઈએ.કલમ ૧૬ અમલમાં આવવાથી અને તે તમામ હાલની સંસ્થાઓના મૂલ્યાંકનના નિષ્કર્ષ સાથે, નિયમન ૧૮ લાગુ કરવા માટે બહુ ઓછો અથવા કોઈ અવકાશ રહેશે નહીં.આ નિયમન ૧૭ પરથી પણ સ્પષ્ટ થાય છે જે નીચે મુજબ વાંચે છે:

"૧૭. નિયત તારીખ પહેલાં CGD નેટવર્ક નાખવા, નિર્માણ કરવા, સંચાલન કરવા અથવા વિસ્તરણ કરવા માટે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃત સંસ્થા.

(૧) સંસ્થાએ નિયત તારીખથી એકસો એંસી દિવસના સમયગાળામાં અનુસૂચિ એચમાં જણાવ્યા મુજબ સહાયક દસ્તાવેજો સાથે સંબંધિત માહિતી રજૂ કરવી પડશે.

(૨) સંસ્થા કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા લાદવામાં આવેલી જવાબદારીઓ, જો કોઈ હોય તો, સહિત કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃતતાની શરતો અને નિયમોનું પાલન કરશે.

(૩) સંસ્થા સલામતી ધોરણો અને સેવા ધોરણોની ગુણવત્તા સહિત તકનીકી ધોરણો અને વિશિષ્ટતાઓ માટે સંબંધિત નિયમોનું પાલન કરશે.

(૪) બોર્ડ પેટ્રોલિયમ અને નેચરલ ગેસ રેગ્યુલેટરી બોર્ડ (એક્સક્લુઝિવિટી ફોર સિટી અથવા લોકલ નેચરલ ગેસ ડિસ્ટ્રિબ્યુશન નેટવર્ક્સ) રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૦૮ની જોગવાઈઓ અનુસાર આવા નિયમો અને શરતો પર એક્સક્લુઝિવિટી આપવા પર વિચાર કરી શકે છે.

(૫) પેટ્રોલિયમ અને નેચરલ ગેસ રેગ્યુલેટરી બોર્ડ એક્ટ, ૨૦૦૬ની કલમ ૨૨ હેઠળ નિયમન મુજબ પરિવહન દર બોર્ડ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવશે.

(૬) સંસ્થાની પ્રવૃત્તિઓ અધિનિયમની જોગવાઈઓ અનુસાર લાગુ થઈ શકે તેવા અન્ય નિયમોને આધિન હોઈ શકે છે.

૯૫. ચુકાદામાં ટાંકવામાં આવ્યું હતું, એટલે કે, અદાણી ગેસ (સુપ્રા) એ ચુકાદાના અગાઉના ભાગમાં નોંધાયેલી રજૂઆતના સમર્થનમાં જણાવ્યું હતું કે નિયમન ૧૮ (૨) ફરજિયાત શરતોમાં જોડાયેલું નથી અને તેણે એવું માન્યું હતું કેઃ

"... પરંતુ તેમાં કોઈ શંકા નથી કે નિયમન ૧૮ (૩) ની સ્પષ્ટ શરતોને ધ્યાનમાં રાખીને તે જ સુસંગત વિચારણાઓ હશે, જેમાં સ્પષ્ટપણે જણાવવામાં આવ્યું છે કે પી. એન. જી. આર. બી. એ અરજીને ધ્યાનમાં લેવી પડશે અને તેમના આંતર-જોડાણોને ધ્યાનમાં રાખીને તમામ માપદંડ સંતુષ્ટ છે કે કેમ તેની ચકાસણી કરવી પડશે.આ શરતો ફરજિયાત હોવાની શંકા માટે કોઈ અવકાશ હોઈ શકે નહીં." નિયમનની ઉપરોક્ત યોજનાને ધ્યાનમાં રાખીને, આ અદાલત પહેલા વિચારણા કરશે કે શું નિયમન ૧૮ (૨) માં "ધ્યાનમાં લઈ શકાય છે" શબ્દસમૂહ, વિવિધ માપદંડ નક્કી કરતા પહેલા, ફરજિયાત છે કે માત્ર માર્ગદર્શન દ્વારા.અદાણી ગેસ (ઉપરોક્ત) માં, આ અદાલતે ઠેરવેલ કે હતું કે આ શબ્દ ફરજિયાત નથી, અને તેમ છતાં પી. એન. જી. આર. બી. ને સામાન્ય રીતે કલમ (એ) થી (જે) માં વિવિધ માપદંડ દ્વારા માર્ગદર્શન આપવું પડે છે.

૯૬. અગાઉ નોંધ્યું છે તેમ, પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમનો હેતુ નિષ્કર્ષણ પછીની તમામ પ્રવૃત્તિઓનું નિયમન કરવાનો છે-એટલે કે, શુદ્ધિકરણ, પ્રક્રિયા, સંગ્રહ, પરિવહન, વિતરણ, માર્કેટિંગ અને વેચાણ.જ્યારે સત્તા આપવામાં આવે છે, ત્યારે તેનો અર્થ મૂળ કાયદાના એકંદર સંદર્ભમાં અને નિયમનકારી એજન્સીને આપવામાં આવેલી ચોક્કસ સત્તાઓમાં થવો જોઈએ.પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૧ અને કલમ ૬૧ બોર્ડને નિયમન

કરવાની સત્તા આપે છે.આ સત્તાનો ઉપયોગ કરીને નિયમન ૧૮ ઘડવામાં આવ્યું હતું, જેમાં નિયત તારીખે કેન્દ્ર સરકારની અધિકૃતતા ન ધરાવતી સંસ્થાઓ દ્વારા અધિકૃતતા માટેની અરજીઓ પર વિચાર કરવા માટે સમાન માપદંડ લાગુ કરવામાં આવ્યા હતા.તે આ સંદર્ભમાં છે કે વ્યક્તિએ "ધ્યાનમાં લઈ શકાય છે" શબ્દસમૂહના અર્થઘટનને ધ્યાનમાં લેવું પડશે.

૯૭. શ્રી સીતારામ સુગર કંપની લિમિટેડ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા [(૧૯૯૦) ૩ એસ. સી. સી. ૨૨૩] માં, આ અદાલતે કાયદામાં "ધ્યાનમાં રાખીને" અભિવ્યક્તિ પર વિચાર કરવો અને તેનું અર્થઘટન કરવું પડ્યું હતું, જેણે સરકારને ખાંડની કિંમત નક્કી કરવાની સત્તા આપી હતી.આ અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું:

“૨૯. (....)તેમ છતાં, "આદર રાખવો" શબ્દનો ઉપયોગ કાયદામાં જે સંદર્ભમાં કરવામાં આવ્યો છે તે સંદર્ભમાં સમજવો આવશ્યક છે.જુઓ ભારતનું સંઘ વિરુદ્ધ કમલાભાઈ હરજીવંદાસ પારેખ [(૧૯૬૮) ૧ એસસીઆર ૪૬૩,૪૭૧].આ શબ્દોનો અર્થ એ નથી કે સરકાર, કલમ (એ) થી (ડી) માં ઉલ્લેખિત બાબતોને ધ્યાનમાં લીધા પછી, સુસંગત હોઈ શકે તેવી અન્ય કોઈ બાબત પર વિચાર કરી શકતી નથી.અભિવ્યક્તિ "માત્ર આદર રાખવો" નથી પરંતુ "આદર રાખવો" છે.આ શબ્દો બંધનકર્તા નથી; તેઓ મર્યાદાના શબ્દો નથી, પરંતુ અંદાજ

લગાવવા માટે સામાન્ય માર્ગદર્શનના છે.સરકારે, અલબત્ત, પોતાને એવા પ્રશ્નો તરફ ધ્યાન આપવું જોઈએ કે જેના માટે તેણે ધ્યાન આપવું જોઈએ, અને આમ કર્યા પછી, તે નક્કી કરવાનું સરકારનું કામ છે કે તે હેતુ માટે વાજબી રીતે શું સુસંગત માને છે તેના સંદર્ભમાં તે નક્કી કરવા માટે તેને શું અધિકાર છે.સી. આઈ. ટી. વિરુદ્ધ વિલિયમસન ડાયમંડ્સ લિમિટેડમાં ન્યાયિક સમિતિ. [એલ. આર. ૧૯૫૮ એસી ૪૧,૪૯:(૧૯૫૭) ૩ ડબલ્યુ. એલ. આર. ૬૬૩] એ "સંબંધિત" અભિવ્યક્તિના સંદર્ભમાં અવલોકન કર્યું:(એસી પાનું ૪૯)

"ઉપયોગમાં લેવાતા શબ્દોનું સ્વરૂપ કોઈ શંકા વિના પોતાને એ સૂચન તરફ દોરી જાય છે કે માત્ર ઉલ્લેખિત બે બાબતોને ધ્યાનમાં લેવી જોઈએ, પરંતુ તેમના પ્રભુત્વોને એવું લાગે છે કે અન્ય સંબંધિત પરિબળોથી અલગ ઉલ્લેખિત બે બાબતોને ધ્યાનમાં લઈને વાજબીતાના નિષ્કર્ષ પર પહોંચવું અશક્ય છે.વધુમાં, કાયદો એવું નથી કહેતો કે કંપની દ્વારા અગાઉ થયેલા નુકસાન અને કરવામાં આવેલા નફાના નાના પ્રમાણને "માત્ર ધ્યાનમાં રાખીને".માત્ર આ બે બાબતોને ધ્યાનમાં લઈને "ગેરવાજબી" પ્રશ્નનો કોઈ જવાબ આપી શકાતો નથી, જેને કોઈ પણ રીતે પર્યાપ્ત કહી શકાય."

CIT વિરુદ્ધ ગુંગાધર બેનર્જી એન્ડ કંપની (P) લિમિટેડ જુઓ. [(૧૯૬૫) ૩ SCR ૪૩૯,૪૪૪–૪૫:AIR ૧૯૬૫ SC ૧૯૭૭:૫૭ આઈ. ટી. આર. ૧૭૬]

સરસ્વતી ઔદ્યોગિક સિન્ડિકેટ લિમિટેડ વિરુદ્ધ ભારત સંઘ [(૧૯૭૪) ૨ એસ. સી. સી. ૬૩૦,૬૩૩ પણ જુઓ:(૧૯૭૫) ૧ એસસીઆર ૯૫૬,૯૫૯].કર્ણાટક રાજ્યમાં રંગનાથ રેડ્ડી વિરુદ્ધ [(૧૯૭૭) ૪ એસ. સી. સી. ૪૭૧,૪૮૮:(૧૯૭૮) ૧ SCR ૬૪૧,૬૫૭–૫૮ આ અદાલતે જણાવ્યું:(એસસીસી પી.૪૮૮, પરિચ્છેદ ૨૩:એસ. સી. આર. પી. <આઇ. ડી. ૧>) "" અને "" ને ધ્યાનમાં રાખીને "અભિવ્યક્તિઓની સામગ્રી અને હેતુ ઇંગ્લેન્ડની અદાલતોના વિવિધ નિર્ણયોમાં અને આ દેશમાં પણ વિચારણાનો વિષય રહ્યો છે.આપણે ફક્ત થોડા જ લોકોનો ઉલ્લેખ કરી શકીએ છીએ.ઇલિંગવર્થ વિરુદ્ધ વાલ્મ્સલીમાં [(૧૯૦૦) ૨ ક્યૂ. બી. ૧૪૨:૧૬ ટી. એલ. આર. ૨૮૧] અપીલ અદાલતે પાન ૧૪૪ પર રોમર સી. જે. ના ચુકાદામાંથી કેટલાક શબ્દો ટાંક્યા હતા:

“કલમ ૨ નો અર્થ એ છે કે વળતરનું મૂલ્યાંકન કરતી ટ્રિબ્યુનલે ધ્યાનમાં રાખવું જોઈએ અને અકસ્માત પહેલા અને પછી મેળવેલા સરેરાશ સાપ્તાહિક વેતનને ધ્યાનમાં રાખવું જોઈએ.તે ધ્યાનમાં રાખીને, વળતરની રકમ પર મર્યાદા મૂકવામાં આવે છે જે આપવામાં આવી શકે છે....”

****

“૨૯. (...) પૃષ્ઠ ૪૫૮ પર ફ્લેચર મોલ્ટન, એલ. ન્યાયમૂર્તિ. ના ચુકાદામાંથી કેટલાક શબ્દો ટાંકવા યોગ્ય છે.'આદર કરવો પડી શકે છે' શબ્દસમૂહ હેઠળ જે હકીકતોની અદાલતો આ રીતે નોંધ લઈ શકે છે તે 'બંધનકર્તા નહીં પણ માર્ગદર્શક' હોવી જોઈએ.આ અદાલતે આપણામાંના એક (બેગ, જસ્ટિસ, જે તે સમયે હતા) દ્વારા બોલતા સરસ્વતી ઔદ્યોગિક સિન્ડિકેટ લિમિટેડ વિરુદ્ધ ભારત સંઘ [(૧૯૬૫) ૩ એસસીઆર ૪૩૯,૪૪૪–૪૫ ના કેસમાં સમાન અભિપ્રાય વ્યક્ત કર્યો છે:AIR ૧૯૬૫ SC ૧૯૭૭:૫૭ આઈટીઆર ૧૭૬].પૃષ્ઠ ૯૫૯ પર વિદ્વાન ન્યાયાધીશ કહે છે (એસ. સી. સી. પૃષ્ઠ ૬૩૩, પેરા ૩):‘"તેને ધ્યાનમાં રાખીને" શબ્દસમૂહ માત્ર સરકારને સંબંધિત માહિતી સામગ્રી તરીકે ધ્યાનમાં લેવાની ફરજ પાડે છે જેને તેણે ધ્યાનમાં લેવી જોઈએ.”

યુ. પી. રાજ્ય વિરુદ્ધ રેનુસાગર પાવર કંપની [(૧૯૮૮) ૪ એસસીસી ૫૯:એ. આઈ. આર. ૧૯૮૮ એસ. સી. ૧૭૩૭], અમારામાંથી એક (મુખર્જી, જસ્ટિસ, જે તે સમયે હતા) એ અવલોકન કર્યું:

“અભિવ્યક્તિ "ધ્યાનમાં રાખીને" માત્ર સરકારને સંબંધિત માહિતી સામગ્રી તરીકે ધ્યાનમાં લેવાની ફરજ પાડે છે જેને તેણે ધ્યાનમાં લેવી જોઈએ.

ઓ 'મે વિરુદ્ધ સિટી ઓફ લંડન રિયલ પ્રોપર્ટી કંપની લિમિટેડ [(૧૯૮૨) ૧ ઓલ ઈ. આર. ૬૬૦,૬૬૫:(૧૯૮૨) ૨ WLR ૪૦૭ (HL)], લોર્ડ હેલશામે કહ્યું:

"કલમ ૩૫ માં 'ધ્યાનમાં રાખવાનો' અર્થ અંગે દલીલમાં ચોક્કસ ચર્ચા થઈ હતી.આ શબ્દસમૂહનો ઉપયોગ માત્ર કલમ ૩૪ના ડ્રાફ્ટ્સમેન દ્વારા લગભગ ફરજિયાત અર્થમાં કરવામાં આવ્યો હોવા છતાં, હું કોઈ પણ રીતે એવું સૂચન કરતો નથી કે અદાલતનો હેતુ પક્ષકારોને વર્તમાન ભાડૂતની શરતો સાથે કોઈ પણ કાયમી સ્વરૂપમાં બાંધવાનો છે અથવા કોઈ પણ રીતે પ્રયાસ કરવો જોઈએ.

૩૦. પેટા-કલમમાં "ધ્યાનમાં રાખવું" શબ્દો ખાંડની કિંમત નક્કી કરવામાં સરકારના સામાન્ય માર્ગદર્શન માટે કાયદાકીય સૂચના છે.તેઓ સખત રીતે ફરજિયાત નથી, પરંતુ સારમાં ડિરેક્ટરી છે.પેટા-કલમ (૩-સી) હેઠળ તેની સત્તાનો ઉપયોગ કરીને સરકાર દ્વારા કરવામાં આવેલા આદેશની વાજબીતાની ચકાસણી, અલબત્ત, આ પ્રશ્ન પૂછીને કરવામાં આવશે કે શું કલમ (એ) થી (ડી) માં ઉલ્લેખિત બાબતો સામાન્ય રીતે સરકાર દ્વારા કિંમતનો અંદાજ કાઢવામાં ધ્યાનમાં લેવામાં આવી છે કે નહીં, પરંતુ કોર્ટ તે બાબતો અથવા અન્ય કોઈપણ બાબતોને કેટલી હદે ધ્યાનમાં લેવામાં આવી છે તેની કડક તપાસ કરશે નહીં.પેટા-કલમનું પૂરતું પાલન થાય છે, જો સરકારે અન્ય પરિબળોની સાથે

કલમ (એ) થી (ડી) માં ઉલ્લેખિત પરિબળોને ધ્યાનમાં લીધા હોય, જેને સરકાર વાજબી રીતે સુસંગત માની શકે છે, અને એવા નિષ્કર્ષ પર આવી હોય, જેના પર સરકારના હોદ્દા પર કોઈ પણ વાજબી વ્યક્તિ આવી હોત.(...)"

૯૮. વર્તમાન કિસ્સામાં, નિયમન ૧૮ ના સંદર્ભિત સેટિંગને ધ્યાનમાં રાખીને, "ધ્યાનમાં લઈ શકાય છે" અભિવ્યક્તિને આદેશ અથવા ડિરેક્ટરી નિયમના સીધા જેકેટમાં મૂકી શકાતી નથી.એવા ઘણા નિર્ણયો છે જે માને છે કે "હોઈ શકે છે" નો અર્થ "થશે" અને તેનાથી ઊલટું; જોગવાઈના સંદર્ભ અને ઉદ્દેશ તેમજ તેના વૈધાનિક સેટિંગ પર ઘણું નિર્ભર કરે છે.શ્રી સીતારામ સુગર કંપની (ઉપરોક્ત) માં આ અદાલત દ્વારા ચર્ચા કરવામાં આવી છે તેમ, માપદંડની ગણતરી પછી "ધ્યાનમાં રાખવું" શબ્દસમૂહ, કેવી રીતે વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ કરવો તે અંગે વિધાનસભા અથવા નિયમ નિર્માતાનું સૂચક છે.તેવી જ રીતે, "વિચારણા કરી શકે છે" અથવા "ધ્યાનમાં લઈ શકે છે" અથવા "વિચારણા કરવી કાયદેસર રહેશે" શબ્દસમૂહ દ્વારા રજૂ કરાયેલા માપદંડની ગણતરી પણ એવી પદ્ધતિઓ છે જેના દ્વારા કાયદો અથવા નિયમ નિર્માતા ઇચ્છે છે કે સત્તાધિકારી તેની ફરજો નિભાવતી વખતે ચોક્કસ માપદંડોને ધ્યાનમાં રાખીને વિવેકબુદ્ધિથી ઉપયોગ કરે.

૯૯. વર્તમાન કેસમાં, નિયમન ૧૮ (૩) ખાસ જણાવે છે કે "કલમ (એ) થી (જે) ની દ્રષ્ટિએ અરજીનું મૂલ્યાંકન સંયુક્ત પ્રકૃતિ અને માપદંડના આંતર–જોડાણોને ધ્યાનમાં રાખીને સંપૂર્ણતામાં કરવામાં આવશે." આ, "અરજીની તપાસના આધારે બોર્ડ દ્વારા સુસંગત માનવામાં આવતા અન્ય કોઈપણ માપદંડ" ની સૂચિ સાથે જોડાયેલું છે."(નિયમન ૧૮ (૨) (જે), આ અદાલતના અભિપ્રાયમાં, પી. એન. જી. આર. બી. દ્વારા અરજીઓના મૂલ્યાંકનના કાર્યમાં વધુ ચોકસાઈ લાવે છે (જે સંસ્થાઓ અધિનિયમ અમલમાં આવ્યો ત્યારે કેન્દ્રીય અધિકૃતતા ધરાવતી ન હતી). જો કોઈ એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખે કે તમામ ક્રમાંકિત માપદંડ અલગ–અલગ બાબતો સાથે વ્યવહાર કરે છે, તેમાંના કેટલાક તકનીકી અને અન્ય અરજદાર સંસ્થાની નાણાકીય ક્ષમતા ધરાવતા હોય, તો પી. એન. જી. આર. બી. એ અરજદારનો પ્રોજેક્ટ–ચાલુ અથવા પ્રારંભિક તબક્કે–કેવી રીતે અને કેટલી હદે પ્રગતિ કરી હતી તે અંગે વધુ વિચારણા કરવા માટે બંધાયેલો છે.આનું કારણ એ છે કે "બિછાવવું, નિર્માણ કરવું, સંચાલન કરવું અથવા વિસ્તરણ કરવું", તમામ તબક્કાઓને આવરી લે છે, એટલે કે, કલ્પના અને પ્રારંભિક કાર્યથી લઈને, શ્રેષ્ઠ માણસો, સામગ્રી અને સંસાધનોની જમાવટ સાથે, પ્રોજેક્ટના અદ્યતન અમલ સુધી.તેથી, નિર્ધારિત એક માપદંડ એ છે કે ચાલુ કાર્યના અમલ માટે ૨૫ ટકાની મર્યાદા, તેમજ નાણાંની આટલી ટકાવારીનો ખર્ચ કરવો.મૂલ્યાંકનના તબક્કે પી. એન. જી. આર. બી. ને આપવામાં આવેલી લવચીકતા નિયમન ૧૮ (૨) (એફ) (૩) પરથી સ્પષ્ટ થાય છે, જે તેને

ભૌગોલિક વિસ્તારનો ઉલ્લેખ કરવાની સત્તા આપે છે, જેના માટે ડી. એફ. આર. માં નિર્દિષ્ટ વિસ્તારને ધ્યાનમાં લીધા વિના, અથવા તો "નિયત દિવસ સુધી અમલીકરણ હેઠળ આવરી લેવામાં આવેલા વાસ્તવિક વિસ્તાર" ને ધ્યાનમાં લીધા વિના, સંસ્થાને અધિકૃત કરવાની સત્તા આપે છે.આ બધાનો અર્થ એ છે કે પી. એન. જી. આર. બી. ને અધિકૃતતા માટેની અરજીઓનું મૂલ્યાંકન કરતી વખતે નિયમન ૧૮ (૨) માં ગણાયેલા પરિબળોના સંયોજન દ્વારા માર્ગદર્શન આપવું જોઈએ; એક પરિબળ કેટલું મહત્વનું છે અને તેને યોગ્ય મહત્વ આપવું જોઈએ, તે નિયમન ૧૮ (૩) દ્વારા જરૂરી તમામ તથ્યોની "સંપૂર્ણતા" પર આધાર રાખે છે, જે સંયુક્ત પ્રકૃતિ અને માપદંડના આંતર–જોડાણોને ધ્યાનમાં લે છે." તેથી ઠેરવેલ કે આવે છે કે નિયમન ૧૮ (૨) ની તમામ કલમોને ધ્યાનમાં લેવી પડશે, અને જ્યાં જરૂરી હોય ત્યાં, "અન્ય કોઈપણ સંબંધિત માપદંડ" (રેગ. ૧૮ (૨) (જે) જેનો અર્થ થાય છે કાયદાના હેતુઓ અને હેતુઓને ધ્યાનમાં રાખીને કાયદાના હેતુઓ માટે સુસંગત પરિબળો.પી. એન. જી. આર. બી. એ માપદંડની સંયુક્ત પ્રકૃતિ અને આંતર–જોડાણોને પણ ધ્યાનમાં લેવું પડશે.

૧૦૦. નિયમન ૧૮ (૨) ની માન્યતાના સંદર્ભમાં, અપીલકર્તાની દલીલ એ છે કે નિયમન સત્તાની બહાર છે, કારણ કે માર્ગદર્શન આપતી કોઈ મૂળ જોગવાઈ નથી, જે પી. એન. જી. આર. બી. ની મરજી મુજબ અરજીઓને નકારી કાઢવાની

સત્તા છોડી દે છે, જે કોઈપણ અથવા અમુક માપદંડ પસંદ કરી શકે છે અને પસંદ કરી શકે છે અને બાકીનાને અવગણી શકે છે.જ્યાં સુધી પછીના પાસાની વાત છે, આ અદાલતે ઉપર ચુકાદો આપ્યો છે કે, તેમના આંતર–જોડાણોને ધ્યાનમાં રાખીને તમામ માપદંડોને ધ્યાનમાં લેવા પડશે.તેથી, એક માપદંડ પસંદ કરવાનો અને અન્યને અવગણવાનો પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી.મોટાભાગનો આધાર કેસની વ્યક્તિગત હકીકતો, એકને આપવામાં આવેલ વજન અથવા માપદંડના સમૂહ પર રહેશે.આ પોતે સત્તાને (નિયમન ૧૮ (૨) હેઠળ) મનસ્વી નથી બનાવતી.કોઈપણ કેસની ચોક્કસ હકીકતોમાં, પીડિત અરજદાર માટે સત્તાનો ઉપયોગ મનસ્વી છે તે બતાવવા અને ન્યાયિક સમીક્ષાની માંગ કરવા માટે તે ખુલ્લું છે.કસ્ટમ્સના કલેક્ટર વિરુદ્ધ નથેલ્લા સંપથુ ચેટ્ટી [(૧૯૬૨) ૩ એસસીઆર ૭૮૬] માં આ અદાલતે આપેલા ચુકાદા મુજબઃ

“અન્યથા માન્ય કાયદાના દુરૂપયોગની સંભાવના તેને અમાન્યતાનું કોઈ તત્વ પ્રદાન કરતી નથી.તેનાથી વિપરિત વ્યક્તિએ એ પણ અનુસરવું જોઈએ કે જે કાયદો અન્યથા ગેરવાજબી તરીકે અમાન્ય છે તેને વાજબી રીતે સંચાલિત કરીને બચાવી શકાતો નથી.કાયદાની બંધારણીય માન્યતા તેની જોગવાઈઓના આધારે અને વાજબી રીતે અર્થઘટન કરાયેલ તેની કામગીરીના દાયરાના આધારે નક્કી કરવી પડશે.જો એમ માનવામાં આવે તો તે વાજબીતાની કસોટીમાં પાસ થાય છે, આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો અયોગ્ય રીતે ઉપયોગ થવાની સંભાવના એ

કાયદાને અમાન્ય જાહેર કરવા માટે કોઈ આધાર નથી અને તેવી જ રીતે જો કાયદાનું યોગ્ય રીતે અર્થઘટન કરવામાં આવે અને બંધારણના ભાગ III માં નિર્ધારિત જરૂરિયાતોને ધ્યાનમાં રાખીને પરીક્ષણ કરવામાં આવે તો તે પરીક્ષણમાં પાસ થતું નથી, તેને માત્ર એટલા માટે માન્ય જાહેર કરી શકાતું નથી કારણ કે તે એવી રીતે સંચાલિત થાય છે જે બંધારણીય જરૂરિયાતો સાથે વિરોધાભાસી ન હોય."

૧૦૧. તેથી મનસ્વીપણાના આધારે નિયમનને પડકાર અને અનુચ્છેદ ૧૪નું ઉલ્લંઘન નિષ્ફળ જાય છે.

મુદ્દો નંબર ૨ શું નિયમન ૧૮ એ પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની વિરુદ્ધ છે.

૧૦૨. આગળનો પ્રશ્ન એ છે કે શું નિયમન ૧૮ એ પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની બહાર છે. તમિલનાડુ રાજ્ય અને અન્ય વિ. પી. કૃષ્ણમૂર્તિ અને અન્યો [(૨૦૦૬) ૪ એસ. સી. સી. ૫૧૭] માં આ અદાલતે નિયમો સહિત ગૌણ કાયદાઓની માન્યતાનો ચુકાદો આપતી વખતે નીચેના સિદ્ધાંતોને યાદ કર્યા હતા:

"૧૫. ગૌણ કાયદાની બંધારણીયતા અથવા માન્યતાની તરફેણમાં ધારણા છે અને જે તે અમાન્ય છે તે બતાવવા માટે તેના પર હુમલો કરે છે તેના પર બોજ છે.તે પણ સારી રીતે માન્ય છે કે ગૌણ કાયદાને નીચેનામાંથી કોઈપણ આધાર હેઠળ પડકારવામાં આવી શકે છેઃ

(એ) ગૌણ કાયદો બનાવવા માટે કાયદાકીય ક્ષમતાનો અભાવ.

(બી) ભારતના બંધારણ હેઠળ બાંયધરીકૃત મૂળભૂત અધિકારોનું ઉલ્લંઘન.

(સી) ભારતના બંધારણની કોઈપણ જોગવાઈનું ઉલ્લંઘન.

(ડી) જે કાયદા હેઠળ તે બનાવવામાં આવે છે તેનું પાલન કરવામાં નિષ્ફળતા અથવા સક્ષમ અધિનિયમ દ્વારા આપવામાં આવેલી સત્તાની મર્યાદાને ઓળંગે છે.

(ઇ) દેશના કાયદાઓ એટલે કે કોઈપણ કાયદાનો વિરોધ.

(એફ) મનસ્વીપણું/ગેરવાજબીપણું દર્શાવે છે (જ્યાં સુધી કોર્ટ સારી રીતે કહી શકે કે વિધાનસભા ક્યારેય આવા નિયમો બનાવવાનો અધિકાર આપવાનો ઇરાદો ધરાવતી નથી)

૧૬. ગૌણ કાયદાની માન્યતાને ધ્યાનમાં લેતા અદાલતે સક્ષમ અધિનિયમની પ્રકૃતિ, ઉદ્દેશ અને યોજનાને ધ્યાનમાં લેવી પડશે, અને તે વિસ્તાર કે જેના પર અધિનિયમ હેઠળ સત્તા સોંપવામાં આવી છે તે પણ ધ્યાનમાં લેવું પડશે અને પછી નક્કી કરવું પડશે કે ગૌણ કાયદો મૂળ કાયદાને અનુરૂપ છે કે કેમ.જ્યાં કોઈ નિયમ કાયદાની ફરજિયાત જોગવાઈ સાથે સીધો અસંગત હોય, તો, અલબત્ત, કોર્ટનું કાર્ય સરળ અને સરળ છે.પરંતુ જ્યાં દલીલ એ છે કે નિયમની અસંગતતા અથવા બિન–અનુરૂપતા સક્ષમ અધિનિયમની કોઈ ચોક્કસ જોગવાઈના સંદર્ભમાં નથી, પરંતુ મૂળ અધિનિયમના ઉદ્દેશ્ય અને યોજના સાથે છે, ત્યાં અદાલતે અમાન્યતા જાહેર કરતા પહેલા સાવધાની સાથે આગળ વધવું જોઈએ."

૧૦૩. આ અદાલત, પી. ટી. સી. ઇન્ડિયા લિમિટેડ વિરુદ્ધ સેન્ટ્રલ ઇલેક્ટ્રિસિટી રેગ્યુલેટરી કમિશન [(૨૦૧૦) ૪ એસ. સી. સી. ૬૦૩ માં.], કાયદાકીય તરીકે નિયમન બનાવવાની લાક્ષણિકતાઃ

"૪૯. ૨૦૦૩ના કાયદાની વિવિધ કલમોના ઉપરોક્ત વિશ્લેષણ પર, આપણે જોઈએ છીએ કે નિર્ણય લેવા અને નિયમન કરવાના કાર્યો બંને સી. ઈ. આર. સી. ને સોંપવામાં આવ્યા છે. કાયદો માત્ર કાયદા દ્વારા જ નહીં પરંતુ નિયમન અને મુકદ્દમા દ્વારા પણ અસ્તિત્વમાં આવે છે.ત્રણેય સ્ત્રોતોના કાયદા બંધનકર્તા

છે.પ્રોફેસર વેડના જણાવ્યા અનુસાર, "કાયદાકીય અને વહીવટી કાર્યો વચ્ચે આપણી પાસે નિયમનકારી કાર્યો છે".એક વૈધાનિક સાધન, જેમ કે નિયમ અથવા નિયમન, સોંપાયેલ કાયદાકીય શક્તિની કવાયતમાંથી ઉદ્ભવે છે, જે વિધાનસભા દ્વારા કાયદાનો અમલ કરવા જેવી વહીવટી પ્રક્રિયાનો એક ભાગ છે, જ્યારે અર્ધ–ન્યાયિક આદેશ ચુકાદામાંથી આવે છે, જે અદાલતના ન્યાયિક નિર્ણય જેવી વહીવટી પ્રક્રિયાનો એક ભાગ પણ છે.(જુઓ શ્રી સીતારામ સુગર કંપની લિમિટેડ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા [(૧૯૯૦) ૩ એસસીસી ૨૨૩])

૧૦૪. યુ. પી. વિરુદ્ધ રેનુસાગર પાવર કંપની [(૧૯૮૮) ૪ એસ. સી. સી. ૫૯] ના કેસમાં આ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો ઠેરવેલ કે

“જો સત્તાનો ઉપયોગ ગૌણ કાયદાના સ્વરૂપમાં હોય, તો તે કવાયત કાયદાની જોગવાઈઓને અનુરૂપ હોવી જોઈએ.”

ગ્લોબલ એનર્જી લિમિટેડ વિરુદ્ધ સેન્ટ્રલ ઇલેક્ટ્રિસિટી રેગ્યુલેટરી કમિશન [(૨૦૦૯) ૧૫ એસ. સી. સી. ૫૭૦] માં, ઇલેક્ટ્રિસિટી એક્ટ, ૨૦૦૩ હેઠળ લાયસન્સ માટે અરજી કરવા માટે કંપની અથવા સંસ્થાને ગેરલાયક ઠેરવતા નિયમને અલ્ટ્રા વાયર્સ તરીકે આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો.અન્ય બાબતોની

સાથે ગેરલાયકાત નક્કી કરતા નિયમમાં એવી સંસ્થાને બાકાત રાખવામાં આવી હતી કે જેના ભાગીદારો, પ્રમોટરો, નિર્દેશકો અથવા સહયોગીઓ "કોઈપણ કાનૂની કાર્યવાહીમાં સામેલ હતા, અને આયોગના મતે સંજોગોમાં લાઇસન્સની મંજૂરી ગ્રાહકોના વીજળી ક્ષેત્રના હિતને પ્રતિકૂળ અસર કરી શકે છે"; અથવા "લેખિતમાં નોંધાયેલા અન્ય કોઈ કારણસર લાઇસન્સ આપવા માટે યોગ્ય અને યોગ્ય વ્યક્તિ માનવામાં આવતી નથી".સ્પષ્ટીકરણમાં "યોગ્ય માનવામાં આવતું નથી" શબ્દસમૂહને "(i) અરજદારની નાણાકીય અખંડિતતા; (ii) તેની ક્ષમતા; (iii) તેની પ્રતિષ્ઠા અને ચારિત્ર્ય; અને (iv) તેની કાર્યક્ષમતા અને પ્રામાણિકતા" નો સમાવેશ કરવા માટે વિસ્તૃત કરવામાં આવ્યો હતો." આ અદાલતે નિયમ સામેના પડકારનું વિશ્લેષણ કરવા માટે આગળ વધ્યું અને નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું:

"૩૮. જ્યારે ગેરલાયકાતની જોગવાઈ કરવામાં આવે છે, ત્યારે તે વીજળીના વેપારના ક્ષેત્રમાં ખેલાડીઓના સંદર્ભમાં થ્રેશોલ્ડ પર કામ કરવાનું છે.જો કે, જ્યારે નિયમનકારી કાયદાનો અમલ કરવાની માંગ કરવામાં આવે છે, ત્યારે પ્રતિબંધો અને શરતો લાદવાની સત્તાની સત્તાનો અર્થ તે હેતુ અને ઉદ્દેશને ધ્યાનમાં રાખીને થવો જોઈએ જે તે હાંસલ કરવા માંગે છે.દેશના અર્થતંત્ર માટે વિદ્યુત ઊર્જાના ઉત્પાદન, વિતરણ અને પુરવઠા અને વેપાર સાથે કોઈપણ રીતે વ્યવહાર કરવો મહત્વપૂર્ણ છે.જે ખાનગી ખેલાડીઓને મંજૂરી આપવામાં આવી છે અથવા જેમને

આ વતી લાઇસન્સ આપવામાં આવ્યું છે તેમણે લાદવામાં આવેલી શરતોને સંતોષવી પડી શકે છે.તેમાં કોઈ શંકા નથી કે આવી શરતો વાજબી હોવી જોઈએ.સ્વીકાર્ય રીતે, પ્રમાણસરતાના સિદ્ધાંતનો ઉપયોગ કરવો પડી શકે છે.

૩૯. ઉચ્ચ અદાલતો એ સુનિશ્ચિત કરશે કે ગૌણ કાયદો કાયદાના ચાર ખૂણાઓની અંદર ઘડવામાં આવ્યો છે અને અન્યથા તે માન્ય છે.તેથી અમારી વિચારણા માટે જે મુદ્દો ઊભો થાય છે તે એ છે કે શું પ્રતિનિધિમંડળ ઉદ્દેશને અમલમાં મૂકવાના હેતુથી બનાવવામાં આવ્યું છે, શું અરજદાર યોગ્ય અને યોગ્ય વ્યક્તિ છે કે કેમ તે નક્કી કરવા માટે મર્યાદા લાદવામાં આવી શકે છે અને તેની શાખપાત્રતાની અવગણના કરી શકાય છે.કોઈ પણ શંકા ન હોઈ શકે કે કાયદો અસ્પષ્ટ અને ગેરવાજબી ન હોઈ શકે.

******** ********* ******

૪૧. જોકે, જે પ્રશ્ન આપણા ધ્યાનમાં આવે છે તે એ છે કે કથિત કાયદાકીય નીતિ માન્ય છે કે નહીં.ક્લેરિયન્ટ [(૨૦૦૪) ૮ એસ. સી. સી. ૫૨૪] માં વિચારણા માટે આવો પ્રશ્ન ઊભો થયો ન હતો.

******** ********* ******

૪૩. વેપારી લાઈસન્સ મેળવવા માટે વ્યક્તિની લાયકાત અથવા ગેરલાયકાત માટેની જોગવાઈ કરતી કાયદાકીય નીતિ અસ્પષ્ટ અથવા અનિશ્ચિત હોવી જોઈએ નહીં.અરજદારની નાણાકીય અખંડિતતા, પ્રતિષ્ઠા, ચારિત્ર્ય, કાર્યક્ષમતા અને પ્રામાણિકતા નક્કી કરવા માટે તેના માટે માપદંડ નક્કી કરવા જોઈએ.નિયમન ૬–A ની કલમ (એફ) સાથે જોડાયેલ સમજૂતી વિવિધ પાસાઓ તરફ ધ્યાન દોરે છે જે ઉપરોક્ત માપદંડ નક્કી કરતી વખતે ધ્યાનમાં લઈ શકાય છે.જો કે, નાણાકીય અખંડિતતા, ચારિત્ર્ય, પ્રતિષ્ઠા વગેરેના સંદર્ભમાં કયા માપદંડ હોવા જોઈએ તે નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યું નથી.ઉપરોક્ત માપદંડ કેવી રીતે અને કઈ રીતે નક્કી કરવા જરૂરી છે તે નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યું નથી, માપદંડ વ્યક્તિલક્ષી છે.

******** ********* ******

૪૪. અમારા મતે, ગેરલાયક ઠેરવતો કાયદો ચોક્કસ હોવો જોઈએ અને અનિશ્ચિત ન હોવો જોઈએ; તે અસ્પષ્ટ અથવા અસ્પષ્ટ ન હોવો જોઈએ.તેના સંદર્ભમાં જરૂરી માર્ગદર્શિકા કાયદા હેઠળ જ નિર્ધારિત થવી જોઈએ.તે સારી રીતે નક્કી કરવામાં આવ્યું છે કે આવશ્યક કાયદાકીય કાર્ય સોંપી શકાતું નથી.

******** ********* ******

૪૭. નિયમન ૬–એ ના ખંડ (એફ) સાથે જોડાયેલા સ્પષ્ટીકરણમાં ગણાયેલા પરિબળો અમર્યાદિત છે.અરજદાર યોગ્ય અને યોગ્ય વ્યક્તિ છે કે કેમ તે પ્રશ્ન નક્કી કરવા માટે, મોટી સંખ્યામાં પરિબળોને ધ્યાનમાં લઈ શકાય છે.તે તમામ હેતુ અને હેતુ માટે કાયદાની કલમ ૫૨ હેઠળ કલ્પના કરાયેલ "વીજળી વેપારી" બનવા માટે તકનીકી જરૂરિયાત, મૂડી પર્યાપ્તતાની જરૂરિયાત અને ક્રેડિટ યોગ્યતા કરતાં વધુ હશે. અરજદાર સામાન્ય રીતે નવો અરજદાર હશે.શક્ય છે કે અરજદાર અને લાઇસન્સર વચ્ચે કોઈ વ્યવહાર થયો ન હોય.સમજૂતીમાં નિર્ધારિત દરેક માપદંડ ધિરાણપાત્રતાનો સંદર્ભ આપે છે.

******** ********* ******

૫૧. નિયમન ૬–એ અસરકારક રીતે જાહેર સુનાવણીમાં પણ લાઇસન્સિંગની બાબતો પર સત્તા/વિવેકબુદ્ધિ પ્રદાન કરે છે.નિયમન ૬–A માં નિર્ધારિત માપદંડ પૂરા પાડતા આવા સંબંધિત પરિબળોને રેકોર્ડ પર લાવી શકાય છે.જોકે, કલમ ૧૫ આયોગને અરજીના ફોર્મ અને રીત અને જોડવાની જરૂરી ફીનો ઉલ્લેખ કરવાની સત્તા આપે છે.સંસદીય ઉદ્દેશ પ્રસ્તાવના સંદર્ભમાં વાંચવો જોઈએ."

૧૦૫. પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૧ અને ૬૧માં નિયમન કરવાની સત્તાઓ છે.કલમ ૧૧ (સી) (ii) હેઠળ બોર્ડ પાસે "શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્ક મૂકવા, નિર્માણ, સંચાલન અથવા વિસ્તરણ" માટે સંસ્થાઓને અધિકૃત કરવાની સત્તા છે.કલમ ૧૧ (ઈ) (iii) દ્વારા પી. એન. જી. આર. બી. ને "શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્કની પહોંચ માટે નિયમો ઘડવાની સત્તા આપવામાં આવી છે જેથી પાઇપલાઇન એક્સેસ કોડ મુજબ સંસ્થાઓ વચ્ચે વાજબી વેપાર અને સ્પર્ધા સુનિશ્ચિત કરી શકાય".કલમ ૧૧ (એફ) (iv) દ્વારા "પેટ્રોલિયમ અને પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનોની સમાન વહેંચણી" સુનિશ્ચિત કરવાનો આદેશ આપવામાં આવ્યો છે.કલમ ૧૧ (i) બોર્ડને સત્તા આપે છેઃ

“(i) નિયમન દ્વારા, પેટ્રોલિયમ, પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનો અને કુદરતી ગેસ સંબંધિત પ્રવૃત્તિઓમાં સલામતી ધોરણો સહિત તકનીકી ધોરણો અને વિશિષ્ટતાઓ નિર્ધારિત કરે છે, જેમાં પાઇપલાઇનનું નિર્માણ અને સંચાલન અને ડાઉનસ્ટ્રીમ પેટ્રોલિયમ અને કુદરતી ગેસ ક્ષેત્ર સાથે સંબંધિત માળખાગત પ્રોજેક્ટ્સનો સમાવેશ થાય છે.”

આ તમામ નિયમનકારી સત્તાઓ, કલમ ૬૧ (૧) હેઠળ નિયમો ઘડવાની સામાન્ય સત્તા સાથે જોડાયેલી છે, આ અદાલતના મતે, નિયમન ૧૮ ઘડવાની

સત્તા સાથે પી. એન. જી. આર. બી. ને પહેરવા માટે પૂરતી વ્યાપક છે.વધુમાં, નિયમન ૧૮ને ચોક્કસ વર્ગની સંસ્થાઓ માટે લાગુ ગણવામાં આવે છે–તેમના સ્વભાવથી, સંખ્યામાં ઘટાડો, એટલે કે, સંસ્થાઓ કે જેમણે પી. એન. જી. આર. બી. કાયદો અમલમાં આવ્યો તે પહેલાં કેન્દ્ર સરકારની અધિકૃતતા અથવા મંજૂરી મેળવી ન હતી.આ નિયમન બોર્ડને સંસ્થાઓની આવી શ્રેણીઓની અરજીઓ સાથે વ્યવહાર કરવા માટે માર્ગદર્શન આપવા માટે છે, જે કલમ ૧૭ (૨) સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૧૬ની જોગવાઈ હેઠળ આવે છે અને સમાન ધોરણો લાગુ કરે છે.આ વિચારણાઓ સમગ્ર પી. એન. જી. આર. બી. કાયદાના ઉદ્દેશોને આગળ ધપાવે છે તેમજ પી. એન. જી. આર. બી. ને કલમ ૧૭ (૪) હેઠળ તેની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને અરજીઓ નક્કી કરતી વખતે તેના કાર્યને નિરપેક્ષપણે કરવા માટે સક્ષમ બનાવે છે.

૧૦૬. પેટ્રોલિયમ એન્ડ નેચરલ ગેસ રેગ્યુલેટરી બોર્ડ વિરુદ્ધ ઇન્દ્રપ્રસ્થ ગેસ લિમિટેડ [(૨૦૧૫) ૯ એસ. સી. સી. ૨૦૯] માં સામેલ મુદ્દો એ હતો કે શું પી. એન. જી. આર. બી. ને મહત્તમ છૂટક કિંમત નક્કી કરવા અથવા નિયમન કરવાની સત્તા આપવામાં આવી હતી કે જેના પર ઇન્દ્રપ્રસ્થ ગેસ લિમિટેડ જેવી સંસ્થાઓ દ્વારા ગ્રાહકોને ગેસ વેચી શકાય અને આગળ જો બોર્ડને તેના પોતાના વિતરણ નેટવર્ક ધરાવતી સંસ્થા માટે નેટવર્ક ટેરિફ અથવા કમ્પ્રેશન ચાર્જના કોઈપણ ઘટકને નક્કી કરવાની સત્તા આપવામાં આવી હતી.આ અદાલતે શહેર

અને સ્થાનિક ગેસ વિતરણ નેટવર્ક વચ્ચેના તફાવતની નોંધ લીધી.આ અદાલતે કલમ ૨૦ (સામાન્ય વાહક અથવા કરાર વાહક અને શહેર અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્કની ઘોષણા, બિછાવવું, નિર્માણ, વગેરે); કલમ ૨૧ (પેટ્રોલિયમ અને પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનો અથવા સ્થાનિક કુદરતી ગેસ વિતરણ નેટવર્કના પરિવહન માટે પાઇપલાઇન નાખવા, નિર્માણ, સંચાલન અથવા વિસ્તરણ કરતી સંસ્થાઓ દ્વારા પ્રથમ ઉપયોગનો અધિકાર) અને કલમ ૨૨ (પરિવહન ટેરિફ નક્કી કરવાની બોર્ડની સત્તા) ની સંયુક્ત અસરને ધ્યાનમાં લીધી.આ અદાલતે નોંધ્યું હતું કે કલમ ૨૨ એટલે કે ટેરિફ નક્કી કરવાની સત્તા કલમ ૧૧ સહિત કાયદાની અન્ય જોગવાઈઓને આધીન છે.કલમ ૨૨ અને ૧૧ની ચોક્કસ જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને, એવું માનવામાં આવ્યું ઠેરવેલ કે બોર્ડ પાસે ટેરિફ નક્કી કરવાની સત્તા નથી, જે મહત્તમ છૂટક કિંમતનું નિયમન કરે છે જેના પર અંતિમ ગ્રાહકોને ગેસ વેચી શકાય છે.તે સંદર્ભમાં, આ અદાલતે કલમ ૬૧ હેઠળ બોર્ડની સામાન્ય નિયમન કરવાની સત્તાને ધ્યાનમાં રાખીને ઠેરવેલ કે હતું કે

"૫૩. આ કિસ્સામાં, બોર્ડને કાયદાની કલમ ૧૧ મુજબ આવી સત્તા આપવામાં આવી નથી. તે કાયદાકીય હેતુ છે.કલમ ૬૧ બોર્ડને કાયદાના હેતુઓને અમલમાં મૂકવા માટે નિયમો ઘડવા માટે સક્ષમ બનાવે છે અને તેમાં કેટલાક ચોક્કસ પાસાઓનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.કલમ ૬૧ને વૈધાનિક યોજનાના સંદર્ભમાં

વાંચવી પડશે.નિયમનકારી જોગવાઈઓ, કહેવાની જરૂર નથી, કાયદાની પ્રકૃતિ અને લખાણના સંદર્ભને ધ્યાનમાં રાખીને વાંચવી અને લાગુ કરવી જોઈએ કારણ કે તે સત્તાનો સ્રોત છે.સમગ્ર કાયદાની તપાસ કરવા અને વિવિધ સિદ્ધાંતોને લાગુ કરવા પર, આપણે જોઈએ છીએ કે આ કાયદો બોર્ડને આવી કોઈ સત્તા પ્રદાન કરતો નથી અને કલમ ૨૨ માં વપરાયેલ અભિવ્યક્તિ "વિષય" તેને શરતી બનાવે છે.તેણે કાયદાની અન્ય જોગવાઈઓને અનુસરવી પડશે. ટેરિફ નક્કી કરવાની સત્તા બોર્ડને આપવામાં આવી નથી.તેને ધ્યાનમાં રાખીને બોર્ડ કોઈ નિયમનની રચના કરી શકતું નથી જે શહેર અથવા સ્થાનિક ગેસ વિતરણ નેટવર્ક માટે નેટવર્ક ટેરિફ અને સીએનજી માટે સંકોચન શુલ્કના નિર્ધારણને લગતા વિસ્તારને આવરી લેશે. સમગ્ર નિયમન ઉપરોક્ત વિષયની આસપાસ કેન્દ્રિત હોવાથી, ઉપરોક્ત નિયમનને અધિકાર બહાર જાહેર કરવા પાત્ર છે, અને અમે તેમ કરીએ છીએ."

૧૦૭. આ અદાલતનો અભિપ્રાય છે કે ઉપરોક્ત નિર્ણય કોઈ મદદરૂપ નથી; તેનાથી વિપરીત કલમ ૨૨ માં "આ અધિનિયમની જોગવાઈઓને આધિન" શબ્દના સંદર્ભમાં અવલોકનો–જે કલમ ૧૬ ની જોગવાઈ સાથે સમાન સામગ્રીમાં છે, અગાઉ નોંધાયેલા તારણોને મજબૂત કરે છે.ટેરિફ નક્કી કરવાની સત્તા, માત્ર પક્ષો વચ્ચેના આંતર સંબંધ સુધી, સ્પર્ધા અને નિષ્પક્ષતાને પ્રોત્સાહન આપવા માટે રાખવામાં આવી હતી, અને તે સંસ્થાઓ અને અંતિમ ગ્રાહકો વચ્ચેના

સંબંધોને નિયંત્રિત કરવા સુધી વિસ્તૃત નહોતી.ગ્રાહકોને ગેસ વેચી શકાય તેવા ટેરિફને લગતા નિયમો બનાવવા માટે બોર્ડને અધિકૃત ન કરતી કલમ ૬૧ના સંદર્ભમાં અવલોકનો, કલમ ૨૨ હેઠળ ટેરિફની ચોક્કસ રીત અને કાયદાના સામાન્ય ઉદ્દેશોને ધ્યાનમાં રાખીને કરવામાં આવ્યા હતા, એટલે કે, ક્ષેત્રને નિયમન કરવા, સ્પર્ધા અને નિષ્પક્ષતાને પ્રોત્સાહન આપવા માટે સામાન્ય ધોરણો ઘડવા.વર્તમાન કેસમાં, કલમ ૧૬ની જોગવાઈ અન્ય જોગવાઈઓને આધિન છે, ખાસ કરીને કલમ ૧૭.અધિકૃતતા માટેની અરજીઓ પર વિચારણા કરવાની અને યોગ્ય આદેશો આપવાની સત્તા, કાયદાના ઉદ્દેશો ઉપરાંત કેન્દ્ર સરકારની નીતિઓ પર આધારિત છે.

૧૦૮. વર્તમાન કેસમાં, આ અદાલતે પેટ્રોલિયમ અને નેચરલ ગેસ રેગ્યુલેટરી બોર્ડ (ઉપરોક્ત) માં અદાલતને જે પ્રકારની સ્પષ્ટ જોગવાઈ સાથે વ્યવહાર કરવો પડ્યો હતો તેની નોંધ લીધી નથી.કલમ ૨૨ ને પ્રતિબંધિત રીતે સમજવું પડ્યું હતું, કારણ કે કાયદાના ઉદ્દેશોને ધ્યાનમાં રાખીને, અંતિમ ગ્રાહકોને પહોંચાડવામાં આવતા ઉત્પાદનો માટે ટેરિફ નક્કી કરવાની સત્તા આપવામાં આવી ન હતી. બીજી બાજુ, કાયદાની યોજનાને અસર આપવા માટે નિયમન ૧૮ જરૂરી છે, ખાસ કરીને કલમ ૧૬ અને ૧૭.

૧૦૯. તે એક સુસ્થાપિત સિદ્ધાંત છે કે નિયમ અથવા નિયમન કરતી સત્તા સક્ષમ પિતૃ કાયદાના અવકાશથી આગળ વધી શકતી નથી. (કર્ણાટક રાજ્ય વિરુદ્ધ એચ. ગણેશ કામથ૪૨; સેન્ટ જોન્સ ટીચર્સ ટ્રેનિંગ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ વિરુદ્ધ NCTE ૪૩; ટાટા પાવર કંપની લિમિટેડ વિરુદ્ધ રિલાયન્સ એનર્જી Ltd.૪૪).ઈન્દ્રમણિ પ્યારેલાલ ગુપ્તા વિરુદ્ધ ડબલ્યુ. આર. નાટુ ૪૫ તરીકે નોંધાયેલા નિર્ણયમાં આ અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું કે લાગુ પડતી યોગ્ય કસોટી એ વિચારણા માટે હશે કે શું નિયમ અથવા ગૌણ કાયદો તે હેતુ સાથે "અસંગત" છે કે જેના માટે સંસ્થા બનાવવામાં આવી હતી અથવા ચોક્કસ સત્તા ચોક્કસ જોગવાઈ દ્વારા વિરોધાભાસી સૂચવવામાં આવી છેઃ

"[ટી] અર્થઘટનનો યોગ્ય નિયમ એ હશે કે જ્યાં સુધી સત્તાનું સ્વરૂપ તે હેતુ સાથે અસંગત ન હોય કે જેના માટે સંસ્થાની રચના કરવામાં આવી છે, અથવા જ્યાં સુધી સંસ્થાને અસ્તિત્વમાં લાવતી કાયદાની કોઈ ચોક્કસ જોગવાઈ દ્વારા ચોક્કસ શક્તિનું ઉલ્લંઘન કરવામાં ન આવે, ત્યાં સુધી કાયદાની જોગવાઈઓને આગળ વધારતી કોઈપણ સત્તા તેને કાયદેસર રીતે પ્રદાન કરી શકાય છે."

૧૧૦. વર્તમાન કિસ્સામાં, નિયમન ૧૮ ઘડવાનો હેતુ અને ઉદ્દેશ પી. એન. જી. આર. બી. કાયદાના એકંદર ઉદ્દેશો સાથે સુસંગત છે. તેમાં ઉલ્લેખિત વિવિધ પરિબળો, બોર્ડને કલમ ૧૭ (૨) હેઠળ અધિકૃતતા આપવાની યોગ્ય પદ્ધતિ પર

વિચાર કરવા માટે એક ઉદ્દેશ્યપૂર્ણ આધાર પૂરો પાડે છે; તેમની ગેરહાજરીમાં, પી. એન. જી. આર. બી. ને કેસ–બાય–કેસ આધારે અધિકૃતતા માટેની દરેક અરજી સાથે વ્યવહાર કરવામાં મુશ્કેલીનો અનુભવ થયો હોત.વધુ મહત્ત્વની વાત એ છે કે નિયમન ૧૮ ની સામગ્રી કાયદાની કોઈ ચોક્કસ જોગવાઈ દ્વારા વિરોધાભાસી નથી.

૧૧૧. આ અદાલત દ્વારા કેટલાક નિર્ણયોમાં માન્યતા આપવામાં આવી છે કે, નિષ્ણાત વૈધાનિક સંસ્થાઓ અને નિયમનકારી સત્તામંડળો દ્વારા વૈધાનિક સશક્તિકરણની કવાયતમાં ઘડવામાં આવેલા નિયમો અને નિયમોનું આ પૂર્વજ્ઞાન સાથે અલગ રીતે અર્થઘટન કરવું જોઈએ કે આવી સંસ્થાઓ તેમના કાર્યને જાણે છે અને તેના માટે શ્રેષ્ઠ રીતે સજ્જ છે.કેશવલાલ ખેમચંદ એન્ડ સન્સ (પી) લિમિટેડ વિરુદ્ધ ભારત સરકાર [(૨૦૧૫) ૪ એસ. સી. સી. ૬૭૦] માં ૨૦૦૪માં નાણાકીય અસ્કયામતોના પ્રતિભૂતિકરણ અને પુનર્નિર્માણ અને પ્રતિભૂતિ વ્યાજ અધિનિયમ, ૨૦૦૨ના અમલીકરણમાં સુધારાની માન્યતાને, કલમ ૨ (ઓ) દ્વારા "બિનકાર્યક્ષમ અસ્કયામતો" ની વ્યાખ્યા આપવાને અતિશય પ્રતિનિધિમંડળના આધારે પડકારવામાં આવી હતી, કારણ કે તેણે આવી બિનકાર્યક્ષમ અસ્કયામતો શું હોઈ શકે તે વ્યાખ્યાયિત કરવાની બાબતને ભારતીય રિઝર્વ બેંક (ત્યારબાદ તેને "આરબીઆઈ" કહેવામાં આવે છે) ની

વિવેકબુદ્ધિ પર છોડી દીધી હતી.આધુનિક નાણાકીય વ્યવસ્થા જટિલ છે અને તેની જરૂર છે તેની નોંધ લીધા પછી

"કેટલીકવાર મિનિટથી મિનિટના ધોરણે પણ દૈનિક ધોરણે સતત દેખરેખ રાખવી.મહત્વ અને જટિલતાઓના બદલામાં, ભારતીય અર્થતંત્ર અને બેંકિંગ પ્રણાલીના મુખ્ય નિયામક, રિઝર્વ બેંક સમયાંતરે માત્ર બેંકોને જ નહીં પરંતુ અન્ય વિવિધ નાણાકીય સંસ્થાઓને પણ માર્ગદર્શિકા અને નિર્દેશો જારી કરે છે જે તેના અધિકારક્ષેત્રને અનુરૂપ છે."

આ અદાલતે યોગ્ય માર્ગદર્શિકા અને સૂચનાઓ બહાર પાડવા માટે આ ક્ષેત્રમાં અનુભવી અને જાણકાર નિષ્ણાત સંસ્થાને સશક્ત બનાવવા માટે આ સુધારાને સમર્થન આપ્યું હતું.[ટ્રાન્સમિશન કોર્પોરેશન ઓફ આંધ્ર પ્રદેશ લિમિટેડ વિરુદ્ધ રેઇન કેલ્સિનિંગ લિમિટેડ અને અન્યો ૨૦૧૯ એસસીસી ઓનલાઇન એસસી ૧૫૩૭ માં કોર્ટ દ્વારા સમાન અભિગમ અપનાવવામાં આવ્યો હતો.]ભારત સંચાર નિગમ લિમિટેડ વિરુદ્ધ ટેલિકોમ રેગ્યુલેટરી ઓથોરિટી ઓફ ઇન્ડિયા [૨૦૧૪ (૩) SCC ૨૨૨] માં આ અદાલતે ટેલિકોમ રેગ્યુલેટરી ઓથોરિટી ઓફ ઇન્ડિયા (હવે પછી "TRAI" તરીકે ઓળખાતી) ની સત્તાઓ અને કાર્યો સાથે કામ કરતા નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું:

“TRAI કાયદો લાઇસન્સર અને વપરાશકર્તાઓ જેવા ઘણા ખેલાડીઓની વાત કરે છે, જેઓ "સેવા પ્રદાતા" શબ્દના દાયરામાં આવતા નથી.જો ટ્રાઇએ લાઇસન્સ આપનારાઓ અથવા વપરાશકર્તાઓ માટે તેના કાર્યો કરવાના હોય, તો તેણે કલમ ૧૨ (૪) અને ૧૩ સિવાયની જોગવાઈઓ હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કરવો પડશે.તેથી, કલમ ૩૬ (૧) હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કરીને, TRAI એવા નિયમો બનાવી શકે છે જે તેને સેવા પ્રદાતાઓ અને અન્યને લાગુ પડતા સામાન્ય સ્વરૂપના નિર્દેશો જારી કરવા માટે સશક્ત બનાવી શકે છે અને એવું ન કહી શકાય કે કલમ ૩૬ (૧) હેઠળ નિયમો બનાવીને TRAI એ TRAI અધિનિયમની કલમ ૧૨ (૪) અને ૧૩ દ્વારા કબજે કરેલા ક્ષેત્ર પર અતિક્રમણ કર્યું છે.

૧૦૦. ઉપરોક્ત ચર્ચા અને અગાઉના ફકરામાં ઉલ્લેખિત ચુકાદાઓમાં નિર્ધારિત દરખાસ્તોને ધ્યાનમાં રાખીને, અમે માનીએ છીએ કે નિયમો બનાવવાની કલમ ૩૬ (૧) હેઠળ TRAI માં નિહિત સત્તા વ્યાપક અને વ્યાપક છે.આ સત્તાનો ઉપયોગ ફક્ત TRAI અધિનિયમની જોગવાઈઓ અને તેની કલમ ૩૫ હેઠળ ઘડવામાં આવેલા નિયમોને આધિન છે.કલમ ૩૬ (૧) હેઠળ TRAI દ્વારા સત્તાના ઉપયોગ પર અન્ય કોઈ મર્યાદા નથી.તે કલમ ૩૬ (૨) અથવા કલમ ૧૧,૧૨ અને ૧૩ દ્વારા નિયંત્રિત અથવા મર્યાદિત નથી.”

પ્રકાશ ગુપ્તા વિરુદ્ધ સિક્યુરિટીઝ એન્ડ એક્સચેન્જ બોર્ડ ઓફ ઈન્ડિયા [૨૦૨૧ એસ. સી. સી. ઓનલાઇન એસ. સી. ૪૮૫] ના તાજેતરના ચુકાદામાં સમાન અભિગમ જોવા મળે છે, જ્યાં સિક્યુરિટીઝ એક્સચેન્જ બોર્ડ ઓફ ઈન્ડિયા (હવે પછી "સેબી" તરીકે ઓળખાય છે) ના સંબંધમાં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કેઃ

"નિયમનકાર તરીકે સેબીને વિવિધ ભૂમિકાઓ અને કાર્યો સોંપવામાં આવ્યા છે, જેમાં પ્રતિભૂતિ બજારનું નિયમન કરવાની, નિયમો બનાવવાની અને કાયદાની જોગવાઈઓને લાગુ કરવાની સત્તા સામેલ છે. તેના કાર્યોને કાયદાકીય જોગવાઈઓના સમૂહમાં માન્યતા આપવામાં આવી છે.કાર્યવાહી શરૂ કરવાથી સ્વતંત્ર, સેબીને તપાસ કરવાની, નિર્દેશો જારી કરવાની અને દંડ વસૂલવાની અને યુદ્ધવિરામના આદેશો આપવાની સત્તા સહિત વ્યાપક સત્તાઓ અને કાર્યો સોંપવામાં આવ્યા છે.જ્યારે કાયદાએ એસ. એ. ટી. અથવા અદાલતને, જેમ કે કેસ હોય, ગુનાઓને ચક્રવૃદ્ધિ કરવાની સત્તા સોંપી છે, જેની સામે કાર્યવાહી બાકી છે, નિષ્ણાત નિયમનકાર તરીકે સેબીના દૃષ્ટિકોણને એસ. એ. ટી. અને અદાલત દ્વારા ધ્યાનમાં રાખવો આવશ્યક છે, અને તે અમુક અંશે સન્માન માટે હકદાર રહેશે."

૧૧૨. વર્તમાન કેસમાં પણ, આ અદાલતનો અભિપ્રાય છે કે ક્ષેત્રીય નિયમનકાર તરીકે, પી. એન. જી. આર. બી. ને કાયદાના ઉદ્દેશો સુનિશ્ચિત કરવા માટે યોગ્ય નિયમો ઘડવાની અને બજારમાં નિષ્પક્ષતા લાવવાની સત્તા સોંપવામાં આવી છે.તેણે નિયમન ૧૮ દ્વારા તે હાંસલ કરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે.ઉપરોક્ત કારણોસર, ઠેરવેલ કે આવે છે કે નિયમન ૧૮ સામેનો પડકાર સફળ થઈ શકતો નથી; આ પાસા પર અદાણીની દલીલો તે મુજબ નકારી કાઢવામાં આવે છે.

ફરીથી બિંદુ નંબર ૩:અદાણીને આપવામાં આવેલી અધિકૃતતામાંથી વિવાદિત વિસ્તારોને બાકાત રાખવાનું વાજબી હતું કે કેમ તે અંગે.

૧૧૩. ગુજરાત ગેસે આ અદાલત સમક્ષ વિનંતી કરી છે કે, અદાણીને આ પાસાની વિનંતી કરવાની મંજૂરી ન આપવી જોઈએ, કારણ કે તેણે અનેક પ્રસંગોએ તક લીધી હતી, હંમેશા તેના અધિકારોથી વાકેફ હતા, અને વિવાદિત (બાકાત) વિસ્તારો માટે બોલીમાં ભાગ લેવાની તકનો પણ લાભ લીધો હતો, અને તેથી, કેટલાક વિસ્તારો માટે તેને લાઇસન્સ આપવાના પી. એન. જી. આર. બી. ના નિર્ણય પર સવાલ ઉઠાવવાની મંજૂરી આપી શકાતી નથી.એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે, અધિકૃતતામાંથી લાભ મેળવ્યા પછી, બાકાત વિસ્તારો માટે નિષ્ફળ બોલી લગાવ્યા પછી અદાણી એ જ આદેશ પર સવાલ ઉઠાવવા માટે તૈયાર નથી.અદાણીએ આ દલીલનો વિરોધ કરતા કહ્યું કે, પી. એન. જી.

આર. બી. અધિનિયમની જોગવાઈઓનું અર્થઘટન અસ્થિર સ્થિતિમાં છે અને જ્યાં સુધી કાયદો સ્પષ્ટ રીતે નિર્ધારિત કરવામાં ન આવ્યો ત્યાં સુધી એવું ન કહી શકાય કે અદાણી તેના કાનૂની અધિકારોથી વાકેફ છે જેથી વિવાદિત વિસ્તારો માટેના તેના દાવાઓને અટકાવી શકાય.

૧૧૪. અપ્રૂબેટ અને રિપ્રોબેટનો સિદ્ધાંત એસ્ટોપલના સિદ્ધાંત પર આધારિત છે.ભાષાંતરમાં, તે સૂચવે છે કે કોઈ એવા નિર્ણયને પડકાર આપી શકતું નથી, જેનાથી ફાયદો થાય છે.જેમ કે અન્ય સંદર્ભમાં સંક્ષિપ્તમાં કહેવામાં આવ્યું હતું, એક આદેશ "ક્યુરેટના ઇંડાની જેમ અંશતઃ સારો અને અંશતઃ ખરાબ ન હોઈ શકે" [યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા વિ શકુંતલા ગુપ્તા, (૨૦૦૨) ૧૦ એસસીસી ૬૯૪].સુઝુકી પરસરામપુરિયા સ્યુઇટિંગ્સ (પી) લિમિટેડ વિરુદ્ધ ઓફિશિયલ લિક્વિડેટર [(૨૦૧૮) ૧૦ એસ. સી. સી. ૭૦૭] માં આ અદાલતે આ સિદ્ધાંતને એવા સિદ્ધાંત તરીકે વર્ણવ્યો છે જે વાદીને "સમાન કેસમાં વિરોધાભાસી વલણ લેવાની" મંજૂરી આપતું નથી.પક્ષને સમાન તથ્યોને મંજૂરી આપવાની અને તેનું સમર્થન કરવાની અને અસંગત વલણ અપનાવવાની મંજૂરી આપી શકાતી નથી." અમર સિંહ વિરુદ્ધ ભારત સંઘ [(૨૦૧૧) ૭ એસ. સી. સી. ૬૯] માં આ અદાલતે જણાવ્યું ઠેરવેલ કે

“૫૦. આ અદાલત એ સ્પષ્ટ કરવા માંગે છે કે કાયદાકીય કાર્યવાહી એ ચેસની રમત નથી.એક વાદી જે અદાલતમાં આવે છે અને તેના રિટ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરે છે તેણે સ્વચ્છ હાથ સાથે આવવું જોઈએ.તે પૂર્વગ્રહ કરી શકતો નથી અને અસંગત હોદ્દાઓ લઈ શકતો નથી.”

એર લાઇન પાયલોટ્સ એસોસિએશન ઓફ ઇન્ડિયા વિરુદ્ધ નાગરિક ઉડ્ડયનના DG [(૨૦૧૧) ૫ SCC ૪૩૫] ની સંયુક્ત કાર્યવાહી સમિતિમાં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે

‘૧૨.ચૂંટણીનો સિદ્ધાંત વિરોધના નિયમ પર આધારિત છે–તે સિદ્ધાંત કે જેને કોઈ સ્વીકારી શકતું નથી અને તેમાં પુનરાવર્તન કરી શકતું નથી.ચૂંટણી દ્વારા વિરોધનો સિદ્ધાંત પેસ (અથવા ન્યાયી વિરોધ) માં વિરોધની પ્રજાતિઓમાંની એક છે, જે સમાનતામાં એક નિયમ છે.... પક્ષ દ્વારા અસંગત અરજીઓ લેવાથી તેનું વર્તન સંતોષકારક થતું નથી.વધુમાં, પક્ષકારોએ અસંગત વલણ અપનાવીને અને બિનજરૂરી રીતે કાર્યવાહી લંબાવીને ગરમ અને ઠંડા ન ફૂંકવા જોઈએ.”

૧૧૫. આ નિર્ણયો, "મંજૂરી અને સમર્થન" ના સિદ્ધાંતને લાગુ કરીને પક્ષને બાકાત રાખે છે, જે કોઈ આદેશ અથવા વૈધાનિક સાધન અથવા તો કરારમાંથી લાભ મેળવે છે, પછીથી, આ અદાલતના અન્ય ચુકાદાઓમાં પણ લાગુ કરવામાં

આવ્યા છે.[યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા વિરુદ્ધ એસોસિએશન ઓફ યુનિફાઇડ ટેલિકોમ સર્વિસ પ્રોવાઇડર્સ ઓફ ઈન્ડિયા, (૨૦૨૦) ૩ એસસીસી ૫૨૫; જલ મહેલ રિસોર્ટ્સ (પી) લિમિટેડ વિરુદ્ધ કેપી શર્મા (૨૦૧૪) ૮ એસસીસી ૮૬૬.]એમબીપી વિ એલજીકે [[૨૦૨૦] ઈડબ્લ્યુએચસી ૯૦ (ટીસીસી)] માં, ક્વીન્સ બેન્ચ ડિવિઝન (ટેક્નોલોજી અને કન્સ્ટ્રક્શન કોર્ટ) એ ચુકાદો આપ્યો હતો કેઃ

“૫૩. કોડિંગ્ટન વિ કોડિંગ્ટન ૧૮૭૫ LR ૭ HL ૮૬૬ પર, લોર્ડ ચેમ્સફોર્ડે આ શબ્દોમાં સિદ્ધાંતનો ઉલ્લેખ કર્યો હતોઃ

"જે વ્યક્તિ કોઈ સાધન હેઠળ લાભ સ્વીકારે છે તેણે તેની તમામ જોગવાઈઓની પુષ્ટિ કરીને અને તેની સાથે અસંગત દરેક અધિકારનો ત્યાગ કરીને તેને સંપૂર્ણ રીતે અપનાવવો જોઈએ.

.....

૫૬. તાજેતરમાં, આ સિદ્ધાંત વધુ સામાન્ય રીતે અને વ્યાપક શબ્દોમાં વ્યક્ત કરવામાં આવ્યો છે.નોંધપાત્ર રીતે, એક્સપ્રેસ ન્યૂઝપેપર્સ પીએલસી વિ ન્યૂઝ (યુકે) લિમિટેડ અને અન્યો [૧૯૯૦] ૧ ડબલ્યુએલઆર ૧૩૨૦ માં, સમાચાર વાર્તાઓની પરસ્પર નકલ સાથે સંબંધિત કૉપિરાઇટ કેસના ઉલ્લંઘનમાં, કોર્ટે

ઠેરવેલ કે હતું કે દાવો કરનારનો પ્રતિદાવા પરના ચુકાદા સામેનો પ્રતિકાર તેના પોતાના દાવા સાથે સંપૂર્ણપણે અસંગત હતો અને મંજૂરી અને સમર્થનના સિદ્ધાંતના આધારે દાવેદારને બે અસંગત કેસ રજૂ કરવાની મંજૂરી નહોતી.ચુકાદો આપતી વખતે, સર નિકોલસ બ્રાઉન–વિલ્કિન્સન વી. સી. એ આ સિદ્ધાંતને આ શબ્દોમાં મૂક્યો:

"હકીકત એ છે કે જો "ડેઇલી સ્ટાર" અનુચ્છેદ સંબંધમાં પ્રતિવાદીઓ દ્વારા હવે રજૂ કરવામાં આવેલ બચાવ ઓગિલ્વી કેસનો સારો બચાવ છે, તો તેઓ બોર્ડના દાવાને લગતા "ટુડે" અખબાર સામે "ડેઇલી એક્સપ્રેસ" દ્વારા કરવામાં આવેલા દાવાનો પણ એટલો જ સારો બચાવ હતો અને છે.મને લાગે છે કે શ્રી મોન્ટગોમેરી જે વર્ણવે છે કે હંસ માટે ચટણી શું છે તે ગેંડર માટે ચટણી છે તે એક સંકુચિત કાનૂની અભિવ્યક્તિ ધરાવે છે.સામાન્ય ઉપયોગના કાયદાનો એક સિદ્ધાંત છે કે તેને મંજૂરી આપવી અને નકારી કાઢવી શક્ય નથી.તેનો અર્થ એ કે તમે જે વલણ અપનાવો છો તેમાં તમને ગરમ અને ઠંડા ફૂંકવાની મંજૂરી નથી.એક માણસ બીજા પ્રત્યે બે અસંગત વલણ અપનાવી શકતો નથી:તેણે તેમની વચ્ચે પસંદગી કરવી જ જોઈએ અને એક વલણ અપનાવવા માટે ચૂંટાયા પછી, તેને પાછા જવાની અને અસંગત વલણ અપનાવવાની મંજૂરી આપી શકાતી નથી.

તે સામાન્ય સિદ્ધાંતને વર્તમાન કેસમાં લાગુ કરવો, હું સ્વીકારું છું, એક નવીન વિસ્તરણ છે.પરંતુ, મારા ચુકાદામાં, સિદ્ધાંત સામાન્ય રીતે લાગુ પડે છે અને જો, મને લાગે છે તેમ, ન્યાયની જરૂર છે, તો વર્તમાન કેસમાં તેને લાગુ ન કરવાનું કોઈ કારણ નથી.

૫૭. બંને પક્ષોએ મને એવા સંખ્યાબંધ કેસોનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે જેમાં ચુકાદાના સંદર્ભમાં સિદ્ધાંત ઉઠાવવામાં આવ્યો છે.ખાસ કરીને, મને પી. ટી. બિલ્ડિંગ સર્વિસીસ લિમિટેડ વિરુદ્ધ આરઓકે બિલ્ડ લિમિટેડ ૨૦૦૮ ઇડબ્લ્યુએચસી ૩૪૩૪ (ટીસીસી), ટ્વિનટેક લિમિટેડ વિરુદ્ધ વોલ્કરફિટ્ઝપેટ્રિક લિમિટેડ ૨૦૧૪ ઇડબ્લ્યુએચસી ૧૦ (ટીસીસી), રોબ પુર્ટન ટી/એ રિચવુડ ઇન્ટિરિયર્સ વિરુદ્ધ કિલ્કર પ્રોજેક્ટ્સ લિમિટેડ ૨૦૧૫ ઇડબ્લ્યુએચસી ૨૬૨૪ (ટીસીસી), આરએમપી કન્સ્ટ્રક્શન સર્વિસીસ લિમિટેડ વિરુદ્ધ ચાલક્રોફ્ટ લિમિટેડ ૨૦૧૫ ઇડબ્લ્યુએચસી ૩૭૩૭ (ટીસીસી), અને સ્કાઈમિસ્ટ હોલ્ડિંગ્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ ગ્રાન્ડલેન ડેવલપમેન્ટ્સ લિમિટેડ [૨૦૧૮] ઇએચસી ૩૫૦૪ (ટીસીસી) નો સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો હતો.પી. ટી. બિલ્ડિંગ સર્વિસીસ કેસના સંબંધમાં બચાવો, જેનો હું નીચે વધુ ઉલ્લેખ કરું છું, મને આ નિર્ણયો ખાસ કરીને સુસંગત લાગ્યા નથી.તેનું કારણ એ છે કે તેઓ અમલીકરણ પર ન્યાયનિર્ણાયકના અધિકારક્ષેત્ર સામેના પડકારો સાથે સંબંધિત છે, ઉદાહરણ તરીકે, સંદર્ભ આપનાર પક્ષ દ્વારા અંતર્ગત બાંધકામ કરારનું ખોટું વર્ણન કરવામાં

આવ્યું હતું કે નહીં અથવા સંદર્ભને અસ્તિત્વમાં લાવવા માટે કરારની જોગવાઈ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો કે કેમ.આ કેસ એવો નથી.

૫૮. તેમ છતાં, સમગ્ર રીતે લેવામાં આવેલા કેસ કાયદામાંથી કેટલાક સિદ્ધાંતો ઉદ્ભવે છેઃ

I૧) પ્રથમ એ છે કે મંજૂરી આપનાર પક્ષે ચૂંટાયેલા હોવા જોઈએ, જે તેની પસંદગી સ્પષ્ટ અને સ્પષ્ટ રીતે કરવામાં આવે છે;

(૨) બીજું એ છે કે ચૂંટાયેલા પક્ષે તેની ચૂંટણીનો લાભ લેવો તે સામાન્ય છે પરંતુ જરૂરી નથી, જેમ કે તેણે વસિયત જેવા સાધન હેઠળ લાભ લીધો હોય.

૩) ત્રીજું, ચૂંટાયેલા પક્ષનું અનુગામી વર્તન તેની અગાઉની ચૂંટણી અથવા મંજૂરી સાથે અસંગત હોવું જોઈએ.

સારમાં, આ સિદ્ધાંત અસંગત વર્તનને રોકવા અને ન્યાયી પરિણામ સુનિશ્ચિત કરવા વિશે છે."

૧૧૬. આ કિસ્સામાં અદાણીએ ૨૦૦૮માં પી. એન. જી. આર. બી. દ્વારા આવું કરવા માટે કહેવામાં આવ્યા બાદ અધિકૃતતા માટે અરજી કરી હતી.તેની અરજી બોર્ડ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવી ન હતી; તે દરમિયાન, ૧૨.૦૭.૨૦૧૦ પર, કલમ ૧૬ અમલમાં આવી હતી.૧૮.૧૦.૨૦૧૩ પર, PNGRB એ અમુક શરતોને આધિન, HPCL ના ૧૮ CNG સ્ટેશનોને બાદ કરતાં, અમદાવાદ શહેર અને ડાસ્ક્રોઈ વિસ્તારમાં અદાણીના CGD નેટવર્કને અધિકૃતતા આપી હતી.વિવાદિત વિસ્તારને આ કામચલાઉ અધિકૃતતામાંથી બાકાત રાખવામાં આવ્યો હતો.અદાણીને પર્ફોર્મન્સ બોન્ડ રજૂ કરવા માટે કહેવામાં આવ્યું હતું.તેના ૨૮.૧૦.૨૦૧૩ ના પત્ર દ્વારા, અદાણીએ PNGRB ને તેની સ્થિતિ પર ભાર મૂકતા લખ્યું હતું કે બાકાત વિસ્તારો તેની કામગીરી હેઠળ છે, અને જણાવ્યું હતું કે "ઉપરોક્ત તથ્યોને ધ્યાનમાં રાખીને, અમે અધિકૃતતાની શરતો અને નિયમો સ્વીકારવા માટે બંધાયેલા છીએ".અદાણીએ અધિકૃતતાની મંજૂરી સ્વીકારી અને ૩૧.૧૦.૨૦૧૩ ના પત્ર દ્વારા તેનું પ્રદર્શન બોન્ડ રજૂ કર્યું.પી. એન. જી. આર. બી. એ ૨૮.૧૧.૨૦૧૩ પર અદાણીના પત્રનો જવાબ આપ્યો અને જણાવ્યું કે તેની સ્થિતિ તેના અગાઉના પત્ર (અધિકૃતતાની જાણ)/૧૮.૧૦.૨૦૧૩ દ્વારા સ્પષ્ટ કરવામાં આવી છે.અદાણીએ ૩૧.૧૦.૨૦૧૩ પર તેના પર્ફોર્મન્સ બોન્ડ રજૂ કર્યા, ત્યારબાદ PNGRB એ ૨૮.૧૧.૨૦૧૩ પર અધિકૃતતા જારી કરી.અધિકૃતતા પ્રાપ્ત કર્યા પછી, અદાણીએ ૦૯.૧૨.૨૦૧૩ ના પત્ર દ્વારા તેનો વિરોધ વ્યક્ત કર્યો હતો.અદાણી દલીલ કરે છે કે આ અધિકૃતતાની સ્વીકૃતિ

વિરોધ હેઠળ હતી, તેમ છતાં રેકોર્ડ પરની સામગ્રી દર્શાવે છે કે આ વિરોધ નોંધવામાં આવ્યો હતો, શરતોઃ

(અ) વિવાદિત વિસ્તારોને બાકાત રાખવામાં આવ્યા હોવાની જાણકારી હોવા છતાં અદાણીએ તેના પર્ફોર્મન્સ બોન્ડ રજૂ કર્યા પછી; અને

(બી) અધિકૃતતાની સ્વીકૃતિ સમયે.

૧૧૭. પર્ફોર્મન્સ બોન્ડ રજૂ કરીને અને અધિકૃતતા સ્વીકારીને અદાણીએ અધિકૃતતા પર કાર્યવાહી કરી હતી.૦૧.૧૦.૨૦૧૫ પર બોર્ડે અમદાવાદમાં તે વિવાદિત (બાકાત) વિસ્તારોમાં CGD નેટવર્કના વિકાસ માટે બિડ મંગાવી હતી.અદાણીએ આ ક્ષેત્રોના સંદર્ભમાં તેના અરજી–કમ–બિડ દસ્તાવેજો રજૂ કર્યા હતા.હરાજી હાથ ધરવામાં આવી હતી; જ્યારે અદાણીને સમજાયું કે તે અસફળ રહી છે, ત્યારે તેણે વિવાદિત વિસ્તારોને અધિકૃતતામાંથી બાકાત રાખવા માટે તેની ફરિયાદ સ્પષ્ટ કરી હતી અને હાઇકોર્ટ સંપર્ક કર્યો હતો, બંધારણની અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની અરજીને પ્રાધાન્ય આપતા અદાણીએ ઘણી રાહત માંગી હતી; દાવો કરવામાં આવેલી મુખ્ય રાહત એ હતી કે ગુજરાત ગેસને અધિકૃતતાની મંજૂરીને રદ કરવી, અગાઉની અધિકૃતતા તારીખ ૨૮.૧૧.૨૦૧૩ દ્વારા વિવાદિત વિસ્તારોને બાકાત રાખવા પર સવાલ ઉઠાવવા અને નિયમન ૧૮ના

અધિકારોને પડકારવા.તે નોંધની બાબત છે કે પી. એન. જી. આર. બી. એ અદાણીને યુપીમાં ખુર્જા વિસ્તારના સંદર્ભમાં ૦૪.૧૨.૨૦૧૨ પર અધિકૃતતા આપી હતી. આ પૃષ્ઠભૂમિના સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને, તેના અધિકારોના સંદર્ભમાં જ્ઞાનના અભાવ વિશેની તેની દલીલ અસમર્થનીય છે.અદાણીએ પર્ફોર્મન્સ બોન્ડ રજૂ કરીને અધિકૃતતા સ્વીકારી અને કાર્યવાહી કરી, ત્યારબાદ તેણે પી. એન. જી. આર. બી. સાથે તેનો વિરોધ (બાકાત વિસ્તારોના સંદર્ભમાં) નોંધાવ્યો. તે પછી પણ, તે અધિકૃતતા પર કાર્યવાહી કરવા માટે આગળ વધ્યું.

૧૧૮. હકીકતલક્ષી ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને, અદાણીને અધિકૃતતા આપવા તરફ દોરી જતી પૃષ્ઠભૂમિ અને તે અધિકૃતતાની સ્વીકૃતિ, પ્રદર્શન બોન્ડ રજૂ કરવા અને તેના પર કાર્યવાહી કરવા માટે આગળ વધવું, બાકાત વિસ્તારો માટે હરાજીમાં ભાગ લેવો તે વિશે કોઈ શંકા ન હોઈ શકે કે તે પી. એન. જી. આર. બી. ની કાર્યવાહીને સ્વીકારે છે, અને નિષ્ફળ બોલી દાખલ કર્યા પછી, અધિકૃતતાને પડકારવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો.સ્પષ્ટપણે, આ વર્તન સમર્થન અને ખંડન કરવા સમાન છે.આ અદાલતના મતે, તેના સાચા અધિકારો વિશે તેના જ્ઞાનના અભાવ વિશે અદાણીની દલીલોને સમર્થન આપી શકાતું નથી, કારણ કે તે પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમ હેઠળની પ્રક્રિયાને જાણતી હતી અને તેનું પાલન કરતી હતી, ખાસ કરીને, નિયમોની જરૂરિયાતો અને નિયમન ૧૮, જ્યારે તેણે દેશના અન્ય ક્ષેત્રોમાં અરજી કરી હતી અને અધિકૃતતા મેળવી હતી.

૧૧૯. સુનાવણી દરમિયાન અદાણીએ બે ગણી તથ્યાત્મક દલીલ કરી હતી.એક, પી. એન. જી. આર. બી. નો અધિકૃતતા માટેની તેની અરજીને નકારી કાઢવાનો આદેશ ગેરવાજબી હતો અને તે ૨૦૧૬ માં જ કારણોથી વાકેફ થયો, જ્યારે બોર્ડે હાઇકોર્ટમાં તેનું વળતું સોગંદનામું દાખલ કર્યું.બે, કારણો ન્યાયિક તપાસ સામે ટકી શકતા નથી કારણ કે, હકીકતમાં અદાણીએ નિયમન ૧૮ માં દર્શાવેલ માપદંડોને પૂર્ણ કર્યા હતા કારણ કે તેણે જે પાઈપલાઈન આપવામાં આવી હતી તેના સંબંધમાં ૨૫ ટકા કામ પૂર્ણ કર્યું હતું.

૧૨૦. જ્યાં સુધી પ્રથમ દલીલની વાત છે, ત્યાં સુધી તેમાં કોઈ શંકા ન હોઈ શકે કે વહીવટી સત્તામંડળે જે પણ નિર્ણય લે છે તેના કારણો નોંધવાની અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે.ભારત સંઘ વિરુદ્ધ ઈ. જી. નંબૂદિરી [(૧૯૯૧) ૩ એસ. સી. સી. ૩૮] માં, આ અદાલતે દરેક વૈધાનિક વહીવટી સત્તા અથવા કાર્યકારી સરકારની જવાબદારીના સંદર્ભમાં અવલોકન કર્યું હતું કે આવી સત્તા પાસે "મનસ્વી રીતે કાર્ય કરવા માટે કોઈ લાઇસન્સ નથી." આ અદાલતે વધુમાં જણાવ્યું હતું કેઃ

"વહીવટી સત્તામંડળે તેના નિર્ણયની જાણ કરતો કોઈ પણ આદેશ દેખીતી રીતે કારણોની ગેરહાજરીના આધારે ગેરકાયદેસર ગણાતો નથી અને માત્ર કારણોની

ગેરહાજરીના આધારે આવા આદેશોમાં દખલ કરવા માટે કોર્ટ માટે તે ખુલ્લું નથી.જો કે, તેનો અર્થ એ નથી કે વહીવટી સત્તા તેના માટે કોઈ કારણ વગર આદેશો પસાર કરવા માટે સ્વતંત્ર છે.સરકારી કામગીરીમાં, કોઈપણ આદેશ જારી કરવામાં આવે તે પહેલાં, આ બાબતને વિવિધ સ્તરે ધ્યાનમાં લેવામાં આવે છે અને કારણો અને અભિપ્રાય ફાઈલ પરની ટિપ્પણીઓમાં સમાયેલ હોય છે.ફાઈલમાં સમાવિષ્ટ કારણો સક્ષમ અધિકારીને તેનો અભિપ્રાય ઘડવા માટે સક્ષમ બનાવે છે.જો સરકારી કર્મચારીને રજૂઆતને નકારી કાઢવાનો આદેશ કારણોમાં સમાવિષ્ટ ન હોય, તો આદેશને કાયદામાં ખરાબ ન ગણી શકાય.જો આવા આદેશને કાયદાની અદાલતમાં પડકારવામાં આવે છે, તો તે હંમેશા સક્ષમ અધિકારી માટે અદાલત સમક્ષ કારણો મૂકવા માટે ખુલ્લું નથી જે પ્રતિનિધિત્વની અસ્વીકાર તરફ દોરી શકે છે.તેની કાર્યવાહીને યોગ્ય ઠેરવવા માટે અદાલત સમક્ષ પુરાવા રજૂ કરવા માટે વહીવટી સત્તા માટે હંમેશા ખુલ્લું છે."

૧૨૧. વર્તમાન કેસમાં, પી. એન. જી. આર. બી. એ સોગંદનામા દ્વારા તેના કારણો રેકોર્ડ પર મૂક્યા છે.એવું સૂચવવા માટે કંઈ નથી કે અદાલતનો સંપર્ક કરતા પહેલા, અદાણીએ તેની અધિકૃતતાને નકારી કાઢવાના કારણો માંગ્યા હતા; તમામ પુરાવા એ હકીકત તરફ ધ્યાન દોરે છે કે તેના પ્રારંભિક વિરોધ પછી, તેણે વધુ પ્રતિનિધિત્વ કર્યું ન હતું અને તેને આપવામાં આવેલી અધિકૃતતા પર કાર્યવાહી કરવામાં આવી હોવાનું જણાય છે.તેમાં ભાગ લઈને વિવાદિત

વિસ્તારની હરાજી કરવા માટે પી. એન. જી. આર. બી. ના અધિકારક્ષેત્રને અધિકૃત કરવા માટે પણ તે સ્વીકારવા આગળ વધ્યું.આ સંજોગોમાં, અદાણીએ કારણો માંગ્યા હતા અથવા તો આર. ટી. આઈ. કાયદા દ્વારા તેમને સુરક્ષિત કરવાનો કોઈ પ્રયાસ કર્યો હતો તે જાહેર કરતા કોઈ પુરાવાની ગેરહાજરીમાં, તેની વિલંબિત ફરિયાદ છે કે પી. એન. જી. આર. બી. નો અધિકૃતતા માટેની અરજીને નકારી કાઢવાનો આદેશ ગેરકાનૂની છે કારણ કે તે ગેરવાજબી છે, તેને સમર્થન આપી શકાતું નથી.પી. એન. જી. આર. બી. એ હાઈકોર્ટ સમક્ષ આ નિર્ણયના કારણો જાહેર કર્યા હતા.તેથી, આ દલીલને અસંબદ્ધ ગણાવીને નકારી કાઢવામાં આવે છે.

૧૨૨. બીજા પાસા પર, એટલે કે અદાણીએ વિસ્તારોના ૨૫ ટકા વિકાસની શરતોને પૂર્ણ કરી છે, ત્યાં એક ગંભીર વિવાદ છે કારણ કે, પી. એન. જી. આર. બી. એ દલીલ કરી છે કે અધિકૃતતા માટેની અરજીમાં કોઈ નકશો નથી જેમાં વિવાદિત વિસ્તારનો સમાવેશ થાય છે.આ એક વાસ્તવિક પાસું છે.અદાણીએ એમ કહીને આનો વિરોધ કર્યો હતો કે અમદાવાદ વિસ્તારની સરહદો જે રાજ્ય દ્વારા આપવામાં આવેલી પ્રારંભિક અધિકૃતતાને આધિન હતી, જેને અસમર્થનીય ગણાવવામાં આવી હતી [બંધારણીય બેંચના નિર્ણય વિશેષ સંદર્ભ (ઉપરોક્ત) ને ધ્યાનમાં રાખીને], તેમાં તે વિસ્તારોનો સમાવેશ થાય છે.આ સંજોગોમાં, આ અદાલત એ ધારણા પર આગળ વધી શકતી નથી કે વિવાદિત વિસ્તાર

હકીકતમાં અદાણીના દાવામાં હતો જ્યારે તેણે પી. એન. જી. આર. બી. ને અધિકૃતતા માટે અરજી કરી હતી. અદાણીએ દલીલ કરી છે કે તેને સમગ્ર અમદાવાદ જિલ્લા માટે અધિકૃતતા આપવામાં આવી હતી, જેમાં રાજ્ય સરકારની નીતિ હેઠળ ઉપરોક્તનો સમાવેશ થાય છે, જેને CGD અધિકૃત નિયમો હેઠળ સત્તા પર આધાર રાખીને ઘટાડી શકાયો ન હોત.વધુમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે વિવાદિત વિસ્તારોને મોટા વિસ્તાર સાથે ૧.૧૦.૨૦૧૫ પર હરાજી માટે મૂકવામાં આવ્યા હતા તે હકીકત દર્શાવે છે કે આ વિસ્તારો "એકલ" ધોરણે આર્થિક રીતે વ્યવહારુ ન હતા અને પરિણામે વિવાદિત વિસ્તારોને અદાણીના અધિકૃત વિસ્તારમાંથી બાકાત રાખવાનો આધાર પાયાવિહોણો હતો.અદાણીએ પી. એન. જી. આર. બી. ના તારીખ ૧૮.૨.૨૦૧૧ ના અહેવાલનો વિરોધ કર્યો હતો અને વિનંતી કરી હતી કે નિરીક્ષણની તારીખે, તેનું ઓપરેશનલ નેટવર્ક હતું, અને તેણે પી. એન. જી. આર. બી. ની તારીખ ૧૧.૬.૨૦૦૯ ની પરવાનગી અનુસાર તાત્કાલિક મૂડી કાર્યો હાથ ધરીને અમદાવાદના ઉપરોક્ત વિસ્તારોમાં તેનું નેટવર્ક વધાર્યું હતું.નિયમન ૧૮ હેઠળ વાસ્તવિક ભૌતિક પ્રગતિ અને નાણાકીય પ્રતિબદ્ધતાનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે, નિયત દિવસે સમગ્ર અમદાવાદ જિલ્લામાં હાજરી જોવી જરૂરી હતી, અને કલમ ૧૬ ની મર્યાદાને ઘટાડીને તેના સિવાય નહીં.એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે પી. એન. જી. આર. બી. એ એ વાતની પ્રશંસા કરવામાં નિષ્ફળ રહી હતી કે અમદાવાદ જિલ્લા સહિત કોઈપણ સી. જી. ડી. નેટવર્કનું વિકાસ કાર્ય હાથ ધરતી વખતે, વિકાસ કાર્યોની શરૂઆત

રેખીય રીતે થઈ હતી, સામાન્ય રીતે જ્યાં ઇનલેટ ગેસ માટે સિટી ગેસ સ્ટેશનની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી, જે પછી સમગ્ર વિસ્તાર સુધી વિસ્તર્યું હતું.વર્તમાન પી. એન. જી. આર. બી. ધોરણો હેઠળ, અધિકૃત સંસ્થાને ચાર્જ વિસ્તારો વિકસાવવા માટે ઓછામાં ઓછા ૮ વર્ષનો સમય આપવામાં આવ્યો હતો.અદાણીએ રજૂઆત કરી હતી કે પરિણામે, પી. એન. જી. આર. બી. એ અમદાવાદ જિલ્લા બહારના વિસ્તારોને ખોટી રીતે કોતર્યા હતા અને નિયમન ૧૮ મુજબ આવા દરેક વિસ્તારનું પરીક્ષણ કર્યું હતું, જે સ્વીકાર્ય ન હતું.

૧૨૩. પી. એન. જી. આર. બી. એ રજૂઆત કરી હતી કે, રાજ્ય એન. ઓ. સી. એ માત્ર અમદાવાદ ઝોનની વાત કરી હતી; બોર્ડને અદાણીની અરજીમાં (અધિકૃતતા આપવા માટે) વિવાદિત વિસ્તારો એટલે કે સાણંદ, ધોળકા ને બાવળા નો કોઈ ઉલ્લેખ નહોતો અને એન. ઓ. સી. એ માત્ર અમદાવાદ શહેરની વાત કરી હતી.એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે આવરી લેવા માટે પ્રસ્તાવિત વિસ્તારને દર્શાવતો નકશો રજૂ કરવા માટે પૂરી પાડવામાં આવેલી અરજીની કલમ (જે) (iii) અને તપાસ કર્યા પછી, પી. એન. જી. આર. બી. ને જાણવા મળ્યું કે અમદાવાદ વિસ્તાર સિવાયના નકશામાં જાહેર કરાયેલ વિતરણ નેટવર્કનો વિસ્તાર, ચાડખેરા અને મોટેરાનો વિસ્તાર હતો.તદનુસાર, અદાણી દ્વારા અરજીની કલમ (જે) (૩) ની શરતોમાં રજૂ કરાયેલ ડીએફઆર પણ સાણંદ, બાવલા અને ઢોલકા વિસ્તારને આવરી લેતો ન હતો.આમ, અધિકૃતતાની મંજૂરી

માટે નિયમન ૧૮ હેઠળ રજૂ કરવામાં આવેલી અરજીમાં સંલગ્ન નકશો અથવા ડી. એફ. આર., સાણંદ, ધોળકા ને બાવળા નો વિસ્તાર આવરી લેવામાં આવ્યો ન હતો.એવી પણ વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે અદાણીએ તેની રજૂઆતની તારીખ ૧૬.૦૫.૨૦૧૨ under માં 'અધિકૃતતા' શીર્ષકમાં માળખાગત સુવિધાને વિગતવાર સ્વીકાર્યું હતું.તેમાં સાણંદ, બાવલા અને ઢોલકાનો કોઈ ઉલ્લેખ નહોતો.એવું કહેવામાં આવ્યું હતું કે ડી. એફ. આર. એ પ્રોજેક્ટનો બંધારણીય દસ્તાવેજ હતો.અને ૦૯.૦૫.૨૦૦૮ (અરજીની તારીખ) પર રજૂ કરાયેલા DFR તરફથી આ વિસ્તારોની ગેરહાજરી દર્શાવે છે કે નિયત દિવસે અદાણીએ સાણંદ, ધોળકા ને બાવળા માં વિતરણ નેટવર્ક નાખવા માટે કોઈ પ્રોજેક્ટની કલ્પના પણ કરી ન હતી અને આમ આ વિસ્તારો માટે અધિકૃતતા માટે અરજી કરી ન હતી.

૧૨૪. પી. એન. જી. આર. બી. એ વિનંતી કરી હતી કે રેકોર્ડ દર્શાવે છે કે, નિયત તારીખે આ વિસ્તારોમાં કોઈ વિતરણ નેટવર્કનું બાંધકામ ચાલી રહ્યું ન હતું, અને તારીખ ૨૭.૦૮.૨૦૧૦; તારીખ ૧૮.૦૨.૨૦૧૧ પર સાઈટ ચકાસણી અહેવાલ; અદાણી દ્વારા દાખલ કરાયેલ એસેટ બ્લોક સ્ટેટમેન્ટ પર આધાર રાખ્યો હતો, જે દર્શાવે છે કે ૦૧.૧૦.૨૦૦૭ (નિયત તારીખ) પર ત્રણ વિવાદિત વિસ્તારોમાંથી કોઈપણમાં કોઈ બાંધકામનું કામ ચાલી રહ્યું ન હતું અને ત્રણેય વિસ્તારો માટે સીડબ્લ્યુઆઈપી માત્ર ૩૧.૦૩.૨૦૧૯ પર સમાપ્ત થયું હતું.

૧૨૫. અગાઉના ફકરામાં થયેલી ચર્ચા દર્શાવે છે કે, અદાણીએ નિયત દિવસે હાથ ધરેલા વિકાસની હદ અંગે ગંભીર વિવાદ છે.રાજ્ય અધિકૃતતા દ્વારા આપવામાં આવેલા વિસ્તારોની હદ પર અદાણીની નિર્ભરતા અને બાકાત વિસ્તારો તેનો ભાગ હતા કે કેમ તે આ અદાલત દ્વારા ઉકેલી શકાય તેવી બાબત નથી.પી. એન. જી. આર. બી. અદાણી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા અરજીપત્રક પર આધાર રાખે છે, જ્યારે સી. જી. ડી. નિયમો હેઠળ અધિકૃતતા માંગે છે, ત્યારે કહે છે કે, વિવાદિત વિસ્તારોનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો ન હતો અને નકશામાં પણ દર્શાવવામાં આવ્યો ન હતો.આ એક વાસ્તવિક પાસું છે.વધુમાં, વિકાસની ચોક્કસ પ્રકૃતિ વિશે, જ્યારે ૨૦૧૧ માં નિરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું હતું, ત્યારે ફરીથી વિવાદ છે.જો કોઈ એ હકીકતને ધ્યાનમાં લે કે આ કાયદો ૨૦૦૭ માં અમલમાં આવ્યો હતો, તો એવી ઘણી રીતો હતી કે, જેમાં અદાણી નિયત તારીખે વિકસિત કરેલા ચોક્કસ ક્ષેત્રોને સ્થાપિત કરી શક્યા હોત, જેમ કે સંબંધિત વર્ષો દરમિયાન તેણે જાળવેલા ખર્ચનો હિસાબ; કાચો માલની ખરીદી, તે સમયગાળા માટે કાર્યરત કર્મચારીઓ અને તેણે સમયાંતરે હાંસલ કરેલી પ્રગતિ.પી. એન. જી. આર. બી. દ્વારા જ્યારે વિવાદિત વિસ્તારોને બાકાત રાખીને અધિકૃતતા આપવામાં આવી ત્યારે નિરીક્ષણ અહેવાલ અને બેઠકની વિગતો સાથે રજૂ કરવામાં આવેલી સામગ્રી પર વિચાર કરવામાં આવ્યો હતો.આ વિવાદો રિટ કાર્યવાહીમાં ચુકાદો આપવા માટે યોગ્ય નથી તે હકીકત ઉપરાંત, આ અદાલત એ હકીકતથી પણ વાકેફ છે કે જો અદાણી આ મુદ્દાઓને

આંદોલન કરવા માંગતા હોત, તો તે અપીલનો ઉપાય પસંદ કરી શકતી હતી.અપીલને પ્રાધાન્ય ન આપવાની તેની પસંદગી અને અધિકૃતતાની મંજૂરીના બે વર્ષ પછી અદાલતનો સંપર્ક કરવો એ એક મહત્વપૂર્ણ પરિબળ છે જે આ અદાલતને તથ્યાત્મક તપાસ શરૂ કરવાથી દૂર રહેવા માટે પ્રેરિત કરે છે.અહીં એ નોંધવું સુસંગત છે કે પી. એન. જી. આર. બી. ના નિર્ણયો સામે અપીલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ કાયદાની કલમ ૩૩ હેઠળ પૂરી પાડવામાં આવે છે.[પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૩૦ના કારણે વિદ્યુત અધિનિયમ, ૨૦૦૩ (૨૦૦૩નો ૩૬) ની કલમ ૧૧૦ હેઠળ અપીલ ટ્રિબ્યુનલની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી.] અપીલને પ્રાધાન્ય આપવાનો સમયગાળો પી. એન. જી. આર. બી. (કાયદાની કલમ ૩૩ (૨)) ના નિર્ણયની તારીખથી ૩૦ દિવસનો છે.પી. એન. જી. આર. બી. ના આદેશ સામે અપીલ કરવાના તેના વિકલ્પનો ઉપયોગ ન કરવાની અદાણીની સભાન પસંદગી, જે હદ સુધી તેણે વિવાદિત વિસ્તારોને બાકાત રાખ્યા છે, તે આ અદાલત માટે તેના દ્વારા કરવામાં આવેલા તથ્યાત્મક દાવાઓની તપાસ કરવાથી દૂર રહેવાનું એક નિર્ણાયક પરિબળ છે.

૧૨૬. સમાપન કરતા પહેલા, આ અદાલત અવલોકન કરશે કે, ૨૦૦૧ના વિશેષ સંદર્ભમાં પાંચ ન્યાયાધીશોની બંધારણીય ખંડપીઠે ૨૦૦૪માં આપેલા ચુકાદા દ્વારા કાયદાકીય સ્થિતિ સ્પષ્ટ કરવામાં આવી હતી, અને પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમ અનુસાર, અપીલકર્તાએ ૨૦૦૮માં અધિકૃતતા માટે

સભાનપણે અરજી કરી હતી, બાદમાં અમુક જાળવણી કાર્યો પૂર્ણ કરવા માટે કામચલાઉ અધિકૃતતા મેળવી હતી, અને ૨૦૧૩માં અધિકૃતતાનો ઇનકાર કરવામાં આવ્યો હતો, ૨૦૧૫માં વર્તમાન મુકદ્દમો શરૂ કરીને, તેણે ગુજરાત ગેસને આપવામાં આવેલી અધિકૃતતાને અસરકારક રીતે અટકાવી દીધી છે. નિયમન ૧૮ સામે તેનો પડકાર એ સટ્ટાકીય દાવાનું એક ઉદાહરણ હતું, જેના કારણે નેટવર્કના વિકાસમાં ટાળી શકાય તેવો વિલંબ (અને પરિણામે ખર્ચમાં વધારો) થયો છે.

નિષ્કર્ષ

૧૨૭. ટૂંકમાં, ઉઠાવવામાં આવેલા વિચારણા મુદ્દાઓનો જવાબ નીચે મુજબ આપવામાં આવે છેઃ

એ. પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની કલમ ૧૬ની જોગવાઈ હેઠળ "ડીમ્ડ ઓથોરાઇઝેશન" કલમના અવકાશ પર, અદાણી ગેસ (ઉપરોક્ત) માં નિર્ણય કાયદાને ખોટી રીતે નિર્ધારિત કર્યો હોવાનું માનવામાં આવે છે, અને આથી તેને નકારી કાઢવામાં આવે છે.

બી. ઠેરવેલ કે આવે છે કે, કલમ ૧૬ની પરંતુક હેઠળ "માન્ય અધિકૃતતા" કલમ પ્રકરણ IV ની અન્ય જોગવાઈઓને આધિન છે, જેમાં કલમ ૧૭નો સમાવેશ થાય છે અને વધુમાં, કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃતતા આપવામાં આવેલી સંસ્થાઓ જ તે શ્રેણીમાં આવે છે.એક અનુગામી તરીકે, એવું માનવામાં આવે છે કે, જે સંસ્થાઓએ રાજ્યો પાસેથી અધિકૃતતા પ્રાપ્ત કરી ઠેરવેલ કે, તેમણે કલમ ૧૭ (૨) ની દ્રષ્ટિએ અને CGD નિયમો હેઠળ દર્શાવેલ શરતોનું પાલન કરીને PNGRB અધિનિયમ હેઠળ અધિકૃતતા મેળવવી પડશે.

સી. એન. ઓ. સી. આપવામાં રાજ્યની ભૂમિકા કેન્દ્ર સરકારની ૨૦૦૬ની નીતિની દ્રષ્ટિએ માત્ર સહાયક અથવા સહયોગી છે, અને કોઈ પણ સંસ્થાને કોઈ લાભ આપી શકતી નથી, જેને તેની અરજીના ગુણદોષ પર પી. એન. જી. આર. બી. અધિનિયમની દ્રષ્ટિએ ચોક્કસ અધિકૃતતા મેળવવી પડે છે અને આપવામાં આવે છે.

ડી. ઠેરવેલ કે આવે છે કે, નિયમન ૧૮ ન તો મનસ્વી છે, ન તો સત્તાની બહાર છે.નિયમન ૧૮ અંતર્ગતનો ઉદ્દેશ, પી. એન. જી. આર. બી. કાયદાના એકંદર ઉદ્દેશો સાથે સુસંગત છે. નિયમન ૧૮ કાયદાની કોઈ ચોક્કસ જોગવાઈ દ્વારા બિનસલાહભર્યું નથી. વધુમાં, એક ક્ષેત્રીય નિયમનકાર તરીકે, પી. એન. જી. આર. બી. ને કાયદાના ઉદ્દેશો સુનિશ્ચિત કરવા માટે યોગ્ય નિયમો ઘડવાની સત્તા

સોંપવામાં આવી છે, અને આમ નિયમન ૧૮ સામેનો પડકાર સફળ થઈ શકતો નથી.

ઈ. એવું પણ માનવામાં આવે છે કે, અદાણીનો દાવો મંજૂરી–પુનરાવર્તનના સિદ્ધાંત દ્વારા બાકાત છે, કારણ કે વેલ કે પી. એન. જી. આર. બી. (વિવાદિત વિસ્તારોને બાકાત રાખવા સહિત) દ્વારા આપવામાં આવેલી અધિકૃતતાને સ્વીકારી હતી, પ્રદર્શન બોન્ડ રજૂ કર્યું હતું અને બાકાત વિસ્તારો માટે હરાજીમાં પણ ભાગ લીધો હતો, અને ત્યારબાદ જ જ્યારે તેની બોલી અસફળ રહી ત્યારે અધિકૃતતાને પડકારવામાં આવી હતી.

એફ. એવું માનવામાં આવે છે કે, વિવાદિત વિસ્તારોને બાકાત રાખવાનું એકંદર તથ્યો અને સંજોગોમાં વાજબી હતું.

૧૨૮. ઉપરોક્ત તારણો અને તારણોને ધ્યાનમાં રાખીને, અપીલ નિષ્ફળ જાય છે અને રદ કરવામાં આવે છે.આ સંજોગોમાં અદાણી ભારત સંઘને ચૂકવવાપાત્ર ₹ ૧૦ લાખનો ખર્ચ ઉઠાવશે.

અરજીઓ ફગાવી દેવામાં આવી હતી.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

==========

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.